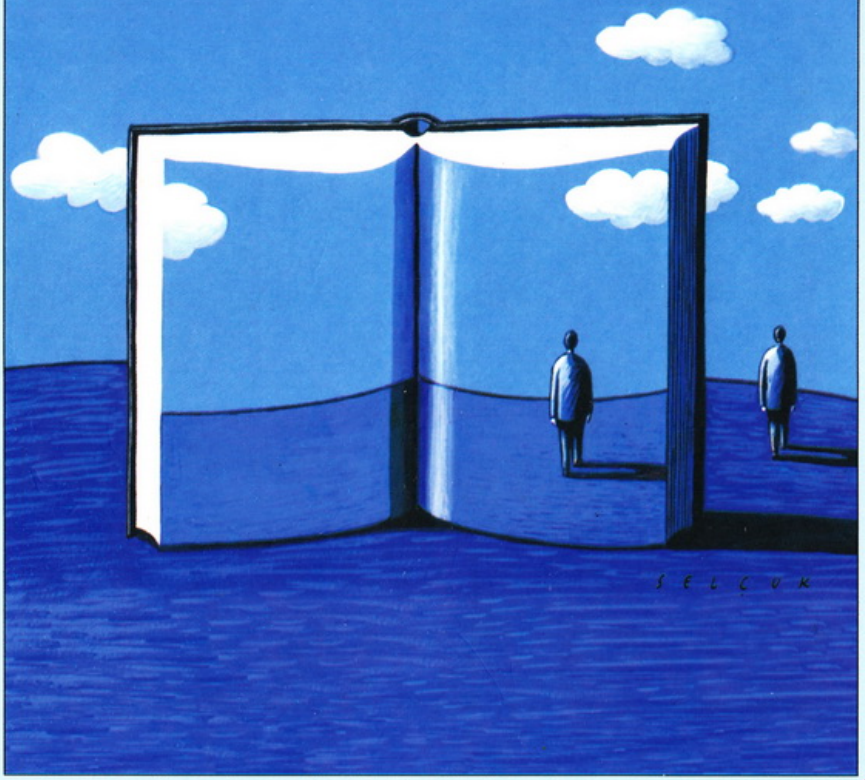
SELÇUK ALTUN

Kitap için* 2

Aforizma / Alıntı / Kıs(s)a

*SEL

KİTAP İÇİN 2*

SELÇUK ALTUN, 1950'de Savşat-Artvin'de doğdu. Diyarbakır ve Samsun Maarif Kolej'lerinden sonra 1973'de Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nü bitirdi. Aynı bölümde, 1974'de master'ını tamamladı. Özel sektörde, genellikle finans kesiminde yöneticiliğin yanı sıra YKY'de on iki yıl yönetim kurulu üyeliği ve beş yıl başkanlık yaptı.

Kitapları: *Yalnızlık Gittiğin Yoldan Gelir* (roman, 2001), *Bir Sen Yakınsın Uzakta Kalınca* (roman, 2002), *Ku(r)şun Lezzeti* (roman, 2003), *Annemin Öğretmediği Şarkılar* (roman, 2005), *Kitap İçin* (deneme, 2006) ve *Senelerce Senelerce Evveldi* (roman, 2008).

Deneme yazan, çeviriler de yapan Selçuk Altun'un son iki romanı İngilizceye çevrildi. Kitaplarının yurt içi satışlarından elde ettiği gelirin tümü geleceğin edebiyatçıları için B.Ü.'de kurulan eğitim fonuna; yurt dışı gelirleriyse yurt dışı kitap projelerine aktarılmaktadır.

*SEL YAYINCILIK / DENEME

*SEL YAYINCILIK
Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85 Faks: (0212) 516 97 26

http://www.selyayincilik.com
E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

ISBN 978-975-570-453-1

*SEL YAYINCILIK: 439

KİTAP İÇİN 2
Selçuk Altun

© Sel Yayıncılık, 2010

Birinci Baskı: Nisan 2010

Editör: Tülin Er
Kapaktaki Yapıt: Selçuk Demirel
(Selçuk - Nur Altun koleksiyonundan)

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

SELÇUK ALTUN

KİTAP İÇİN 2

Okuma tutkumu ateşleyen
canım annem NECİBE ALTUN'un
(1929-2010) anısına...

ÖZ SÖZ

Cumhuriyet Kitap Eki'ndeki "Kitap İçin" başlıklı yazılarımı beş yıldır sürdürüyorum. Aforizma, alıntı ve kıs(s)alardan mürekkep maddeleri, belki de kaçta noktalanacaklarını meraktan numaralıyorum.

İlk 1000 maddeden 2006'da, *Kitap İçin* başlıklı bir kitap peydahlanmıştı. *Kitap İçin* 2'nin köşeli maddelerinde Selçuk Altun var; çünkü bu kaleydoskop aynı zamanda onun edebiyat günlüğü ve içsel sesidir.

İkinci 1000 madde, 40 değişik başlıkla sunuluyor; sin-di-re-rek okuyacağınıza eminim. "Söyleyene değil söylenene bakarsak", bir (d)izine gerek yoktu.

Bu kitap, başta değerli Ali Poyrazoğlu olmak üzere "Kitap İçin" tiryakilerine emanet...

Teşekkürlerimle,

S.A.
Nisan 2010

XLI -Yurtta sus, cihanda sus

1001- 2006'nın ilk beş ayında, yerli roman nüfusu 130 dolayında artmış. (Birini oku-ya-bil-dim.)

Sığ roman furyasında en son suçlanacak, garip yazar adayıdır. Bir cadı kazanı kurulacaksa, önce sözde editör ve yayınevlerinin yâd edilmesi gerekir. O romanlara övgü yazısı döşenenlerin artması, zincire yeni bir halka.

1002- 2006'nın ilk altı ayında, altı kitap önerisi (okunma sırasına göre):

1. *Bir Ada Denemesi* (Enis Batur) Deneme, Sel
2. *Rahibinden Satılık Kilise* (k. İskender) Aforizma, Sel
3. *Baharda Yine Geliriz* (Barış Bıçakçı) Öykü, İletişim.
4. *Evvelotel* (Ayfer Tunç) Öykü, Can
5. *Çevre Çitin Üzerinde Yağmur* (Mehmet Taner) Şiir, Dünya
6. *Y'ol* (Birhan Keskin) Şiir, Metis

1003- *Rahibinden Satılık Kilise*'den – (k. İskender, Sel)

"Kalbim, halkların zaferiyle kafiyelidir."
"Orospuluk zaman aşımına uğramaz."
"Tende çalışmayan, bedende sınıfta kalır."
"Açık unutulmuş bir radyo gibi İstanbul."
"Şairler, şiirlerin yoksulluğudur."

1004- Kitap dışında müzayedelere artık itibar etmesem de, sicilim sağ olsun, nice kuruluş katalog göndermeyi sürdürür...

288 sayfadan mürekkep o bahar kataloğundaki tablolar; eski İstanbul, ıssız balıkçı kasabaları, saklı bahçeler, sinsi denizler, kuytu barlar, yorgun Osmanlı konakları, kadim kahveler ve harem safarilerine götürdü beni.

İki gün sonra aynı yolculuğa çıkmayı denedim. Bestekâr/yorumcu/haham İzak Algazi'nin (1882-1950) müzikal desteğine rağmen becerememedim.

1005- Dünya Kupası şerefine maçların oynanacağı kentleri varsıllaştırmaya çalışan Almanlar, Berlin Bebelplatz Meydanı'na on yedi şair ve yazar adı nakşedili kitabi bir anıt dikmişler.

(24.04.06 tarihli *The Guardian*'daki fotoğrafı saygıyla izlerken aklıma "100 Temel Eser" uygulaması t(akıl)ıverdi.)

1006- Sahaf Turkuaz'dan aldığım iki yapıtın ortak özelliği, sayfalarının henüz açılmamış olmasıydı. İzzet Melih Devrim'in Fransızca oyunu *Leila*'nın 96, Erdal Öz'ün (1935-2006) romanı *Odalarda*'nın 46 yıl sonra sayfalarını açarken huzura erdiklerini duyumsadım.

Leila, Aziz İzzet Paşa'ya Fransızca sözcüklerle ithaf edilmiş.

Erdal Öz'ün 23 yaşında kotardığı *Odalarda* 2006 ürünü olsaydı, onu ilk altı ayın en iyi romanı seçerdim.

1007- *I Wish I Hadn't Said That*'tan (Keşke Şunu Söylemeseydim):

- "Bay Gustave Flaubert yazar değildir."

(*Le Figaro*'daki *Madame Bovary* eleştirisinden, 1857)

- "Yüz yıl sonra Fransız edebiyatı *Les Fleurs du Mal* ile alay edecektir."

(Baudelaire'in ölümünden sonra Emile Zola, 1867)

- "*Moby Dick* hüzün verici, can sıkıcı, hatta saçma. (Herman) Melville'in Quaker'ları hain ahmaklar ve o Deli Kaptan can sıkıcı iblisin teki."

(*The Southern Review*, 1851)

- "*1984* olmamış."

(George Orwell'in kitabı için eleştirmen Laurence Brander, 1954)

1008- Anglo-Amerikan sahaf müzayedelerinden en değerli üç kitap (Haziran 2005 - Mayıs 2006):

Kitap	Yazarı	Dönemi	$
1. The Birds Of America	J. James Audubon	19. yy	5,616,000
2. Publius Vergilius	Maro Virgil	15. yy	2,959,064
3. Doria Atlas	Doria Ailesi	16. yy	2,563,448

(Ülkemizdeki sahafların toplam cirosu 500 bin dolardır derler. Sahi, kaç sahafımız kalmıştır ki?)

1009- *İnce Memed*'in 2005 basımı İngilizcesini (*Memed My Hawk*), Yaşar Kemal'in önsözü için getirttim. Sungur Savran çevirisinden, son paragrafın Türkçesidir:

"Çağdaş edebiyatı keşfetmeseydim saz şairi olurdum. Komşu köydeki ilkokula gitmeseydim oluyordum da. Rus, Fransız, İngiliz, Doğu ve Batı

edebiyatından klasikler okumaya koyuldum. Stendhal, Çehov ve Charlie Chaplin gibi ustalarla tanışmam böyle olmuştur."

1010- "Üniversiteyi bitirip Tokyo'da bir caz kulübü işletmeye başladım ve 29 yaşıma dek tek satır yazmadım. Çevremde edebiyat konuşacak dostlar bile yoktu. Roman yazmayı kendi kendime söktüm. Okuyarak ve çeviri yaparak yazma sanatı çalıştım. Daha doğrusu gerçek kurmacanın ne olduğunu anladım. Bu bağlamda, Raymond Carver tartışmasız en değerli hocam ve en büyük yazın yoldaşım olmuştur."

"A Literary Comrade - Haruki Murakami"

1011- Jüri, 9 Eylül saldırılarının yargılanan tek sanığı Z.M.'nin idamını ister. Yargıç Leonie Brinkema onu müebbet hapse mahkûm ederken kararını T.S. Eliot'tan bir dizeyle noktalar: "You will die with a whimper" (İnleyerek öleceksin.)

1012- Resim kitabı meraklılarına Sali Turan'ın *Yol Poşadları* (PMP Basın Yayın) başlıklı sergi kataloğunu öneririm. 223 sayfadan mürekkep yapıt, "Yaratamayanlar, yok ederler" aforizmasıyla açılıyor.

1013- Tomris Uyar: "...1985'ten beri Türkiye'de edebiyatla ilgili fazla bir çaba görünmüyor. 'Özal dönemi' dediğimiz dönemden itibaren edebiyat zaten yok farz ediliyor. Zaten edebiyatçı da yok farz ediliyor. Yeni kuşaklar buna göre biçimleniyor. Turgut Özal, '*Red Kit* okurum' demişti. Hiç unutmuyorum, böyle bir kafadan çıkan bir yönetim anlayışı vardı – ister sağ, ister sol, fark etmez. Böyle bir şey olacağına, muhafazakâr, diyelim Ahmet Muhip Dıranas gibi bir kültür bakanı olsaydı, bu hale gelinmeyebilirdi. Sağlam sağcı da yok Türkiye'de..."

Ben Koşarım Aşağlara, Koşarım – Erhan Altan

1014- Kaz Dağları'nda -kitap ve yoga dostlarına- butik otel önerisi:

ERGUVANLI EV: Yeşilyurt Köyü, Ayvacık-Çanakkale (*info@erguvanliev.com, www.erguvanliev.com*)

1015- *Hasar Tespit Çalışmaları* – (Metin Üstündağ) Aforizmalar, Sel

- Çürümüşlük kokuşmuşluk ...Size çalışıyoruz.
- Sesinizin televizyonunu biraz kısar mısınız lütfen?
- AAA! Bu geçen benim hayatım, boşluğundan tanıdım.

- Aklımda son bir soru italik: ÖLÜM ORUCU BOZAR MI?
- Yurtta sus, cihanda sus.

1016- 07.05.06 gecesi TV kanallarında sek sek dolaşırken TV8'de durdum. Eski BJK idarecisi Sinan Engin, yeni FB'li Tümer'i savunurken bir anekdot anlatıyordu. Özetle: Lucescu bir gün onu Tümer'in odasına sürükler. "Bak görüyor musun, bu adam yine kitap okuyor," diye şikâyet edecektir.

1017- Ali Poyrazoğlu'nun *Ulusoy Travel* (Şubat 2006) dergisiyle yaptığı söyleşinin başlığı: "Playstation'a yenilmiş bir nesle selam olsun."

(Entegre yetenek Poyrazoğlu'nun son kitabının adını -*Bir Sen Kaldın Yalnızlık Gelince*- duyunca, ilk iki romanımın adlarını karıştırır oldum; *Yalnızlık Gittiğin Yoldan Gelir* ve *Bir Sen Yakınsın Uzakta Kalınca*.)

1018- Vincent Van Gogh ve Paul Gauguin'in 1888'de Arles'daki bir evde geçirdikleri sekiz hafta; sergi, kitap ve filmlere konu olmayı sürdürüyor. Edmond Fawcett'a göre 1956 ürünü *Lust for Life* adlı filmdeki bir dialog farklılıklarını özetlemeye (y)eter:

Gauguin: "Tablolarına bakınca çok hızlı çalıştığını görüyorum."

Van Gogh: "Sen tablolarıma çok hızlı bakıyorsun."

1019- Evin Sanat Galerisi'nin düzenlediği "Çağının Tanığı Bir Ressam: NURİ İYEM" sergisi ve "Nuri İyem Resim Ödülü" yarışmasını alkışlıyorum.

1020- "Kimsenin kimseyi sevmediği günlerden birinde doğdu sessizlik. Kimse konuşacak bir şey bulamadı çünkü. Sesyazı ertesi gün doğdu. Sessizlikten sonra doğan ilk yazıydı; biçimsiz bir gizyazı, bir biçim üst-üstüstdildi, yüksek sesle okunamadığından hep sessiz, sevgisiz kaldı. Zaten sesyazıyı ancak doğuran okuyabildi ve kimseyi konuşacak denli sevmediğinden okuduğundan anladığını kendine sakladı..."

Yazılmamış Bir Tarih Kitabı İçin Dipnotlar - Faruk Ulay

1021- Yazar Adayına Öğütler (Süreç):

- "İlhamı bekleme. Sen onun peşinden süngüyle git." Jack London
- "İlk müsvette, roman veya öykünün ne hakkında olduğunu öğrenmek içindir." Bernard Malamud
- "Yazmanın en iyisi, yeniden yazmaktır." E.B. White
- "Düzyazı saça benzer, taradıkça parlayacaktır." Gustave Flaubert

- "Bilinçaltı bir fikir tohumunu alır ve onu geliştirir, bu genellikle yazarın yoğun mesaisine rastlar. Gece yarıları birden kalkıp, daha önce düşümde bile görmediğim çözümler ürettiğimi bilirim." Patricia Highsmith

1022- "Deha hangi alanda olursa olsun, sıradanlığın belli ölçütlerini aşan hatta çok aşan biri için yapılacak tanım. Benim için deha Mozart'tır. Bu kadar küçük yaşta, bunca eser yazabilmesidir. Çağımızda deha çıkabilir mi? Ben bu konuda pintiyim."

Doğan Hızlan'ın *Remzi Kitap Gazetesi*'yle söyleşisinden.

(*Remzi Kitap Gazetesi*'ni nice gazetenin kitap ekine değişmem.)

1023- Yetkin hekim ve renkli insan Dr. Ertan Dumanlı'ya (1940-2006), Sağlık ve Eğitim Vakfı'na katkıları nedeniyle de saygım vardır. 1980'lerde, TRT'nin sağlık programlarına da katılırdı. Bir anekdotunu unutamam. Programa telefonla katılan bir bayan izleyici, "Kocam uykusunda horluyor. Horlayana karşı en etkin önlem nedir?" diye sorduğunda o, "Horlayanı uyandırmaktır," buyurmuştu.

1024- *The New Oxford Book of Literary Anectodes*'tan:

(James Joyce aşağıdaki anekdotu Zürich'te bir öğle yemeğinde buluştuğu dostları Frank Budgen ve Paul Suter'e nakletmiş. Yıl 1934.)

"Bugün beni görmeye bir Alman bayan geldi. Yazarmış, yazdıklarını görmemi istedi. Yalnız, onları kaldığı otelin kapıcısına okuttuğunu söyledi. Kapıcının görüşlerini merak etmiştim. Dedi ki: 'Ormanda sevgilisinin madalyonunu bulan roman kahramanımın onu tutkuyla öpmesine itiraz etti.' 'Ama,' dedim, 'bu oldukça etkileyici bir sahne. Kapıcı nesini beğenmemiş?' Bayanın yanıtı, 'Kapıcı madalyonun öpülmesine itiraz etmiyor. Yalnız kahramanın, önce onun üstündeki tozu paltosunun koluyla silmesinin daha doğru olacağını düşünüyor,' şeklindeydi."

(Arkadaşları Joyce'un yanıtını merak ederler.)

"Ona dedim ki," der Joyce, "Otele dönün ve hamalın tüm önerilerini yerine getirin. O adam dâhi bir eleştirmen. Ondan öğrenemeyip benden öğreneceğiniz hiçbir şey yok ve bunu içtenlikle söylüyorum."

1025- Eğer yazısına göz gezdiriyorsam virgülünden bile kuşkulanırım. Semih Gümüş'ün tüm yazdıklarını, yetkin ve dürüst eleştirmen A. Ömer Türkeş'in bir paragrafına değişmem.

XLII - Kant var, kanıt yok

1026- 08.06.06 tarihli *Cumhuriyet*'ten üç adet aldım. Buenos Aires notlarımın yer aldığı KİTAP eklerini, yazıda adı geçen kıtalar ötesi üç yeni dostuma gönderecektim. Üsküdar İskelesi'ndeki gazeteci birden tuhaflaşıp, "Abi n'olacak bu memleketin hali?" diye iç geçirdi.

1027- Aklıma geldi gazeteyi üretene de, satana da "gazeteci" deniyor. (*Strange...*)

1028- *This is Not A Novel*'dan – David Markson

- "Sanatsa herkes için değildir, herkes içinse sanat değildir." *A. Schonberg*
- Erasmus (c.1466-1536) ve Montaigne (1533-92) mazallah hastalansalar, Yahudi doktor isterlermiş.
- İstanbul doğumlu, yarım-kan Osmanlı Andre Chenier (1762-94) giyotine gönderildiğinde, yalnızca iki şiiri yayımlanmıştı.
- Robert Lowell ve Truman Capote yatarak (y)azarlarmış.
- Leonardo da Vinci gençliğinde öyle güçlüymüş ki, çıplak elleriyle bir at nalmı düzeltirmiş.

1029- Rahibinden Satılık Kilise'den – (k. İskender) Aforizma, Sel

- Gerçeği söyleyin: Hayatta mıyım doktor?
- Kelimeler şahit yazılamaz cümlesine.
- Kant var, kanıt yok.
- Sinema şiirin yalancı şahididir.
- Okuru öldürüp kelimelerin namusunu temizledim.

1030- *Hasar Tespit Çalışmaları*'ndan (Metin Üstündağ) Aforizma, Sel

- Hiç yakalanmadınız diye hırsız değil misiniz yani?
- Kötü ve sahipsiz karikatür balonları gibi sürtüyoruz ortalıkta.
- Aydınların asıl görevi yakınmak değil yanmaktır.
- Sıvas'tan sonra acaba ateşi yeniden bulabilecek miyiz?

1031- Memleke(n)timden Yaratık Manzaraları – İstanbul'dan nefret etmek için tüyo sorana, "trafiği tek geçin" derim. Akan trafikte disiplin ve hoş-

görü anlayışı yok olurken, artık duran trafikte de emniyette değiliz. Lafı kurye ve evlere "alo-paket" servisi yapan motosiklet sürücülerine getireceğim. Her sabah, sağımdan/solumdan sıyırarak geçerken irkildiğim araçlardan biriyle nihayet sıcak temasta bulunduk.

09.06.06 sabahı (09.30 sularmda) Barbaros Bulvarı'nda kırmızı ışıkta beklerken içinde üç kişi bulunan otomobilimin sağ aynasına hayalet bir motosikletli çarptı. Sonra sağındaki araç sürücüsü suçluymuş gib ona el, kol hareketleri yaparak kaçtı. Plakasını alamadık ama bir yerinde RTL Kurye yazıyordu.

İstanbul'daki akan ve duran trafik kaosu beni Sivas olaylarından daha az düşündürmüyor. Bu olguda her gün artan sığlık katsayımızın üzüntüsünü de yaşıyorum.

1032- *Adlandırılmayan Yoktur*'dan (İlhan Berk) Aforizma, YKY

3- "Anlamadığım için değil, anladığım için yüksünüyorum."

23- "Bir ağaç tanıdını.
Bir anlamı olmalı bunun.
(Tanrı'yla konuştuk belki de.)"

92- "Şanlı beden
sevgili çakal!"

1033- Fazıl Hüsnü Dağlarca'dan bir SEÇME ŞİİRLER kitabı olsun kim istemez ki?

1034- Mehmet Taner'in *Hürriyet Keyif*teki (23.04.06) söyleşisinden satırbaşları:

- Şiir, şairler olmasa da vardır.
- Bende, benimle doğmuş ama nüfusa kaydolmamış biri var. Şair olmaya yeltenen o. Ben onun ağzından söz almaya çalışıyorum.
- Okura yer açayım derken okura "tuzak" kurmamalıdır.

1035- *Cumhuriyet Kitap*'taki Ayla Kutlu (doğ. 1938) kitaplarının ilanı, beni on beş yıl öncesine götürdü.

Sen de Gitme Triyandafilis başlığını şiirsel bulup o romanı okumamıştım. (Damak tadım bozulursa endişesiyle...)

1036- 11.03.06 tarihli *The Guardian*'da, İngiliz futbol ileri gelenlerine en gözde kitaplarını sormuşlar. Örnekse;

Chelsea'nin peygamberi Jose Mourinho (*İncil*), flaş Manchester United'm yaratıcısı Sir Alex Ferguson (*Define Adası*), Everton'un sinsi teknik direktörü David Moyes (*Hayvan Çiftliği*), Tottenham'ın kurtarıcısı Martin Jol (*İhtiyar Balıkçı ve Deniz*), yıldız Wayne Rooney (*Harry Potter* serisi).

Kalanı sığ polisiyeler ve yaşamöyküleri... (Turkcell Süper Ligi'nde Orhan Pamuk okuyan futbolcu var mıdır?)

1037- Baki Ayhan T.'nin *Virgül*'deki (Nisan 2006) söyleşisinden:

- "Modern şiir bir şey anlatmaz, duyurur. Anlatırsa şiir olmaz, modern şiir olamaz."

- "Türkçeyle yazılan bir şiir alttan alta Türkçenin binlerce yıllık geçmişiyle ve Türkçenin mecaz haliyle bağ kuramıyorsa, geçmişte yazılan şiirleri yerinden oynatamıyorsa, anlam ve biçim bir yana, dilimizde geçmişin zengin birikiminden süzülüp gelen bir Türkçe tadı taşımıyorsa, o şiir 'soysuz'dur."

- "...Şimdiki süreçte hangi şiirlerin hangi biçimlerde ve ifadelerle 'kendilerini yazdıracaklarını' tam olarak bilemiyorum. Doğrusu şiir yazıp yazmayacağımı da bilemiyorum!"

1038- Osmanlı dönemi kitaplarıyla ilgilenen yayınevlerine öneri:

Venetians in Constantinople – Eric R. Dursteler

1039- Öncü oyun yazarı Joe Orton (1933-67) ve sevgilisi Kenneth Halliwell (Orton'u öldürüp, intihar eder) 1962'de Islington Halk Kütüphanesi'nden kitap çaldıkları ve kitaplara zarar verdikleri gerekçesiyle altı ay hapis yatarlar. Orton, okuduğu kitaplara derkenar notlar yazarak taciz etmiştir.

1995'te bu kitaplar bir kütüphanede sergilenirken, bölge kütüphanecisi Joe Orton'la gurur duyduklarını vurgulayacaktır. *Play Resumed* – D.J. Enright

1040- Yazar Adayına Öğütler (O'ku'mak):

- "Şair Adayı: Şiir dizelere bölünmüş bir mektup değildir. Edebiyatın altyapısı sayılan şairleri tanı; oku, oku, oku."

Cynthia Ozick

- "Yirmi ikine basmadan okuyabildiğin kadar başyapıt oku."

James Michener

- "...Düzyazı yazacaksan önce şiire doy."

Vladimir Nabokov

- "...Yalnızca başyapıt okumak (yazar adayını) demoralize edebilir. Beckett ve Çehov'dan başka yazar okumama inadındakiler, postanede telgraf dağıtıcılığında tıkanabilir."

Edward Albee

1041- Mehmet Yaşin'den *Yakınname* uzun süredir beklediğim bir kitaptı. (Bence bu yapıtın Nedim Gürsel'in önsözüne gereksinimi yoktu. Mevlana'nın "Her gün bir yerden göçmek ne iyi, her gün bir yere konmak ne güzel" özdeyişinin peşinde sırıtmış.)

1042- Şu On dokuzuncu yüzyıl! *William Corder'ın Yargılanması* nam kitap, o katilin; George Walton'un *Anılar*'ıysa o soyguncunun derisiyle ciltlenir. Dr. Eduard Raimund'un 1869 ürünü seks rehberiyse (*Das Buch der Liebe oder das Geschlechtsleben in Seinen ganzen Umfange*), karısının kalçasından ödünç alınan bir tutam deriyle desteklenecektir.

1043- Kentin adı da şirin bir semtisin sen FISTIKAĞACI.

1044- ABD eski başkan yardımcısı Al Gore'un ekoloji ve insan ruhu altbaşlıklı kitabının adı *Earth in the Balance.*

Al Gore'dan gezegeni kurtarma tüyoları:

1) Politikacıların "gezegeni kullanmayı" önemsemelerine gayret edin.

2) Yaşamınızda olduğu gibi çevrenizde de tasarruf ve verimlilik ilkelerine duyarlı olun: Daha az araba kullanın (gidilmemiş her mil, yarım kg CO_2 tasarrufudur) / daha az uçun / daha fazla geridönüşüm (recycle) / araç lastiklerinizin şişiklik düzeyini denetleyin / daha az sıcak su kullanın / çamaşır kurutma makinesi yerine çamaşır ipi kullanın / evinizde izolasyon önlemleri alın / abartılı paketlemelerden kaçının / termostatınızı 2 derece indirin / bir ağaç dikin (bir ağaç bir ton CO_2 emer) / boşuna elektrik harcamayın.

3) Harcama ve yatırımlarınızda bilinçli tüketici olun; yeşilin gücüne inanın / yerli ve mümkünse organik gıdalar yeğleyin / taze gıdaları donmuşa yeğleyin / daha az et alın / yatırım yapabiliyorsanız yenilenebilir enerji projelerini benimseyerek gezegene verdiğiniz yükü kısmen hafifletin...

1045- Ülkenin ennn büyük bankalarından birinin butik şubesine girdim. Yapılan kapsamlı yatırımlar için sitemizin banka hesabına 740 dolar ek

aidat yatıracaktım. 750 dolar verdim; memure, "Bozuğunuz yok muydu?" buyurdu.

1046- *I Wish I Hadn't Said That* (Keşke Şunu Söylemeseydim):

- "Yüz yıl sonra Mark Twain ürünlerinden yalnızca *The Jumping Frog* anımsanacaktır." (Editör H.T. Peck – 1901)

- "Üzgünüm Bay R. Kipling ama İngilizce dilini kullanamıyorsunuz." (*San Francisco Examiner* editörü, 1889)

- "Sevgili dostum, belki kalasın tekiyim ama beynimi ne kadar zorlasam da, adamın birinin uykuya dalmadan önce sağa sola nasıl döndüğünü tasvir için otuz sayfa heder edilmesini anlayamıyorum."

(Editör Marc Humboldt'm Marcel Proust'a *Geçmiş Zamanın İzinde*'yi ret mektubundan, 1912)

1047- Türkiye'nin gönüllü tarih ve coğrafya elçisi, Boğaziçi Üniversitesi'nin anıtsal hocası Prof. Dr. John Freely seksen yaşında. İstanbul ve Türkiye hakkında iki düzineye yakın yapıtı bulunan fizik profesörünün yapıtlarından öneriler:

Cem Sultan, İstanbul'un Bizans Anıtları, Evliya Çelebi'nin İstanbul'u ve *Türkiye Uygarlıklar Rehberi* (hepsi YKY'den).

1048- Süreyya Berfe'yle Hayattan Şiire - Mehmet Kâzım

"Hayat hikâyem mi?
Tarla kıyısındaki gelincikler."

"Sessiz, dingin su
bir damlayla kükredi.
Denize gitti."

"Hiçbir şiiri yarıda bırakamayacak
ve seni bekleyecek kadar zamanım var."

BERFE

1049- The OSCAR WILDE Calendar'dan:

"Hür düşünce, hür ticaret denli bir bilinmeyen."

"Gazetelere yazmanın yazı biçemini bozucu etkisi var."

"Büyüleyici olmaktansa düzenli geliri olmayı yeğlerim."

"Kötü bir müzik duyanın, konuşarak onu boğuntuya getirmesi farzdır."

1050- (Edebi katsayısı düşük bir yarıyılı daha idrak etmişken) Okur ilgisinden (g)ayrı ödül bilmeyen, medyatik yalakalık yapmaz şair ve yazarlara, ödül jürilerinde şike ve haksızlık girişimlerine direnen üyelere ve nitelikli okura selam olsun...

XLIII - İki sözcükten bir fıkra (t)üretme rehberi

1051- Üçte ikisi İstanbul'da olmak üzere ülkede 150 sahaf kaldığı tahmin ediliyor. (Bir ara Kelaynak nam kuşların soyu tükenecek diye en başta magazin basını ay(n)aklanmıştı...)

Bana tümünün adresini bulabilir misin Nedret? Ellerini öpmek için istiyorum!

1052- (Z)arif gazeteci Osman Ulagay'ı görürsem içim açılır. Onu ağır-aksak-makamında yazmakta olduğum romanımın anlatıcısına da benzetirim; insanın gidip ilk fırsatta içini dökmek isteyeceği ermiş bir duruşu vardır.

Ona 25.06.06 sabahı Kanyon Alışveriş Merkezi'nde rastladım. Elinde *Financial Times* ve *The Guardian* görünce yeniden aklıma geldi; şair ve yazarlarımızın (y)ekdiğerini okumama sorunundan sonra nicesinin yabancı dilde çağdaş dünya edebiyatını izleme güçlüğü de var. Bu alanda yabancı dilsiz polisiyeciler en şanssızları olabilir. Galiba en edebi polisiyeler Türkçe'ye asla çevril(e)meyecek...

1053- Kanyon'un mimarisi bana New York'taki Guggenheim Müzesi'ni de özlettirmişti. Ülkenin iki önemli kitabevi zinciri (Remzi, D ve R), sancak gemisi boyutlu mekânlarda konuşlanmışlar. Sıra nicelikle niteliği örtüştürmekte.

1054- *I Wish I'd Said That* (Keşke Şunu Ben Söyleseydim) – Ned Sherrin

- "Çok satan kitaplar vasat yeteneklerin yaldızlı mezarlarıdır." Logan P. Smith

- "Bir banka kurmanın yanında bir banka soymanın lafı mı olur?" Bertolt Brecht

- "Kadınları kimselerin benim kadar sevemeyeceğini kanıtlayacak kadar genelev faturam var." Allan J. Lerner

- "Her müzik halk müziğidir. Siz hiç bir atın şarkı söylediğini duydunuz mu?" Louis Armstrong

1055- *I Wish I Hadn't Said That* (Keşke Şunu Söylemeseydim) - C. Cerf ve V. Navasky

- "Paul (Cezanne) büyük bir ressam olabilirdi ama asla sebat etmedi." Emile Zola (1900'lerde)

- "Gauguin, delilik sirayet etmiş bir dekoratördür." Ressam ve (e)leştirmen Kenyox Cox (1913)

- "(Renoir) denen çocukta hiç yetenek yok. Lütfen ona söyle resim yapmaktan vazgeçsin." E. Manet, C. Monet'ye (1864)

1056- Temmuz ayında yitirdiğimiz önemli tiyatro sanatçısı Mehmet Akan'a *Cumhuriyet* ve Doğan Hızlan'ın vefada kusur etmeyeceğini biliyordum. Cenaze töreninde kızı Şirvan'ın, "İyi ki onun kızıyım," dediğini okurken gözlerim doldu. Bundan daha dokunaklı üç sözcük seçemezdin Şirvan. "İyi ki O'NUN senin gibi bir kızı var."

1057- Mozart 250, Rembrandt 400 yaşındaysa Fenerbahçe 99...

1058- 04.06.06. Mimar-yazar Engin Yenal'la Hacı Abdullah lokantasından çıkarken, Ağa Camii (1597) yan duvarındaki kör çeşme içine yapıştırılan belediye duyurusunu da gördük: "Saat 21.00'den Önce Çöp Atmayınız."

1059- Bibliyofil adaylarına 30 bin kitaptan mürekkep bir dost sahaf tüyosu: LAMELİF SAHAF - Büyükparmakkapı, Çukurçeşme Sok. No.12 Beyoğlu Tel: 0212 - 244 01 77, e-posta: lamelifist@gmail.com

1060- *Cumhuriyet Kitap*'taki "Noktanın Efendisi" küresel çizer: Semih Poroy. (Kitapsız çizerlerden midir? Tüm kitaplarını aldığım ustalardan olurdu.)

1061- "Aslında rahmetli Tuğrul Şavkay'dan sonra gerçek anlamda gurme yok. Gurmelik zor iş."

Mehmet Yaşin'in *Cumhuriyet Kitap* söyleşisinden (15.06.06)

1062- *Hürriyet*'in "En İyi On" uygulamasını konu başlığı ve -jüri- kompozisyon sorunlarına rağmen benimsiyorum. (Zeytinyağı jürisi acaba Sadece Zeytin Ltd. Şti.'nin DERİK-O.17'sini tatmış mıydı?)

1063- *Vanishing Point*'ten (David Markson)

- Leonardo da Vinci'nin babasının dört karısı vardı, hiçbiri Leonardo'nun annesi değildi.

- "Belirsizlik İlkesi" mucidi Werner Heisenberg (1901-1976), 1932 Nobel Fizik Ödülü'nü kazandığında 31'indeydi. Dokuz yıl sonra girdiği doktora sınavlarından "orta" dereceyle zor mezun olmuştur.

- Ayin müziği bile icra etse, aklına kâğıda geçirilecek bir müzikal dize gelince Antonio Vivaldi (1678-1741) derhal kiliseyi terk edermiş...

- Devletin sanatçıları yargılayamayacağı savıyla Maurice Ravel (1875-1937), Legion of Honour Ödülü'nü reddetmiştir.

1064- Temmuz sıcağında, -hiç olmazsa- yarı ıssız kent sokaklarında yürürken çevresel etkiyle doğaçlanmıştır:

- Dış mekânlarda cep telefonlarıyla b-a-r b-a-r bağırarak konuşanların sorunlarını anlar gibiyim; yetersiz Türkçelerini (s)aklamak peşindeler.

- Mızmız ama yoğun okurum. Okudukça yazma şevkim, yazdıkça konuşma tadım azalır. Çevremdekilerin sığ dialoglarından kaçmak için okumaya (sığ)ınırım.

1065- İki kısa sözcükten bir fıkra üretmeniz istenirse derhal yurdum telefon rehberlerine başvuracaksınız. Kent rehberlerinden seçmeler (Kaynak: *Gülmetre* - Lilay Koradan) Sultan Kaltak, Abuzer Emer, Ali Yavşar, Cafer Yalar, Ahmet Ali Emici, Yüksel Organ, Sultan Kıç, Ali Anus, Bahriye Kuku, Mahmut Pipi, Yalçın Amucu, Havva Kalça, Ali Kalktı, Nurcan Geliyor, Halis Sevici, Zeliha Anal, Yunus Gay, Cemal Daldır, Alkın Azgın, Satılmış Tokmakçı, Olgun Okşar, Durhasan Düzer, Şahabettin Kovalar, Abdurrahman Bırakmaz, Derviş Sallar, Kemal Götürür, Subay Sokar, Abdullah Oyar, Adem Kayar, Himmet Basar, H. İbrahim Gömer, Havana İşer, Kıymet Amel, Ayten Gazlı...

1066- *The Guardian* yazarlarından Jonathan Jones, tüm zamanların herhalde en büyük sanatçısı dediği MİKELANJ'ın (1475-1564) British Museum'da açılan desen sergisinden önce, onun Roma ve Floransa'daki iç mekân başyapıtlarını da yeniden izler. 06.03.06 tarihli yazısının başlığı "Cennet Böyle Bir Yer Olmalı"dır.

1067- Kadirşinas işadamı Yılmaz Ulusoy'un *Ulusoy Travel*'daki (Temmuz, 2006) yazısından, emekli vali ve emniyet genel müdürlerinden Ömer Naci Bozkurt'un (1924-2006) vefatını öğrenmiş oldum. Rahmetli

devlet adamı Bozkurt'u, rahmetli babam ve meslektaşı Fahamettin Altun'da sayardı.

Özlü anma yazısını bitirirken, Anglo-Amerikan gazetelerindeki "Obituary" (Bir ölü hakkında yazılan kısa yaşamöyküsü) sayfalarını andım. Magazin medyasına konu mankeni olmamış devlet adamı duruşlu üst düzey bürokratlar ve subaylar, akademisyenler, ıskalanmış şair, yazar, sanatçı ve müzisyenler, hayırseverler, sporcular vs.'nin gazetelerde hiç olmazsa ölümlerinde anılmaması önemli eksikliktir.

1068- İspanya'nın Orhan Pamuk'u Javier Marias'ın (doğ. 1951) 22 yaşında tamamladığı ilk romanının (*Voyage Along The Horizon*) son sözüdür:

"Romanın finali pek önemli değildir. Çoğunlukla roman ve filmlerin (özellikle polisiyeler) sonu anımsanmaz. Romanın çözüm ve sonuç konuşmaları en ilgisiz ve hayal kırıklığı yaratan kısımlarıdır... Birkaç saat veya günlüğüne okuduğumuz roman veya izlediğimiz filmin en kalıcı yanları; atmosfer, üslup, yol, yolculuk ve içine girdiğimiz dünyanın kendisidir..."

1069- Hasan Âli Yücel'in 1938 ürünü *İçten-Dıştan*'ından:

"Şair, hayat ve kâinat muammalarını duyup düşünerek kendisiyle hususi ve deruni bir ahenk içinde konuşmasını bilen adamdır.

...Şair, yalnız şair olarak yaşayamıyorsa şiir ölümden nasıl kurtulacak, bilmem. Şiir, insanlık için büyük lüks haline geldi.

...Ben şaire değil, şiire acıyorum. Çünkü şair, bu işinde ekmek bulamıyorsa başka bir işten hayatını kazanabilir. Fakat şairsiz şiir ne yapsın?"

1070- Tamburi Cemil'in Hayatı'ndan – Mesud Cemil, 1947:

1916 yılı Temmuzu'nun yirmi sekizinci gününü yirmi dokuzuna bağlıyan gece yarısından sonra (babam Tanburi Cemil) karısı ile helallaştı. Hatalarından dolayı özür diledi; güçlükle:

"Vakit geldi!" dedi. "Yirmi beş sene rindane yaşadım. Öldüğüme teessüf etmiyorum. Lâkin sizin için bâdii ıstırap oldum. Affediniz! Kendinize ve Mesud'a iyi bakınız..."

Sabaha karşı, bir iç nefesten sonra, öteki dünyaya doğdu.

1071- "Bir toplumsal hareketin aslında anlamsız olup olmadığına ben o hareket içinde 'Elif Şafak var mı' diye bakıp karar veriyorum. Bu yöntem hiç şaşmıyor. Eğer varsa o hareket anlamsız ve sunidir."

Serdar Turgut - *Akşam*, 27.07.06

1072- Memleke(n)timden İnsan Manzaraları: Temmuz. Öğle vakti. Taksim. Kaleydoskopik Kazancı Yokuşu.

Bir grup bezgin insan karşıdan karşıya geçerken mızmız bir rüzgâr çıkıyor. Bodur, tombul ve çarpık bacaklı genç bayan dışında herkes yürüyor. O birden yokuş başının ortasmda durup, havalanmaya niyeti olduğunu sanmadığım eteklerini güya örtüyor. Gereksiz e(y)lemi beklemeyen bir taksi son anda fren yaparak bir kazayı önlerken, arkasından gelen taksi son anda fren yapamayarak... Sıcak temas!

1073- Faik Baysal'm (doğ. 1922) 1944 ürünü, siftah romanı Sarduvan'a Celaleddin Ezine'nin (1901-1972) önsözünden:

"... Bizde ekseriyetle bayağı romancıya revaç vardır. 'Sarduvan' kitap halinde intişar etmezden evvel, ben yevmî gazetelere şahsan müracaat ettim; romanın kıymetini anlatmağa çalıştım, istedim ki, yevmî gazetelerimizin sütunlarını kaplayan melodram roman taslağı yerine hakiki edebiyat kaim olsun. Fakat, genç dostum Faik Baysal'm romanı hakkında yevmî gazetelerimizin sahip yahut sekreterlerinden umumiyetle şu cevabı aldım: 'Eser hakikaten güzel, piyasada revaç bulan romanlardan bambaşka... Fakat biz basamayız. Çünkü kari böyle ciddi eserleri istemiyor...' Bu cevap karşısında kendi kendime düşündüm: Hayır, Türk okuyucusu bayağıyı ve âdiyi seven bir tıynette değildir, biz öyle zannediyor ve onun önüne daima aburcuburu koyuyoruz."

1074- 04.06.06 İstanbul Modern'de izlediğim Fahrelnisa Zeid ve Nejad Melih Devrim Sergisi'nden sonra girdiğim süpermarkette önüme gelen Eczacıbaşı ürününden aldım. Ertesi gün sergi küratörü Haldun Dostoğlu'nu arayıp tebrik ettim.

(Nejad Melih'i Türk resminin "en iyi on" listesine alırım.)

1075- Benimsediğim Amerikalı şairlerden James Tate'e (doğ. 1943) göre vatandaşı anti-kahraman kovboy Jesse James, haiku yazar Arthur Rimbaud ile mektuplaşırmış.

XLIV - God + (Idi)ot = Godot (?)

1076- Yapı Kredi Yayınları'nda on yedi yıl boyu Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği ve Başkanlık yaptıktan sonra, "Selçuk Altun YKY'de Ne Yapardı?" başlıklı bir yazı yazmak zorunda kaldım. (*Cumhuriyet Kitap*, 27.07.06)

Yazımı okuyan üst düzey Holding yetkilileri, doğruları yazdığımı teyit ettiler. Biri, "YKY senin kurumsal hobindi," dedi. (Zaman tünelinde şaklayan bir çift tokadın yankısını duyar gibi oldum.)

1077- İş âleminde, emekliliğin arifesinde epey tanıdığım var. Kimi, emekli olunca "Ben de mi yazsam?" makamında ağzımı yokluyor. Ve ben,

"Bak arkadaş, ilk romanım çıktığında dört binden fazla kitap okumuştum, dergi ve gazetelerde düzinelerle yazım yayımlanmıştı" diyemiyorum.

1078- *I Wish I Hadn't Said That* (Keşke Şunu Söylemeseydim):

- "Çok gürültülü Sevgili Mozart. Çok notalı."

Figaro'nun Düğünü'nün galasmda Avusturya İmparatoru Ferdinand, 01.05.1786

- "Upton Sinclair öldüğünde, ölüdür. Ben öldüğümde ölümsüz."

Gazeteci ve şair Benjamin De Casseres, 1932

- "Castro'nun kuvvetleri yakında yok edilecek bir sivilcedir."

Küba Genelkurmay Başkanı General F. Tabernilla, 1958

- "Komünistler ve Güney Kore'ye art niyetliler dışında politik suçlumuz yoktur."

Devlet Başkanı Park Chung Hee, 1974

1079- *İyot*'tan (Ahmet Güntan, YKY) bazı yazı başlıkları: Şairin baktığı gördüğünden uzaktır. / Şiiri, yalnızca şairi bulur. / Şiir, şairini mutlaka ister. / Şiiri yalnızca şairi korur. / Şiir, bir şairi olduğu müddetçe okuyucu için yenidir...

(YKY'den iki de gezi kitabı önerisi: Bruce Chatwin'den *Patagonya'da* ve Bruce Chatwin-Paul Theroux'dan *Yeniden Patagonya'da*.)

1080- "Modelin önünde, gerçeği yansıtmak için sanki bir portre yaparcasına güçlü bir istekle çalışırım; doğayı düzeltmem, onun içine işlerim, o beni yönlendirir. Ancak bir modelle çalışabilirim: İnsan biçimlerini görmek beni besler ve gücümü arttırır. Çıplak bedene, neredeyse tapınmaya varan, sonsuz bir hayranlık duyarım."

Rodin

1081- Samsun Maarif Koleji'nden arkadaşım Mehmet Tuksal, Atatürk'ün ciltli *Nutuk*'unu (İstanbul, 1983) armağan etti.

Başyapıtın o unutulmaz ilk cümlesi, "1919 senesinin Mayısının 19uncu günü Samsun'a çıktım. Vaziyet ve manzarai umumiye:"

(Seksen altı yıl sonra Samsun'a çıkılsaydı, parkta el ele oturan gençleri taciz eden -zinhar- zabıtalar da vardı...)

1082- "Çağdaş olgular içerisinde en korkunç ve uğursuzu, pis ve günahı, aptalca ve ahlaksızcası, şeytanca ve umutsuzcası; bir restoranda yemek yerken yüksek sesle icra edilen müziği dinlemek zorunluluğudur."

Selected Essays (1908-1936), G. K. Chesterton

1083- "Bırakın kitap okumayı, haritaya bakmayı, bir kent rehberini incelemeyi bile bilmiyoruz ne yazık ki... Yakın yıllara kadar doğru dürüst kent ve ülke haritalarımız bile yoktu... Lise yıllarımda Faik Sabri Duran'ın Atlas'ı evdeki en değerli kitabımdı ve bıkmaksızın inceler, incelerdim..."

Faruk Şüyun, *Dünya Kitap* (04.08.06)

1084- 16.08.06, Aya İrini. Daniel Barenboeim yönetimindeki Doğu-Batı Divanı Orkestrası'ndan Leonere Üvertürü'nü dinlerken, birden aklıma Beethoven'in sağır taklidi yapmış olma olasılığı takıldı...

1085- Uğruna Buenos Aires'lere gittiğim nazlı romanımda, aforizma heveslisi bir cümle var: "Ağzının tadını bilmesine rağmen dürüsttü."

1086- Sevan ve Müjde Nişanyan'm gezi kitapları külliyatına katkıları yadsınamaz. Da, Ankara'nın Doğusundaki Türkiye'de ikirciklendiğim bir cümle var;

"TOMARZA-Yörenin en güzel kasabasıymış. Gidemedik."

1087- *Laz Bakkal ile Tombalak*'tan (Yılmaz Erdoğan) Oyun, Sel .

"LAZ BAKKAL- Tombalak gel buraya..

TOMBALAK- Ne oldu Laz Bakkal amca, neymiş o kâğıt?

LAZ BAKKAL- Hangi kâğıt?

TOMBALAK- Hani sana bir kâğıt geldi de askerlik şubesine gittin ya..

LAZ BAKKAL- Haa.. Neymiş bili misin? Beni askere çağıriler... Ben askerliği yapalı yıllar oldi.. Hem de bahriye eri olarak Erzurum'da..

TOMBALAK- Bahriye eri olarak Erzurum'da? Peki zor olmadı mı?

LAZ BAKKAL- Yoo.. Albayın postasıydım ben.. Hiç gemiye bile binmedim...

TOMBALAK- Ya ne gemisi be? Erzurum'da geminin ne işi var?

LAZ BAKKAL- Orada gemi yoktur değil mi?

TOMBALAK- Yoktur tabii...

LAZ BAKKAL- Haaa şimdi anladım her sabah iştimada herkesin benim kıyafetime bakıp niçin güldiğini?"

1088- XIV

Büyük keder içerirmiş, gördüm, anladım
Etten geçip aşka varanın sevgisi.
Bunun yanında sevgilim bunun yanında
etin ihaneti, kısaca
hiçbir şeydir.

Yo'l - Birhan Keskin

1089- Ne (z)aman Bodrum ve Çeşme'den bahsedilse aklıma (c)anım Ayvalık gelir. Bu yaz Nur'la birlikte eski Rum evlerinin direndiği gizemli semtleri yeniden gezdik. (Yeni romanımın bir karakteri orada konuşlanacak.) Kayınvalidemin yazlığının bulunduğu Şirinkent Sitesi'ni de benimserim. *Cumhuriyet* en çok satılan gazetelerdendir. Zarif komşularımız Suna-Yaşar Onan neredeyse yaz-kış sitenin keyfini sürerler.

Yaşar Onan'ın şiirleri vardır:

Kızgınlık
İhtiyacım yok kadın milletine
Her işimi kendim yaparım
Bir de kendimi öpebilsem
Deyme dünya keyfine.

1090- "Londra'daki The National Portrait Gallery mi? Dünyadaki en büyük kötü resim koleksiyonlarından biriyle mücehhezdir."

Germaine Greer, *The Guardian* (19.06.06)

1091- "Andrei Platonov (1899-1951) olağanüstü bir yazardır, belki de yirminci yüzyıl Rus yazarları arasında en mükemmelidir."

The Fierce and Beautiful World öykü kitabındaki Tatyana Tolstaya imzalı önsözden.

(Batı'nın da elli yıl sonra keşfettiği bu başyazarı bakalım bir yayınevimiz sahiplenecek mi?)

1092- Semih Gümüş'ün, genel yayın yönetmenliğinde de tutunamayacağını biliyordum. Da, bu kadar erken tökezleyeceğini beklemiyordum. "Yayıncılığın dışından gelen bir sermaye" grubundaki işinden olduktan sonra, 25.08.06 tarihli yazısında; "Sonra piyasanın düzeneklerine uyumlu ve yayıncılığın dışından gelen sermayenin dünyamızın orta yerinde kurduğu dergâha gide gele eski alışkanlıklarını yitirmiş yazarların güven vermeyen tutumlarını ve yeni edebiyat yıldızlarının pırıltılarını okuyup dinlemek ve seyretmek zorunda kalıyoruz ki, boşuna," diyerek meramını ne de veciz (?) ifade buyurmuştur. "Eylemiyle-söylemi-tozduman" eleştirmenin, "yazının ve yazarın ahlakı" hakkındaki görüşlerine göz gezdirirken onun Tuna Kiremitçi'nin sığ romanı için yazdığı övgü yazısını anımsadım. (Trajikomik!)

1093- Duyarlı vatandaşlık için kaynak kitap: *Dilekçe Hakkı ve Bilgi Edinme Hukuku* (Doç. Dr. Ahmet Erol) Yaklaşım Yayıncılık.

1094- Şiir ve Şair:

- "Sen gölgenin üzerinden atlayamazsın, şair ölümün üzerinden atlar." S.T. Coleridge
- "Anlaşılmak için yazmıyoruz. Anlamak için yazıyoruz." C. D. Lewis
- "Şairlik meslek değil bir durumdur." Robert Graves
- "Mallarmé çevrilemez, Fransızcaya bile." Jules Renard, 1898
- "Şiirsellik yaşamı gırtlağından yakalamaya eşdeğerdir." Robert Frost

1095- 2006. Samuel Beckett'in 100. Doğum Yıldönümü!

Beckett Remembering/Remembering Beckett başlıklı antolojiden: Aktör Peter Woodthorpe (1931-2004), Samuel Beckett'e, "Godot'yu Beklerken nedir? Herkes ayrı bir şey geveliyor," diye sorunca, "O bir symbiosis'den ibaret" yanıtını alacaktır.

Symbiosis: İki ayrı organizmanın aynı ortamda yaşarken birbirini etkilemesi.

Öyleyse: God + (Idi)ot = Godot (?)

1096- 19.06.06 Sahaf Turkuaz'da Yardımcı Profesör (Sosyolog) Nobuo Misawa'yla tanıştım. Osmanlı-Japon ilişkileri üzerine doktora tezi var. Bir araştırma için yeniden İstanbul'da. Türkçesi nice milletvekilinden daha doyurucu. Koyu Fenerbahçeli. Yüzüncü kuruluş yılında "Kanaryanın" şampiyon olmasma dua ediyor.

(Ve Fenerbahçe Cumhuriyeti, Misawa Hoca'sıyla da gurur duyuyor...)

1097- Bookforum (Cilt: 13, No: 2) dergisi, yazar ve Columbia Üniversitesi Yazma Programı okutmanı Binnie Kirshenbaum'a sorar;

"Yazar ve akademisyen olarak roman yazacak öğrencileri nasıl yönlendirirsiniz?"

Yanıt: Bir okur olarak onlara derim ki; ilk cümlenizle beni çekmiş olmalısınız, ilk paragrafta derine iniyor olmalıyım, onuncu sayfaya geldiğimde öyküyle bütünleşmeliyim.

1098- Kalite(ler)den memnun değildir ve geliştirecek zaman yoktur. Ressam Georges Rouault (1871-1958) 77 yaşındayken toplam 315 tuvalini yakar!

1099- Güzin Dino'dan, bilge Erich Auerbach'ın (1892-1957) asistanı olduğunu da öğrenince, *Gel Zaman Git Zaman*'ı yeni okudum. Etkilendim. (Eleştirinin Kafka'sı, Auerbach hakkında anılarını da okumak isterdim.)

1100- k. İskender'le yapılan söyleşiyi (*Varlık*, Eylül 2006) okuduktan sonra: Benimsediğim şair ve yazarlar arasında en kışkırtıcı ve doyurucu söyleşiler ona aittir. O sanki her soruya ayrı bir şiir yazar çal-a-kalem. Bazen onun tek kopyadan mürekkep bir neo-Wittgenstein ansiklopedisinden kopya çektiğini düşünürüm.

"Şarkı söylemek, ahenge iştiraktir; oysa caz uyumlu olma zorunluluğu taşımaz. Kimi zaman atonal ve distortional'dir. Yaşamak istediklerimizle bize yaşatılanlar arasmda siz de bir çelişki yakalıyorsanız ve bundan dolayı canınız yanıyorsa ve bundan dolayı 'ne kadar pis kokarsak o kadar iyi' diyebiliyorsanız ve bundan dolayı faili meçhuller listesine sizin de adınız ekleniyorsa ve bundan dolayı gözleriniz sulanıyorsa ve bundan dolayı geceleri uykunuz kaçıyorsa, çıkıp sokağa 'ben artık şarkı dinlemek değil, şarkı söylemek istiyorum' fikriyle it cazına başlarsınız. Caz, genelev kökenli bir müziktir. Eh, herkesin, her şeyin insanlık tarihi ekseninde sizi satmaya kalkıştığı bir yerde caz yapmak iyidir."

XLV - Edebiyat hortumculuğu

1101- İlk iki romanının anlatıcısı Sina, Oktay Rifat'm tüm şiirlerini ezberleyince, o romanların adlarını şairin dizelerinden ödünç almam kaçınılmazdı. Eşi Sabiha Rifat bir kitapçokseverdi. Kitaplarımı okuduktan sonra oğlu Samih'e, "Bu çocuk Oktay'dan ne istiyor?" demiştir.

1102- (Sabiha Rifat Hanımefendi'yi 16.09.2006 tarihinde yitirdik.) Geçmiş-gelmiş-gelecek en büyük şairimiz, duyduğum en güzel aşk şiirini onun için yazmıştı:

Karıma
Sofalar seninle serin
Odalar seninle ferah
Günüm sevinçle uzun
Yatağında kalktığım zaman

Elmanın yarısı sen yarısı ben
Günümüz gecemiz evimiz barkımız bir
Mutluluk bir çimendir bastığın yerde biter
Yalnızlık gittiğin yoldan gelir
Oktay Rifat

1103- İki kütüphanem vardır, Elif Şafak (E.Ş.) ürünü tek kitabım yoktur. Ritmik bir üslubu olmasına rağmen onun yansıttığı iç dünyayı varsıl bulmam. Göz gezdirdiğim paragrafları yapay değilse iğretidir; sanki "kişiye özel" bir hedef için sözcükleri yan yana itelemiştir.

Kitaplarının İngilizceye çevrilmesi için gösterdiği çabayı takdir ederim. De, soyadını Shafak'laştırması ve *Publishers Weekly*'ye abartılı haberler yazdırılmasına rağmen küresel ilgi odağı olamamıştır. Çok (s)atan romanı yüzünden yargılanırken, ilk duruşmada beraat edince yeterli ratingi toplayamadığı için sevin(e)mediği iddia edilir.

E.Ş.'yi; yetenek özürlü oğlunu padişah yapabilmek için çırpman, sınır tanımaz haseki sultanlarına benzetirim...

1104- Edebiyat hortumcularından yoksun sayılır mıyız?

1105- "Maalesef birçok genç yazar, ürün yerine ün peşinde. Oysa yazmak, hakkında yazılmaktan daha önemlidir."

Nobelist Gabriel Garcia Marquez, *Writers At Work* (6. Seri, 1984)

1106- "Ben, insanın varlık nedenini okuduğu kitaplara bağlarım. Bana göre, insan, okuduğu her kitapla bir insan daha büyür. Okunacak nitelikte kitap yazanların yaşadıklarına bakalım, söylencelerden destanlara, kutsal kitaplardan engin şiir dünyasına, masallardan halk anlatılarına; okumadıkları kitap yoktur. Onlar, bir yapıtı inşa ederken, yapıtın da onları inşa ettiğinin bilincindedirler."

Adnan Binyazar'la Erdem Öztop'un yaptığı söyleşiden (*Cumhuriyet Kitap*, 14.03.06)

1107- Ne zaman bir edebiyat dergisinin daha çıkacağını duysam, *Varlık*'a sevgimin arttığını duyumsarım.

1108- 08.09.06. Homer Kitabevi'nde hocam Prof. Dr. Oktay Yenal'ın kitaplarını (*İktisat Penceremden, Cumhuriyet'in İktisat Tarihi*) almış, kasada kredi kartı fişini imzalıyordum. Eli yüzü düzgün bir delikanlı birden kapıdan kafasını uzatıp umutla ortaya seslendi, "Sizde kalem bulunur mu?"

1109- Müthiş bir kitap projesi: Kırk yaşayan Türk şairi seçilecek, / "Tüm şiirlerinizi yakıp, bir tanesini saklamanız gerekseydi hangisini yakmazdınız?" gaddar soruma yanıt alınacak, / Onlardan bir antoloji kotarılacak...

1110- Son kitabımın ilanında kullanılan, "Başucu Değil, Bir Başiçi Kitabı!" başlığı k.İskender'e aittir.

(Bir reklam ajansı sahibi olsaydım, ona metin başyazarlığı önerirdim.)

1111- Kemal Tümerkan'ın imzalayarak yolladığı Biri'ni ('O' kitaplar), bir kitapevinde görsem de alırdım.

"Bölük Pörçük" başlıklı bölümde aforizmalar var:

- Bir gün çocuklarımızda seveceğiz anne ve babalarımızı.
- Geleceğe baktığımızda en zor gördüğümüz kendimiziz.
- Yazmak başka bir beyni dansa kaldırmaktır.
- Kavramları kavramak, okyanusa kıyıdan bakmak gibidir.

1112- Sahaf Lamelif'te rastladığım *Tanımsız* adlı kitap, bir gazeteci-yazara şu mesajla iletilmiş:

"Sevgili S...

H..... ablamızın kitabına bir kıyak geçiver. Hakan"

(Not: I trust in you!)

Ricanın dolmakalemle dercedildiği sayfada bir ulvi alıntı var:

"Sen sözü istersen açığa vur, şüphesiz O gizliyi de, gizlinin gizlisini de bilir."

(Tâhâ-5)

1113- 11.09.06 tarihli *Publishers Weekly*'nin en çok satan kurmaca-dışı kitaplar listesinde, Elizabeth Taylor'm yaşamöyküsü *Elizabeth* 13. sırada. Listeye düşülen derkenar notla, onun bir zamanların en ünlü kadım olduğu da vurgulanmış.

(Bence, fotoğraf makinesinin icadından sonra doğan en güzel kadındır.)

1114- *I Wish I Hadn't Said That*'tan: (Keşke Şunu Söylemeseydim)

- "Sinema geçici bir modadır, Konservesi yapılmış tiyatro oyunudur. Oysa izleyici sahnede canlı, kanlı oyuncular görmek ister."

Charlie Chaplin, 1916

- "Sekreterlik yap veya evlen."

Marilyn Monroe'nun başvurduğu mankenlik ajanı. Emmeline Snively, 1944

- "Bir yerlere varamayacaksın evlat. En iyisi şoförlüğe dön."

Menajer Jim Denny, ilk sahne performasından sonra Elvis Presley'e, 1954

1115- Tezi bitince getirmek üzere T.S. Eliot'tan *Complete Poems*'umu alıp yiten şair adayı bayana: Yenisini aldım, elindeki armağanım olsun.

Şair T.T. ve E.B. ile ressam S.T.'nin alıp getirmedikleri kitaplarıma: Dayanın çocuklar; icabında tetikçi veya rüşvete başvurup sizleri kurtaracağım!

İlanen Duyuru: Güven Turan dışında yazar, şair ve sanatçılara -artık- ödünç kitap verilmez!

1116- "Bana göre sanat bütünüyle bir şiddettir. Zaten yaratıcılık bir şiddettir. Bize kadar gelen sanatın derinliklerine inerek onlara bakacak olursak, her birisinde yaşamın şiddetini görürüz, eski Yunan oyunlarından günümüze kadar. Cervantes, Shakespeare, Moliére, Dostoyevski birer şiddet değil midirler? Büyük sanatın temelinde her yaratma ağırlığının

şiddeti yatar. Bir yerde sanat yaşamın şiddetini de söyler diyebiliriz. Her büyük sanat eseri de, günümüze kadar, birer şiddettir. Ortada oynayanlar hep orta kişilerdir."

Alain Bosquet İçin Yetersiz Birkaç Söz'den, Yaşar Kemal

1117- Sıtkı Kösemen'in *Günlükler*'i (YKY) bu ülkeden kadın fotoğraflarıyla mücehhez. Artistik portrelerin altyazıları da vurucu.

(Onu "Yılın En İyi On Kitabı" arasına alacağımı biliyorum.)

Altyazılardan seçmeler:

- "Özgürlüğüme çok düşkünüm. Su dışında her şeyden vazgeçebilirim." Seher Üstün, Acil Servis Başhekimi
- "Benim yaşım yok, çünkü sayıların bir önemi yok benim gözümde." Deniz Türkali, Sanatçı
- "Çok çaçaron olmak değil de biraz 'kaltak' olmak gerekiyor kendini dinletmek için." Tuba Akyol, Gazeteci
- "Kendimi bir sanat eseri olarak görüyorum." Günseli Kato, Sanatçı

1118- 07.09.06 tarihli *Cumhuriyet*'e göre, "Gençlerin yüzde 70'i hiç okumuyor. Öğretmenlerin yüzde 63'ü bazen kitap okuyor."

1119- Yazar Adayına Öğütler (Üslûp):

- "Bir söylemin olsun, onu da açıkça söyle." Matthew Arnold
- "Zorlamadan yazılmışsa zevkle okunacaktır." Samuel Johnson
- "Daima bir şair ol, düzyazıda bile." C.P. Baudelaire

1120- Raymond Chandler'a ilham gelmesi için, karısını çırılçıplak ev işi yaparken izlemesi gerekirmiş.

1121- John Kennedy Toole, *A Confederacy of Dunces* adlı kitabı için yayıncı bulamayınca 1969'da intihar eder. Kitaba 1981'de, Pulitzer Ödülü özgülerler...

1122- *Askerler de Güler*'den (Orgeneral (E.) Hikmet Bayar, Kastaş Yayınevi):

...İçinde asker Temel'in de bulunduğu tim'e, bir süre sonra teröristlerin geçeceği istihbar edilen bir yola, pusu atması emredilir.

Pusu amaçlı mevzilenir. Aradan uzunca bir zaman geçer ama yoldan gelen geçen olmaz.

Temel yanındaki tim komutanına seslenir, "Şu kadar zamandır pusuda bekliyoruz, hâlâ gelmediler. Komutanım bunların başına bir şey gelmesin?"

1123- Şiir ve Şiirsellik Üzerine:

- "Dans etmek yürümeye neyse, şiir düzyazıya o." John Wain, 1976
- "Serbest vezinle şiir yazmak, ağları indirilmiş kortta tenis oynamaya benzer." Robert Frost, 1935
- "Şairin işlevi yol göstermek değil, özlem uyandırmaktır." Herman Hesse

1124- *Ukrayna Traktörlerinin Kısa Tarihi* (Marina Lewycka, Çev. Fezal Gülfidan) ve *Ülkesi Olmayan Adam* (Kurt Vonnegut, Çev. İlker Gülfidan).

1125- Sahaf Turkuaz'ın ortakları Nedret İşli ve Puzant Akbaş, bana Erich Auerbach'm *Roman Filolojisine Giriş*'ini (İbrahim Horoz Basımevi, 1944) armağan ettiler.

Başyapıtı önce has deriyle ciltlettim. Şimdi dokunmaya kıyamıyorum...

XLVI - Hüznüme ihanet etmeyişim gibi

1126- (Bir olgu "Soykırım ım? / Değil mi?" diye ara sıra tartışılıyorsa soykırım değildir! Bir olgu, belki seçim arifesinde, bazı Batılı(?) politikacılara birkaç yüzbin oy için propaganda malzemesi oluyorsa, soykırım yoktur! Soykırım varsa, insanlık ayıbıdır ve zaten tartışılamaz.)

Ne zaman göçmen kökenli Nicolas Sarkozy'nin Türkiye karşıtı bir girişimine tanık olsam veya bazı Fransız parlamenterlerin oy uğruna sözde sıykırım sempatizanı kesildiğini görsem, göçmen kökenli şairleri Alain Bosquet'nin (1919-1998) "Çete"sinden, son beş dize aklıma gelir (Çev. Özdemir İnce):

"haykırmayacağım 'Yaşasın Fransa' diye,
haykırmayacağım 'Yaşasın Özgürlük' diye,
tıpkı bizim gibi, meydan okumam gibi,
hüznüme ihanet etmeyişim gibi
saf ve onurlu kalacağım."

1127- Erdem Öztop'la söyleşen Enis Batur (*Cumhuriyet Kitap* - 05.10.06), "Geriye dönüp baktığınızda nasıl bir değerlendirmeye gidiyorsunuz? Dışarıdan bir göz YKY'nin Enis Batur dönemini nasıl değerlendirir?" salvosunu, "...Ben olmasaydım, yaptığım işi bir başkası yapacaktı" diyerek geçiştirmiş.

Haksız sayılmaz, o olmasaydı Selçuk Altun belki daha çok yorulurdu ama, YKY edebiyat arenasının nitelik ve nicelik lideri olmaktan geri kalmazdı.

1128- Has okurum Dr. Fatih Adıbelli'nin yolladığı adı komik kitaplardan seçki: *"Kendi Kendime Halter Öğreniyorum/ Hükümet Devirme Tekniği/ Sakız Koyunlarını Tanıyalım/ Sıhhat, Terbiye ve Giyim/ Perhiz Yapmadan Kilo Vermek/ Milli Fizik, Milli Kimya/ Troçki Stalin'i Anlatıyor/ Gerçeğin Arkası/ Zehirli Yosma/ Yalıda Bekliyen Sevgili..."*

1129- Dedikoduyu sevmem ama yazar Ninon de Lenclos'un (1616-1705); 439'u keşiş 500 erkeği olmuştur derler...

1130- Yazar Adayına Öğütler (Dilbilgisi):

- "Ülkenin malum yöresindensen biraz dilbilgisi özürlü olabilirsin." Robert Frost

- "Kısa cümleler kur. Açılış paragrafların kısa ve dilin enerjik olsun. Olumlu ol ve tüm fazlalık sözcükten kurtul. Özellikle ağdalı sıfatlardan (fevkalade, mükemmel, muhteşem, şahane vb.) kaçın." Ernest Hemingway

- "Bir sıfat görürsen, derhal yok et." Mark Twain

- "'Tatlı' deme, yazdıklarını okuduğumuzda bize 'tatlı' dedirt." C.S. Lewis

1131- 21.10.06 tarihli *Cumhuriyet*'teki "Kitap Okuma Cezası" başlıklı haberi ıskalayanlara:

TÜRKOĞLU (AA)- Kahramanmaraş'ın Türkoğlu ilçesinde, öğrencilerle kavga eden bir gence, polis gözetiminde kitap okuma cezası verildi. İbrahim Gök (25), Türkoğlu Lisesi öğrencileri Y.Ç. ve F.B. ile okul önünde kavga etti. Gözaltına alınan Y.Ç. ve F.B. çıkarıldığı Türkoğlu Sulh Ceza Mahkemesi'nce serbest bırakıldı. Hâkim, İbrahim Gök'e MEB'in tavsiye ettiği 100 Temel Eser'den en az 3'ünü polis gözetiminde okuma cezası verdi.

1132- (*Halide Edip ve Amerika* - Frances Kazan, Bağlam Yayınları, 1995.)

Frances Kazan'm (Evet, Elia Kazan'ın son eşidir) 82 sayfadan mürekkep yapıtını bitirdiğimde, Halide Edip Adıvar hakkında yetersiz bilgi sahibi olduğumu anladım. O, cesur ve titiz araştırmacılar için kışkırtıcı bir yaşamöyküsü projesi. Özellikle satış gizili açısından...

1133- Sığ roman yazarı sayısının nitelikli roman okuru sayısından daha hızlı arttığı kaygısı içindeyim.

1134- 06.10.06 tarihli *Times Literary Supplement*'ta eleştirmen John Darwin'in, tarihçi D.K. Fieldhouse'ın *Western Imperialism in the Middle East 1914-1958* başlıklı yapıtı için yazdıklarından:

"Yazarın da belirttiği üzere; Osmanlı İmparatorluğu'na bağlıyken göreceli barış içinde yaşayan bölgenin, Avrupa'nın burnunu sokmasıyla modern dünyanın patlamaya hazır en tehlikeli noktasına dönüşmesi, mantıksız bir ironidir."

1135- Fuad Köprülü'nün *Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri*'nden (Ötüken Neşriyat, 1986):

Vezir-i azâmlık, beylerbeyilik, hadım ağalık, vergi sistemi, ordu teşkilâtı yetmiyormuş gibi cülus (tahta çıkış) bahşişi ve alkış âdeti de 'Bizans'tan Osmanlılar'a geçtiği iddia olunan muhtelif müesseseler'dendir tövbe estağfurullah..."

1136- Ülkemizde çok (s)atar Elif Şafak'ın yeterince ses getirmeyen İngilizce romanlarında kullandığı soyadı, Shafak'tır. Oysa bu sözcük İngilizce'de "Şefek" diye okunmaz mı? (Şafak'a en yakın aranjman Shafuck'tır.)

Küresel ilgi odağı olmak için engel tanımaz yazara, değişik ülkeler için soyadı önerileri:

Shafakova (Rusya), Shafakmann (Almanya, İsviçre, Avusturya), Shafaklaki (Yunanistan), Shafakian (Ermenistan), Shafakich (Sırbistan), Shafakami (Japonya), Shafakson (İskandinavya), Shafagini (İtalya), Shafaguez (Latin Ülkeleri), Sha Fuk (Çin), Shafagoir (Fransa), Shafakullah (Arap Ülkeleri), Shafakowski (Polonya)...

1137- *Saatin Gizli Yüreği* (Elias Canetti, Payel Yayınları, Çev. Ahmet Cemal) benim için yılın çeviri kitabıdır.

1973-1985 dönemi aforizmasal notların en kıs(s)alarından:

- Dil bozdurma büroları.
- Dili *unutma*nın ders kitabı.
- Açık artırmaya çıkarılan gün.
- Çok düşün. Çok oku. Her konuda fikrini açıkla, ama susarak.
- Sözcükleri bir yıl süreyle dinlendiriyor.

1138- Yazar/şair tayfasını ifade etmek için tek cümle hakkın var derseniz, "Yaptığınız iyilikler cezasız kalmayacaktır," derim.

1139- *Laz Bakkal ile Tombalak*'tan (Yılmaz Erdoğan) Oyun, Sel (28. skeçten pasaj):

LAZ BAKKAL- Ula Tombalak dişimin ağrısından ölüyorum.. Kapı da boş yere kırıldı..

TOMBALAK- Kapı mı? Ne kapısı?

LAZ BAKKAL- Bizim evin kapısı... Dişime bir ip taktım, ipi de kapıya taktım.. Sonra birdenbire kapıyı kapattık...

TOMBALAK- Eeee?

LAZ BAKKAL- E'si dişim de çıktı kapı da kırıldı... Ulan ipi yanlış dişe bağlamasaydım, şimdiye ağrı sızı kalmayacaktı..

TOMBALAK- Yani sen sağlam dişi mi çektin?

LAZ BAKKAL- Evet ama olsun.. Nasıl olsa bir gün o da çürüyecekti..

TOMBALAK- Laz bakkal amca böyle diş çekilir mi? Dişçiye niye gitmiyorsun?

LAZ BAKKAL- Niye? Onların kapısı daha mı sağlam?

1140- Sıtkı Kösemen'in *Günlükler*'indeki fotoğraf altlıklarından:

- "Türkiye'de son zamanlarda fazlaca gözümüze sokulan bir kadın türü var. Bu tür; bütün eller havaya programlarına katılan kadın türü..." Kezban Arca Batıbeki, Sanatçı

- "...Şiir nedir diye soracak olsan ben sana hiçbir şey diyemem. Şiirin ne olduğunu bilsem, öğrensem, devam etmem şiire." Lâle Müldür, Şair

- "...Hazır giyimden hazır gıdaya geçtim. Bu işin güzel tarafı hiç 'indirim' döneminin olmaması." Deniz Seferoğlu, İşletmeci

1141- Memleke(n)timden Manzara:

Ekim. Saç tıraşı olmanın verdiği huzurla, Beşiktaş'ta alık alık yürüyordum. Yerden bitme bir emlakçı bürosu önünde bir heves durdum; camında "Bu Dükkân Satılıktır" levhası vardı, başka bir emlakçının adı ve telefonuyla...

Memleketimden Manzara: Mehmet Ali Erbil ve Erman Toroğlu programlarını denetleme kurulu var. Peki, Anadolu'da yerel radyo istasyonlarını ele geçiren konuşma, susma, genel kültür ve nükte özürlü spiker tayfasını (t)arayacak bir ekip yok mu?

1142- Şiirsellik Bilme(me)cesi:

- "Şiir felsefenin makyajlı kız kardeşidir." Jennifer Grotz

- "Şiir, meleklerle şeytanların kapatıldığı bir hayvanat bahçesidir." Les Murray

- "Şiir, güzel sanatların mikrodalga fırınıdır." Robert Hanks

- "Şiir, bir derin dedikodu." Liam Rector

1143- Yazar Faruk Duman'la yapılan söyleşiden (*Cumhuriyet Kitap*, 08.06.06):

Soru: Romanın adı, "Kırk" esprisi nedir?

Yanıt: Bunu siz söylemelisiniz.

1144- *Cumhuriyet*'in 29.10.06'da verdiği ekte, 30.10.23 tarihli *Anadolu'da Yenigün* gazetesinin tıpkıbasım ön sayfası da vardı.

İmtiyaz sahibi ve başyazarı Yunus Nadi olan gazetenin künyesinde, "Cumartesinden başka hergün sabahları yayınlanır siyasi, bilimsel, edebi türk gazetesi" yazıyordu.

Edebi Türk gazetesi...

1145- Atatürk'e ve güzel sanatlara hakaret makamında *dökülen* heykel ve büstleri imha etmekle yetkili bir kurulda görev almaya da varım!

1146- Jorge Luis Borges (1899-1986) tamamen kör olduğu yıl Arjantin Ulusal Kütüphanesi başkütüphaneciliğine getirilir.

(Oysa bu bir ilk değildir. Aynı görevi 1858-1878'de yürüten yazar Jose Marmol ile 1885-1929'da yürüten Paul Groussac'ta görme özürlüydüler.)

Borges 1955'te görevine başlarken, "Tanrı bana kitapları ve geceyi aynı anda lütfetti," buyuracaktır.

1147- Keşke Şunları Söylemeyeydim!

- "Size gereksinimimiz olamaz. Sizin daha üniversite diplomanız bile yok."

Hewlett-Packard yöneticisi, kişisel bilgisayar mucitleri Steve Jobs ve Steve Wozniak'ın projelerini umursamazken, 1976.

- "Dünyaya beş bilgisayar yetecektir."

IBM Yönetim Kurulu Başkanı Thomas J. Watson'a atfen, 1943.

- "Bir kişinin evinde bilgisayar bulunması için tek neden yoktur."

Digital Genel Müdürü Ken Olson'un, "Dünyanın Geleceğinde Toplum" konulu kongre fetvası, 1977.

1148- Mehmet Ergüven'in *Varlık*'la söyleşisinden:

- "Sanat dünyayı değiştirmez, ama değişebileceği, daha doğrusu değişmesi gerektiğine ilişkin bilinç niteliğimizi tıpkı bileyi taşı gibi sürekli biler."

- "Deneme, gerçeğin içine batırılmış kırılgan, ama her iki ucu da kullanıma açık yaldızlı bir zıvanadır..."

(Mehmet Ergüven'in denemelerinde şiir, tiyatro, müzik ıtırı yok değildir. *Pusudaki Ten, Gölgenin Ucunda* ve *Aydınlıkta Görmek*'i öneririm.)

1149- "Gazeteler bile dejenereleşti. Ara sıra gerçeklere sahip çıkıyorlar." Oscar Wilde, 1891.

1150- Tuğrul Tanyol'un taze ürünü *Her Şey Bir Mevsim* (YKY), benim için yılın şiir kitabıdır. İnsanı siftah dizesiyle saran o yeniden okunası şiirlerden, "Yalnızca Bunun İçin"in final kıtasıdır:

"yalnızca bunun için sev beni
biz bir zamanı koşarcasına paylaştıktı
zaman değişti, değiştik biz de
sevgilim, kardeşim, dostum, yaşıtım!
o çocuk biz olabilirdik, işte,
yalnızca bunun için sev beni"

XLVII - "Uyu, Denize Benze"

1151- *The New York Review of Books*'taki kitap reklamları resmigeçidini görünce düşünmeden edemedim. Gezegenimizde kaç kitap vardır? Kaçı okunmuştur? Kaçı el(z)emdir? Edebiyata ilginin azalmasında, fuzuli kitaplar kaçıncı dereceden suçludur?

1152- "Roman öldü" fikrine katılmıyorum. Bence okur ölmüştür. Romanın önemsenmemesi öncelikle ünlü yazar yokluğuyla ilintilidir.

Gore Vidal, *Bookforum* (Aralık-Ocak 2007)

1153- Robinson Crusoe Kitabevi'nin (İstiklal Cad., No: 389) vitrininde *Kitap İçin*'imi görünce, saydığım bir eleştirmenin "tek paragraflık" takdirine mahzar olmuştum sanki...

1154- *Beyit-Mısra Antolojisi*, İlhan Berk (Varlık Yayınları, 1960):

- "Kuşlar âfaka ne hisler götürür!" Cenap Şahabettin
- "Akşam, yine akşam, yine akşam." Ahmet Haşim
- "Ben tâ senin yanında dahî hasretim sana." Rabia Hatun
- "Uyu, denize benze." Oktay Rifat
- "Çık benim şair tabiatım, çık orta yere." Melih C. Anday
- "Şimdi bir rüzgâr geçti buradan." Cahit S. Tarancı
- "Götür beni ayaklarım rüzgârlara çarp." Cahit Irgat

1155- Çeviri Kitaplar...

- Can Yayınları'ndan Imre Kertész ve Antonio Tabucchi külliyatım öneririm.
- Merkez Kitaplar'ın çağdaş Batı edebiyatından seçtiklerini de benimsiyorum.

1156- Siz hiç sevimsiz bir deniz feneri veya saat kulesi gördünüz mü?

Ben dokunup da almadığım bir deniz feneri veya saat kulesi kitabı anımsamam. Bir soluk fener fotoğrafı, beni zaman tünelinde belgesel girdaplara çeker; tsunamilerin ödünün patladığı...

(Ali Soysal'ın *Anadolu Feneri* ve *Kara Deniz Beyaz Işık "Rumeli Feneri"* başlıklı kitaplarını okşarken duyumsadığım.)

1157- Oktay Rifat İçin Sone

Keats'in "Bülbüle Kaside"sini okuyorduk (Fransızca ve İngilizceden)

Bütün dünya fırtınalar, kasırgalar içindeyken
elli yıl sonra okuyacaklar için yazmak
yüce bir görev bir şair için. Hiçbir uyak
ya da sebep buyurmaz ruh hallerimizi.
"Kimyasaldır, kandan gelen bir şeydir,
ve şiir yazmak için sakin olmak zorundasın",
"ya da" diye ekledim, "göbeğinde fırtınanın."

Sözcük üstüne sözcük, güçlü bir bileşim,
yıldızın ağır ağır, için için yarışı,
ve dünyanın kargaşalarının üzerinde olacak
bir yaratışa doğru sözcük üstüne sözcük,
binlerce gözün ateşiyle yanan,
kendi bilgece tarzıyla.

Mart/Nisan 1975

Türkiye Şiirleri, Richard McKane (Çev. S. Özpalabıyıklar, YKY)

1158- Psikiyatri Profesörü Louann Brizendine'ın son yapıtı *The Female Brain*'e göre kadınlar günlük konuşma gereksinimlerini 20 bin sözcükle giderirken, erkekler 7 bin sözcükle yetinmekte. (Bir diğer iddia kadınların erkeklerden iki kat daha hızlı konuştuğu.)

Bu cümlelerin altını saygıyla çizerken aklıma takılan iki konu:

1. 20 bin sözcüğün kaçta kaçı boş?

2. Erkeklerin sığındığı 7 bin sözcüğün kaçı, karşı cinsi susturmak için heder edilmekte?

1159- Şiirselliği Yakalamak:

- "Karanlık bir odada bir kara kediyi yakalamaya benzer şiir yazmak." Robert Greacen
- "Şiir tanımlanamaz, ancak duyumsanır." Christopher Logue
- "Şiirler hayretten doğarlar, bilgiden değil." Lucille Clifton
- "Utanılası bir iştir şiirsellik, mahrem belledğimiz parçalarımızın çok yakınından doğan." Nobelist şair Czeslaw Milosz

1160- Formu, rengi, içi ve duruşuyla bir doğal dizayn harikasıdır NAR. (Meyvelerin pengueni!)

1161- İki proje:

Aforizmalardan mürekkep bir oyun ve alıntılardan mürekkep bir roman.

(C-i-d-d-i-y-i-m.)

1162- Yazar Adayına Öğütler (Minik Meslek Sırları):

- "Bir yer hakkında yazacaksan oradan uzaklaşana dek başlama. Perspektifin artacaktır." Ernest Hemingway
- "Peyzajı iyi oturtursan öykü oradan fışkırır." E. Annie Proulx
- "O ilk cümleyle işlerini bitir." Whitney Balliett
- "Genele mi gitmek istiyorsun? İnebildiğin kadar özele in." Nancy Hale

1163- 14.11.06 Sel Yayıncılık'tan çıkmış, emektar otomobilimi ararken Sultanahmet Camii hizasında ayaklarım sanki yere yapıştı.

(İkindi ezanını okuyan müezzinin pürüzsüz, yarı-tiz, sabırlı ve müşfik sesine kapılmışım.) Komşu Firuz Ağa Camii müezzini, büyülü sese mi hürmeten beş saniye sonra devreye girince, unutulmaz bir düete tanık oldum...

1164- Jorge Luis Borges'ten okuma tüyosu; "Az sayıda yazar seçin ve onları tekrar tekrar okuyun."

1165- Aşk, gurur ve cesaret konularının titiz yazarı Alexandre Dumas, karısını yakın arkadaşı ve yazar Roger de Beauvoir ile yatakta yakalayınca, "Beni de aranıza alın," der. "Soğuk bir gece idrak ediyoruz."

1166- *Saatin Gizli Yüreği*'nden (Elias Canetti, Çev. Ahmet Cemal):

- "Okumanın düzensizliği olmadan yazar da olmaz."
- "Kabuk bağlamış olan reklam yaraları."
- "Bir adı olmamış kılmak."
- "İnsanı korkudan kurtaran budalalaşma."
- "Acılar da yanılabilirler."
- "Onu bağışlama, eriyor."

1167- 08.12.06. Son şiir kitabı *Teklifsiz Serseri*'yi, "Hayat şöyle bir şey: Gençler Ölür, Yaşlılar Tebrikleri Kabul Eder!" diyerek imzalamış küçük İskender.

(Bir küçük İskender yapıtını şiir başlıkları için bile alırım.)

1168- Müthiş insan ve yazar Erje Ayden'in 20.11.06 tarihli faks mesajından bir anekdot:

"... Greta Louise Gustafsson'un sahne adı Greta Garbo'ydu ve o uzun süre New York'un Doğu Yakası'nda yaşadı. Altmışlarda yönettiğim RJ Gallery, onun apartmanına komşu sayılırdı.

Semtte ona sık rastlar ama taciz etmekten çekinirdik. Dost bir insan olduğunu duymamıza rağmen, özel yaşamına saygı gösterme çabası içindeydik.

Bir gün, öğle yemeği için komşu kafeteryaya gittiğimde beni onun yanına oturtmasınlar mı? Tedirgin olmama rağmen yediklerine göz atmaktan geri kalmadım.

Ton balıklı sandviç ile kahveden mürekkep yemeğini benimseyemedim. Şaşırdığımı görünce, "Ne var?" demişti.

"Şey, Bayan Garbo ton balığı ile kahve?"

"Mönümü pek benimsemezler ama sen de dene – iyi gidiyor."

Onu kırmayıp aynısını ısmarladım. Yemeğim lezzetliydi. Bunu Bayan Garbo'ya itiraf ettim.

Masadan kalkarken, "Beğendiğine sevindim," dedi. "Bir gün belki galerine de uğrarım."

Şaşırmıştım, "Bir galerim olduğunu nereden biliyorsunuz Bayan Garbo?"

"Semtimde her olan bitenden haberdar olmayı da severim."

O zamanlar ellilerindeydi ve dünyanın en gizemli sinema yıldızıydı.

Derken Greenwich Village'e taşındım ve onu bir daha göremedim. Tüm kent, onun ölümüne dek semtten kopmadığını bilirdi. O yemesi, yürümesi ve alışverişe çıkmasıyla da bir Doğu Yakalı'ydı."

1169- "Türkiye nesillerin olumsuz birikimiyle pek korkunç bir geleceğe bu şekilde sürüklenirken şu anda Milli Eğitim Bakanlığı'nın başında Hüseyin Çelik Bey ve ekibinin bulunması ulusumuz için gerçek bir faciadır. Kendisini şu anda Türkiye'nin en büyük sorunu olarak gördüğümü daha önce yazmıştım, tekrarlıyorum. Milli Savunma 'Milli Eğitim'le başlar, bunu asla unutmayalım. O cephede şu an tamamen savunmasız kalmış durumdayız."

Celal Şengör (*Cumhuriyet Bilim Teknoloji*, 08.12.2006)

(Zeki yazar ve akademisyenlerin cesur yazılarını benimserim. Tuğrul Tanyol'un her hafta yazmadığına hayıflanırım.)

1170- On dokuz yılda 1600 kez sahnelenen "Ferhangişeyler"e altıncı kez gittim. (Gitmeye devam edeceğim.) Türkiye ve tiyatronun patinaj silsilesini anımsamak açısından düşündürücü de olan son ziyaretimde, Ferhan Şensoy'un özyaşamöyküsel kitabının (*Kalemimin Sapını Gülle Donattım*) devamını merak etmeye başladım.

1171- Moğolistan'ın önemli müzeleriyle, Doğu Asya ile Avrupa'daki koleksiyonlardan ödünç alınan 600 parça ile Sakıp Sabancı Müzesi'nde, 07.12.06 tarihinde bir Cengiz Han sergisinin açıldığını duyunca aklıma geliverdi!

Topkapı Sarayı'ndan da bazı parçalar, müze binası bulunan Anadolu kentlerinde sırayla sergilense...

1172- "Netekim aynı asırda bir Türk müellifi de (Amasya Hastanesi Başhekimi Sabuncuoğlu Şerafeddin Ali) 1465 yılında Amasya'da yazdığı tıbba ait *Cerrahname* isimli eserinin başlangıç yazısında 'Fatih Sultan Mehmed devrinde ilerlemek ve padişahın dikkatini celbetmek için ilmi eserler yazmak lâzım' olduğunu söylemiştir."

Fatih Devrinde Âlimler Sanatkârlar ve Kültür Hayatı, Refik Ahmet Sevengil, Nebioğlu Yay. 1955.

1173- Digitürk'teki gözde yerli kanalım İz'dir!

(Ama Fenerbahçe'nin ligde galip geldiği hafta sonları dışında. Herkes haddini bilecek!)

1174- Site komşum Faruk Kuntsal'ın *Ağustos Güneşim* adlı şiir kitabından bir örnek:

Sabah dinç uyandım / Çıtır simit, kaşar / Çengelköy'de çay içtim / Küçük ilanlarına kadar / Gazete okudum / Maşallah koca çınar / İnsanı ne güzel ağırlar / İki, üç arkadaşım var / Selamı sabahı bilen / Hoş sohbet, aynı kafada / Kâğıtlarda iyi ise borsada / Değmeyin keyfime / Öğlen sulu yemek / Nerede var / Birkaç dost cepten arar / İşin yoksa lafla / Memleketi kurtar / İşte akşamüstü / Vakti keraat / Meyhane seçmek / Zor zenaat / Orası, burası / Rakı içmenin tam sırası / Günün son muhabbeti / Evde çocuk sevgisi / Ama kadının ciddiyeti / Hani Migros'a gide-

cektik? / Bahane belli / Anlaşıldı, yemek dandik / Üstüne üstelik / Yatarken giymez gecelik / Zırh gibi eşofmanlar / Gece zevkini tamamlar...

(Kitabını "kitapsayar" komşuma diyerek imzalayan komşumdan, zorunlu format değişikliği nedeniyle özür dilerim.)

1175- Geçenlerde bir büyüğüm kendisine okuma listesi hazırlamamı istediğinde, reçete yazmayı unutmuş bir pratisyen doktor gibi ürkmüştüm.

XLVIII - *"Ben geldim işte deniz kenarı"*

1176- Bir iş dünyası dergisinin ocak sayısında yayımlanan "En zengin 100 Türk" listesi; dört işlem (liste 103 kişiden mürekkep) ve varsayım hataları ve teknik muallaklıklara rağmen, -meraklısına- ilginç bir varsıllar resmigeçidi sunuyor.

Liste başı Hüsnü Özyeğin'le iki kez birlikte çalıştım. On sekiz yıl önce minimal sermayeyle kurduğu Finansbank'ı; dehası ve şansıyla badirelerden geçirip, doğru zamanda satarak o bir dolar milyarderi olmuştur. Anılarını yazacak zamanı ve niyeti olmasa da bence yaşayan tek "efsane bankacı" odur.

Ama en çok, listenin 87.'si bibliofil Ömer Koç'u önemserim. Yerkürenin en önemli kitap koleksiyonerlerindendir...

(Henüz altı kitap -*Harry Potter*- yazan J.K. Rowling (doğ. 1965) Türk vatandaşı olsaydı, servetiyle Aydın Doğan'ın önünde altıncılığa kurulacaktı.)

1177- Manevi varsıllığın bir diğer üstünlüğü de taşıyıcılarının listelen(e)mez olması değil midir?

1178- *Saatin Gizli Yüreği*'nden (Elias Canetti, Çev. Ahmet Cemal)

- "İnanlarla dolu bir balina."
- "Sırf aşağılandığı için hayatta kalmış olan biri."
- "Bir yazıya gönderilen aşk mektupları."
- "Ah bir kitap, böylesine tutkuyla okunan bir kitap!"
- "Günlük gazeteler yüzünden solmak."

1179- 03.10.2005 tarihli *Publishers Weekly*'deki (P.W.) Michael Scharf'ın yazısına göre; 25.09.2005 tarihli *Washington Post*'ta, Elif Şafak'ın altıncı romanı *The Bastard of Istanbul*'dan bir kesit yayımlanmış. Scharf, belki de birilerinin yönlendirmesiyle, bu kitap yüzünden yazarının ülkesinde yargılanabileceğini öngörmüştü. (Haklı çıktılar; ikinci paragrafında koptuğum *Baba ve Piç* Mart 2006'da Türkiye'de piyasaya çıktı ve...)

04.12.2006 tarihli *P.W.*'deki Elif Şafak yazısının sahibiyse Louisa Ermelino. Ocakta Elif Şafak ve kocası onu meze ağırlıklı bir akşam yemeğinde Sultanahmet'te ağırlamışlar. Hedefine ulaşmak için engel tanımaz yazarı ilk görüşte, "entelektüel ve bilboard'ları süsleyecek denli güzel" bulan Ermelino'yu eleştirmemeliyiz! (Ama ABD'de kitapları pek ses getirmeyen Şafak'a *P.W.*'nin neden bu denli arka çıktığı hakkında teorilerim yok değildir.)

1180- *Baba ve Piç (The Bastard of Istanbul)* hakkında *Bookforum* (Aralık-Ocak 2007) dergisinde de bir eleştiri gözüme çarptı. Yazının ortasındaki resimde, bir sözde yurtsever Şafak'ın resmini yakarak onun rating'ini (art)ırmakla meşgul.

Neil Gordon imzalı yazının son paragrafında, "*The Bastard of Istanbul* yenilikçi ve hırslı. Ama iddialı hedefiyle aceleye getirilmiş yazı bütünü arasındaki boşluğun savunulur yanı yok," buyurmuş. Elif Şafak'ın mevcut konumunu daha iyi ifade edecek iki cümle düşünemiyorum...

(Hamiş: Yazının, "Elif Shafak Türk edebiyatının yeni sesi midir?" şiddetindeki alt başlığını yanıtlıyorum: İşine geliyorsa chatlak sesidir!)

1181- *Swannlar'ın Tarafı*'nın (Marcel Proust) Açılış Paragrafından:

"Uzun zaman, geceleri erken yattım. Bazen, daha mumu söndürür söndürmez, gözlerim o kadar çabuk kapanıverirdi ki, 'uykuya dalıyorum' diye düşünmeye zaman bulamazdım."

Çalınan Gönül'ün (Server Bedi) Açılış Paragrafından:

"Sonradan bana anlattığına göre, sevgilim Nebahat Hanım o gece, 'işte uyuyorum' demeğe vakit bulamadan uyuyuvermiş."

1182- 2007!

Fahir Aksoy 90, Çetin Altan 80, Metin And 80, Fethi Naci 80, Füruzan 75, Doğan Hızlan, 70, Afet Ilgaz 70, Cahit Kayra 90, Anıl Meriçelli 70, Yekta G. Özden 75, Şinasi Özdenoğlu 85, Nijat Özön 80, Ülkü Tamer 70, Vecihi Timuroğlu 80, Nihat Yeğinobalı 85 yaşındalar...

Saygıyla.

1183- 2007'de ıskalanmış yazarlardan Sabri Esat Siyavuşgil'in (1907-1968) 100. doğum yılını da idrak edeceğiz.

1184- *Beyit Mısra Antolojisi* (İlhan Berk) Varlık Yayınları, 1960:

- "Çarşılar grevsiz deli olurmuş yalnızlık işte." Ece Ayhan

- "Denizin İstanbul'a geldiği aylar." Metin Eloğlu
- "Bir kırlangıç girdi içeri, gözlerinizi dolaştı, gitti." Can Yücel
- "Ben geldim işte deniz kenarı." Sabahattin K. Aksal
- "Yâr, tenha sözlerim var." Anonim

(Ocak yazısı için düzeltme: 1154. maddedeki "Götür beni ayaklarım rüzgârlara çarp" dizesi Cahit Külebi'ye aittir. Uyarısı için Emin Özdemir'e teşekkür eder, özür dilerim.)

1185- *Kitap-lık* 100. sayısına ulaşmış. (Ha gayret Murat Yalçın!)
101. sayıda verilen dizin (1-100) ekini saklayacağım.

1186- DP dönemi bakanlarından Sıtkı Yırcalı'nın 1959 ürünü -ve sahaf ganimeti- *Üçüncü Katın İnsanları*'ndan:

MÜZELERDE
Kuşlarım var.. Müzeler dolusu
Kanat kanat, kemik kemik dikilmiş
Bir kitaba, bir levhaya

Balıklarım var.. Müzeler dolusu
Pul pul, kılçık kılçık dizilmiş
Bir duvara, bir yaprağa

1187- "Sanat ve matematik? İkisi birbirinin akrabası. Matematikçi sonsuzluğa gidişin yolunu çizmeye uğraşır, sanatçı o duyguyu yaratmaya."
Küresel Matematikçi, Prof. Dr. Cahit Arf (1910-1997)

1188- *Cumhuriyet*'in 08.12.2006 tarihli "Bilim Teknoloji" ekine göre, "Berlin Charite Enstitüsü bilim adamları, sigara içenlerin beyin hacimlerinin sigara içmeyenlere göre daha küçük olduğunu saptamış."
(Haberi özetlediğim tiryaki şair dostum, "Olayı büyütme," demişti. Günde üç paketi asla aşmazmış.)
Sigaranın beyni küçülttüğü haberinin bıyıklı tiryakileri ürküteceğini sanmam. Yeter ki sigara *şeylerini* küçültmesin.

1189- 21.12.2006 ganimeti:
- *Telefon Defteri* (Cahit Kayra, Erciyaş)

- *Kişi Başına Bir Yalnız* (Atilla Atalay, İletişim)
- *Bugün Pazar, Yahudiler Azar* (Roni Margulies, Kanat)

1190- 24.12.2006. Nur'la Lütfi Kırdar'daki Çağdaş Sanat Fuarı'na, Sali Turan'ın yapıtlarını izlemek için uğramıştık. (Fuar organizasyonu ve yapıtların niteliğinden etkilendim.) Erdoğan Zümrütoğlu ve Seçkin Pirim yapıtları aşkına C.A.M. standını iki kez gezdim.

"Renk terbiyecisi" Sali Turan'ın sergi kataloğundan:

- "Renk Çılgını Sali." Cemal Süreya
- "Sali, fırça ile kalem arasına germiştir zamanı." Mehmet Ergüven
- "Sali dünyanın ruhuna doğru seyrediyor." Hilmi Yavuz
- "Çok kuvvetli resimler, enerji dolu ve farklı." Ahmet Ertegün

1191- Nobelist Isaac Bashevis Singer'in gözde okuma listesi:

1. *İncil*
2. *The Best of Pearls* - Moses Hayyim Luzzatto
3. *Suç ve Ceza*
4. *Anna Karenina*
5. Gogol'un Kısa Öyküleri
6. *Madame Bovary*
7. Edgar Allan Poe Külliyatı
8. *Pan* - Knut Hamsun
9. *Cennet ve Cehennem* - Swedenborg
10. *The Phantasmas of the Living*

1192- Şiire Başlanacaksa;

- "Dört yanımız şiir. İş, ona editörlük yapabilmekte." James Tate, 1999.
- "Şiir yazmak balığa çıkmaya benzer. Yazmaya başlayana dek ucunda ne olduğunu bilemezsin." Billy Collins, 2004.
- "Bir şiirin ilk görevi, bize kendisini okumayı öğretmektir." Bin Ramke, 2004.
- "Başlığı kötü bir şiir asla kendine gelemeyecektir." Mick Imlah, 1983.

1193- Stan Barstow, "Dördüncü sınıf yazarları küçümsemeyin. Çünkü dünya dördüncü sınıf okurlarla doludur," buyurmuş. Benim itirazım, onların kendilerini birinci sınıf saymasınadır.

1194- *The Guardian* gazetesinin 31.12.2006 tarihli kitap ekinde, yılın en çok satan 100 kitabı adet bazında listelenmiş.

1. *Labyrinth* - Kate Moss (851.389)
44. *Never Let Me Go* - Kazuo Ishiguro (224.070)
52. *The 2005 Highway Code* - Driving Standards Agency (211.963)
100. *Is It Just Me Or...* McArthur and Lowe (146.553)
(*Never Let Me Go*'yu YKY çevirtiyor; kaçırmayın! 52. sıradaki yapıt Karayolları Adabı Muaşeret Kitabı; ehliyetli nice Türk'e de gerekli.)

1195- Karl Marx *Oreteia* (Aisklyos, M.Ö.458'de tamamlamış) nam yapıtı, her yıl bir kez yeniden okurmuş.

1196- Keşke Şunları Söylemeseydi(m):
- United Artists şirketinin sorumlusu, 1964 ürünü *The Best Man* filminde Ronald Reagan'a ABD başkanı rolünün verilmesine, "Onda başkan duruşu yok," savıyla engel olur.
- 1876! Washington'dan Philadelphia'ya yapılan bir -test- telefon konuşmasına katılan ABD başkanı Rutherford B. Hayes, "İlginç bir buluş, ama ondan kim edinmek ister ki?" buyurur.

1197- Usta romancı Sir Kingsley Amis (1922-1995) karısı Hilly'i her fırsatta aldatır sık sık da yakalanırmış. (Yugoslavya'daki tatillerinde de rutin değişmemiş.) Ertesi gün üstat plajda uyurken karısı sırtına dudak boyasıyla, "Şişman bir İngiliz âdemi. Önüme geleni düzerim" yazıp kurbanının bir de fotoğrafını çekmiş. 1963 ürün doküman, Kingsley Amis'in yaşamöyküsü Lucky Him'de de kullanılmıştır.

Hilly üçüncü evliliğini Lord Kilmarnock ile yapınca "Lady" olur ve ilk eşi ölümcül hastalığıyla cebelleşirken onu zaman zaman evinde ağırlar.

Kingsley Amis ölünce, varisleri onun önce kitaplarını müzayede yoluyla paraya tahvil etti. (Romancı Martin Amis oğludur.) Sotheby's müzayede kataloğunda Sir Amis'in karısına imzalayarak armağan ettiği kitapları da görünce gözlerime inanamamıştım.

11.07.1996 tarihli müzayedeye telefonla katılıp anılan kitapları kütüphaneme buyur ettim. Aykırı komşularımın bir ayıbını kamufle etmem gerekirmiş gibi...

1198- Trici Venola, 2004'ten beri İstanbul'da yaşayan bir Amerikalı çizer. *Drawing on İstanbul / İstanbul İzleri* başlıklı kitabındaki (Mira Yayıncılık, 2006) kent portrelerinde, darbe darbe onun İstanbul tutkusunu da izledim.

1199- İkilemler metropolü İstanbul'a aynı anda Leonardo da Vinci ile Cengiz Han sergileri izleyebilmenin ikirciklendirmesi...

1200- Babam rahmetli Fahamettin Altun, cumhuriyet tarihinin Hakkâri'de en uzun süre görev yapmış valisidir. (Hakkâri'nin yabanıl güzelliği yine gözümde tüttü.) *Yalnızlık Gittiğin Yoldan Gelir*'in anlatıcısı Sina'nın babası, Hakkâri'de görev yaparken geçirdiği trafik kazasında ölmüştü...

İlk romanımı okuyan site komşum Sezgin Noyan'm yaşamından çarpıcı bir anekdotu bu vesileyle öğrendim. O, rahmetli babası Hilmi Noyan'm jandarma komutanı olarak bulunduğu Hakkâri'de dünyaya gelmiş. (23.07.1956 tarihli Hakkâri gazetesi, bu olguyu "Mes'ut bir doğum" başlığıyla ilk sayfadan duyurur bir avuç okuruna.) Hilmi Noyan bilahare albay rütbesiyle görev yaptığı Van'da geçirdiği bir kaza sonucu şehit düşer.

Eşsiz Çelik Gülersoy da babası orada jandarma komutanıyken Hakkâri'de doğmuştu. Geçenlerde telefonda konuştuğum önemli şair Mehmet Taner'in, babamın döneminde Hakkâri TRT biriminde görev yaptığını öğrendim. Bana gönderdiği *Çevre Çitin Üzerinde Yağmur*'unu "... 73-74 gibi Hakkâri'de idim, bu kitap size, babanızın ruhuna, Sümbül Dağı'na..." diyerek imzalamış. Gözlerim doldu.

Hakkâri'de şehit düşen, Hakkâri'ye hizmet götüren kamu görevlileri ve ailelerine saygıyla...

XLIX - Katillere lanet okuyup, sevdiklerine ağıt yakmaktan gayrı bir işe yaramayan (k)alabalık olmaktan kurtulmak

1201- Hrant Dink cinayetinin ardından, sığ medyada, basmakalıp yazı ve açıklamalar, trajikomik komplo teorileri havalarda uçuştu.

Ben İlhan Selçuk'un 24.01.07 tarihli "14 Yıl Önce.. 14 Yıl Sonra" başlıklı yazısını kesip (s)akladım. "Katillere lanet okumak ve sevdiklerimize ağıt yakmaktan gayrı bir işe yaramayan kalabalık olmaktan kurtulmalıyız," dizelerinin altını çizmişim.

Cenaze töreninde taşınan devşirme "Hepimiz Ermeniyiz" sloganı bir empati dalgası yaratmak isterken, hassas ülkenin hoşgörü sınırlarını da zorluyordu.

Bir yanlışı bir diğer yanlışla sürdüren (k)alabalık olmakta da ısrarcıyız.

1202- 2006'da bir usta şair veya yazarın, bir genç ve yetenekli şair veya yazara destek veren yazısını okudunuz mu?

Peki onların, edeb(iyat)dışı girişimlerle gündeme oturmaya yeltenen sözde romancıya yazılı tepkide bulunduğunu gördünüz mü?

İşbu iki soruya da evet diyebiliyorsanız, kaynak gösterir misiniz?

Yazı sahiplerinin ellerini öpmek için istiyorum.

1203- 2007!

Erdal Alantar 75, Ersin Alok 70, Reşat Atalık 70, Ramis Aydın 70, Zerrin Bölükbaşı 85, Adnan Çoker 80, Namık Denizhan 70, Erol Eran 70, Sadi Diren 70, Ziya Emil 80, Devrim Erbil 70, Cemil Eren 80, Nejat Erem 80, Dinçer Erimez 75, Eflatun Nuri Erkoç 80, Turan Erol 80, Yaşar Sami Gökgöz 70, Ercan Gülen 75, Reha Günay 70, Zeki Kıral 80, Güneş Kocabay 70, Erkut Onart 70, Füsun Onur 70, Tan Oral 70, Ferit Öngören 75, Mehmet Özel 75, Abdurrahman Öztoprak 80, Kâinat B. Pajonk 70, Yurdagül Pakalın 70, Turhan Selçuk 85, Mehmet Uzel 80, Tonguç Yaşar 75'indeler...

Saygıyla.

(Hamiş: 1182. maddede beş yıl yaşlandırdığım Nihal Yeğinobalı'dan özür dilerim.)

1204- Anglo-Amerikan âleminden *gender* (cinsiyet) kitap başlıkları:

"Erkekler Neden Umursamaz ve Kadınların Neden Sürekli Ayakkabı Gereksinimleri Vardır?", "Erkekler Neden Dinlemez ve Kadınlar Neden Haritaya Bakamaz?", "Erkekler Neden Yalan Söyler ve Kadınlar Neden Ağlar?"

1205- Ey İlahi İlham:

- "İlk ve son dizeleri Tanrı bahşeder. Ben arayı doldururum." Kate Clanchy, 1997
- "Nehirler köprüleri, gökdelenler asansörleri ve ıskalanmış dünya şiiri davet eder." Kenneth Koch, 1998
- "Sözcükler için her şeyi yaparım. Onları Florida'ya yollar, hatta sosisli sandviç alırım. Yeter ki gelsin onlar." Donald Hall, 1995

1206- Şubat ürünü iki roman önerisi:

- *Karadelik Güncesi* (Ali Teoman) Sel
- *Albucius* (Pascal Quignard) Sel

1207- *Varlık*'ın şubat sayısı, kitap eki 32. sayfada anonsu yapılan üç şiir ödülünde de Haydar Ergülen seçici kurul üyesi.

Şair başına bir ödül düşeceği günler uzak olmayabilir. Tesellim, seçici kurul üyeliğinin -futbol hakemliğinde öyledir- babadan oğula şimdilik geçmemesi.

1208- Aktör Erkan Can'ın *Ulusoy Travel*'la (Ocak 2007) yaptığı söyleşiden:

Soru: Televizyon izleyicisi sizi hep Karadenizli tiplemelerinizle tanıdı. Karadenizli misiniz gerçekten?

Yanıt: Hayır, aslmda Bursalıyım ben. Ama Karadeniz tiplemelerini iyi canlandırmamda Bursalı olmamın etkisi var. Çünkü Bursa'da Bursalıdan çok Artvinli vardır. Çocukluk arkadaşlarım, babamın öğretmen arkadaşları, hepsi Artvinliydi. Hatta biz kendimize Burtvinli deriz. Esasında ise göçmeniz biz...

1209- ARTWİN!

1210- İstanbul doğumlu, ABD vatandaşı ressam ve akademisyen Peter Hristoff, geçen güz İstanbul Modern'de Semiha Berksoy resim sergisini izlemişti. Yolladığı elektronik mesajdan:

"Resimlerdeki özgün, dürüst ve alaycı havadan etkilendim. Gösterişsiz, ham ve eksantrik yapıtlarında bir başka ruh halini denemiş... Sanat endişesi içinde çalışmamış. Beni saran bir ürünün götürdüğü hayal âleminden sonra nereye getirdiği, sanatsal kriterimdir. O, beni uzun ve kışkırtıcı bir yolucuğa çıkarmayı başardı."

(Koleksiyonumda küçük bir Semiha Berksoy tablosu olsun isterdim. Onun alaylı renklerden, yetkin bir koro oluşturduğunu düşünürüm.)

1211- 2000 ürünü ilk romanımda punduna getirip; New York'taki sahaf Strand'de bulunan 2 milyon kitabın yan yana dizildiğinde, sekiz millik bir uzunluğa ulaştığını belirtmiştim. Mega-sahafın stoku, İstanbul'daki tüm kitabevi ve sahaftaki toplam stoktan büyüktü.

2007 başında Strand, birisi seyyar olmak üzere üç mekândan mürekkep. (Kitapları hizaya sokulabilirse, 18 millik -4.5 milyon kitap- bir selüloz duvarı örülür.)

Sahaf Strand'in Türkiye'deki tüm kitabevlerinden kaç kat büyük olduğunu hesaplarsam, duyurmayabilirim.

1212- "Yazarsam yaşar, yaşarsam yazarım." A. Puşkin

"Okursam yaşar, yaşarsam okurum." S. Altun

1213- 1899. Filozof(?) Friedrich Nietzsche (1844-1900) sokakta sahibinin kırbaçladığı bir at görünce gözyaşları içinde boynuna sarılır ve uzun uzun okşar. Bu eylemi bardağı taşıran son damladır. Son on bir yılını geçirmek üzere akıl hastanesine kaldırılır.

1796. Şair Charles Lamb (1775-1834) akıl hastanesinden dostu Samuel T. Coleridge'e yazdığı mektupta, "...Biraz akıllandım artık kimseyi ısırmıyorum," muştusunu verir.

1214- 03.02.07. Küresel ısınmayla ilgili belgesel *Inconvenient Truth*'un gösterildiği sinema salonunda otuz kişi yokuz. Ben'le Nur'dan gayrı ellisini aşmış izleyici de yok.

Yaşdaşlarıma diğer filmlerde de pek rastlamıyorum. Onlar sıcak odalarında, buharlaşma sürecinde midirler?

1215- Keşke Şunları Ben...

- "Sabah kalktığınızda ağaçtaki kuşların öksürdüğünü duyacağınız tek yer Hollywood'tur." Joe Frisco

- "Arianna Stassinopoulos etkinliği o denli sıkıcıydı ki, kadının adı anons edilirken yarısında uyumuşum." Alan Bennett

- "Yeniden dünyaya geldiğimde bir genelevde kapıcılık yapacak ve hiçbirinizi içeri sokmayacağım." Bir provada performansından memnun kalmadığı orkestrasına hitaben, Arturo Toscanini

1216- Şair Robert Frost'un (1874-1963) eskiz, aforizma ve edebi notlarından mürekkep *The Notebooks of Robert Frost*'u incelerken benzer bir kitabın Oktay Rifat, Melih C. Anday, Cemal Süreya için yapılamayacağını düşünemedim.

1217- Filozof Baruch Spinoza (1632-1677), bir zamanlar çocuk olduğuna asla ikna edilememiş.

1218- Yazar Adayına Öğütler (Karakterler):

"Yarattığın karakterin (s)özünü dinleyeceksin. Sözünü dinletiyorsan, eyvah!" Ann Beattie

"Karakterlerini daha iyi tanımak istiyorsan kendine şu soruyu sor: Onlar bir tartışma anında nasıl hareket ederdi?" Barnaby Conrad

"Karakterlerini sunarken çok dikkatli olmalısın. En iyisi sahneye çıkarmadan önce onlar hakkında konuş. Ki okur meraklansın." George B. Shaw

1219- Beni (z)arif ressam Sevinç Altan'la Mahir Öztaş tanıştırdı. O, *Kitap İçin*'in şair ve yazar portrelerini çizmek inceliğinde bulundu. Çalışmaları sırasında, Galata'daki düşten güzel evini ziyaret etme şansım oldu. Zamana direnen Galata sokaklarından, Gümüşsuyu'ndaki okumayazma evime yürüyerek dönerken ruhbakımından geçerdim.

1220- "Dostoyevski'yi yok bellerim. Virginia Woolf'u yok bellerim. Denemeleri oldukça iyidir, romanlarını benimsemem. Ve Joyce. Öyküleri mükemmel ama romanları yapay hatta süslüdür. Bazı yazarların 'Kafka, Flaubert veya Dostoyevski'yi okudukça neden yazdığıma şaşarım' dediklerini duyarım. Kafkamsı yazarları kapalı bulurum, kendilerini izlettirmezler. Ama Shakespeare keşfedilmemiş patikalar, taze nesneler ve

anlatılmamış güçlü imgeler bırakmıştır; bana ilham verir." Javier Marias (*The Paris Review Söyleşisi*, 2007)

1221- Çok renkli ressam Bedri Baykam'm kurduğu Piramit Sanatevi'nde kafe, kitabevi, toplantı salonu ve atölyeler de var. Piramit'te zihnim açıldı. (It has been rarely done before.)

(Adres: Feridiye Cad. 23-25 Taksim / www.piramidsanat.com)

1222- *Saatin Gizli Yüreği*'nden (Elias Canetti, Çev. Ahmet Cemal)

- "Övgü soluk almanın kuralmı bozar."
- "At numarası yapan eşek."
- "Adalardan oluşma bir yıl."
- "Ünleri rehin alanlar."
- "Hakaret etmediği kimseyi anlamıyor."

1223- "Nuri Bilge Ceylan'ın Minimalizmi"nden;

"Ceylan, kolaycılığa kaçmıyor, seyirci avcılığı yapmıyor. Uluslararası bir yarışmada ülkesini temsil ettiği halde, bir tatil gününde bile onun filmini oynatan sinemada kimse yok. Ceylan, ne kadar ödünsüzse, seyirci de o kadar ödünsüz. Kimse onu izlemiyor. Seyirciyle onun filmleri arasında bir doku uyuşmazlığı var. Ama o, yine de herkesi anlatmaktan geri durmuyor. Biz ise kendimizi anlatan filmlerden hoşlanmıyoruz. Kendimizi görmek istemiyoruz. Kendimizle yüzleşmekten korkuyoruz. Kendimizden kaçmak, kendimizi aldatmak kolayımıza geliyor.

Ceylan, anlatmayı sürdürüyor: Yalnızlığımızı, yabancılaşmamızı, çaresizliğimizi, tahammülsüzlüğümüzü, aczimizi, birbirimize zehir ettiğimiz yaşamımızı. Ağlanacak ve gülünecek halimizi, tutuculuğumuzu. İdeallerin yok oluşunu..."

Estetik Müdahale (Mehmet Serdar) Chivi-yazıları

(2006'daki gözde filmim İklimler'di. Hollywood/Bollywood dahil!)

1224- Metin Celâl'in yayın yönetmenliğinde arenaya inen *Özgür Edebiyat*'ı izleyeceğim.

"Medya Çağında Edebiyat Yapmak"tan:

"Kitap satışları her zaman göreceli olarak düşük olan şairler ancak ev sahiplerini (F.H. Dağlarca) ya da eleştirmenleri (A. Damar) dövdüklerinde medyada yer bulabiliyorlar. Medyanın şaire bir karikatür olarak olarak baktığı böyle bir dönemde yaşamak zaman zaman mide bulantı-

sına neden olsa da kültürsüzlüğün ve kaosun sonsuza dek süremeyeceği düşüncesi insanları ayakta tutmaya devam ediyor." Tuğrul Tanyol

1225- *Kitap İçin* nam kitabımı okuyan bir bilim adamının yolladığı teşekkür mesajından:

"Kitaplarınızı kimin için yazıyorsunuz? Eğer okuyanlar içinse okumayanlarla ilgili yergilerinizi niye yapıyorsunuz? Ama eğer okumayanlar içinse onlar da zaten okumuyor değil mi?"

L - "Bir karanfil mi ben alır size veririm"

1226- Entegre yetenek Ferhan Şensoy'un kitaplarını çıkar çıkmaz okur, onun oyunlarını tövbe kaçırmam. Kişisel çabasıyla dirilttiği, anıtsal Ses Tiyatrosu salonuna girerken bir zaman tünelinden de geçerim. Ferhan Şensoy'un, her söylemini benimsememi beklemediğini bilirim. O, ağzını her açışta beni güldürmek zorunda değildir. (Ortaoyuncular'm, her fırsatta kitap okuyan rezervasyon yetkilisini de benimserim.)

Bir Ferhan Şensoy oyununu ıskalamak, zevkiselim İstanbullu için bence (k)ayıptır.

1227- Orhan Pamuk yargılanırken veya kitapları toplatılırken sesi çıkmayan, onun arkasından konuşan veya aleyhinde yazan nice zevat, o Nobelist olduktan sonra methiye düzme yarışına girişmişti.

Elli yıldır edebiyatçı ve sanatçıyı alkışlamaktan onun kolları koparken alkışlanması unutulan bir yetenektir Doğan Hızlan. Yirmi beşinci İstanbul Kitap Fuarı'nın "Onur Yazarı" seçilince, hakkında çıkan sayısız yazı için "Şimdiye dek neredeydiniz? yersiz bir soru değildir" demiştim bir başka yazımda.

Gizemli şair Sezai Karakoç'a (doğ. 1933) "Kültür ve Sanat Büyük Ödülü" önerilince, onun da elli yıl gecikmeyle birden ilgi odağı olmasına şaşırmadım.

Yeteneklerin gündeme oturması için bir ödül, skandal veya ölüme konu olması da sığlık katsayısının derinliğiyle orantılıdır. Ve ben bu satırları, anılan üç önemli edebiyatçıyı da ödül öncesi alkışlamış olmanın doyumuyla noktalamaktayım.

1228- *Beyit Mısra Antolojisi* (İlhan Berk) Varlık 1950

- "Yorgundum, uzakta güller vardı." Edip Cansever
- "Telgraf tellerinde gemi leşleri." Oktay Rifat
- "Günler günü vefasız leyleklerin akını." Ziya O. Saba
- "Geç kaldım, kuyularda ışıdı su." Behçet Necatigil
- "Bir karanfil mi ben alır size veririm." Gülten Akın

1229- Bir (Ç)alıntı Şiir Yarışma Projesi:

Yaşayan yirmi şairden birer dize seçip onlardan bir şiir tütsüleyerek...

1230- *Rare Book Review* (Şubat-Mart 2007) dergisine göre 2006'nın en pahalı üç sahaf ürünü:

1. *Comedies, Histories and Tragedies* (W. Shakespeare, 1623) 2,8 milyon sterlin (7,5 milyon YTL)

2. *Cosmography* (Ptolemy, 1477) 2,1 milyon sterlin (5,7 milyon YTL)

3. *Atlas* (G. Mercator, 1595) 422 bin sterlin (1,1 milyon YTL)

(Ülkemizde tüm sahafların konsolide cirosunun 2 milyon YTL'nin altında olduğu söylenir.)

1231- *Tales I Told My Mother* (Anneme Anlattığım Masallar), adı uğruna Londra'daki sahafıma ısmarladığım bir kitaptı. (Pişman olmadım.)

1232- *Saatin Gizli Yüreği*'nden (Elias Canetti, Çev. Ahmet Cemal)

- "Kendini her duyguda suçüstü yakalıyor."
- "Herkeste kimi kıskandığını bulup çıkartmak."
- "Nefretin yurtsaması."
- "Yakıcı adlar."
- "Seksen yaşına geldiğinde, cinsiyetini itiraf etti."

1233- Şiirden sonra en iyimtrak olduğumuz dal karikatür müdür? (Nitelikli karikatür kitapları da toplarmı.) Geçenlerde rahmetli Semih Balcıoğlu kitaplığından çıkma -çoğu imzalı- kırk küsur karikatür kitabı edindim. (Benim için erken atılmış yılın golü olabilir.) Nedense onlara kütüphanemde VIP muamelesi yapmak geliyor içimden...

1234- Şiir (S)atmak?

- "Şiir izleyicisini artırmak için çaba sarf edilmesi gerektiğine inananlardan değilim. Gereksinimi olan gelir bulur şiirini." Louise Glück
- "Okullarda şiiri popüler mi kılmak istiyorsunuz, onu yasaklayın. Üzerinde şiir bulunan, cinayetten yargılansın." Clive James

1235- Genç ve yiğit eleştirmenler görmek istiyorum; çok satan ama sığ romanları acımadan, yaşlı ama düşüşte romancıları incitmeden s(üzecek).

1236- Memleke(n)timden İnsan Manzaraları:

- 09.02.07, sabahın geç saati, Altunizade. Bir orta yaşlı simitçi gördüm,

tablasındaki simitleri bitirmiş ve iştahla bir Türkiye haritasına odaklanmıştı.

- Halaskârgazi Caddesi'nde bir büfeden sandviç adları: Psikopat, Efsane, Atmaca, Ye Beni, Çakal Karlos, Möfte, Sosyete...

- Yorgun ayakkabılarımı, The Marmara'nın önündeki (b)oyacıda boyatırım. O günde on beş bardak çay ve iki paket sigara içer. Prensibi: "Nerede durak, orada bırak." Sigarayı bırakacağına, beş yıl az yaşamaya razı. Beş yıl fazla yaşayarak, kim bilir ne ekstra kötülüklere neden olurmuş şu dünyada. (Sigaranın bu yan faydası pek aklıma gelmezdi.)

1237- Herman Melville'in kitaplığında, kendi yazdıkları bulunmazmış.

1238- *Laz Bakkal ile Tombalak*'tan – Yılmaz Erdoğan, Sel

LAZ BAKKALIN BAŞI AĞRIMAKTADIR.

TOMBALAK YANINDADIR.

LAZ BAKKAL- Uyy.. Başım çatlayi.. Şu ilaçtan bir tane alayım (Bir hap yutar) Tombalak.. Şunun kâğıdını oku bakayım ne içinmiş?

TOMBALAK- Laz bakkal amca, ~~önce~~ kâğıt okunur sonra içilir.

LAZ BAKKAL- Yok ya? Gördüğün gibi ben okumadan da içebiliyorum.. (Bir tane daha içer)

TOMBALAK- Dur laz bakkal amca.. Allah Allah..

LAZ BAKKAL- Gördün mü Tombalak! Evvel Allah hiçbir şey okumadan istediğim hapı içebilirim ben..

TOMBALAK- Vallahi bravo laz bakkal amca.. nasıl içebiliyorsun hayret..

LAZ BAKKAL- Eee, yılların tecrübesi ve azimli çalışmanın neticesi.. Kolay olmadı Tombalak, dokuz kere midem yıkandı benim!

TOMBALAK- Dokuz kere! İyi! Bakalım onuncusu hangi sebepten olacak? (okur).. Her türlü kadın hastalıkları, kist, sistit, hamilelik sonrası rahatsızlıklarda kullanılırmış.. Maalesef üstüne, laz bakkalın erişemeyeceği yere saklayınız diye yazmayı unutmuşlar..

LAZ BAKKAL- Eee? Baş ağrısına iyi geliyor muymuş?

TOMBALAK- Yahu laz bakkal amca duymadın mı? Kadın hastalıkları diyor..

LAZ BAKKAL- Eee, kadınları başı ağrımaz mı? Benim başım kadınların başından değişik mi?

1239- "İyice anlaşılmaktan ne kastedildiğini anlamıyorum. Yoksa siz kitapları anlaşılmak için mi yazıyorsunuz?" Javier Marias

1240- Şiirle ilgili deneme ve eleştiri yazılarından ürküldüğü bir âlemde, Metin Celâl'in *Şiir Ustalardan Öğrenilir*'i elzem bir yapıt.

"Şairin Ödül Avcılığı'ndan":

...Ülkemizde ödül çoktur ama ödül verecek jüri üyesi çok azdır. Hemen tüm ödül jürisinde aynı adlara rastlarsınız. Bu isimlerin toplamı iki elin parmaklarını geçmez. Bu jüri üyelerine öyle yoğun talep vardır ki, düzyazı düşmanı şairler roman jürilerinde, şiirden nefret eden eleştirmenler şiir jürilerinde gönül rahatlığıyla yer alabilir.

1241- Ne zaman bir jüri üyesi edebiyatçıyla karşılaşsam, futbol hakemlerine saygımın arttığını duyumsarım.

1242- Keşke Şunları Ben...

- "Kitaplarım bir şeye benzemese Hollywood'a çağrılmazdım; bir şeye benzese ben gitmezdim." Raymond Chandler
- "Bu kadar uzun yaşayacağım bilsem, kendime daha iyi bakardım." 100. yaşgününde müzisyen Eubie Blake
- "Söylenti yaymaktan nefret ederim." Amanda Lear

1243- *Özgür Edebiyat* dergisinin ilk sayısındaki yazımda, 2006'daki gözde on kitabımı okunma sırasına göre sunmuştum:

Rahibinden Satılık Kilise (k.İskender - Sel) / *Baharda Yine Geliriz* (Barış Bıçakçı - İletişim) / *Evvelotel* (Ayfer Tunç - Can) / *Edebiyat Daima* (Doğan Hızlan - Doğan Kitap) / *Çevre Çitin Üzerinde Yağmur* (Mehmet Taner - Dünya) / *Y'ol* (Birhan Keskin - Metis) / *Bakır Çalığı* (Güven Turan - YKY) / *Günlükler* (Sıtkı Kösmen - YKY) / *Her Şey Bir Mevsim* (Tuğrul Tanyol - YKY) / *Hal ve Zaman Mektupları* (İbrahim Yıldırım - Merkez).

1244- Benim İçin Yirminci Yüzyıl'ın en büyük öykü yazarı ve Nobelist Isaac B. Singer, yaşamöykücülerden nefret eder, "Ekmek alacağınız zaman fırıncının geçmişini bilmenize gerek yok" buyururdu...

1245- 1980'den beri Avustralya'daki nöbetçi şairimiz Nihat Ziyalan'dan (*Sevgili Şiir* – YKY) dizeler:

- "Portakal soyuşun yüzümü yalayıp geçiyor"
- "Çamaşır ipinde şarkılar"
- "Sahildeki tramvay çanım arama molası vermiş"
- "Tasların kalayı yüzümüze vurmuş"
- "Mayalanmayı dinliyoruz"

1246- 2007'nin ilk üç ayında okuduğum kitaplardan (ilki dışında hepsi 2007 ürünüdür): *Serpintiler* (Güven Turan, Toroslu), *Bana Düşlerini Anlat* (Cevat Çapan, YKY), *Sözcükler* (Melih C. Anday, İş), *Hayat Tatlı Zehir - Aydın Boysan Kitabı* (Haz. Ümit Bayazoğlu, İş), *Otis Abi-Münasebetsiz İlişkiler* (Yılmaz Aslantürk, Parantez)...

1247- Nâzım Hikmet Vakfı'nın düzenlediği 02.12.06 tarihli müzayedenin kataloğunu incelerken, Fahri Sümer'in de (doğ. 1942) ıskalanmış ressamlarımızdan olduğuna artık kuşkum kalmamıştı. (Resmin niteliği ve başlangıç fiyatının komikliğinden giderek...)

1248- Sahaf Turkuaz'ın 5. kuruluş yıldönümü için hazırladığı katalogdaki fotoğrafımın altında, "Sahaf Turkuaz'm 'bir numara'sı' Selçuk Altun..." yazıyor. "Madem bi numarayım, neden fotoğrafım kataloğun en arkalarına atılmış?" soruma Nedret İşli "kem küm" etmekten ileri gidemedi.

Ben olsam, "Efendim, sizin anti-medyatik duruşunuza saygıdan," derdim.

1249- "Şiir tarihinin eskiliği hesaba katıldığında ben açıkçası öncelikle öykünün geleceğini çok karanlık görüyorum. Düzyazıdaki ilginin romana kayması, şiirden çok öyküyü vuruyor çünkü. Şiir ise ilgisizlikten şikâyetçi olmadı hiç. Şiir sonradan görmelerin, yeni zenginlerin ve düşük kültürlülerin uzağında yarının dilini kurmayı sürdürecek. Zaman zaman, yeni ve yetenekli genç şairlerle karşılaşmam bu umudumu pekiştiriyor. Şiir köleci, feodal, merkantilist ve kapitalist dünyada varlığını sürdürmeyi bildi. Sosyalist gerçekçi zorlamalara direndi. Gerçek şiirin bu geçmiş zaferleri bile onun bu yeni medya dünyasıyla ve vahşileşen kapitalizmle baş edebileceğini kanıtlıyor bize. Şiir kendi içinde değişerek, onurundan yitirmeden zamana uyum sağlıyor. Yarının edebiyatı dünün, bugünün ve yarının şiiri içinden yolunu bulacak gene, çünkü şiir bir dilin ruhudur."

Tuğrul Tanyol (*Özgür Edebiyat* - Ocak/Şubat 2007)

1250- Ben tüm has edebiyat türleri için karamsarım. Anglo-Amerikan çok satan kitap listeleri, polisiyelerin komple kuşatması altında. Bu durumun, döneminde ıskalanan Edgar Allan Poe'nun (1809-1849) bir lanetiyle ilgisi olamaz mı?

LI- "Bir kız vardı yok gibi öyle güzel"

1251- Estet ama hakbilir Engin Yenal'm uyarısıyla, 17.02.2007 tarihli *The Economist*'i aldım. Derginin "Kitaplar ve Sanat" bölümünde, İstanbul'da mukim önemli şair John Ash'in son kitabı, *The Parthian Stations* tanıtılıyordu. John Ash'i (doğ. 1948), İstanbul'a sığınan Anglo-Amerikan şair ve yazarların duayeni sayan imzasız yazıya göre, "Bankacılıktan devşirme romancı Selçuk Altun, ona üç yıl hamilik yapmıştır."

Ash'in desteklediğim Türk(iye)sever yabancı şair/yazarlardan biri olduğu doğrudur. Ona 1990'larda bir YKY sergisinde rastladığımda, tüm şiir kitaplarını okumuş, *The Byzantine Journey* adlı gezi kitabından (s)empatizanımız olduğunu anlamıştım. Anımsadığım kadarıyla bir kamu üniversitesinin, "tam-zamanlı iş ve lojman" sözü üzerine koşarak geldiği İstanbul'da, kendisine sunulan "yarım-zamanlı iş" önerisi yüzünden buruktu. YKY'nin kurumsal katkıları dışında kişisel olanaklarımla onu kaç yıl desteklediğimin hesabını yapmadım.

1252- Yazarlar veya eleştirmenlerin, yazılarım veya YKY'ye katkılarım hakkında lütfettikleri sözlü övgülere inanasım gelmiyor. "İnansalar, yazarlardı" diye düşünmeden edemiyorum...

1253- Oğuz Demiralp'in son kitabıyla bir edebiyat ödülü kazandığını duyunca tuhaf oldum. Ben onu "ödüller üstü" bellemiştim.

1254- "Şimdi havanda su dövmek için yazı yazan adamlar var. Havanda su dövme sanatma deneme diyorlar."

883 No.'lu *Cumhuriyet Kitap* söyleşisinden, Özdemir İnce.

1255- 29.01.2007 tarihli *Publishers Weekly*'de, ilk kitabı 90. yaşında yayımlanan Harry Bernstein'a neden bu denli beklediği sorulduğunda, "Karımı dört yıl önce yitirdikten sonra zamanım oldu," buyuracaktır.

1256- *Saatin Gizli Yüreği*'nden (Elias Canetti, Çev. Ahmet Cemal):

- İnsanın ölümü kabullendiği noktayı kaydetmek.

- "Diyalog" derler, söylev vermek isteyenler.
- Kendi yazgısını yeryüzününkiyle karıştıran adam.
- En değerlileri bile kirleten övgü sözcükleri.
- Sözcükleri tanıdığım sürece, nasıl can sıkıntısı çekebilirim?

1257- Bir okurum, ülkedeki okur kitlesinin yüzde seksenini kadınların oluşturduğunu göz ardı ederek yazdığımı vurguladı. Doğrudur; ben yüzde yüz tek okur için yazmaktayım. Mızmız Selçuk Altun için...

1258- Karl Marx'ın iki kızı, Thomas Mann'ın ise iki oğlu da intihar etmiştir.

1259- Bir zamanlar Milli Eğitim Bakanlığı, tüm yurtta ortaokulu iftiharla bitiren öğrencilerin tanıtıldığı bir "İftihar Kitabı" yayımlarmış.

1940-41 dönemi kitabında -genellikle 1926 doğumlu- üç bin öğrencinin fotoğrafı var. İndeks sayfalarına bir bakışta gözüme çarpan ünlüler: Ata Atabek, Erhan Bener, Asım Bezirci, Atalay Coşkun, Süleyman Demirel, Necmettin Erbakan, Turan Erol, Turan Feyzioğlu, Muzaffer Gazioğlu, İsmet Giritli, Fevzi Halıcı, Erdal İnönü, Naci Kalpakçı (Fethi Naci), Melda Kaptana, Cemil Meriç, Rauf Mutluay, Tarık Minkari, Yusuf Nalkesen, Gündüz Pamuk, Ergican Saydam, Ayhan Songar, Sevim Tan (Belli), Necip Torumtay, Gazi Yaşargil, Can Yücel, Mazhar Zorlu...

(Göz gezdirdiğim yorgun albüm kadim dostum Grassia Yalman'a annesi Violet Saban'dan (Assael) miras. Toprağı bol olsun Violet Teyze, Turgutlu Ortaokulu'nu birincilikle bitirir. O zaman okul birincileri, devlet bursuyla liseye devam edermiş. Babası varsıl olmamasına rağmen, Violet Saban yerine burstan okul ikincisi faydalandırılır. Çünkü o bir Anadolu Musevisi'dir *und* yıl 1942!

1260- (N)esir / Şi(i)r:
- "Nesir yürümekse, şiir uçmaktır." Galway Kinnell, 1997
- "Nesir toplamaysa, şiir çarpmadır." David Burnett, 2003
- "Nesir televizyonsa, şiir radyodur." Simon Armitage, 2003
- "Nesir güneş ve gün içinse; şiir ay, yıldızlar ve gece içindir." George M. Brown, 1991

1261- Memleke(n)timden İnsan ve Mekân Manzaraları:

- 02.03.2007! Bir heves, bir heves Gümüşsuyu'ndaki okuma/yazma evime gidiyordum. Aklımda iki sıkı cümle vardı ve onları kâğıda dö-

künce, devamının akacağına emindim. İki gündür romanıma tek cümle ekleyememenin stresinden galib(a) kurtulacaktım. Derken 34 THC 01 plakalı taksi gelip, emektar otomobilimin yanında duruverdi. İçindeki traşsız şoför, bedeninin üst kısmını topyekûn kullanarak öne arkaya öyle kışkırtıcı esnedi ki şevkim kırıldı.

- 20.03.2007! 34 THL 70 plakalı taksinin arka kapak yazısıdır:

"Türk Milleti Rahat Uyu İBO Reis Nöbette"

- Kentteki gözde kitabevi kafem: Megavizyon, İstiklâl Caddesi.

- Kentte en lezzetli çayı nerede mi içebilirsiniz? Gayrettepe'deki Metropolitan Hastanesi'nin kafesinde! (Ciddiyim.)

1262- Maud Gonne yetkin W.B. Yeats'in evlenme teklifini reddedince, şair aynı teklifi soğutmadan onun kızına götürecektir...

1263- Gölgedeki deneysel şair Zahrad'ın (1924-2004) bir "Kitap İçin" okuru olduğunu, Sahaf Turkuaz'ın ortağı Püzant Akbaş'tan öğrendim. Ocakta Püzant kanalıyla birbirimize son kitaplarımızı imzalayarak yolladık. O ertesi ay vefat etti. Selçuk Altun'un üç cümlesinden gayrı onu kimse anmaz sanıyordum. Alacağın olsun Yücel K(ay)ıran...

1264- Polyglot Püzant'a adının anlamını sordum. Üstüne b-a-s-a-b-a-s-a "Ermenicede İstanbul demek" derken, sanki bir bilmecenin yanıtını fısıldamanın keyfini çıkarıyordu.

1265- Kültür, sanat ve eğitime 500 milyon dolar ayırdıklarını öğrendiğim Suna-İnan Kıraç çifti için, 2007 dua kotamın tümünü kullanmış olabilirim...

1266- "1956'da kendimi yazar olarak beğenmekteydim. Bu beğenimin ne kadar boş olduğunu anladım. Demek ben 1956'da ölmüş olsaydım, yazar olarak bir hiçtim."

Aziz Nesin, 12.06.1966

1267- Dil üzerine:

- "Tüm argo mecazdır ve tüm mecaz şiirdir." G.K. Chesterton
- "Dilbilgisine krallar da uymak zorundadır." Moliére
- "Bir yabancı dil bilmeyen kendi dilini hiç bilmez." Goethe
- "Bir centilmen Latince bilmese bile en azından unutmuş olmalıdır." Brander Matthews
- "Dil fosilleşmiş şiirdir." Ralph W. Emerson

1268- 125 Anglo-Amerikan yazarın katıldığı bir ankete göre ennn gözde üç kitap: *Anna Karenina, Madame Bovary* ile *Savaş ve Barış*. Kaçıncı sırada oldukları açıklanmamakla birlikte, *Lolita*'nın İncil'e -uzak ara- yeğlendiği de vurgulanmış 23.02.2007 tarihli *Times Literary Supplement*'ta.

1269- Yazar Adayına Öğütler (Çalışma Yöntemleri):

- "Her sabah derhal yazı masasına koşturarak yazar olunur. Yapmayan amatör kalır." Gerald Brenan
- "Çok az yazar günde üç saatten fazla gerçekten yazabilmiştir. Aslında nice başarılı yazar, bir saatten fazlasını bile zorlamaz." H.L. Mencken
- "Yazma eylemiyle ilgili aldığım en iyi öğüt: Telefonu yanıtlama." Patsy Garlan

1270- İki kitap önerisi:

- *Sırdaş Görüntüler* (Mehmet Ergüven) Agora Kitaplığı, Deneme
- *Bu Benim.zip* (Aslı Serin) Pan Yayıncılık, Şiir

1271- "Türkçeyi küçümseyen Mevlana ile başlayarak Fikret ve Cenap'a, hatta Haşim'e kadar uzanan çizgi Türkçe'nin yazılı bir şiir dili oluşturamamasına neden olmuştur... Ne Namık Kemal'i, ne (tüm iyi niyetine rağmen) Ziya Paşa'yı, ne Hamit'i ne de Ekrem Bey'i büyük ve önemli edebiyat adamları olarak görmeliyiz. Önemli ve çığır açıcı insanlar olarak görebiliriz, o kadar... Yahya Kemal'in aşısı tutmuştur ve Modern Türkçe kendi şiir dilini ve geleneğini yaratmıştır."

"Şiir, Dil, Taklit ve İntihal Üzerine" (Tuğrul Tanyol, *Özgür Edebiyat*)

1272- *Beyit Mısra Antolojisi*, İlhan Berk (Varlık Yayınları, 1960)

- "Hoyrattın bu akşamüstüler daima." Ahmet Muhip Dranas
- "Hangi pencereye koşsam gece." Cahit Sıtkı Tarancı
- "Sessiz yaşadım, kim beni, nerden bilecektir?" Mehmet Âkif Ersoy
- "Kimbilir nerdesiniz/Geçen dakikalarım." Necip Fazıl Kısakürek
- "Bir kız vardı yok gibi öyle güzel" Oktay Rifat

1273- Bir Karabasan Projesi: 373 yerli romancı(?) bir araya gelip, Hrant Dink cinayetine tepki adına her biri bir paragraf lütfeder. Yazılanlar bilahare konsolide edilecektir...

1274- Metin Celâl'in, "Yayıncılık Sektörünün Sorunları Çözülür mü? (*Dünya Kitap*, 02.03.2007) başlıklı yazısının final paragrafıdır:

"nokta koymak

Yayıncılık sektörünün artık acil olmaktan çıkmış kangrenleşmiş bu sorunlarını ve daha birçok sorunu bu sayfada 2004'ten beri sizlere anlatmaya, paylaşmaya çalıştım. Durup geriye baktığımda bu sürede bir adım bile ileri gidemediğimizi gördüm. Aksine yayınlama özgürlüğü, korsan yayın gibi birçok konuda geriye gittik. Şimdi bir bilanço çıkartınca sorduğum soruların cevapsız kalmaya mahkûm sorular olduklarını anlıyorum.

Sessizlikle karşılanıyoruz. Bu durum da insanda boşa konuştuğu duygusu yaratıyor. Bıkkınlık veriyor. Bu sorunları yazmaya, yayıncıların dünyasında neler olup bittiğini aktarmaya kendi açımdan bir nokta koymak gerektiğini düşünüyorum.

Hoşça kalın!.."

Metin Celâl'e not: Tırsma ve lütfen yaz. Duyarlı okurlara sektörün darboğazlarını ileterek de önemli bir hizmette bulunuyorsun. Bence işin diğer acı yanı, senden başka işbu konulara eğilecek erkişi de yok.

(Ne malum, yazdıklarını geleceğin ilgili bakanının okuyup not almadığı?)

1275- Cumhuriyetimizin 50. yılında, Bülent Ecevit'in ricasıyla heykeltıraş ve ressam Gürdal Duyar (1935-2004) "Ah Güzel İstanbul" nam bir heykel kotarır. Çıplak kadın tasvirindeki yapıt Karaköy Meydanı'na emanet edilirken, CHP, koalisyon ortağı MSP'nin hassasiyetini göz ardı etmiştir. Bülent Ecevit'in yokluğunda, Necmettin Erbakan'ın başbakanlığa vekâlet ettiği uygun bir anda müstehcen olduğu gerekçesiyle heykel güya Yıldız Parkı'na sürgün edilir. "Ah Güzel İstanbul" küresel standartta bir yapıttı. Göreniniz var mıdır?

LII - "Tüm dünya Batılılaşırsa güneş nereden doğacak?"

1276- 25.03.2007 gecesi! Yunanistan-Türkiye maçında kan ter içinde Mehmet Aurelio'ya odaklanmışken aklıma *Türk Edebiyatı* dergisindeki (Mart, 2007) "Plevne'den Çanakkale'ye" başlıklı araştırma geldi. Bibliyofil Prof. Dr. Haluk Oral'ın yazısında, "Plevne Ryan" takma adlı Sir Charles S. Ryan'ın (1853-1926) yaşamından epik bir dönem özetleniyordu.

...Arıburnu sırtlarındaki çatışmada, Türk-Anzak kuvvetleri 19.05.1915'te şehitleri gömmek ve yaralıları toplamak için ateşkes ilan ederler. İşlem sırasında, 60 yaşlarında Avustralyalı bir askeri doktor Türklerin dikkatini çeker. Onun göğsünde bir sürü Osmanlı nişanı vardır. (Yoksa onlar şehitlerimizden mi apartılmıştır?)

Hayır, onları Plevne Muhasarası'nda Gazi Osman Paşa'nın yanında savaştığı ve 20 yıl sonra askeri doktor olarak Erzurum'daki Osmanlı-Rus Savaşı'na katıldığı için Dr. C. S. Ryan bizzat almıştır. Çanakkale'de Türk dostlarına yardımcı olur. Yazdığı cephe süreci anılarının (*Under The Red Crescent*) ana konusu, Türk askerlerinin yiğitliği ve fedakârlığıdır...

Plevne Ryan'a (veya Türk Charlie) "Sir" unvanı özgülenir. 1919'da general rütbesiyle emekli olunca Osmanlı İmparatorluğu'nun Melbourne Konsolosluğu'nu üstlenir. Karşılaştığı her Türk'e hemşerisi yakınlığı gösterir.

Aynı zamanda ciddi bir "Çanakkale" araştırmacısı olan Haluk Oral yazısını, "Türkçe literatüre birkaç kere değişik giriş yapan; ama çok da anılmayan bu dostun ismi bir yerlerde hiç olmazsa bir sokağa verilemez mi; ya da Türk askerlerinin tedavi edildiği bir revire 'Plevne Ryan Reviri' denilse, ne iyi olur," diyerek noktalamış.

Bence onun anılarmdan müthiş bir film kotarılır. Türk-Avustralya-Y.Zelanda ortak yapımı...

1277- *Under The Red Crescent*'tan (s. 112):

"Bütün doktorluk hayatımda en büyük acılara, azaplara tahammül eden Türk askerlerine benzeyen insanlar görmediğim gibi, korkunç, ağır yaralardan onlar kadar olağanüstü tarzda iyi olup kurtulan adamlara da rastlamadım. Türk erleri doktorun, operatörün üzerinde çalışacağı, çok

elverişli, muhteşem materyaldiler, yani içki, ispirto ve başka sefahatlerle bozulmamış, mükemmel vücutlu, tam sıhhatli insanlardı."

1278- 06.04.2007! Enis Batur'un annesi Leman Batur Hanımefendi'nin (1921-2007) cenaze törenine katılmak için yola çıkarken aklıma onun, oğlunun önce lise ve üniversite *diploması* alabilmesi, sonra yazar *olmaması* için verdiği uğraşlarla ilgili anekdotları geldi.

Levent Camii'ne yaklaşırken içimi bir huzursuzluk kapladı. İki gazetede ölüm ilanı ve bir gazete haberi yer almıştı. Camide benimsemediğim nice *edebiyat bezirgânıyla* da karşılaşacaktım. Avluya duhul edince gözlerime inanamadım. YKY'deki bazı emektarlar dışında neredeyse edebiyat âleminden kimsecikler yoktu. Derken Enis Batur'un artık YKY'de kültür ve sanat işlerinden sorumlu murahhas yönetim kurulu üyesi olmadığını anımsadım. O artık iş veya proje kopartılacak bir konumda değildi.

Leman Batur Hanımefendi, Hava Kuvvetleri'nin sembol komutanlarından rahmetli Org. Muhsin Batur'un eşiydi ve Hava Kuvvetleri gerektiği şekilde oradaydı.

1279- *Cool Memories V*'den- Jean Baudrillard (1929-2007)

- "Barthes: Dil faşisttir, sürekli konuşmamızı buyurur... Alman dili Alman kentleriyle aynı zamanda yıkılmıştır (Sloterdijk)."
- "Türk siyasi mahkûmlar kolektif hücrelerinden olacaklarına açlıktan ölmeyi yeğlerler. İzolasyon ölümden beter."
- "Felsefe ölüme, sosyoloji intihara sürükler."
- "Tüm dünya Batılılaşırsa, güneş nereden doğacak?"

1280- *Lili Brik'e Mektuplar* - Vladimir Mayakovski (1893-1930)

"Mayakovski mektuplarının çoğunda Ossip M. Brik'ten söz etmiştir. Ossip Brik ilk kocamdı... Mayakovski'yle seviştiğimizi söylediğim zaman, üçümüz oturup birbirimizden ayrılmamaya karar verdik. Mayakovski'yle Brik daha o zaman ortaklaşa bir edebiyat çalışmasıyla, ortaklaşa fikirlerin yarattığı bağla çok yakın dosttular. Böylece hem iç, hem de dış dünyamızda bir arada yaşadık."

Lili Brik'in (1891-1978) Kitaba Yazdığı Önsöz'den.

1281- Şair Sergey Yesenin (1895-1925) intihar edince, Mayakovski onu korkaklıkla suçlar. Beş yıl sonra kendisi de *korkmadan edemez*.

1282- Sergey Yesenin'in otuz yaşında intihar etmesinin üç gizil nedeni; ilk karısı aykırı balerin Isadora Duncan'dı, ikincisi yönetmen-aktör V.E. Meyerhold'la evlendi ve sonuncusu Tolstoy'un torunuydu...

1283- Soliman Şalom'un 1958 yılında hazırladığı İspanyolca *Diez Poetas Turcos Contemporaeos*'u (Yedi Çağdaş Türk Şairi), Oktay Rifat aşkına aldığımı, yedi şairden Rüştü Onur'un adını, bu vesileyle ilk kez duyduğumu da yazmıştını.

Sonra Rüştü Onur'un (1920-1942) şiirlerini okuma fırsatım oldu. Bazıları Behçet Necatigil'in erken dönemini anımsatan şiirlerin, Onur 19-22 yaşmdayken yazdığı göz önünde tutulursa umut veren bir şairiniş.

İki ay önce sahafımda, Salâh Birsel'in hazırladığı bir Rüştü Onur (Yeditepe Yayınları, 1956) anı kitabı buldum; bir avuç şiirin yanı sıra, Necati Cumalı ve Salâh Birsel'e mektuplarıyla onun ardından Behçet Necatigil, Nurullah Ataç, Oktay Akbal, Oktay Rifat, Cavit Yamaç ve Muzaffer Tayyip'in yazdıklarından mürekkep.

Rüştü Onur 1938'de vereme yakalanır. 1942'de hastanede tifodan yatan bir kızla tanışır, nişanlanır. Zonguldak'tan gelip onun İstanbul'daki evine yerleşir. Nişanlısı kasım, o aralık ayında ölür.

Onur'un can dostu şair Muzaffer Tayyip Uslu'ydu. O da veremden dört yıl sonra öldüğünde 24'ündeydi. Hastanede yan yana yatarken aynı hastabakıcıya mı âşık olmuşlardı?

(Kitabı bitirince, şiir soluyarak ölen Onur-Uslu'nun yaşamöykülerinden bir nitelikli film veya dizi üretilebileceğimi düşündüm.)

1284-

İSİMSİZ
Size bulutları verebilirim
Ve hatta yatağımı bile.
Bana yalnız kocaman gemiler verin.
O kocaman gemilerle
Bir üstüva memleketinden
Bir pula satın aldığını
Baharı getireceğim.
Rüştü Onur

1285-

KAN
Önce öksürüverdim
Öksürüverdim hafiften
Derken ağzımdan kan geldi
Bir ikindi üstü durup dururken

Meseleyi o saat anladım
Anladım ama iş işten geçmiş ola
Şöyle bir etrafıma baktım
Baktım ki yaşamak güzeldi hâlâ

Muzaffer Tayyip Uslu
("Şiirden" ilk iki dörtlük)

1286- Taksim'de bir dev binanın yıkılması elzemse Park Otel'in yıllar önce durdurulan inşaatı ne güne duruyor? Kentin mimari siluetini bir kaşalot leşi gibi kirleten karkas yoksa İstanbul'un, Avrupa'nın Kültürel başkenti olacağı 2010 yılı için mi (s)aklanıyor?

1287- *Saatin Gizli Yüreği* (Elias Canetti, Çev. Ahmet Cemal):
- "Sadece satın aldıklarını öğrenen biri."
- "Şarkılar söyleyen kirlilik."
- "Bir tarikatı tam ortasından kesip ikiye ayırmak."
- "Okumanın ürünlerinin öcü."
- "Bir karınca yuvası olmak. Bu yuvanın insanlar hakkında bildikleri."

1288- Biz altı milyar canlı, aynı anda görmekte olduğumuz düşte kendimizi insan sanmışız. Aynı anda silkinerek uyandığımızda, düşteki dil, din, mezhep, ırk olguları bazında taraf olup...

1289- Keşke Şunları Söylemeseydiniz:
- "Arap ve Yahudilerin İsrail sorununu Hıristiyanlığa yakışır bir şekilde çözmeleri gerekir."
ABD'nin Birleşmiş Milletler Delegesi Waren Austin, 1948
Fidel Castro için:
- "Castro bir yıl dayanabilir. Daha fazla değil."
Eski Küba diktatörü Fulgencio Batista, 1959
- "Castro birkaç ay içinde kovulacaktır."
Kiplinger Washington Letter, 1961

- "Castro rejiminin çözülmeye başladığına tanıklık ediyoruz."
US News and World Report, 1966
- "Demokrasinin ulaşacağı yeni nokta Küba'dır. Sana söylüyorum Fidel Castro: Sen bittin."
Eski ABD Başkanı Ronald Reagan, 1990
- "Castro'nun günleri sayılıdır."
Eski ABD Başkanı George Bush, 1992

1290- (Yeni hasat) kitap önerileri:
Nijinski Öyküleri (Ferit Edgü, Sel), *Güneşdil* (Can Alkor, İş Kültür Yay.), *Aşksız Gölgeler* (Kadir Aydemir, Yitik Ülke), *Denizlerimizde Rüzgâr* (Tuncer Erdem, YKY), *Zafir Konağında Bir Tuhaf Zaman* (Güngör Tekçe, YKY), *Kalpağı Gül Oyalılar* (Zeliha Akçagüner, Altın Kitaplar)...

1291- Yaşasın raflarım alfabetik düzende tutan kitabevleri. Romanlarımı kitabevlerinde Melih Cevdet Anday veya Çetin Altan yapıtlarıyla omuz omuza görünce gönenirim. De, Zeliha Akçagüner romanlarıyla komşularsa bir başka duygulanırım. O, Kula Dört Eylül İlkokulu'nda öğretmenimdi. Örnek bir eğitmendi, sonra çocuk ve yetişkinlere yönelik öykü ve romanlar yazdı.
Nâzım Hikmet, Cahit Külebi, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Aka Gündüz ve Orhan Asena dizeleriyle de bezeli sürükleyici *Kalpağı Gül Oyalılar*'ın ana kahramanları, Kurtuluş Savaşı'nın yiğit ve fedakâr kadınları...
Onlar sonra Kurtuluş Savaşı'nın isimsiz kahramanı olmanın onuruyla yetineceklerdir.

1292- Şiirselleştiremediklerimizden...
- "Nice zayıf şiirde gizemin yerini muallaklık kapmıştır." Stephen Dobyns, 1996
- "Şiir muğlaklaşmadan ketumlaşabilir." Dana Gioia, 1990
- "Şairin karısı anlamasın diye modern şiir karmaşıktır." Wendy Cope, 1998

1293- Londra Seferinden Notlar (13.04 - 18.04.2007)
- Bu sefer, Londra Kitap Fuarı'na denk gelince, gitmemezlik etmedim. Earl's Court Centre'a girebilmek için 35 sterlin ödemek ve yayımcı veya yazar olmak gerekiyordu. (Giriş formunu doldururken yazarım demek zorundaydım.) Arı kovanını andıran mekânda Güven Turan ve

Metin Celâl'le buluştum. Standların yüzde doksan dokuzu edebiyat dışı kitaplara özgülenmişti. Stand görevlilerinin kitapsever bir duruşu yoktu.

-16.04.2007 akşamı otelimde, 1954'ten beri Londra'da mukim yazar, senarist Moris (Musa) Farhi (doğ. 1931) ile buluştum. Robert Kolejli Musa Abi, aynı zamanda İngiltere PEN'in başkan yardımcısı ve edebiyata katkıları nedeniyle Prens Charles onu MBE payesiyle taltif etmiş. Yayımlanan beş romanından *The Young Turk* en çok ses getireniydi. (Türkçeye *Genç Türk* olarak çevrildi.) Musa Abi geçen yıl 28 bin kitaptan mürekkep kütüphanesini Boğaziçi Üniversitesi'ne bağışlamış. Anadoluluğundan bir şey yitirdiğini sanmıyorum. Barda ikram ettiğim içkilerin parasını ödeyebilmek için akla karayı seçtim.

- Türk(iye) dostu yazar, çevirmen, gazeteci ve akademisyen Maureen Freely'nin *Enlightenment* adlı romanı ben kentteyken raflarla henüz buluşmuştu. Otelimin karşısında Waterstones'ta kalan üç adedini de aldım. *Enlightenment* (Aydınlanma), 1970'lerde Boğaziçi Üniversitesi kampusunda vuku bulan ideolojik "sandık cinayetinin" gölgesinde kozasını örüyor. Platform: Zaman tünelinde İstanbul. Anlatıcı/Anlattırıcı: İstanbul.

"Sandık Cinayeti" sırasında B.Ü.'de öğrenciydim. Kampusun en masum -görünümlü- öğrencisinin, ertesi gün hangi rolde ortaya çıkarsa çıksın şaşırılmadığı günlerdi onlar...

- Londra'daki sahaflarımdan Peter Ellis'te Prof. İlham Dilman'ın *Induction and Deduction*'ını görür görmez aldım.

İlham Dilman (1930-2003) Robert Kolej ve Cambridge Üniversitesi kökenli bir felsefeciydi. (Anti-filozof Wittgenstein girdabının küresel yetkelerinden.) Ölmek üzere İstanbul'a dönene dek, saygın İngiliz ve Amerikan üniversitelerinde çalışmıştı...

1294- Yetkin ve fedakâr Maureen Freely, Nobelist Orhan Pamuk'un okuldan dönemdaşı ve gözde çevirmenidir. Orhan Pamuk Stockholm'de ödülünü alırken de yanındaydı. Onu ilk fırsatta arayıp tebrik ve teşekkür etmiştim.

1295- YKY Şiir Yıllığı 2006'yı (Haz. Bâki Asiltürk) zevkle inceledim. Malum cenahtan birilerinin atmaya (ç)alıştığı taş yamacına bile gelmedi.

(Gonca Özmen [doğ. 1982] nam şiir fidanını izlemek üzere not aldım.)

1296- 28-29.04.2007 tarihli küresel gazete *International Herald Tribune*'ün ilk sayfasının tepesinde, 80 yaşında vefat eden -bence- son virtüöz Mstis-

lav Rostropoviç'in bir fotoğrafı var. Üstat, çellosuyla sanki bütünleşirken yüzüne final dansına başlamanın hüznü yansımış.

1297- Çevresini kırmama özeni içerisindeki Doğan Hızlan, galib(a) 15 değişik edebiyat ödülü jürisindedir. İki yıl önce, 1952 doğumlu Nedim Gürsel'in "edebiyatı teşrifinin 40. yılında" konuşmacıydı da. Efendim, Doğan Hızlan başkanlığında toplanan bir komite; edebiyat ödülleri uygulama prensiplerini belirliyordu. Bir kişi üçten fazla ödülde yer almayacak, ödül için en fazla on kitap arasında seçim yapılacak, jüri üyeleri tüm kitaplar için en az bir sayfalık değerlendirme yazıları sunacak...

Düşümden sıçrayarak uyandım ve düşünmeye başladım; insanların ürkerek uyandıklarına karabasan deniyordu da sözde şaka yapılanına bir ad bulmalıydım.

1298- Aşağıdaki inciler İnci Aral'a, parantez arasındaki taşlar bendenize aittir:

birİNCİ) Türk dilini en iyi kullanan yazarlardan biri olduğum söyleniyor (*Biz öyle bir şey duymadık, siz söylentilere aldırmayın*) ama ben kendimi sözcüklerin ustası olarak görmüyorum. Hâlâ çırakmışım gibi hissediyorum. (Bravo!)

(Kaynak: *Picus*, Şubat 2006, 31. ve son sayı)

ikİNCİ) Ben mesela kendi küçük çözümlerimi ürettim. Hollywood filmlerine gitmiyor, bestseller kitaplar okumuyorum. (*Siz de bir bestseller yazarsınız kanımca. Kendinizi Orhan Pamuk şiddetinde edebi bestsellerci sanmadığınızı ve nitelikli Hollywood filmlerini ıskalamadığınızı düşünmek istiyorum.*)

(Kaynak: *Ulusoy Travel*, Nisan 2007, N.Karademir ile söyleşiden)

1299- Yazar kişiliği üzerine:

- "Benim gibi kendinden emin olmayıp, kendini doğru dürüst ifade edemeyen birisi için yazmak ne müthiş bir rahatlık." Agatha Christie

- "Yazar olmanın yolu egomanyaklıktan geçer, saklanması koşuluyla." James Jones

1300- "Yeni kitabın ne zaman çıkıyor" sorusunun doğaçlanma şeklinden, onu kimlerin okumayacağını da duyumsar oldum.

LIII - "Fahişe ve yazar; ikisi de sattığı malın sahibi kalır"

1301- J. Peder Zane, tanınmış 125 Anglo-Amerikan yazar, şair ve eleştirmene "en -gözde- on kitabını" listelettirdikten sonra onlardan bir kitap (*The Top Ten*) kotarmış. Listelerde yer alan 544 değişik kitabın, ortalama yüz sözcükten mürekkep paragraflarla tanıtıldığı kitapta ABD'nin Ayfer Tunç'u Annie Proulx, Nobelist Orhan Pamuk'un *Kara Kitap*'ın, dokuzuncu sıraya iliştirmiş.

En çok oy toplayan on kitap:

1. *Anna Karenina* - Lev Tolstoy / 2. *Madam Bovary* - Gustave Flaubert / 3. *Savaş ve Barış* - Lev Tolstoy / 4. *Lolita* - Vladimir Nabokov / 5. *Huckleberry Finn'in Maceraları* - Mark Twain / 6. *Hamlet* - William Shakespeare / 7. *Muhteşem Gatsby* - F. Scott Fitzgerald / 8. *Geçmiş Zamanın İzinde* - Marcel Proust / 9. *Toplu Öyküler* - Anton Çehov / 10. *Middlemarch* - *George* Eliot.

(İtirazım var!)

1302- Selçuk Altun'un on gözde kitabını merak edene (Türkçesi yayımlanmayanın İngilizce başlığı sunulmuştur):

1. *Bitik Adam* - Thomas Bernhard / 2. *Yok Etme* - Thomas Bernhard / 3. *Anılar* (*Bir Çocuk* - *Neden: Bir Değini* - *Mahzen* - *Soluk: Bir Karar* - *Soğukluk*) - Thomas Bernhard / 4. *Wittgenstein'ın Yeğeni* - Thomas Bernhard / 5. *Odun Kesmek* - Thomas Bernhard / 6. *Eski Ustalar* - Thomas Bernhard / 7. *Correction* - Thomas Bernhard / 8. *Gargoyles* - Thomas Bernhard / 9. *Concrete* - Thomas Bernhard / 10. *The Lime Works* - Thomas Bernhard.

(Cid-di-yim!)

1303- "...Çünkü romanın ne olduğunu, ne olmadığını gösteren sonuçlar, ancak okunan romanların birbiriyle kıyaslanmasından açığa çıkabilir. Şimdiye kadar okumuş olduğum büyük romanlar ve uzun hikâyeler bende bu inanışı uyandırdı. Son zamanlarda yeniden gözden geçirdiğim, hepsi de dilimize çevrilmiş olan, çoğunu birkaç kez okumuş bulunduğum şu on eser: Cervantes'in *Don Kişot*'u, Dickens'ın *David Copperfield*'i, Emily Brontë'nin *Anafor Tepesi*, Tolstoy'un *İvan İliç'in Ölümü*, Dostoyevski'nin

Ebedi Koca'sı, Çehov'un *Öyle Bir Hikâye*'si, Balzac'ın *Eugenie Grandet*'si, Stendhal'in *Kırmızı ve Siyah*'ı, Flaubert'in *Madam Bovary*'si, Proust'un *Swann'ların Semtinden*'i bu inanışı bende daha da kuvvetlendirdi. Sonunda da hepsinde şu özellikleri buldum:

1- Bu romanlar, olan'ı değil, olabilen'i yaşatmaktadır. Bu bakımdan herkes onlarda kendinden bir şeyler bulabilir. 2- Bunların hiçbirinde, herhangi bir amaçla, okuyucuyu bir sonucu benimsemeye zorlayış görülmez. 3- Hepsinde iç zenginliği, hayal gücü, iç ve dış gözlem keskinliği göze çarpar."

Denemeler - Suut Kemal Yetkin (İş Kültür Yay., 1978)

1304- Şiir ve Reklam:

- "Reklamcılar ve politikacıların anlattıkları her yalanı dengelemek için yeni bir şiire gereksinim var." Jorie Graham, 2004

- "Şiir ve reklamın ortak metodu: maksimum etki için minimum söz(cük.)" Craig Raine, 2005

1305- Memleke(n)timden İnsan Manzaralar:

- Haddini bilmez bir mayıs ikindisiydi, Üsküdar İskelesi'nden Capitol Alışveriş Merkezi'ne müteveccihen bindiğim taksinin hırpani şoförü denli nobranına rastladığımı anımsamıyorum. (Ve radyosundan saçılan anti-müzik, bir özel işkence bonusuydu.) Korku tünelindeki yolculuk sona erince şoför müsveddesine cömert bir bahşiş vererek öcümü aldım.

- Simitçilerin yaşamı "öykü"; gezici piyango bayilerininki "roman".

- Kulaklarında iPod, kent caddelerinde seğirten gençlerin yüzündeki naif gülücüklerden ikircikleniyorum. Doğru müziği dinlemiyorlar gibime geliyor.

1306- İki Adapazarlı: FB'li Tuncay Şanlı'yı izlerken onun daha neler yapabileceğini; Ayfer Tunç'u okurken onun daha neler yazabileceğini de duyumsarım.

1307- Nietzsche'ye göre Alman dilinin -uzak ara- en önemli iki üslup ustası Heine und Nietzsche imiş.

(Yarısına katılıyorum.)

1308- "Ne zaman biteceğini bilememe" keyfini çıkardığım yeni romanım için geçen yıl Buenos Aires'e gitmiştim. Bu yıl Mahmudiye ve Tirebolu'yu

ziyaret ettim. (İlkini 1960, ikincisini 1984'ten beri görmemiştim.) Bina katliamıyla karşılaşacağına emindim. Sokaklarda seğirten dost insanlar, ne mutlu ne de mutsuz olmanın keyfini çıkarıyor gibiydiler...

1309- "Romanın bitimine, 376. sayfanın sonuna yazdığım "Dilsel ve yazınsal düzeyi düşük bir roman" tümcesine bakıyorum. Demek, ikinci bir kez okunmaya değecek düzeyde değil *Baba ve Piç*. Kitaplığımda tutmaya gerek yok. Bu yüzden onu yeni romanlara yer açmak için elden çıkarmayı düşündüğüm kitapların arasına koyuyorum..."

"*Baba ve Piç* Üzerine Kısa Saptayımlar" (Emin Özdemir, Yelkovan Mayıs - 2007)

(İki mekâna yayılmış kütüphanemde kaç bin kitap olduğunu kestiremem. Ama orada, tek bir Elif Şafak kitap bulunmadığını iyi bilirim...)

1310- Kitap önerileri: *Kuş Uçsa Gölge Kalır* (Gülten Akın - YKY), *Çalıntı Kitap Deposu* (Doğan Hızlan, Kırmızı), *Davetsiz İzleyici* (Mehmet Ergüven, Agora Kitaplığı), *"Ömür Diyorlar Buna"* (Ayfer Tunç, Can), *Toplu Oyunlar 1* (Zeynep Kaçar, Mitos/Boyut), *Plevne'de Bir Avustralyalı* (Charles S. Ryan, İş Kültür)...

1311- GS'li olmasanız dahi bir Hasnun Galip'e sapma nedeni:
Bitap Sahaf (M. Şeref Özsoy) Hasnun Galip Sok. No. 1D
(Tel: 0212 293 71 98. kitap@bitap.com.tr)

1312- *Cool Memories V* (Jean Baudrillard): - "Tanrı insanı yaratınca, yalnızlığa dayanabilsin diye ona bir de gölge lutfetti. İnsanoğlu o günden beri gölgesini şeytana satmakla meşgul."

- "Londralı bir taksi şoförüne göre çağdaş sanatın durumu: Tate Modern Müzesi'ne girince, girişin neden ücretsiz olduğunu derhal anlarsın."

- "Dünya Ticaret Merkezi'ne saldırı eyleminin 25 milyon dolara mal olduğu tahmin ediliyor. Olayla ilgili filmin bütçesiyse 250 milyon dolar. Kurmaca gerçekten çok daha pahalı."

1313- "Az sayıda Britanyalı kiliseye gider oldu; din toparlayıcı değil de bölücü bir sosyal kuvvete dönüştü. Ama futbol? Toparlayıcı olan, acımızda forum aracı bile olan o ..." Anne Karpf (15.05.07, *The Guardian*, 92)

1314- Estet/gurme Engin Yenal'ın önerisiyle, Vedat Milor'un yemek yazısını okumak üzere 06.05.2007 (Pazar) tarihli *Milliyet*'ten edindim. Pazar

ekinde, Milliyet Genel Yayın Yönetmenliği'nden *Hürriyet* köşe yazarlığına düşey geçiş mi yapan Mehmet Y.Yılmaz'la (MYY), yapılan ahbap işi söyleşiyi görünce hızla göz gezdirdim.

Malumu ilâm (bildirme) şiddetindeki yazıların efendisi MYY yılda bine yakın yazdığını vurgulamış. (*Acaba altı çizilecek tek cümlesi var mıdır?*)

Fatih Altaylı'nın bir alt sıkleti kalemşorun sıkı projeleri yok değil, "Bir roman yazacağım, bir de film çekeceğim. Ondan sonra zaten ölürüm tahmin ediyorum," buyurmuş. (*Roman yazıp, film çekerek çevrenize ekstra işkence yapmazsanız, ölmezsiniz kanımca.*)

1315- Keşke Şunları Ben Söyleseydim:

- "Yaptığım tek spor, spor yaptığı için ölen arkadaşların tabutlarının arkasından yürümek." Peter O'Toole
- "Isosceles'e rastladım. Yeni bir üçgen projesi var." Woody Allen
- "Muhasebeciliğin edebiyatçılığa tercih edildiği bir ortamda cehalet önemli bir eksiklik değildir." Dominic Behan
- "Fahişe ve yazar; ikisi de sattığı malın sahibi kalır." Bernice Rubens

1316- 15.04.2007 tarihli *The Observer*, Britanya'da en çok kullanılan 500 soyadını anlamıyla birlikte listelemiş:

1. Smith, 2. Jones, 3. Williams, 4. Brown, 5. Taylor ... 100. Fisher, ... 500. Collier.

64. Sıradaki Begum'ün Türkçeden, 66. sıradaki Khan'ın Türkçe veya Moğolcadan alıntı olduğu belirtilmiş. Soyadları Britanya topraklarına götürenlerin büyük çoğunluğu Müslüman Güney Asyalılar.

1317- *İstanbul Folkloru* (M. Halit Bayrı, 1946)

Veremle Savaş (Genişletilmiş Şekliyle):

- Zerdeçal, kınakına, nöbet şekeri veya bal birbirine karıştırılarak sabah akşam bol bol hastaya verilir.
- Köpek yavrusu kesilerek eti pişirilir, haberi olmadan hastaya yedirilir.
- Koyunun akciğeri ortasından yarılarak hastanın sırtına bağlanır.
- Eşek sütü kaynatılarak hastaya içirilir.
- Köpek tersi yoğurtla karıştırılıp hastaya verilir.
- Bakla çiçeği kaynatılarak suyu hastaya içirilir.
- Dana eti gayet ince kıyılır, on beş gün her sabah aç karnına hastaya birer parça yutturulur, on altıncı günü sabahı sarımsak döğülüp suyu çıkarılır, bu su bir fincan miktarında hastaya içirilir.

- Ölü köpek kafası yakılarak toz haline getirilir, bu toza baharat karıştırılarak hastaya verilir.

- Hastanın arkasına manda gözü konulur.

- Çocuktan düşen yedi yaş dişleri saklanır, bu diş döğülerek hastaya verilir.

1318- *The Art Newspaper*'a (Mayıs 2007) göre seçmece müze genel müdür maaşları (yıllık brüt, dolar bazında):

ABD ($206,000 - $1,142,000), İngiltere ($110,000 - $324,000), İtalya (ortalama $40,000), Avustralya ($162,000 - $204,000), Türkiye (özel - ort. $150,000; kamu ort. $25,000)

(Türkiye tutarları kişisel çalışma ürünüdür.)

1319- Peter Hristoff'un Kâzım Taşkent Sanat Galerisi'ndeki "Mutlu/Mutsuz" başlıklı sergisini iki gez gezdim. Pastel karelerden mürekkep bir mozaik seccade üzerinde, Gizemistan'da slalom yaptım. Galib(a) orası ıskalanan (T)ürkiye'ydi...

1320- *When I Grow Up* (Bernice Rubens):

- "... Bay Elias Canetti geldi yaşamımıza girdi ve çıkmadı. Onu görür görmez itici buldum. Bence o bir kapkaççıydı ama (kocam) Rudi'yi etkilemişti... Yıllar geçtikçe bu adamın tek bir yeteneği bulunduğuna kâni oldum; reklamını yapmak. Kendi etrafında bir gizem halkası oluşturmuştu. Babam Canetti'yi bir kez gördü ve ona illet tanısını koydu... O tehlikeli, fesat, huysuz ve haindi. Yaşamı ruhsuz ve renksiz olduğu için çevresindekilerin yaşamında entrikalar kurgulardı... O yaşamımda nefret ettiğim tek kişiydi."

1321- *Notes From Hampstead* (Elias Canetti):

- "Birbirinden utanan cümlecikler."
- "Ağzında kan köpürür, derisinden risale sızardı."
- "Suçlayınız, azametiniz artar."
- "Dişinizi ödünç vermeniz gereken bir düşman."
- "Göbeğinden konuşan kadın."

1322- Kitap Başlıkları:

- "Öykü veya romanı bitirince bir başlıklar listesi yaparım; bazen aday sayısı yüzü bulur. Sonra eleme süreci başlar, bazen hepsini çizerim." Ernest Hemingway

- "İyi bir başlık etiket değildir, kışkırtmacadır." Hayes B. Jacobs

- "Yazmaya iyi bir başlıkla başlamayı yeğlerim. Derhal aklınıza bir tanesinin gelmesi ve işin başında onun öyküyle örtüşmesi idealdir. Bazen bir başlık sizi doğru yazı planına götürür." Phyllis A. Whitney

- "Yaşasın Oktay Rifat dizeleri!" Selçuk Altun

1323- 308. notumda "Unutulmaz Marilyn Monroe'yu (1926-1962) 1954'te Long Island'da hem de *Ulysses* okurken gösteren foto-kartpostalda benim ilk dikkatimi çeken; labirentsel kitabı bitirmek üzere olduğudur," demiş, XIII. "Kitap İçin"de anılan fotoğrafı okurun dikkatine sunmuştum.

Reading Women görsel kitabı, okuyan kadın resim ve fotoğraflarından mürekkep. Orada da bir erotik Marilyn Monroe fotoğrafı var. Yıl 1952 ve o yine *Ulysses*'e odaklanmış...

1324- Orhan Veli (1914-1950)- Giacometti'nin heykellerine benzer. Uzun ve tedirgin bir yüz, bedeni ipince. Anlaşılmaz biçimde birdenbire çıkagelir ya da sır olur birdenbire. Elifbâ sırası ile Mısır Çarşısı'nda satılan 350 malın adını, ya da hiç ayak basmadığı Paris'in bütün sokaklarını ezbere sayabilir birer birer.

Bağırtılı şiire karşıdır. Sözcükleri tiryakice seçer. Melih Cevdet ve Oktay Rifat'la 1939'da "Garip" akımını kurar.

Fazla içmişti, binbir bela içindeydi. Beyin kanaması, arkası ölüm.

Oktay Rifat (1914 doğumlu)- Güzel erkek, dövüşken, titiz. Her zaman bir mesafe bırakır arada.

Kendi şiiri onu büyüler; bilinmedik yerlere götürür. Cana yakın ve candandır; şiiri çeşitlidir; dostları ile "Garip" akımını yaratmakla yetinmedi, başka bir kuşağın şiir anlayışını yansıtan "İkinci Yeni"ye katkısı oldu.

Melih Cevdet Anday (1915 doğumlu)- "Garip" takımının üçüncü oyuncusu. Yandan bakılınca yüzü Osmanlı sultanlarına benzer. Gözü masmavi, İznik çinisi. Son derece alıngan. Düelloların modası geçmeseydi günleri hasımlarını kovalamakla geçecekti. Bu olanak ortadan kalktığına göre dialektiği kullanıyor, mantığı aksayan zavallıları perişan eyliyor. Olsa olsa Boğaziçi Lokantası'nda keyfedebiliyor biraz. Ama Paris'te Pernety metrosunun karşısındaki kahveyi de sever. Şiirlerinin yapısı olağanüstü güzel. Duygu ile imgeyi kavram sorunsalı ile zaptediyor.

Şairler ve İstanbul (Abidin Dino, Gösteri Yazıları 1980-2000)

1325- CAN benimsediğim yaymevlerindendir de, kitabevi raflarındaki ürünlerini şeffaf poşetler içinde görünce yadırgıyorum. Dört kıtada kitabevi gezdim, böyle neo-tesettürsel bir genel uygulamaya rastlamadım.

CAN bu uygulamadan vazgeçerse, onlar ambalaj maliyetinden, kitap röntgencileri de poşet yırtma için harcanan üç saniyelerden tasarruf etmiş olur.

LIV - "Sizler CEO değil NEO'sunuz"

1326- Çok gerekliymiş gibi büyük şirket genel müdürlerine CEO denir oldu birkaç yıldır. CEO, İngilizce "Chief Executive Officer" mertebesinin kısaltılmışı. (Türkçe'ye "baş icracı" diye çevrilebilir.)

29.05.2007 tarihli bir gazetede gördüm; iki-akraba-ekonomi dergisinin düzenlediği ve 152 CEO'nun katıldığı bir anketle, CEO'ların "beğeniyle okuduğu ve vazgeçemediği" 20 köşe yazarı belirlenmiş! Ankette, o dergilerin bağlı bulunduğu medya holding yazarlarının baş köşelerde bulunması ve 20 köşelik kontenjanın genelde iki gazete mensubunun özgülenmesine şaşırmadım.

Benim de kimine (g)öz gezdirdiğim o yazarlardan nicesi *medyaland*'ta; dönekliği (özellikle patron çıkarları paralelinde dönekliği) erdem sayan, patronlarınınki dışında tüm sözde şaibelere kadı, patronlarının şirketlerinin sanal avukatı ve rakiplerinin fahri savcısı vs. vs. olarak da yâd edilir.

152 CEO'nun gerçekten vazgeçemediği yazarlar bunlarsa, ben kendilerinin okuduğu kitapları, dinlediği müziği ve sosyal duruşlarını da tahmin ediyorum. Bence onlar CEO değil NEO'dur (Niteliksiz Endüstrici Ordusu).

Üç yıl önce okuma-yazma sektörüne terfih edene dek CEO üstü bir konumdaydım, köklü bir bankanın yönetim kurulu başkanvekiliydim. Bankanın sahibi bulunduğu şirketlerde yönetim kurulu başkanlığı veya üyeliği de yapardım. CEO'larımın "okuyanını" benimserdim...

1327- *The Secret* (Sır), 21 haftadır ABD'nin en çok satan kurmaca-dışı kitaplar listesinde bir numara. (Mayıs itibarıyla küresel satışı 5,2 milyon adetti.) Türkçesine göz gezdirdim; malumu ilâm (bildirme) şiddetinde ruhsal tüyolarla mücehhez. Kitabevlerinde onu daha çok bayan okurların incelediğini görüyorum.

Engin Ardıç 13.06.2007 tarihli *Akşam*'daki yazısını işbu sığğğ kitaba ayırmış. Başlığı; *Yeni bir enayi tuzağı: The Secret*.

1328- Haziranda aldığım yeni ürün kitabat: *Tümceler Geliyorum* - İlhan Berk / *Büyüyen Eller* - Sait Faik Abasıyanık / *Rafetçe* - der. Vecdi Çıracıoğlu / *Umursamaz Uykucu* - Refik Algan / *Antigoni'den Burgaz'a* - Orhan Türker.

1329- 1301. notumda, tanınmış 125 Anglo-Amerikan yazar, şair ve eleştirmene göre "en-gözde-on-kitap" listesini vermiştim. Aynı eküriye göre "en-gözde-20.yüzyıl ürünü-on-kitap" listesidir:

1. *Lolita* - V. Nabokov / 2. *Muhteşem Gatsby* - F.S. Fitzgerald / 3. *Kayıp Zamanın İzinde* - M. Proust / 4. *Ulysses* - J. Joyce / 5. *Dublinliler* - J. Joyce / 6. *Yüzyıllık Yalnızlık* - G.G. Marquez / 7. *Ses ve Öfke* - W. Faulkner / 8. *Deniz Feneri* - V. Woolf / 9. *Toplu Öyküler* - F. O'Connor / 10. *Solgun Ateş* - V. Nabokov.

1330- Anagramlar (*Rahibinden Satılık Kilise* - k.İskender):

Ayna Hece ..... Ece Ayhan / Torik Tayfa ..... Oktay Rifat / Hazım Temkin .....Nâzım Hikmet / Moteli Tanık .....Metin Altıok / Dama Firar .....Arif Damar / Elgün Takın .....Gülten Akın / Cinai Esna .....İnci Asena / Layn Cüce.....Can Yücel / Can Veren Er .....Enver Ercan / Eski, Çürük denk .....k.İskender!

1331- (Bir yayınevi yöneticisi olsaydım Şilili Roberto Bolaño'nun (1953-2003) tüm yapıtlarının telif haklarını alırdım.)

The Savage Detectives'inin giriş bölümünde, "...Walt Whitman ibneydi. Pablo Neruda'ysa eşcinseldi. William Blake kesinlikle ibneydi. Octavio Paz eşcinseldi. Borges *philene*'di, bir diğer deyişle ibnelik yapmıyorsa aseksüeldi. Ruben Dario bir hilkat garibesiydi, aslmda ibne bir hilkat garibesi..." şiddetinde özele girse de, yılın ilk altı ayında okuduğum en doyurucu yapıttı.

1332- *Daha İyisi Yok*'tan Dizeler (Mehmet Kıyat, 2007)

- "Güneşi ısıtmakla geçti günlerim."
- "Yarına elçi bulamıyoruz."
- "Anlama sığınıp/kötünün gücüne yenildik."
- "Kelebeklerle sabaha yazılıdır gerçeğimiz."
- "Göçebe türkülerle avunmadım hiç."

1333- Memleke(n)timden İnsan Manzaraları (Haziran 2007):

- Ömer Hayyam Caddesi'ndeki bir kahraman bakkalın vitrinindeki ilan:

"Beyoğlu'nda Yalnızlık Nedeni ile Devren"

- Taksim Alanı'nda genç bir simitçi gördüm; hem iPod'u vardı, hem de ciddi ciddi gazete okuyordu.

- Kâğıthane'deki bir çiğ köfteci vitrininden: Bu Acıyı Seveceksiniz."

1334- Şu sıraların en yiğit iki yayınevi mi? YKY ve Kırmızı!
(Şiir kitapları y-a-y-ı-m-l-ı-y-o-r-l-a-r.)

1335- Hakkârili yazar İrfan Aktan (doğ. 1981) *Naze - Bir Göçüş Öyküsü* adlı sürükleyici kitabında, 105 yaşındaki Yahudi'den dönme babaannesinin yaşamöyküsünü anlatıyordu. Geçenlerde kardeşi, gazeteci Hamza Aktan telefon ettiğinde Naze'yi sordum. 107 yaşında ve aklı başındaymış. İçimin ısındığını duyumsadım.

1336- Andreas Gursky (doğ. 1955) yaşayan en önemli fotoğraf sanatçılarından. Ekibiyle mega-panoramalar çeker tablosal çekicilik ve sosyal mesajlar taşıyan. Bir küçük Gursky fotoğrafı bir zamanlar 70 bin dolardan başlardı.

İstanbul Modern'de açılan Andreas Gursky fotoğraf sergisi (30.05 - 26.08.07), küresel sanat gazetesi *The Art Newspaper*'in listelediği tek Türk etkinliğiydi.

Sergiyi 03.06.07 pazar günü gezdim. O sıradaki izleyici sayısı duvarlardaki fotoğraflardan daha azdı. Müze'nin deniz manzaralı kafesindeyse oturacak yer yoktu. Bu geleneksel tablo yüzünden önce Oya Eczacıbaşı Hanımefendi'den utandım.

1337- Ne zaman klarnetçi Hüsnü Şenlendirici'nin adını duysam, aklıma Tuna Kiremitçi (TK) gelir.

TK'nin magazinsel yaşamındaki çalkantılı pasajları umursamam ama "önemli şair" gizili taşırken, sığ romanlar kotarmasını hazmedemem.

Son romanının ilk cümlesini ("-Ah merhaba. Hoş geldiniz Küçükhanım.") görür görmez sözel günlüğüme, "Bugün bir romanın ilk cümlesini gördüm, midem kalktı," demiştim.

Ne zaman TK adı kulağıma çalınsa, bir Norman Mailler özdeyişi anımsarım, "Bestseller olmak için yazmanın, para için evlenmekten farkı yoktur."

1338- Anti-şairane:

- "Okumam gerekmediği sürece şiire itirazım yoktur." Lynn Barber, 1994
- "Yazması dışında şiirle ilgili her şeyden nefret ederim." Tony Harrison, 1995
- "Şiir yazmak için onu sevmen gerekmez." John Kinsella, 2003
- "Şiir yazıyorsan, kaşınıyorsundur." John Hewitt, ?

1339- *Halk Âdetleri ve İnanmaları* (Mehmet H.Bayrı, 1939):

Dalak hastalığına halk ilacı:

-Bir koyun dalağı alınarak hastanın karnı üzerine konur ve "dalağını kesiyorum" denilerek bu dalak kara saplı bir bıçakla birkaç yerinden kesilir. Dalağı kesenin mutlaka ocaklı ve izinli olması şarttır. Aksi halde alınan tedbirin tesiri olmaz.

-Bir çivi ateşte kızdırılarak kızıl dereceye getirilir, bununla hastanın karnı dağlanır ve dağlanan yere sarımsak sürülür.

-Yerden alman bir taş, "bu ne taşı, dalak taşı, tükür hem de, beline koy" denilerek bele sokulur. Bu ilâç dalak için birebirdir.

1340- "Senelerce senelerce evveldi
Bir deniz ülkesinde
Yaşayan bir kız vardı, bileceksiniz
İsmi Annabell Lee
Hiçbir şey düşünmezdi sevilmekten
Sevmekten başka beni."

diye başlar Melih Cevdet Anday'ın Edgar Allan Poe'dan (1809-1849) küresel aşk şiiri *Annabel Lee*'nin çevirisi. Güven Turan bu çevirinin aslından daha sarsıcı olduğu görüşündedir. Katılırım ama minik bir yanlışa da dikkat çekmek isterim. Anday, Annabel'in sonuna bir "l" daha eklemiştir. 1953'teki ilk baskı (Yeditepe) yanlışı 2007'deki son baskıya dek ıskalanmıştır. Daha az önemlisi; dördüncü dizedeki "ismi", "adı" olarak rötuşlanmıştır.

1341- *Senelerce Senelerce Evveldi* başlıklı romanım en geç 2008 başında yayımlansın istiyorum. Onun için Buenos Aires, Mahmudiye, Tirebolu ve Ayvalık'tan sonra Baltimore ve Boston'a da gitmek zorundayım.

Romanımda, Komünist Devrimi sırasında Rusya'dan kaçarak İstanbul'a sığınan Vladimir Nadolsky nam soylu bir süvari subayı var.

Londra'da mukim usta yazarımız Moris Farhi'nin ses getiren romanı *Young Turk*'te de, Pyotr Nadolski nam bir sirk sahibi sahne alır.

Moris Farhi (Musa Abi) ve ben yaklaşık yirmi yıl arayla Robert Kolej kampusunda bulunduk. O kampusta neredeyse yarım yüzyıl spor direktörlüğü yapan bir Alexander Nadolsky vardı, soylu Beyaz Rus süvari subayıyken devrimden sonra İstanbul'a sığınıp elden ayaktan düşene dek çalışan...

1342- Şair Andrey Voznesensky'nin (doğ.1933) 32 yaşındayken yayımlanan ilk şiir kitabı için, baskı aşamasında 300 bin adet sipariş alınmış.

1343- Yazar İse İçer:

-Nobel alan yedi Amerikalı yazarın beşi alkolikti; Sinclair Lewis, Eugene O'Neill, William Faulkner, Ernest Hemingway ve John Steinbeck.

-Raymond Chandler yapıtlarına içine sinen bir final yazabilmek için sarhoş olur, bulgularını kâğıda geçirmek için ayılmayı beklermiş.

- "Yazarlar meslek gereği içmezler, yazamadıkları için içerler." Natalie Goldberg

1344- *Denememeler*'den (Ferhan Şensoy, 1993)

- "Televizyonda boktan bir filmi daha izlemek üzüntüsündeyim. Kapat düğmesini git yat! Hayır, bunu henüz beceremiyorum. Televizyonda ne bok varsa, izlemek benim birincil görevimmiş gibi, sanki o gece yayından sorumlu nöbetçi amirmişim gibi, kapanana kadar izliyorum, elimde değil."

- "Nasıl ki, ishal olmuş bir sümüklüböcekle, kabız bir sümüklüböceğin izleri farklıdır, insanoğlu da kültürüne, düzeyine göre farklı farklı izler bırakıyor."

- "Cinayet dediğiniz, ille kanlı, bıçaklı olmaz, aşk da bir cinayettir."

1345- Birhan Keskin'den turfanda bir dörtlük:

Mıh 2
Kalbimin günbatısı, bu buz kesiği
bendeki lal, bu bendeki mıh,
söktüm senindir, sana bağışladım
ağaran saçlarımı, senindir, al.

1346- "Bir cümleden uzunsa uyduruyorumdur" faslından:

-Sığ eleştirmenleri, sığ okur kitlesinden daha düşündürücü buluyorum.

-Kurşunkalemle yazarım; bilgisayarda yazmayı prezarvatifle seks yapmaya benzetirim.

-Mevcut dergilere yazan yazarların yazılarına sığınarak çıkan yeni edebiyat dergilerini pek benimseyemiyorum.

-Karımın bir tanıdığının, "Kocanın ikinci romanını bitiremedim, Orhan Pamuk gibi yazmış" dediğini duyunca, küresel takdire mazhar olmuşçasına içim açılmıştı.

1347- *Gösteri 1980-2000 Yazıları*'ndan - Abidin Dino:

Şairler ve İstanbul

İlhan Berk (1916 doğumlu) - 1938'de taşradan İstanbul'u görmeye geldi. O gün bu gün bakakaldı ve kenti durmadan sözcüklerle elledi. İşi gücü eşyayı sözcüklerle seyretmek. Bir deri bir kemik Danimarkalı ve Protestan olabilirdi. Nolursa olsun dünyanın açık saçıklığına hayran iyi resim yapar.

Ahmed Arif (1925 doğumlu) - İstanbullu değil. İspanyol bir çilekeşe, evliyaya, bir kurbana benzer. Şiirlerinin sözcükleri, yüksek dağ çağlayanlarının cilaladığı çakıl taşlarına benzer. Gergindir, sımsıkı, inatçıdır.

Ona göre şiir, bir savaştan sonra alanda arta kalan ne varsa odur.

Can Yücel (1926 doğumlu) - Onu cüppesini sırtından atmış bir manastır kaçkını sanabilirsiniz. Hep çileden çıkmış gibidir ama, yüzünü kalın bir çizgi ile vurgulayan siyah kaşlarının altında bakışı, dostluk dolu.

Kafanıza şişe indirmez, şiirlerini suratınıza fırlatır.

İstanbul halk dilini büyük bir ustalıkla kullanmakta.

1348- Esra Gökçe Şahin *Virgül*'ün mart sayısında, Haruki Murakami ürünü gezi kitabını (*Uten Enten*) Japonca aslından değerlendirmiş. (Etkilendim.) Türkiye ve Yunanistan gezi notlarından mürekkep yapıtı Şahin'in genelde yüzeysel bulduğu anlaşılıyor.

Murakami, Yunanistan notlarından -çok etkilendiğim- *Sputnik Sweetheart*'ı kotarmıştı. Türkiye notlarıyla ilgili olarak gel de ikilemlere gark olma...

(Bu vesileyle Haruki Murakami'nin son iki kitabıyla -*Blind Willow, Sleeping Women* (2006) ve *After Dark* (2007)- inişte olduğunu düşündüğümü ekleyeceğim.)

1349- "...Çağdaş İngiliz romanında müziğin eksikliğine şaşıyorum. Çoğunu okuyorum ve biçemlerindeki tonalite sağırlığına şaşırıyorum. İdeal ahenk ve harmoninin ıskalanmasına (şaşırıyorum.) Şiirsel akıcılığa ve -yeri geldiğinde- vurucu veya kışkırtıcılığa başvurulmamasına (şaşırıyorum.) Bir yazı parçası hızlı bir testten geçirilecekse, yüksek sesle okunup harmoninin varlığına kulak kabartmalıdır. Doyurucu bir yazı, konusu vahşet veya şiddet bile olsa, kulağın suyunu akıtmalıdır... Ancak iyi bir romanın, bu çeşit ekstralardan daha fazlasma gereksinimi vardır. Hayal gücü ve kaçıklık gibi. İkisi de öğretilemez."

When I Grow Up – Bernice Rubens (1928-2004)

1350- Yazar Feridun Fazıl Tülbentçi'nin (1912-1982) kitaplığından edindiklerim arasındaki *Son Nöbet Defteri*'ni derhal ciltlettim. İş Bankası tarafından 1955'te yayımlanan tarihi kitap, dönemin reisicumhuru Celal Bayar'a ithaf edilmiş. Defter, Atatürk'e 01.10.38 ile 10.11.38 tarihleri arasındaki uygulanan tedavi *mülahazatıyla*, ziyaretçi listesinin tıpkı basımından mürekkep.

Bayan Afet (İnan) neredeyse her gün Atatürk'ü ziyaret edip yanında ortalama 40 dakika kalırken, Bayan Sabiha (Gökçen) ile manevi kızı Ülkü (6 yaşında) sanki daha ölçülü davranmışlar.

Bir de bayanlar diye nitelendirilen bir grup var; geldiler mi en az bir saat işgaliye cüretinde bulunan. Onların ortalamasına evvelallah doktorlar, başbakan, mareşal ve bakanlar ulaşamayacaktır...

LV - Yürekli ama kalpsiz

1351- Çok satar ama ne yazar Elif Şafak (EŞ), âlemin "Dişi Orhan Pamuk'u" olmak için çırpınır. Bu bağlamdaki edebi kapasitesizliğinin, önce kendisi *farkındadır*. Hırs küpü EŞ, aradaki *farkı* örtmek için yazdıklarıyla değil de yaptıklarıyla gündeme tutunmayı yeğler. Edebiyat dışı iletişimde, sınır tanımaz bir tutum benimsemiş gibidir.

Küresel adıyla Elif Shafak, TCK'nın 301. maddesinden yargılanırken, ülkemizi kalın bir tül perde arkasından izleyen bazı Batılı çevrelerin sözde desteğine mazhar olmuştu. İlk celsede beraat edince, onun yeterli *rating* alamadığı için sevinmediğini düşünmüşümdür.

Türkiye Yayıncılar Birliği'nin bu yılki Düşünce ve İfade Özgürlüğü Ödülü'nü, EŞ'ye özgülenmesini benimseyemem. Bu Nedim Gürsel 53 yaşındayken "edebiyatta 40. yılını" kutlaması denli, trajikomiktir...

1352- Üçüncü romanımla (*Ku(r)şun Lezzeti*, 9. baskıda) bir medya holdinginin doğaçlama aforozuna mahzar oldum. 2003'ten itibaren o gazete ve dergiler, önce kitaplarımın varlığını inkâr ettiler. Kökten geçinen gazeteleri ilanlarımı kabul edip, kitaplarımı bir kısa paragrafla tanıtırken; onlarla ilgili değerlendirme yazılarını hâlâ basmaz. (Örneğin, geçen yıl *Kitap İçin* notları kitaplaştığında; Gültekin Emre ve Kadir Aydemir'in yazılarını kullanmayı reddetmişlerdi.)

Ku(r)şun Lezzeti; iş dünyasından gelip medyanın asları arasına katılınca, ülke gündemini çıkarları doğrultusunda yönlendirirken nüfuz ticaretiyle kamu varlıklarını hortumlamaya çalışanlara karşı bir kıs(s)a romandı. O kitabın hedefi, aynı zihniyetle mücehhez herkestir. Tek aileye odaklansam, onu inceleme niyetine yayımlatıp çok satan listelerini sarsardım.

(Bu not da nereden çıktı diyenlere; cumaları kitap eki aşkına *Radikal* alınca köşe yazılarına da göz gezdiririm. *Genel Kurmay ve Gerçek* başlıklı, 22.06.07 tarihli yazısını İsmet Berkan, "Anlaşılan Türkiye'nin özgür düşünceye alışması için daha çok fırın ekmek yemesi gerek," diyerek noktalıyordu.)

1353- "*Piraye*'nin okuru ki çok fanatik bir okur kitlesidir -neredeyse fan kulüp kuracaklar- ... Yazdıklarımla ortadayım... *Çikolata Kaplı Hüzünler*'i

yazdım, o kitabım sürüydü, ki edebiyat damlıyor ondan. On dört *Piraye* var belki içinde... Son kitabımda edebiyat yok mu? Onda da var... Kendi yazdığım şiirleri kitaplarımda kullanıyorum ve onları kitap kahramanlarıma mal ediyorum... Kitaplarımla tanınıyorum ama yüz olarak biraz gerideyim... Hep kendimle yarıştım. Mükemmeliyetçi bir insanımdır... Kendimi üzmemek için hırsa ve kıskançlığa hiç kapılmadım...

Edebiyat olarak istediğim yola girdim. Çok büyük ödüllerde gözüm yok. Kemik bir okur kitlesi edindim... Benim kitaplarımın yanında abur cubur gibi okunacak kitaplar da var. Elime aldığımda iki haftada yazarım dediğim o kadar çok kitap var ki... Lisedeyken toplumsal birçok konuyu yargılardım. Sol milletvekillerinin çocukları arkadaşımdı, aşırı uçtayımdır aslında..."

(Çok satar ve çok sığ yazar Canan Tan'la yapılan söyleşiden -*Radikal Kitap*, 06.07.07- koparttığım incilerle yüreğinizin çikolatasını rencide etmişssem; Profiterol Kaplı Nağmelerden bir buketle affınıza sığınırım.)

1354- Temmuz 2007 ürünü -veya yeni baskı- kitap önerileri:

İdil Biret (D.Xardel) / *Edebiyatçılar Üzerine* (Elias Canetti; Çev. Gürsel Aytaç) / *Mimarlığın Aktörleri 1900-2000* (Uğur Tanyeli) / *Kendileri* (Haz. Selim Esen) / *Sınırın Güneyinde, Güneşin Batısında** (Haruki Murakami) / *Lucifer'in Bisikleti* (küçük İskender) / *Lumpen Sözlüğü* (Levent Tülek) / *Badenheim 1939* (Aharon Appelfeld) / *Bir Kadının Penceresinden* (Oktay Rifat)

...

(* Kitapta yazarın adıyla soyadı yer değiştirmiş!)

1355- *The Last Novel*'dan (David Markson):

- "Macera, onu anlatmasını bileni şereflendirir." Thucydides
- Thomas Hobbes (1588-1679) geometriye bir ara öyle kendini kaptırmış ki, yatak çarşafında yer kalmayınca kalçasına diyagram çizermiş.
- Enrico Fermi (1901-1954) atom fiziği ders kitabını kurşunkalemle ve hiç silgi kullanmadan yazmış.
- "Müziğimi en iyi çocuklar ve hayvanlar anlamaktadır." Igor Stravinsky (1882-1971)
- "Resim yapmak zor değildir; ya kolaydır ya da olanaksız." Salvador Dalí (1904-1989)

1356- Birhan Keskin'den turfanda şiir:

Nehrin taşları
Bu taşlarla bu kuşlarla bekledim, bu sırlarla bu yılları
Bir mucizeyi gösterecektin bana, atladığım satırları
Kaşlarımın yokuşunda gün akşam oldu, indim
Ne bir mucize gördüm ne de işe yarıyor nehrin taşları

1357- (K)aşınan Şiir:
- "Çelişkisiz şiir, şiir değildir." Donald Hall, Şubat 2002
- "Bir okun yaya olduğu denli, şiirin de sinir tansiyonuna gereksinimi vardır." A.B.Jackson, 2004 kışı
- "Reklâm, şiirin masumiyeti ve savunmasızlığını zedeler." Michael Hoffman, Ekim 1993

1358- 130 tanınmış Anglo-Amerikan yazara göre en iyi on polisiye roman (Kaynak: *Top Ten*, Ed. J.P. Zane):

The Long Goodbye (Raymond Chandler) / *The Killer Inside Me* (Jim Thompson) / *Red Dragon* (Thomas Harris) / *The Big Sleep* (Raymond Chandler) / *Tinker, Tailor, Soldier, Spy* (John leCarre) / *The Postman Always Rings Twice* (James M.Cain) / *The Maltese Falcon* (Dashiell Hammett) / *Mildred Pierce* (James M.Cain) / *The Silence of the Lambs* (Thomas Harris) / *Everybody Pays* (Andrew Vachss).

1359- Nicedir canım Mahir Öztaş'tan bir yeni roman ve Şavkar Altınel'den bir gezi kitabı çeker...

1360- Temmuzda Londra'ya gitme bahanem, Cambridge'te Fitzwilliam Müzesi'ndeki Howard Hodgkin (doğ. 1932) resim sergisiydi... Waterstone's Piccadilly: yayımcısı, Orhan Pamuk'un Nobel konuşmasını (My Father's Suitcase) kitapçıklaştırmış. 1500 adetten mürekkep özel basımdan beşini aldım... Bu kez yeni binasındaki Britanya Halk Kütüphanesi'ne de (British Library - 96 Euston Road) uğradım. 150 milyon kitap için 625 km uzunluğunda raf gerekirken, kütüphanenin kitap koleksiyonu her yıl 3 milyon artmakta. 1200 kişi kapasiteli okuma odaları, dingin sergi ve konferans salonlarını gezerken ürktüm. Lüks bir otelde yapılan küresel toplantıda, tek başına kalmışlığın tedirginliğini mi duyumsamıştım.

(British Library'de ziyaretçilerin onarıma muhtaç kitapları evlatlık edinmesi (Adopt a Book) gibi bir uygulama da var.)

1361- "Neden mi yazıyorum?" sorusuna nice küresel yazarın yanıtını, ikirciklenerek okumuşumdur. Orhan Pamuk'unki (*Babamın Bavulu*) denli doyurucusuna rastlamadım:

"Bildiğiniz gibi, biz yazarlara en çok sorulan, en çok sevilen soru şudur: Neden yazıyorsunuz? İçimden geldiği için yazıyorum! Başkaları gibi normal bir iş yapamadığım için yazıyorum. Benim yazdığım gibi kitaplar yazılsın da okuyayım diye yazıyorum. Hepinize, herkese çok çok kızdığım için yazıyorum. Bir odada bütün gün oturup yazmak çok hoşuma gittiği için yazıyorum. Gerçekliğe onu ancak değiştirerek katlanabildiğim için yazıyorum. Ben, ötekiler, hepimiz, bizler İstanbul'da, Türkiye'de nasıl bir hayat yaşadık, yaşıyoruz, bütün dünya bilsin diye yazıyorum. Kâğıdın, kalemin, mürekkebin kokusunu sevdiğim için yazıyorum. Edebiyata, roman sanatına her şeyden çok inandığım için yazıyorum. Bir alışkanlık ve tutku olduğu için yazıyorum. Unutulmaktan korktuğum için yazıyorum. Getirdiği ün ve ilgiden hoşlandığım için yazıyorum. Yalnız kalmak için yazıyorum. Hepinize, herkese neden o kadar çok çok kızdığımı belki anlarım diye yazıyorum. Okunmaktan hoşlandığım için yazıyorum. Bir kere başladığım şu romanı, öteki yazıyı, bu sayfayı artık bitireyim diye yazıyorum. Herkes benden bunu bekliyor diye yazıyorum. Kütüphanelerin ölümsüzlüğüne ve kitaplarımın raflarda duruşuna çocukça inandığım için yazıyorum. Hayat, dünya, her şey inanılamayacak kadar güzel ve şaşırtıcı olduğu için yazıyorum. Hayatın bütün bu güzelliğini ve zenginliğini kelimelere geçirmek zevkli olduğu için yazıyorum. Hikâye uydurmanın ve kurmanın zevkleri için yazıyorum. Tıpkı bir rüyadaki gibi gidilecek başka bir yere bir türlü gidemiyormuşum duygusundan kurtulmak için yazıyorum. Bir türlü mutlu olamadığım için yazıyorum. Mutlu olmak için yazıyorum."

1362- Mehmet Ergüven ve Levet Çalıkoğlu'dan Howard Hodgkin'in yapıtlarını özümsedikleri denemeler okumak isterdim.

1363- *Saatin Gizli Yüreği*'nden (Elias Canetti, Çev. Ahmet Cemal):

- Yazgıların en korkuncu; insanın ölmeden moda olması.
- Övgüden tiksiniyor, ama can kulağıyla dinliyor.
- Filozofların iskambil kâğıdı biçiminde kısaltılması.
- Son hazırlıklarını yapmıyor. Ölüme bu onuru vermiyor.
- Klaus Mann'ın son önerisi: Yazarların (büyük adların) kitlesel intiharları.

1364- Nüfusu Türkiye'den 4 kat büyük olan ABD'de, başlık bazında yılda 10 kat daha fazla kitap basılıyor.

2006'da yayımlanan 292 bin kitap arasında; 9134 sanat, 10489 yaşam-öyküsü, 9716 şiir ve 5155 gezi başlığı var.

1365- Duayen şair Fazıl Hüsnü'nün (doğ.1914) en öz şiiri bence soyadıdır: DAĞ-LAR-CA!

1366- THY'nin benimsediğim dergisi *Skylife*'da (Temmuz 2007) mimar ve sanat tarihçisi Doğan Kuban'la yapılan söyleşiden:

Soru: Uzun yıllardır mimarlık ve sanat tarihi konularında kitaplar yayınlıyorsunuz, aynı zamanda restoratörsünüz, mimariye olan merakınız nasıl başladı?

Yanıt: Mimariye olan merakım mimar olduktan sonra başladı... Aslında mühendis olmak istiyordum. Öğrencilik yıllarımda İstanbul Teknik Üniversitesi Türkiye'nin en şöhretli ve sınavla girilen tek okuluydu. Üniversiteye girmeye karar verdiğim yıllarda, sonradan üniversitenin rektörü olan, Anıtkabir'in mimarı Emin Onat ne olmak istediğimi sordu. "Gemi-inşaat mühendisi," dedim. "Türkiye'de gemi mi yapılıyor, ne yapacaksın," dedi. "Ne olayım peki," dedim; "Mimar ol," dedi. Ben de mimar oldum.

1367- 23.06.07! Rutubetin de etkisiyle hava sıcaklığı 40 dereceyi bulsun varsın. Fenerbahçe şapkamı giyer, Kadıköy'de sahaf safarimi aksatmam.

Sakallı Lütfü'yü (Sahaf Müteferrika) nükte düellosu aşkına kısa bir süre için yeryüzüne inmiş, bir muzip cine benzetirim. (Bu seferin ganimeti içinde, Mehmet Akif Ersoy'dan "Kardeşim Mustafa Hakkı'ya" imzalı bir *Safahat* da var.)

Sahafların duayeni Sami Önal (Dil-Tarih Sahaf), aynı zamanda yetkin bir derlemecidir. (*Sarıkamış'tan Esarete, Hüsrev Gerede'nin Anıları, Sadettin Paşa'nın Anıları.*) Halen Ahmet Mithat Efendi'den bin sayfalık *Avrupa'da Bir Cevelan*'ı ilk kez yeni yazıya kazandırmakla meşgul olduğunu öğrenip şaşırıyorum. (Sefer ganimeti içinde Ahmet Adnan Saygun'dan 1952 ürünü bir Karacaoğlan derlemesi var ki, sayfalarını 55 yıl sonra açmak, bana nasip oluyor.)

1368- *Aforistika* ya da *Özeldeyişler*'den (Hulki Aktunç):

- "Bizim bu güzel dilimizde
yürekli ama kalpsiz olabilirsin."

- "Hece vezni bir çerçidir.
Aruz ise atlar."
- "Öykü suluboya da, roman yağlıboya mı?"

1369- 1999 yılında YKY'deki retrospektif sergisinde, emekli yargıç Ertuğrul Oğuz Fırat'ın (doğ.1923) klasik müzik bestekârı ve yazar olduğunu da öğrenmiştim. (O sergide geliri hayır kurumuna verilmek üzere satışa çıkarılan tablolardan biri minik koleksiyonumdadır.)

Dominique Xardel'le yaptığı söyleşide virtüöz İdil Biret'in onun için, "...Asıl mesleği yargıçlıktır bu bestecinin, aynı zamanda ressam ve yazardır. Piyanoda tek bir nota çalmamış olmasına karşın bu çalgı için çok yaratıcı, son derece piyanistik bir eser yaratmıştır," dediğini okuyunca kitaplarından da (*Seviçıra, Karmakarışık Öyküler Kitabı, Umursanmış*) edindim.

Resim ve heykel almaz oldum. Koleksiyonumu küçültme sürecindeyim. Ama entegre yetenek Fırat'm, *Ölümün Gelişi* ve *Reyhanlı* nam suluboyaları için orucumu bozabilirim. O yapıtlarda David Hockney tadı vardır...

1370- Oportünist edebiyat basınının, Kültür Bakanlığı Büyük Ödülü'nü alınca bir süre ilgi gösterdiği gizemli ama yetkin şair Sezai Karakoç (doğ.1933) yazıyor mudur? Yeni şiir kitabı ne zaman yayımlanır?

1371- *Kuyumcular*'dan (Yılmaz Gruda, 1980):

"Garip üçlüsünün en şairi bence Oktay Rifat'tı hep. Gene de öyle. Orhan Veli, Melih Cevdet değiller, demeye gelmiyor bu. Yadsıdıkları 'şairane' açısından, '50'lerde *Mavi*'de, *Şimdilik*'te, *Şairler Yaprağı*'nda, bir ölçüde *Yeni Ufuklar*'da, 'şiiriyeti, şairâneyi, şiir primi'ni harcadıkları için... yadsımak üzere saptadığımız 'Garipçiler ve tâbileri ve ilâhiri' listesine bir türlü alamadığımız bir şairdi Oktay Rifat...

1372- İstiklâl Caddesi No.421'de Borusan Müzik Kütüphanesi! Ben gittiğimde (31.07.07) inle cinin düet yaptığı mekânda 8500 kitap, 7000 nota, 10500 CD, 3000 LP, 150 VHS ve 100 DVD'den mürekkep arşiv.

(Borusan'a ve Ahmet Kocabıyık'a en iyi teşekkür, Kütüphane'yi ıskalamamaktır ey kentim!)

1373- *Cumhuriyet Kitap*'ta Erdem Öztop'la söyleşen Doğan Hızlan'dan:

"Ben siyasetin sanatla bir arada olacağına inanmayan, politikayı da

sevmeyen biriyim. Her zaman ilgi alanım dışında tutmaya çabaladım. Belli oranda da başarılı oldum. Sanatçılar Meclis'e girdi, milletvekili oldu. Onlarda sanata dair bir yasa teklifini görmedim, sanatçı olduklarını ispatlayan, kimliklerini bize hatırlatan bir iş yapmadılar. Sanatçı olmayanlar inan daha yararlı oldular.

"Siz de sanat dünyasından adları anımsadığınızda bana katılacaksınız. Ama bir soru da aklıma takılıyor. Peki politikayı hep politikacılara mı bırakacağız? Hayır sanatçılar, edebiyatçılar da aday olmalı, politika kazanında erimeden görev almalı ve gerekeni yapmalılar."

1374- Oscar Wilde'dan:

-Endüstri tüm çirkinliklerin köküdür.

-Bir sanat eseri alamıyorsan bir sanat eseri giy.

-Eleştirmen halkı, sanatçıysa eleştirmeni eğitecektir.

-Doğru söyleyeni sonunda yakalarlar.

1375- Günah Keçisi Deniz, Laf Atmayan Do...

Deniz Baykalma
Deniz Baydın
Deniz Bayat
Deniz Baypas
Deniz Baygit
Deniz Bay Bayyy...

LVI - Edebiyatçılar birbirini tutmazsa, onlardan geriye ne kalır?

1376- Doğan Hızlan 14.08.07 tarihli "Bakış"ında, "Sen (Enis Batur) Ercüment Behzat Lav'ı, Celâl Sılay'ı bastın, yayıncılığı bir ticarethane saymadığın için," diyor.

Edebiyat tarihini yanlış dipnotlardan arındırma adına bu cümlenin rektifiyeden geçirilmesi gerekiyor; Enis Batur Yapı Kredi Yayınları'nda (YKY) görevliyken "yayıncılığı bir ticarethane sayıp saymama" gibi bir konumu yoktu. Editörlüğünü Doğan Hızlan'ın yaptığı E.B. Lav ve Celâl Sılay'ın şiirleri YKY'de yayımlandıysa, onlar YKY Yönetim Kurulu'nun saptadığı koşullara uyduğu içindir. Bir diğer deyişle, o kitaplar YKY'de Enis Batur olmasa da ya-yım-la-nır-dı.

1377- YKY'nin Yönetim Kurulu Başkanvekili ve Başkanıyken, önemli şair ve yazarlarımızın yapıtlarının yabancı dillere çevrilmesine de önem verdim. Oktay Rifat'tan *Voices of Memory* (Rockingham Press, 1993) ve Nâzım Hikmet'ten *Beyond the Walls* (Anvil, 2002) Anglo-Amerikan edebiyat dünyasında ses getirdi.

Yapı Kredi kısa bir süre BDDK'nin yönetimine geçince, banka ve YKY'deki görevlerim sona erdi. YKY'den ayrıldığımda Oktay Rifat'tan daha kapsamlı bir çeviri projesi yürüyor ve bir romancımızın son yapıtı İngilizceye çevriliyordu.

YKY'nin o dönemki yönetimi, roman çevirmeninin ikinci taksitini sudan nedenlerle ödemeyince ben ödemek zorunda kalmıştım. Konuyu benden sonraki Yönetim Kurulu Başkanı Ali İhsan Karacan'a açmaya gerek görmedim. Kendisine bir görüşmemizde Oktay Rifat projesinden bahsedince, İngiliz yayınevine verdiğim destek sözünü tutacaklarına söz vermişti.

Çeviri projesi bitmeden, Yapı Kredi Koç-Unicredit ortaklığına geçince sorunu bu kez yeni yönetime açmayı yeğlemedim. Sponsorluk ücretini cebimden verdim ve kitap (*Poems of Oktay Rıfat* - Anvil) Samih Rifat'ın sağlığında çıktı. *Poems of Oktay Rifat*, Poetry Book Society'nin (PBS) Recommended Translation (Önerilen Çeviri) listesinde yer aldı. PBS, 1953

yılında T.S. Eliot tarafından kuruldu. Kurumun amacı, şiiri sevdirmek için ne gerekiyorsa yapmak!

1378- Bu yaz yitirdiğimiz Samih Rifat, ölümünden önce Oktay Rifat yapıtlarının yayım hakkını YKY'ye ve aile kitaplığından bir kısmını, değerlendirmek üzere Sahaf Turkuaz'a verdi. (O kısımdan bir kısım artık Selçuk Altun kitaplığında konuktur.)

Samih Rifat bir süre YKY'de çalıştı. Oraya her uğradığımda kendisiyle görüşürdüm. Çok zarifti; az üreten ama yetenekli bir sanatçı ve yazardı.

Onu Oktay Rifat'ın yaşamöyküsünü yazmaya ikna edememiştim.

1379- 2008! Oktay Rifat'ın ölümünün onuncu yılında, YKY'den ona yakışır bir anma etkinliği bekliyorum.

1380- *Edebiyatçılar Üzerine*'den (Elias Canetti, Çev. Gürsel Aytaç):

-Bazı roman figürleri öyle güçlüdür ki yazarlarını esir alır ve boğarlar.

-Bir edebiyatçının görmediği şey, olmamış demektir.

-Okumanın *düzensizliği* olmasa edebiyatçı da olmaz.

-Edebiyatçılar birbirini tutmazsa, onlardan geriye ne kalır?

1381- Bir kütüphane projesi: Seçilen yazar ve şairlerin ancak bir kitapla temsil edildiği...

1382- *Oxford Concise Dictionary of Music*'in 5. baskısı, 839 sayfa ve 14 bin maddeden mürekkep. Klasik müzik sözlüğündeki tek Türk sanatçı A. Adnan Saygun (1907-1991)! Ve üç madde; alla Turca / Il Turco in Italia (Rossini'den opera) / Turkish music.

1383- Ağustos ürünü kitap önerilerimin üçü de YKY'den: *Beton* - Thomas Bernhard / *Dört Kanatlı Kuş* - Fazıl H. Dağlarca / *Celaliler Destanı* - Gülten Akın.

1384- Yaşar Kemal'den 1946 ürünü *Pis Hikâye*, 2007'de kitaplaştı. Onu bir oturuşta okuyacağımı ve 61 saat önce yazılmışçasma taze ve yetkin bulacağımı biliyordum.

Yaşar Kemal gönüllerimizin Nobelisti; edebiyatımızın Lokman Hekim'i, Mimar Sinan'ı...

1385- 1976 Nobelisti Saul Bellow'dan (1915-2005), 1978 Nobelisti Isaac B. Singer (1904-1991) anekdotları:
(Kaynak: *Salmagundi*, Yaz-Güz 2007)

"...Ondan (I.B. Singer) Yidişçeden İngilizceye bir öykü çevirdim ve bir teşekkür bile etmedi. Bunu pek dert etmedim ama, neden benden bir başka öyküsünü daha çevirmemi istemediğini de sordum. 'Çünkü,' dedi, 'o çevirilerin asıllarını da senin yazdığını sanırlardı.'

"...Benimsemez gibi gözükür ama ön planda görünmeyi severdi. Bir arkadaşım anlatmıştı; Bay Area'da bir okula konuşma yapmaya gitmiş. Onu havaalanından okula getiren Spiegelemann'la konuşmasından sonra kendisine 'Marc Chagall'a benzetilmenizi nasıl karşılıyorsunuz?' diye bir soru yöneltmesini istemiş. Konuşmasmdan sonra zavallı Spiegelemann ona ısmarlanan soruyu sorunca Singer, 'Bu yaşamımda duyduğum en aptalca sorudur,' diye çıkışacaktır."

1386- Memleke(n)timden Manzara Manzaraları:
i) Altunizade'de otururum. 23.06.07 günü Kadıköy sahaf safarisine çıkarken Rizelilerin hegemonyasındaki duraktan bir taksi istedim. Gelen aracın şoförü Kadıköy P.T.T.'sini bilmiyordu.
ii) 04.08.07 günü;
-Kadıköy alanındaki taksinin (34 TBF 75) sırt yazısı: "Dikkat Orjinal Laz."
-Boğaz Köprüsü'nde seyreden Tekirdağ plakalı bir özel aracın düsturu: "Ver Coşkuyu Mayk."
iii) Gümüşsuyu Caddesi'nde iki kamu binası yan yana konuşlanmıştır. Gümüşsuyu Asker Hastanesi pırıl pırıldır. İstanbul Teknik Üniversitesi binaları dış cephelerininse temiz bir görünümü yoktur. Pencereleri kırık değilse, kirlidir. Küresel ihalelerin üstesinden gelen mühendis ve mimarlar yuvasının Taşkışla ve Maçka'daki gösterişli binalarında da bir terk edilmişlik duyumsarım.

1387- Taner Ay (doğ. 1957) otuzlu yaşlarını sürerken yayımlanan deneme ve romanlarında, (*Metruk Zamana Seyahat, Vesikalık Fotoğraflar, Astigmat Bakışlar*) işlenmemiş konu başlıklarının hakkından öz ve sürükleyici şekilde gelirken, varsıl bir iç dünyası olduğunu da kanıtlamıştı. Piyasadaki nice sözde eleştirmen ve denemeciyi gördükçe, onun uzun suskunluğuna hayıflanıyorum.

1388- Birhan Keskin'den turfanda şiir:

Mıh 1
Kalbimden ayağmaydı yolum,
Gördüm hep seni gördüm.
Kara kara gecede, kara uykuda
yürüdüm.
Bomboştu her şey, elimde bir
dünya tarağı
Gök ağlıyordu, ben zülfünü
ördüm.

Kubbem yok ki, bir tepsinin
kenarında uykum
Dönersem, aşağısı çok yüksek
Düşeceğim, nasılsa, gördüm.
Dünya beni sarmazdı,
sarmalamazdı, döndüm.
Gök ağlıyordu, ben zülfünü
ördüm.

1389- Ingmar Bergman'a (1918-2007) veda yazısında *The Guardian* onu, "Karanlıklar Sanatı'nın Ustası" diye selamlamış. Bence o sinemanın Thomas Bernhard'ıydı.

Fanny and Alexandra'yı irkilerek ama saygıyla izlemiştim. Damadı, polisiyeci Henning Mankel onun için, görme yeteneğini yitirdikçe müziğe sığınmıştı demiş.

1390- Ne zarif site komşumuzsunuz siz Ayla Çınaroğlu Hanımefendi. Artı, yetkin bir çocuk öyküleri yazarı ve titiz bir okursunuz...

1391- 07.08.07 tarihli *Cumhuriyet*'ten iki haber:

1) "Notu düşen CEO, istifa etti": Küresel yatırım bankası Bear Stearns'in genel müdürü Warren Specter şirketin kredi derecelendirme notu bir çıt düşünce görevinden derhal istifa etmiş. (Bu haberi okuyan her duyarlı insanın aklına istifa özürlü CHP'liler geliyordur. Benim aklıma, istifa ile istifade arasındaki mini-gelgit de geliyor.)

2) CHP İzmir Milletvekili Kemal Anadol mal bildirimini açıklamış: "İzmir'de 1 Foça'da 3 taşınmaz, 1 otomobil, 2 tabanca ve 1 tüfek." (Örnek olacağına trajikomik olmamış mı?)

1392- *The Last Novel*'dan (David Markson):

- "Edebiyat iki kez okunacak nesneler yazma sanatıdır," der Cyril Connoly.

- "Okumak başkasının beyniyle düşünmektir," der Schopenhauer.

- Robert McAlmon, James Joyce'a *Ulysses*'ini pencereden atmayı düşündüğünü söyleyince o, "Sakın ha!" demiştir. "Sokaktan Socrates geçiyor olabilir."

- "Dante daima popüler kalacaktır, çünkü onu kimse okumaz," der Voltaire.

- "Yazarın en iyi dostu çöp kutusudur," der Isaac B.Singer.

1393- 20 Ağustos - 1 Eylül arası, romanımın son bölümüyle ilgili verileri tamamlamak için Boston, New York ve Baltimore'daydım. Aldığın kitaplar, gittiğin konser ve müzeler senin olsun, kalandan (s)öz et derseniz:

Metropolitan Museum of Art'ın Rockefeller Center'daki hediyelik eşya dükkânında, Sezen Aksu çalıyordu. / Broadway'deki bir Starbucks'ta kahvaltı siparişi için sıramızı beklerken kasadar kız portatif raftaki CD'leri çalmaya çalışan orta yaşlı adamı (beyaz) uyarınca hırsız adayı, gösterisi yarıda kesilmiş bir sanatçı tepkisiyle mekândan uzaklaşmıştı. / New York'ta klasik müzik CD'leri aldığım iki mağaza da kapanmış. / Beşinci Bulvar'daki Barnes and Noble nam kitabevinin kafesinde, karşı masadaki bayanı Derya Baykal'a benzettim. Cep telefonu çalsa da merakımı gidersem diye umutlandım. Derhal çaldı, (Canımmm...) Muhabbetin sonunu bekleyip merhabalaşacak zamanım yoktu. / Bindiğim taksinin şoförüne (zenci) "İyi günler" diledim; "Peki" dedi. / Şoförler, göçmenler ve bayanlar ne kadar sık cep telefonuyla konuşur olmuşlar. O iletişim aleti olmaktan çıkmış, terapi aracı olmuş. / Park Avenue'deki bir kuyumcunun vitrininde taşlı bir dolmakalem gördüm. Etiketinde 900 bin dolar yazıyordu (KDV'si hariç.) / Yedinci Bulvar'daki İrlanda Pub'mda, "AC Milan - Sevilla" Avrupa Süper Kupa finalini izledim. Vitrinde Şampiyonlar Ligi'ne kalan takımlar listelenmişti. 32'sinden yalnızca ikisinin adı yanlış yazılmıştı (Fernabahçe, Beskiktas). / Müthiş insan, iyi yazar Erje Ayden ve eşi Lisa'yı evlerinde ziyaret ettim. Onlarla sohbet için her yıl New York'a gidebilirim. / Altı milyon kitaptan mürekkep, gezegenin en büyük sahafı Strand'da aradığım iki kitabı da bulamayınca (Colin Wil-

son'dan *The Outsider* ve P.K. Page'dan bir şiir kitabı), deplasmandan 2-0 galip dönmenin doyumuyla mekânı terk etmiştim. / Dönüş uçağında önümüzde oturan zarif bayan tiyatro sanatçısı Oya Başar'mış. Yemek yerken bile kitap okudu...

1394- Şiirin Anlamı mı?

- "Şiirlerin anlamı olsaydı onların şiir olması gerekmezdi." Adam Phillips, 1998

- "Şiirin nesri aştığı noktada, sözcüklerin de anlam ötesi bir varsıllığı vardır." F.R. Jones, 1994

- Kenneth Koch "Şiirlerinde gizli anlamlar var mıdır?"

John Ashbery "Hayır, yoksa okura onu bulabilme şansı vermiş olurdum."

1395- Yazar Adaylarına (Son Uyarı):

- "Yazarlık bir meslek değil mutsuzluk durumudur. Bir sanatçının mutlu olabileceğine inanmam." Georges Simenon

- "Yazmak için konsantrasyon gerekir, uzun ve zahmetli bir konsantrasyon. Ve yalnızlık o konsantrasyonun bedelidir. Kötü bir roman yazmak için bile uzun bir karantina kaçınılmazdır." Tobias Wollf

- "Yazarın zor bir yaşamı vardır. Herkes böyle der ve herkes haklıdır." Stephen Koch

- "Yazmak sizi yaşamdan koparır. Yazmak her şeye terstir; çocuk ve iş sahibi olmaya bile..." Paul Theroux

- "Savaşın diğer yazarlarla değil, kâğıda döktüklerinledir." J.P. Donleavy

1396- 10.08.07 tarihli *The Guardian*'da, iki bin okurun katılımıyla yapılan "En Büyük Aşk Öyküsü Kitapları" anketinin sonuçları açıklandı. İlk on;

1. *Rüzgârlı Tepeler* - E. Brontë / 2. *Gurur ve Önyargı* - J. Austen / 3. *Romeo ve Juliet* - W. Shakespeare / 4. *Jane Eyre* - C. Bronte / *Rüzgâr Gibi Geçti* - M. Mitchell / **6**. *İngiliz Hasta* - M. Ondaatie / 7. *Rebecca* - D. du Maurier / 8. *Doktor Jivago* - B. Pasternak / 9. *Lady Chatterley'in Sevgilisi* - D.H. Lawrence / 10. *Çılgın Kalabalıktan Uzak* - T. Hardy.

(Benim okuduğum en büyük aşk romanı -şimdilik- Gabriel Garcia Marquez'den *Kolera Günlerinde Aşk*'tır.)

1397- "Türk edebiyatında okuduğunuz en büyük aşk romanı hangisidir?" dersem yanıtmız hazır mıdır?

1398- 16.08.07 tarihli *Hürriyet*'teki, Ertuğrul Özkök'ün "Çölaşan'la Veda Yemeği" başlıklı yazısından iki alıntı:

1) "*Hürriyet*'e gelince, işin rengi değişiyor. Bir muhabirin işine son verilmesi bile olay oluyor. Büyük gazete olmanın bedeli var. Başkaları küçük kalmaya, kendilerini küçük görmeye devam ettikçe..."

(Emin Çölaşan'ın işine son verilmesi *olay olduysa* bu *Hürriyet*'in büyüklüğünden ziyade Çölaşan'm popülaritesindendi. Özkök kovulsa acaba kaç kişi *Hürriyet*'e küser?)

2) "*Hürriyet* bundan 5 yıl önce yeni yayın ilkelerini belirledi. Bu ilkeler, yeni ve çağdaş yayıncılık anlayışının temel taşlarıydı. Kişi hakları, hakaret, takıntı gibi konularda daha titiz bir yayıncılık sürdüreceğiz. Bunda kesin kararlıyız."

(Selçuk Altun'un ilk iki romanına *Hürriyet* ve onun kardeş gazete ve TV kanalları ilgi gösterdi. *Ku(r)şun Lezzeti* adlı romanından sonraysa kitapları doğaçlama aforoza uğradı. *Hürriyet*, kitaplarının varlığından habersiz gibi davrandı. *Radikal*, kitapları hakkında yazılan yazıları refüze etti. Bir kültür dergisi onun hakkında yazmayı düşüneni caydırdı. Hakkında saldırı yazılarına çanak tutuldu vs. vs. (Çünkü Selçuk Altun *Ku(r)şun Lezzeti*'nde, medyada anti-tekelciliğe karşı bir duruş sergilemişti.)

Bu tutum, "kişi hakları ve takıntı" konularındaki yayın ilkeleriyle nasıl bağdaşır, merak bile etmiyorum.

(Umursadığımdan değil, kayıt aşkına söyledim.)

1399- Uğur Kökden'den yeni bir gezi ve Güven Turan'dan öykü kitabı okumak isterdim.

1400- İyi şair Süreyya Berfe *kitaplık*'ta (Mayıs 2007), "Selçuk Altun 'Kitap İçin'leri yayımlamaya başladığı için seviniyordum. Yine ara verdi. Neden?" demiş.

Selçuk Altun hiç ara vermedi. Notları bine ulaşınca ayda bir yazmaya başladı. Çünkü yazmakta olduğu romana vakit ayırmak istiyordu. *Cumhuriyet Kitap*'ın zarif yönetmeni Turhan Günay köşesinde, artık onun her ayın ilk perşembesinde yazacağını önceden belirtmişti.

Berfe'nin yanılgısına başkaları da düştü!

Bir dergiye göz gezdireceksem, genel yayın yönetmeninin sunuş yazısını ıskalamam. Genelde en heyecanlısıdır.

LVII - Hak bilir bankacıdan "gönül borcu ödeme" dersleri

1401- Ağustosta görev gereği Baltimore'a gittim. Romanımın finali için Edgar Allan Poe'nun (1809-1849) mezarı ve müzesini ziyaret edecektim.

Edebiyatın öncü adı Poe, bir Baltimore arka sokağında can çekişirken bulunduğunda, onun köktendinciler tarafından hırpalandığına dair varsayımlar yok değildi. Baltimore'u gördüğüm en az sevimli Amerikan metropolü ilan ediyorum. (Poe'nun lanetinden kurtulamamıştır derler.)

Poe'yu yayınevleri de madden ve manen sömürmüştü. Varolduğu kadarıyla çağdaş edebiyat da onun laneti altındadır. Çok satan kitaplar listelerine değinmek istiyorum; nicesi Poe taklitçisi, sığ gizem kitaplarından mürekkep.

1402- Enis Batur 13.09.07 tarihli *Cumhuriyet Kitap*'taki yazısını, "Sözün özü, sıramı geniş çapta savmış biri sayıyorum kendimi, artık: Yüzlerce etkinliğe katıldım bugüne dek, yapacağımın çoğunu yaptım, azı kaldı.

"İşte orada da, bir-iki gönül borcu ödeme seansı dışında, seçicinin seçicisi olmak tek çare," diyerek bitiriyor.

(Eski banka ve yayınevi yöneticisi Selçuk Altun der ki; gönül borcu istenmeden ödendiğinde özel anlamı olur. Ve bir gönül borcu öderken, bir diğer gönül alacaklısını kırmayacaksın.)

1403- *Radikal Kitap*, en çok satan kitaplar listesini "edebiyat" ve "edebiyat dışı" başlıklarıyla sunmakta. Onları "kurmaca" ve "kurmaca dışı" olarak değiştirmeliler.

Yoksa nice sığ yazar, edebi yazar olduklarına iyice inanacak. Ayrıca edebiyat dışı bellenen bir belgesel veya yaşamöyküsünün de pekâlâ edebi dokusu vardır.

1404- Metin Celal (doğ. 1961) yetkin bir yazar, şair ve denemecidir. Bir derginin yayın yönetmeni ve yayınevi yöneticisidir. YKY'de yönetim kurulu başkanıyken onu fahri danışmanım bilirdim. O yönetim kurulu üyesi diye Yayıncılar Birliği'nin bazı faaliyetlerini desteklemişimdir. Yayınevlerinin mesleki sorunlarının (başta korsan yayıncılık) çözümü için

çırpınmış ve yurtdışı etkinliklerde edebiyat sektörünün çalışkan temsilcilerinden olmuştur. Dürüst, alçakgönüllü ve bir tutkunokurdur.

(Edebiyatistanın cumhurbaşkanına referans mektubu yazar gibi oldum. Sanki o bilmezmiş gibi.)

1405- *The Last Novel*'dan (David Markson):

- Mona Lisa bir süre Napolyon'a, Tuileries'deki yatak odasında eşlik etmiş.
- "Mikelanj iyi adamdır ama resimden anlamaz." El Greco
- "Aptallar için yazanın daima daha fazla okuru olur." Schopenhauer
- Yaser Arafat'ın yaşamının son kırk yılında hiç kitap okumadığı söylenir. "Tom ve Jerry" çizgi filmleri izlemekten vakti olmazmış.
- Graham Greene ve Evelyn Waugh otomobil kullanmasını bilmezlerdi. (*Selçuk Altun yüzemez de.*)

1406- Pervin - Metin Kâşo bir dergide gördüğüm reklamlarını, "Tasarım; tasarımcının bir yaşam boyu doldurduğu mürekkeple kaleminin kâğıt üstündeki dansıdır..." diyerek varsıllaştırmış.

Mobilyalarda heykel çekiciliği bile ararım. Ve ben Kâşo tasarımı bir mobilya denli albenilisini görmemişimdir.

1407- Birhan Keskin'den turfanda şiir;

Tuz
Hayata değdiğim yer bir tuz zerresi
Kirpiklerimde kırılan ses tuzun sesi
Tuz bastını kalbime sakladım seni
Yürüdüğüm ömrüm değil
Keskin bir tuz hikâyesi

Geldim gördüm yorgunum öyle
Söyle, dön, söyle; bir tersane vinci gibi.

1408- Bir beyhude proje: Lacivert, sarı, kırınızı, beyaz ve siyah renklerle mücehhez t-shirt'ler ve rüzgârlıklar; Beşiktaş, Fenerbahçe ve Galatasaray *store*'larda satışa çıkarılıp elde edilen kârın yarısı, İstanbul'daki belli ilkokulların altyapı eksiklikleri için harcanacak...

1409- Dar açılardan şiir:

- "Şiir: Ki orada sözcükler yalnızca bir kez kullanılır." Miguel Casado, 1997

- "Her şiirin yeni bir dile gereksinimi vardır." Paul Hoover, 2005

- "Şairler birbirinin talancısıdır. Şiirin gerçek koruyucusu hırsızlar tanrısı Hermes'tir." J.G. Nichols, 2004

- "...Aynı nehire iki kez girecek son kişi bir şair olmalıdır." Nobelist Seamus Heaney, 1998

1410- Memleke(n)timden Tane Tane Enstantane:

i) 08.09.07 günü, bir yurdışı sipariş için Kapalıçarşı'ya gittik. Fes Cafe'de mola verdik. Nur, iki masa ötede oturan diyet uzmanını işaret etti. Televizyona çıkan ve bir çok satan gazetede yazan beyefendinin karşısındaki bayandan başka masalarda sigara içen yoktu. Onlardan başka üzerine çikolata sosu gezdirilmiş pasta yiyen de yoktu. (Bunları o masayı yargılamak için yazmıyorum.) Birden aklıma diyetisyenin görevli olduğu, medya grubunun reel yayın politikası takıldı...

ii) Fes Cafe'ye slogan önerisi: Fes Doğrusu!

iii) İçinizde Kapalıçarşı'dan kredi kartıyla altın alabilen var mı? (Tebrik etmek için sormuştum.)

iv) MS **4**. yüzyılda dikilen Çemberlitaş, 2003'ten beri güya restorasyonda. Çevresindeki ahşap korkuluklar utançlarından mı simsiyah olmuş?

1411- k.İskender'den anagramlar:

Hey Camda Din Telve: Melih Cevdet Anday / Ay! Mecal Süre: Cemal Süreya / Eh, Tam İllet: Ahmet Telli / Alem Türkü: Ülkü Tamer / Bir Yas Adam: Sami Baydar.

1412- Bir dingin Gümüşsuyu yokuşunu otomobille zorlarken ilk kez karşıma çıktın. Bedeninin üst kısmını belki beş saniye görebilmiştim. Bir peçeli Osmanlı hatunu denli gizemliydin. (Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'nın eğitim tesisinden bahsediyorum.)

1413- *1980-2000 Yazıları* (Abidin Dino, Gösteri)

Nâzım Hikmet (1902-1963) Yenilikçiliğin tutkunudur. İstanbul kentinde fır dolanır -dışarıda ise- öylesine hızlı gider ki gözlerinin mavisi ve saçlarının sarısı, peşinden çift renkli uzun bir kuyruk salar. Hiçbir zaman gerisine bakmaz, her şeyin devamını bilmek ister.

Hapishanede cama çarpan bir arı gibi vızıldar.
Hayatı bir dram. Kendisinden sonra hiçbir şey eskisi gibi olmamıştır.

Asaf Hâlet Çelebi (1907-1958) 1900 operet şıklığı içinde, Osmanlı terbiyesi, temennâlar. Mevlana'yı sever, Hayyam'ı, Rimbaud'yu, Lautreamont'u, Ermeni (Hamparsum) musiki notalarına, Çingene diline, Buda'nın düşüncesine meraklıdır.
Cepleri daima fındık fıstık dolu, bütün gün onları yer.

Cahit Sıtkı Tarancı (1910-1956) Kısa boylu ve çirkince, ama gözleri çok güzel. Fazla içiyor. Almanlar Paris'e girmeden az önce kaç kaç sırasında bisiklete binip gitmiş.
Onu şiirden başka hiçbir şey ilgilendirmemişti, bir de günün birinde dünyadan ayrılmanın peşin kederi.
Genel felç, ölümüne dek yazamama, yıllar boyunca konuşamama işkencesi.
Bu kez dünyadan çarçabuk ayrılmamasının kaderi.

1414- Babası Mustafa Kemal Paşa ile Samsun'a çıkan Binbaşı Kemal Doğan'dı (1879-1951). Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'ndeyken tiyatroya merak sardı, Karl Berger'den keman dersleri aldı. İstanbul Üniversitesi'nde sanat tarihi okurken öncü akademisyen, yüksek bürokrat, yazar ve ülkedeki ilk özel pazarlama araştırmaları kuruluşunun (PEVA) kurucusu Nezih Neyzi'yle evlendi.
PEVA'da ve özel sektörde çalıştı. Boğaziçi Üniversitesi'nde (1975-1984) Öğrenci İşleri Müdür Yardımcılığı yaptı. Yurtdışındaki saygın kütüphanelere Türkçe yayınlar gönderdi.
Kendisine klasik müzik konserlerinde veya sergilerde rastlarım. Kitap okuduğunu bilirim. Gerçek İstanbul hammefendisidir. Sitemizin anıt kişisidir, komşumuz olduğu için gurur duyarız. Ayfer Neyzi Hanımefendi'den bahsediyorum efendim.

1415- *Edebiyatçılar Üzerine* (Elias Canetti, Çev. Gürsel Aytaç).
- Her edebiyatçı ötekini geçmişe gönderip orada ona acımak ister.
- Freud ancak uzun zaman sonra iyice unutulduğunda ilginç olacaktır.
- Unamuno'dan hoşlanıyorum: Kendimde bildiğim aynı kötü özellikler onda da var, ama bunlardan dolayı utanmayı düşünmüyor.
- Gogol'ü canlı tutan, onun kalpsizliğidir. Bu, onun korkusu kadar büyüktür. Bundan sıyrılmak için alay eder, ama korkusu asla dinmez.

1416- Eylül ürünü kitap önerileri: *Tophane Lüleciliği* (Erdinç Bakla, Antik A.Ş. Kültür Yayınları.) Yayımlandığını okuduğum ama kitabevlerinde göremediğim *Genç Âdem*'i de (Alexander Trocchi, Çev. Algan Sezgintüredi, Versus) eklemek isterdim.

1417- *Sanat Dünyamız*'ın 103. sayısını öneririm. Orada koleksiyoner Ömer Koç'la bir öz söyleşi var. Kitap koleksiyonundan bazı örnekler bile onun küreselliğinin *tuğrası*.

Ömer Koç'u; Yaşar Kemal, Orhan Pamuk, İdil Biret ve Nuri Bilge Ceylan gibi küresel değerlerden farklı bellemem.

1418- Sahaf Turkuaz'dan bir ganimet daha! Gazeteci-yazar ve Orhan Pamuk'un eniştesi Şevket Rado kitaplaştırmaya fırsat mı bulamadığı en az kırk yıllık bir aforizma ve özdeyişler dosyası.

"Kitap için" demek istediklerinden:

- "Hayatta okuduğum en kıymetli kitap annemdir." A.Lincoln
- "Bende, kitap yazmak ve yazdıktan sonra da onlardan utanmak hastalığı vardır." Montesquieu
- "Kitaplardan daha sevimli hiçbir süs olamaz, kapaklarını açıp tek kelime okumasanız bile." Sydney Smith
- "Bazı kitapları sadece tatmak, bazılarını tamamen yutmak ve pek azını da adeta çiğnemek ve hazmetmek gerekir." Bacon

1419- 15.09.07 ikindisinde, önemli şair ve yazar Hulki Aktunç'un Kuzguncuk'ta, Harmoni Sanat Galerisi'ndeki sergisine gittim. Elimde fiyat listesi resimleri arasında üç tur attım. Hazirun, genelde galerinin ortasında öbeklenip sohbet etmeyi yeğlemişti. Ona, "Çizgiyle Ayvalık günlüğü tutmuşsunuz," dedim. Resimlerle son kez flört ederken zarif bir bey yaklaştı. Lise edebiyat öğretmeni ve okurum olduğunu söyledi. *Kitap İçin*'den kompozisyon konuları çıkardığını söyledi. Öğrencilerinin gıyabında homurdandıklarını duyar gibi oldum...

1420- Son romanım *Senelerce Senelerce Evveldi* ile kapanış düellomuza devam ediyordum. Nur salonda televizyon izliyordu. Birden odama girip merakla, "Yecüc-Mecüc nedir?" diye sordu. (Karım, sürekli okuduğum için her şeyi bildiğimi sanır.) Ona komşumuz entegre-yetenek Mehmet Kösemen'in (doğ. 1984) 2004 yılında yayımlanan ilk kitabı, *Türk-İslam Tarihinde Hayali Varlıklar*'la yanıt verebildim:

"Kum taneleri kadar çok sayıda bulunan uzun kulaklı, keskin pençeli, insanlığa düşman Yecüc-Mecüc kavmi, peygamberlerden... Zülkarneyn tarafından demirden bir dağın arkasına hapsedilmiştir. Kıyamet günü gelince serbest kalarak yeryüzünü çekirgeler gibi istila edecek ve insan nüfusunu kırıp geçireceklerdir. Yecüc-Mecüc, benzerlikleri yüzünden çoğu kez Hıristiyan dininin Gog-Magog efsanesi ile karıştırılır."

(Nur'a Mehmet Kösemen'in hayalindeki çizgisel bir *Yecüci*'yi de gösterdim. Daha etkili kaçmış olabilir.)

1421- Yazdıklarıyla değil de yaptıklarıyla uluslararası kitap dünyasının gündemini zorlayan Elif Şafak'ın (E.Ş.) son romanına, Anglo-Amerikan eleştirmenlerin ilgi göstermesi kaçınılmazdı.

Ancak bayan eleştirmenler, E.Ş.'ye reva görülenden(?) dolayı Türkiye'ye tepkide bulunurken, onun romanına alkış tutmuyorlar.

29.07.07 tarihli *Observer*'da Geraldine Bedell, *The Bastard of İstanbul* için, "...Yazık ki okuması çok zor. ...Onu okumak sanki içinde 20 çok kızgın kedinin bulunduğu bir torbayı tutmak gibiydi," diyor.

04.08.07 tarihli *The Guardian*'da Elizabeth Lowry, "Bu roman okunmaktan ziyade tartışıldı," dedikten sonra özetini vermekle yetinmiş.

Kitabın edebi bir artısının irdelendiğine rastlayamadım. Bu bağlamdaki mesajım, süreçten E.Ş.'nin zararlı çıkma olasılığıdır.

1422- Paul Auster'a göre yerkürenin en önemli on romanı:

1. *Don Kişot* - Cervantes / 2. *Savaş ve Barış* - L. Tolstoy / **3.** *Moby Dick* - Herman Melville / 4. *Suç ve Ceza* - F. Dostoyevski / 5. *Geçmiş Zamanın İzinde* - M. Proust / 6. *Ulysses* - J. Joyce) 7. *Kızıl Mektup* - N. Hawthorne / 8. *Şato* - F. Kafka / 9. *Molloy, Malone Öldü* ve *Adsız* (Üçleme) - S. Beckett / 10. *Tristram Shandy* - Laurence Sterne.

1423- Özdemir İnce, *Özgür Edebiyat*'ın Eylül-Ekim 2007 sayısında, "2000 yılından bu yana *Hürriyet* gazetesinde yazıyorum. İnternet'te 800.000 ile 1.000.000 arasında benimle ilgili giriş var. Türkiye'nin en çok 'referans' yapılan ve en çok tartışılan gazete yazarlarından biriyim," diyor.

Son cümlesi kişisel değerlendirmedir ama İnce, internette kendisiyle ilgili giriş sayısında masum bir tekno-yanlış yapmaktadır. İnternetteki (Google arama evrenini kastediyorum) girişler yalnızca yazar Özdemir İnce'ye ait değildir. Aynı ada sahip kişiler varsa, adında veya soyadında "Özdemir" ve "İnce" olan varsa, internete girmiş konu başlıkları içinde öz, demir ve ince sözcükleri varsa onlar da anılan girişe eklenmektedir.

Kendimden biliyorum. Bir hâkim, bir polis memuru, bir kimyager ve bir akvaryum meraklısı Selçuk Altun daha var. İlk ikisiyle hemşeriyiz. (En büyükleri olarak bir gün hepsini İstanbul'a davet edebilirim.)

(Bu teknik düzeltmeden sonra eklemem gereken; görüşlerini her zaman paylaşmasam da İnce'nin yazılarındaki cesur üslubu benimsediğimdir.)

1424- *Married to Genius*'tan (Dâhiyle Evlenmiş) James Joyce pasajları: James Joyce'un eşi Nora, ressam Frank Bugden'e yakınır, "Kocam, kendisine yazı konusu çıksın diye onu başka erkeklerle aldatmamı istiyor." James Joyce fiziki aşklarının pekişmesi için karısma, kendisinin ona eskiden yazdığı mektupları okurken mastürbasyon yapmasını önerecektir.

1425- Kimimiz ona bir zamanlar aboneydik. İngilizce bilsin, bilmesin doğa-coğrafya dergisi *National Geographic*'i (N.G.) merakla karıştırmayan düşünemem.

8,5 milyon yetişkin ve 2,5 milyon çocuk abonesi vardır ve her ay 360 milyon adet marka ürünlerini satar. N.G., Washington D.C.'de aralarında telefonun mucidi Alexander G.Bell'in de bulunduğu bir doğasever grup tarafından 1888'de kuruldu, sonra vakıflaştı.

Bell'in ölümünden sonra Gilbert Hovey Grosvenor derginin editörü oldu. Gilbert 1899-1954 yılları arasında editörlük, 1954-1966 döneminde de yönetim kurulu başkanlığı yaptı. Derginin öncü kişiliğiydi, ölümünden sonra vakfın başında Grosvenor ailesinden bir kişi eksik olmadı. Gilbert Hovey Grosvenor 1875'te İstanbul'da doğmuştu. Babası ünlü tarihçi ve 2 ciltlik *Constantinople*'un yazarı Edwin A. Grosvenor'dur. Oğlu doğduğunda, Robert Kolej'de tarih profesörlüğü yapıyordu. Gilbert'te doğa ve coğrafya zevkinin, Osmanlı'nın Bebek'inde pekiştiğini düşünüyorum.

LVIII - "Seninle bir yıl görüşmeyelim ilham perisi"

1426- 551'inci notumda, ilk romanımın anlatıcısını kurgularken dostum bankacı Tayfun Bayazıt'tan kısmen esinlendiğimi itiraf etmiştim. 2007'de, o Yapı Kredi'ye genel müdür olarak geri döndü. (Roman gibi.)

Sabahattin Kudret Aksal (1920-1993) Tayfun'un annesinin amcası olurdu. 1990'larda Tayfun da Yapı Kredi'de görevliyken, onu YKY'ye kazandırmak için önemli şair ve yazar Aksal'ın eşini ziyarete birlikte gitmiştik.

Tayfun Yapı Kredi'den ayrıldıktan sonra, gönüllerimizin Nobelisti Yaşar Kemal de YKY yazarları arasına katılmıştı. 13.09.07 akşamı bu kez, birlikte küresel yazarımızın evine gittik.

Yaşar Kemal'i dinlerken sanki kaleydoskopik bir zaman tünelinde safariye çıkmıştım. Anlattıklarını paragraf paragraf hafızama nakşettim. Ona, *Yaşar Kemal Kendini Anlatıyor*'u imzalattım. (Daha sarsıcı bir yaşam-öyküsü okumadığımı yineliyorum.) "Ayşe" diye hitap ettiği donanımlı eşi Boğaziçi Üniversitesi'nden sınıf arkadaşımdır. Biz kendisini "Semiha" diye çağırırdık.

Issız caddeye indiğimizde üzerimizde tatlı bir yorgunluk vardı. Bir süre yerimden kımıldamadım; Toroslar'dan seğirten yorgun bir rüzgârın yüzümü okşamasını bekledim sanki. Eve dönünce *Ağrı Dağı Efsanesi*'nin finalini yeniden okudum. Bir hikmeti var!

1427- 24.09.07 - Uğruna Mahmudiye, Tirebolu, Ayvalık, Buenos Aires, Boston, New York ve Baltimore'lara gittiğim beşinci romanım *Senelerce Senelerce Evveldi*'yi sonunda bitirince, bir üniversite diploması almışçasına rahatlamıştım.

Ertesi gün, aynı sokağı iki yıldır paylaştığım gizemli dostlardan ayrılmanın burukluğunu yaşadım.

(İlham perisinin beni bir yıl rahat bırakması ricasıyla...)

1428- 26.09.07 - Gözde yerli TV kanalım İz'de önce "Narlıkapı Çıkmazı" tabelasını görünce, bir Aydın Boysan belgeseli daha izleyeceğim için keyiflendim. Aydın Boysan (doğ. 1921) tanımaktan gurur duyduğum kişi-

lerdendir. Yeri zor doldurulur bir entegre yetenek ve yaşamseverdir. YKY'den çıkan anı kitaplarını (*Yüzler ve Yürekler, İstanbul'un Kuytu Köşeleri, Nereye Gitti İstanbul*) özellikle öneririm.

1429- 28.09.07 - Bedri Baykam'ın İstanbullulara armağanı, Piramit Sanat ve Kültür Merkezi'nde onun son sergisini (You Are My King) izledim. Küresel mesajları olan bir etkinlikti. Serginin bilahare -bir sponsor desteği olmaksızın- New York ve Pietrasanta'ya (İtalya) götürülmesi sanat dünyamız için olaydır.

1430- 29.09.07 - (İstanbul Bienali'nin artık küresel sanat takviminde önemli bir yeri var.) Nur'la 10. Uluslararası İstanbul Bienali kapsamında, Karaköy Antrepo'sundaki yapıtları izlemeye gittik.

Isınma turu sırasında görevli bir genç kız yaklaşıp, "Üniversiteli sanatseverlerin bienali ücretsiz izleyebilmeleri için sürdürülen bağış kampanyasına katılır mısınız?" dedi. Ben, "Olur," deyince; "Ama benim makbuzum yok," demesini önce bienal şakası sanmıştım. Orta yaşlı göstermeme inadındaki bir görevli erkişi, yaşlı ama dirayetli bir gruba bienali gezdirip, yapıtlar hakkında açıklamalarda(?) bulunuyordu. Gruptan bir bayanın rehberlerine, "Siz olmasaydınız biz bunları anlamadan çıkıp gidecektik," dediğini duydum. İyi niyetli kadıncağıza yaklaşıp, "Bir yapıt bittikten sonra kimsenin onun hakkında son sözü söyleme hakkı yoktur; sanatçısının bile! Kendinizi zorlasaydınız, belki rehberinizden daha anlamlı bir şekilde deşifre ederdiniz önünden geçtiklerinizi," diyebilmek isterdim.

Giriş katının bir köşesi boş bırakılmıştı. Yoksa küratör, "Ey izleyici, bu mekânı da sanal birikiminle sen doldur" mu demek istiyordu? Solumdaki ferah pencereye yaklaştım; İstanbul bir 19. yüzyıl gravürü gibi somurtuyordu. Diğer pencerede bir yorgun şileple neredeyse burun buruna geldim. Bir vince, Japonya'dan mı ithal jipler yüklenmişti. Şakacı vinç ülkemizin yeni konuklarını sağa sola sallayarak sanki eğleniyordu.

Bakar/kör gibi seğirtmeyen için aslında İstanbul'da yaşamak bir bienal süreç. Karşısına çıkan ilk güdük ağaçta bir heykelsel alımlılık bulanlardan umutvarım.

1431- *Edebiyatçılar Üzerine* (Elias Canetti, Çev. Gürsel Aytaç).

- Edebiyatçılar kendi aralarında çekilir gibi değildir. Onların nasıl olduğunu anlamak için, başka insanlarla bir aradayken görmek gerekir.

-Ben Freud olsaydım, kendimden kaçardım.

-Ne çok insanı tehlikeyi göze alarak keyifle doldurmuştur Nietzsche. Sonunda o tehlikeler devam etti ve insanlar perişan oldular.

-Schopenhauer'ın biricikliği: Budist paranoyak olması.

-Sen ne oldun ki? Dostoyevski'den korkuyorsun!

-Tanrı'dan sonra en çok sevdiğim şey Tolstoy'dur.

1432- Neler mi okumak isterdim: Doğan Hızlan'dan Yazar, Şair, Sanatçı ve Müzisyen Portreleri / Hulki Aktunç'tan Ayvalık Günlükleri / İbrahim Yıldırım'dan *Hal ve Zaman Mektupları*'nın Devamı / Şiir fidanı Gonca Özmen'den Şiirler...

1433- Bir Proje: Bir anlatıcısı "uyku" diğeri "gece" olan bir kıs(s)a roman.

Bir anti-proje: Romanlarımın anlatıcıları bir araya gelip bana komplo kuruyorlar. Bir tanesi gammazlık ederek. O haini ben de elime geçirmek istiyorum...

1434- *The Blind Eye*'dan (Don Paterson):

-Balina okyanusa, kuş gökyüzüne, insanoğlu düşlerine.

-O ne zaman bir İncil okuyan görse, "Anlatıcı sonunda ölüyor," diye okurun kulağına fısıldardı. Ne zaman günlüğüyle haşır neşir olan birini görsem, aynı hınzırlığı yapmak gelir içimden.

-Bir gazeteci olarak mesleğinin yüz karasıydı, demek ki mesleğinin yüz akıydı.

-...Pessoa'yı okumazsanız onu daha çok seversiniz.

-Kendilerine de yabancılaşanların sığınacağı iki yuva kalmıştır; manastır veya sahne.

1435- Ekim ürünü kitap önerileri: *Can* (Andrey Platonov, Sel), *Muzaffer Şerif'e Armağan* (der. Sertan Batur, Ersin Aslıtürk, İletişim), *Kendi Kendinin Terzisi Bir Kambur* (Sevgi Özdamar, YKY), *Hasta Hayat Depoları* (k.İskender, Sel), *Suskunlar* (İhsan O.Anar, İletişim)...

1436- *Dil ve Yazar*'dan (Emin Özdemir, TDK, 1973):

Banarlı'nın, Türkçede yeni bir mûsikî yaratmak için (^) işaretine olan bu aşırı tutkusu, Ahmet Haşim'in "Son Şarklı" adını taşıyan bir yazısını anımsattı bize. Ahmet Haşim, o yazısında Süleyman Nazif'in ölümünden duyduğu üzüntüyü belirterek onun, sözcükleri kullanmadaki gücünü ve ustalığını vurgular. Şöyle der bir yerde: "Süleyman Nazif, elifba içinde bilhassa 'a' harfine hayrandı. Seçtiği ekseri kelimelerde bu harf kuvvetle

hâkimdir. Onun için üslûbu bir hitabet lisanı gibi derinden derine gelen garip bir ses ile dolu idi. Onu okuyan adam, bağıran bir adamı dinliyorum sanırdı ve önünde matbaa harfiyle basılmış bir sahifenin durduğunu unuturdu." (*Bize Göre*, s. 115)

Banarlı da, sözcüklerin hecelerini uzatmayı seviyor. Gerekli gereksiz, hecelerin başına bir şapka geçirmekten çok hoşlanıyor besbelli. İnsan, onun yazılarını okurken sözcüklerin ardında, ses tellerini ve hançeresini zorlayan gerilmiş bir yüzü görür gibi oluyor.

1437- *Menderes Demokrasi Yıldızı?* (Şevket Çizmeli, Arkadaş, 2007, sayfa 683):

Adı geçen kitapta örtülü ödenekten (1950-60) karşılanıp, Yassıada duruşmalarında Adnan Merderes'e zimmet çıkarılan harcamalardan örnek dökümler de var. Edebiyat ve basın aşkına yapılanlardan; Şevket Bilgin 74 bin TL, Recep Bilginer 10 bin TL, Yusuf Ziya Ortaç (Akbaba) 33 bin TL, Ali Naci Karacan (*Milliyet*'in kurucusu) 5 bin TL, Peyami Safa 16 bin TL, Etem İzzet Benice 15 bin TL, Demokrat İzmir 21 bin TL, Necip Fazıl ve Neslihan Kısakürek 147 bin TL...

1438- k. İskender'den "turfanda şiir":

o h r i d

Göl
konuşur; şuur
ateşi yükselmiş çocuk gibi hırçın
ve alabildiğine masum,
suyu okşar
suyun hududunu korkutur

Koku
budur, der;
soyunan bir kız kadar biberce esmer
gecenin alnı zaman,
gecenin kırık dizleri
giden yolcuya tahammülsüz
giden yolcuda siyah ter

Göl
konuşur; söz
sevdalandıkça cahil ürpermeye
giden yolcu yolun anlamında silinir
o da o yola taş olur.. yiter..

çünkü çıplak göle girmez yalnız ölüler

1439- "İlköğretimimizde başlı başına bir inanç ve meslek sahibi olan rahmetli İsmail Tonguç için anma töreni yapanları takdirle ve saygıyla kutlarım. İlköğretim tarihimiz, enstitüleri kurmasiyle ve Köy Eğitiminin esaslarını kavramasiyle mümtaz bir insan olarak daima onu şükranla hatırlayacaktır. Toplantıda bulunanlar huzurunda, İsmail Hakkı Tonguç hatırasına minnetlerimi ve saygılarımı ifade etmeyi vazife sayarım."
İsmet İnönü

Türk eğitiminin sembol adı öğretmen, yazar, araştırmacı İsmail Hakkı Tonguç'a (1817-1960) çelme takılmasa, kuruculuğunu yaptığı köy enstitüleri (1940-1954) kuruluş amacına uygun bir şekilde yaşatılsa mevcut sığlık katsayımız bu denli yüksek çıkmazdı kanısındayım...

1440- 10.10.2007, İstanbul-Londra Uçağı: Yan koltuktaki *Hürriyet*'i Doğan Hızlan'ın yazısını okumak üzere ödünç aldım. Yazdıklarıyla değil de, edebiyatdışı girişimleriyle küresel gündem maddesi olabilen Elif Şafak'ın (küresel soyadıyla Shafak) Frankfurt Kitap Fuarı'nda -ülke edebiyatı adına(?)- ön planda bulunmasına şaşırmadım ama midem kalktı!

(İstanbul'a dönünce bakın ne duydum; Türkiye, 2008 Frankfurt Kitap Fuarı'nda şeref konuğu olacağı için temsili bir bayrak alması gerekiyormuş. Bayrağı, Kültür Bakanı'nın önerisiyle Elif Shafak'ın alması kararlaştırılmış. Tören sırasında bir bakanlık yetkilisi son anda öne fırlayarak bayrağı ele geçirmiş. Bu konuda kimi tebrik etmek gerekir bilmiyorum ama Elif Shafak'm neden olduğu edebi trajikomediler hakkında özel bir yazı yazılmalıdır.)

1441- 15.10.2007! Nâzım Hikmet ve Oktay Rifat çevirmeni Ruth Christie ile Selçuk Berilgen tarafından İngilizceye çevrilen dördüncü romanım *Annemin Öğretmediği Şarkılar; Songs My Mother Never Thought Me* başlığıyla bir bağımsız yayınevi tarafından İngiltere'de yayımlanacak.

(Telegram etiketiyle Haziran 2008'de Londra'da çıkacak kitabın tekstini okuyan editör Rebecca O'Connor'ın, "Biz bu kitabı yayımlamaktan

gurur duyarız," demesi yaşamımda duyduğum en hoş on cümle arasındadır.)

Bugün anlaşma imzalarken adımdaki "ç" harfinin ıskalanmaması için klavye değiştirttim.

1442- Londra'da sahaf Peter Ellis'in raflarını hırpalarken cep telefonuma, edebiyat Nobelini 87'lik İngiliz yazar Doris Lessing'in aldığı haberi kondu. Ne zaman aykırı Lessing'in adını duysam, onun gaddar bir şakasını anımsarım: Ona prenses muamelesi yapan yayımcısına, takma adla bir roman dosyası postalar. Romanı derhal reddedilir...

1443- George Borrow'un İngilizceye çevirdiği Nasreddin Hoca fıkraları 1884'te İngiltere'de, *The Turkish Jester or The Pleasantries of Hogia Nasr Eddin Efendi* başlığıyla yayımlanmış.

Çağatay Güler onları 2007'de Türkçeye ters/yüz etmiş (*Bir Türk Nüktedanı ya da Hoca Nasrettin Efendi'nin Latıfeleri*).

Anti-takıyye bir örnek: "Hoca bir gün aptes alırken yeterli su bulamaz. Namaz saati geldiğinde, kaz gibi tek ayağı yukarda dikilir. 'Yahu Hoca Efendi' derler, 'neden böyle yapıyorsun?' 'Çünkü' der Hoca 'Bu ayak aptes almadı!' "

1444- *The Last Novel*'dan (David Markson):

- "Gerçek, ilginç olmak zorunda değildir," dermiş Borges.
- "Şair olmak denli utanılası bir durum düşünemiyorum," demiş -galiba- E. Bishop.
- "Fransız sanatının hayrına Louvre Müzesi'nin yakılmasını" önermiş Camile Pisarro."
- "Louvre Müzesi'nin en çok pencerelerini izlemekten hoşlanırım," buyurmuş Bonnard.
- "Konuşmaya bile değmez şeylerin şarkıya döküldüğü yer," dermiş Voltaire opera için.

1445- 125 tanınmış Anglo-Amerikan yazara göre en gözde on Fransızca yapıt:

Madam Bovary - G. Flaubert / *Geçmiş Zamanın İzinde* - M. Proust / *Yabancı* - A. Camus / *Candide* - Voltaire / *Germinal* - E. Zola / *L'Assommoir* - E. Zola / *Nana* - E. Zola / *Kuzen Bette* - H. de Balzac / *Bir Taşra Papazının Günlüğü* - G. Bernanos / *Düşüş* - A. Camus.

1446- 27.10.07 - Bir nikâh davetine icabeten M. Belediyesi'nin kültür merkezine gittim. Temiz tuvaletlerine dek çağdaş mekânı beğendim. Tören sıramızı beklerken belediyenin -ücretsiz- iletişim dergisini inceledim. Altmış dört sayfadan mürekkep özensiz dergide ilçe belediye başkanının 48 adet (yazıyla; kırk sekiz) fotoğrafı vardı! (Birileri çıkıp başkana, "Böylelikle anti-reklamını yapıyorsun" dese!) Aslında bu iletişim falsosu ülke belediyeleri için de genelleştirilebilir...

1447- Şiirsellik + Politika:

- "Şiir, ideoloji için bir kürdür." Yves Bonnefoy, 1993
- "Şiir, yekvücut olmuş üstüne yürüyen tüm kuvvetlere karşı bireyin savunmasıdır." Charles Simic, 2005
- "Bir politik tepki şiiri yazacaksan kendi sesini ve hiddetini yansıttığından emin ol." Nobelist Seamus Heaney, 2000
- "Ben bir poetikacıyım, politikacı değil." Yevgeny Yevtushenko, 1993

1448- 02.11.07 - Medyatik olma sevdalısı değilimdir. Özellikle boyumu aştığını düşündüğüm konularda, radyo ve televizyon program davetlerini geri çeviririm. Bugün beni arayan TRT görevlisine, "konunun öncelikle akademisyenleri ilgilendirdiği gerekçesiyle" katılamayacağımı bildirdim.

Çünkü ben nicedir, nitelikli okurluğun da -yazarlık gibi- bir yetenek işi olduğuna inanırım...

1449- Emily Dickinson (1830-1886) - Yaşarken ondan habersiz ancak altı şiiri yayımlanan önemli şairin, ölümünden sonra 1775 adet şiiri bulunduğu saptanmıştır. Otuzuncu yaşından sonra evinden dışarı çıkmamış ve ailesinden başka kimseyle görüşmemiştir. (Şiire adanmış yaşam işte budur.)

1450- Cemil Köksal (1952-2007)

Otuz yıl mı süren iş yaşantım boyunca dört ayrı şirkette çalıştım. Bunlardan üçünde Cemil Köksal'la yollarımız kesişti. Boğaziçi Üniversitesi'nde de birlikte sayılırdık; benden bir sınıf sonraydı ama aynı bölümdeydik. İkimizin de iş yaşamı Arthur Andersen'in Londra ofisinde başladı. Fulham'daki evimizde on ay boyu aynı odayı paylaştık; bir kez bile sürtüşmedik.

Örnek insan Cemil Köksal bir amansız hastalığa sekiz yıl direnerek doktorlarını da şaşırtmıştı. O yiğit âdemi 05.10.07 sabahı yitirdik.

Ülkenin en önde gelen bankacılarındandı. Bir büyük bankanın genel müdürlüğünü üstlendiğinde de alçakgönüllü duruşunun değişmeyeceğini biliyordum.

Zekiydi, vizyonerdi, özgüven sahibiydi. Bilge ve ketum duruşu yüzünden nice dostunun sırdaşı ve yol göstericisi olmuştu. Şık ve tertipliydi, hattat gibi el yazısı vardı. Rahatsızlanana dek gizli gizli resim yapardı. Evinin ve bürosunun duvarları resimle mücehhezdi. Seçkici bir kitap okuruydu. O, Tayfun ve ben (ve eşlerimiz) Ferhan Şensoy'un oyunlarını kaçırmazdık. İş âlemi insanatı, çocukları işletme veya mühendislik okusun ister. Cemil, endüstriyel dizayn okumak isteyen büyük kızı Zeynep için, o dalda gidebileceği en iyi üniversiteye gitsin diye uğraşmıştı.

Sağlığını soruşturmak için onu veya fedakâr eşi Ayşegül'ü telefonla rahatsız etmemeye çalışmıştım. Durumunu, onu bürosunda da yalnız bırakmayan ortak dostumuz, kadim dostu Nejat Yalım'dan öğrenirdim.

Ayda bir yemekli toplantı yapan altı kişilik bir grubumuz vardı. Cengiz Turanlı, Erhan Dumanlı, Önder Eren, Tayfun Bayazıt ve Selçuk Altun yine toplanırlarsa, yeri doldurulamaz Cemil Köksal'larını özlemle anacaklar...

ÖLÜM

Bir çam gibi boylu
Bir boğa gibi güçlü
Bir başak kadar sarıydı
Ama ölüm
Ayırt etmeden kırar insanları

Oktay Rifat

LIX - Şairler birbirini sevmiyor, yazarlar birbirini sevmiyor. Kimse kimsenin yaptığına dikkat bile etmiyor...

1451- Turizm sezonu dışında gidilmesi koşuluyla gezegenin en gizemli ve estetik kentidir. İki yılda bir güzleri her gidişimde onu ilk kez görmüşçesine heyecanlanırım.

Altıncı yüzyıldan itibaren Avrupa ile Ortadoğu'nun karşılıklı ticaretini yönlendirerek "varsıl ötesi" bir "şehir devleti" konumuna yükselmişti Venedik. Denizcilikten kazandıklarıyla, tüccarları kenti yüzlerce sarayla donattı. O görkemli binaları cephe cephe izlerken, Bizans ve Osmanlı'nın dolaylı katkıları aklıma gelir, aidiyet duygum kabarır.

16.10.2007 günü Venedik'e ayak basma bahanem *Venezia e L'Islam* (Venedik ve İslam) konulu sergiydi. Fatih ile Doge Giovanni Mocenigo'nun suretleri, sergi kataloğunun yanı sıra dergi ilanları dev afişleri de şereflendirmişti. Ünlü Doge Sarayı'ndaki sergiyi ikilemler içinde gezdim. Türk(iye) yapıtlarının hiçbirisi Türk müze veya koleksiyonlarından çıkma değildi. İkinci Abdülhamit yerine Fatih Sultan Mehmet 76 yaşına dek yaşasaydı (b)aşımıza neler gelirdi diye düşünürken sirenler sinirli sinirli ötmeye başladı; sular yükselme sürecindeymiş.

Kentin Pera Palas'ı Danieli'de üç gün kaldık. Önemli ressam Naile Akıncı Hanımefendi'nin de oğlu ve geliniyle aynı otelde kaldığını İstanbul'a döndükten sonra öğrendim.

1452- 2008!

Gönül Akın 75 / Naile Akıncı 85 / Rasin Arsebük 85 / Yüksel Arslan 75 / İlhan Berk 90 / Filiz Ö. Galatalı 70 / Ara Güler 80 / Mehmet Güleryüz 70 / Şemsi Güner 75 / Ayhan İlter 70 / Güngör Kabakçıoğlu 75 / Kayıhan Keskinok 85 / Bedri Koraman 80 / Muhsin Kut 70 / Lütfi Özkök 85 / Mehmet Pesen 85 / Nermin Pura 85 / Alev Ebüzziya Siesbye 70 / Orhan Tamer 80 / Ünsal Toker 75 / Ayhan Türker 70 / Adnan Varınca 90 / Sarkis Zabunyan 70 yaşındalar.

Saygıyla...

1453- YKY'nin Yönetim Kurulu Başkan Vekiliyken Türk Plastik Sanatçıları ansiklopedik sözlüğü de yayımlatmıştım. Yukardaki saygı listesini hazırlamak için göz gezdirirken (2. Baskı, 1999) Trabzonlu ressamların (bere)keti de dikkatimi çekti:

Osman Akbay, Alaattin Aksoy, Mustafa Salim Aktuğ, Muzaffer Akyol, Osman Altıntaş, Mustafa Ata, Atilla Atar, Aydın Ayan, Ümran Bulut, Ali Candaş, Selçuk S. Candaş, Füsun Çağlayan, Hamiye Çolakoğlu, Haydar Durmuş, Veysel Günay, Abit Güner, Yusuf Kâtipoğlu, Mustafa V. Malkoç, Ceyhan Murathanoğlu, M. Orkun Müftüoğlu, Adil Ocak, Adil Salih, Azmi Sekban, Nedret Sekban, Tunç Tanışık, Yavuz Tanyeli, Süleyman S. Tekcan, Sali(h) Turan, Şenol Yorozlu...

1454- Ressam Sali Turan'm not defterinden:

- "Sali; düz çizgi çekemeyen işaret kullanamayan ülkenin çocuğu."
- "Arsız ve yeteneksizlerin oluşturduğu birliktelik bu ülkenin en büyük koalisyonudur."
- "Parasızlık gibi müthiş bir zenginliği kaybettim." (1990)
- "Kadınlar terk etti beni; resimlerse beni anlatmak için gittiler."
- "Bir ressam resim parası ile yaşamalı."

1455- *Kovulduk Ey Halkım Unutma Bizi*'den (sayfa **143**) - Emin Çölaşan

"25 Temmuz 2007 Çarşamba öğle saatleri. Gazetedeyim. Ankara Temsilcimiz Enis Berberoğlu aradı.

"Emin abi, ben şimdi İstanbul'dayım. Birazdan Ankara'ya doğru yola çıkıyorum. İmre Hanım'ın (Doğan Holding Grubu'nun parasal işlerinin başındaki İmre Barmanbek) senden bir ricası var. Geçenlerde sen Maliye Bakanlığı ile ilgili bir şey yazmıştın. Citibank'm 2 milyar dolarlık vergisinin affedilmesi..."

"Eeeee..."

"Maliye açıklama göndermiş. Onun mutlaka yayımlanmasını rica ediyor İmre Hanım."

"Enisciğim, ben o yazıyı yazalı 10 gün oldu. Maliye bana açıklama falan da göndermedi. Yazdıklarım doğruydu. Ajanslara âdet yerini bulsun diye tırıvırı bir açıklama gönderdiler."

"Ben elçiyim abi, elçiye zeval olmaz. Şimdi bizimkilerin Maliye'den çok büyük bir beklentisi varmış, açıklamayı kullanmanı rica ediyor İmre Hanım."

"Bu saatten sonra ben niye açıklama kullanayım? Hem de bana gönderilmemiş bir açıklama! Aradan zaten 10 gün geçmiş. 10 gün sonra açıklama mı olur! Kusura bakmasınlar."

Enis beni iyi niyetle arıyordu. Açıklamayı yayımlamadım. Kimse de daha sonra bir şey söylemedi. İnşallah Maliye'deki işleri aksamamıştır!"

İmre Barmanbek (doğ. 1942) Doğan Grubu'nda Yönetim Kurulu Başkan Vekilidir. 01.09.07 tarihli *Cumhuriyet*'e göre o, *Forbes* dergisi tarafından "Dünyanın En Güçlü 100 Kadını" arasmda gösterilmiştir.

Kaçınız bu adı duymuştur? O iş âleminde de en ön plana çıkan bir yönetici değildir. Türkiye'de *Forbes*, Doğan Grubu'nun bir rakibi tarafından yayımlanmaktadır. (Yoksa bu seçimde ince bir kinaye mi var?)

1456- *Radikal Kitap* en çok satan kitaplar listesini, "Edebiyat" ve "Edebiyat dışı" diye iki liste halinde verir. Roman ve öyküler "edebiyat"; yaşamöyküsü, anı, tarih gibi türler "edebiyat dışı"dır. 1403 numaralı maddemde listelerini "kurmaca" ve "kurmaca dışı" olarak vermelerini önermiş yoksa nice sığ romancı, edebi yazar olduğuna *gerçekten* inanacak demiştim.

30.11.2007 tarihli *Radikal Kitap* en çok satanlarında; Edebiyat dalının birincisi *Sevdalım Hayat* (Z. Livaneli) iken Edebiyat Dışı'nın birincisi, *Kovulduk Ey Halkım Unutma Bizi*'dir. (Bu iki kitap da anı türündendir!)

Radikal'in akraba gazetesi *Vatan*'ın da yazarı Zülfü Livaneli rica etmeyeceğine göre, *Sevdalım Hayat* neden edebiyat kategorisine listelenmiştir?

1457- Kitap önerileri (Çok Satanlar Listesi'ne (t)övbe girmezler):

Sensiz Her Şey Renksiz - G. Dino / A. Dino, Can / *Dost Mektupları* - J. Baldwin / E. Cezzar, YKY / *Kardeş Fırtınaları* - G. Emre, YKY / *Galata'dan Karaköy'e* - O. Türker, Sel / *Büyülü Fener* - I. Bergman, Agora / *Türk Edebiyatında Yazarlar ve Şairler Sözlüğü* - H. Altinkaynak, Doğan Kitap / *Demir Raylar* - A. Appelfeld, YKY...

1458- Önemli romancı ve oyun yazarı Magda Szabó 15.11.2007 günü vefat ettiğinde doksanındaydı. En sevdiği koltuğundaydı ve kucağında bir kitap vardı.

O kitabı merak ederken, Szabo'nun 2007'de YKY'den çıkan romanını anımsıyorum: *Kapı*.

1459- İtalyan polisi Palermo'daki bir Mafya patronunun sığınağına yaptığı baskında, *Mafya emekçilerinin* uyması gereken "10 emir" belgesini de ele geçirir. 09.11.2007 tarihli *International Herald Tribune*'a göre; barlara ta-

kılmak, polisle dostluk kurmak, randevuya geç kalmak ve hırsızlık yapmak da yasaktır!

1460- (Kendine Not: Edebiyatistan Cumhurbaşkanı'na bir "10 Emir" önerisi hazırla!)

1461- "Gerçek yaşını söyleyen bir kadına asla inanmayın. Yaşını saklamayan bir kadından her şey beklenir." Oscar Wilde

1462- *Bahtiyar Prens* - Oscar Wilde, Çev. Nurettin Sevin (Hilmi Basımevi, 1938)

Kitabın Arka Kapağından:

Oskar Vayildin Türkçeye
Çevirilmiş sair eserleri:

SALOME - Yahudiye kralile Yahya peygambere ait kanlı bir trajedidir. Eser ve musikisi pek meşhurdur. Eserde bir çok resimler vardır. Tercüme pek sade ve pek edibanedir. Türkçeye çeviren Bay Nureddin Sevindir. Küllüyatın 19 uncu adedini teşkil eder. Resimlidir. Fiatı 30 kuruştur.

DORİAN GREY'İN PORTRESİ - Oskar Vayildin en meşhur bir eseridir. Aslı bulunan İngilizceden Türkçeye büyük bir muvaffakiyetle çevirilmiştir. Eserin başında müellifin tercüme halile beraber bir kıt'a resmi vardır. Bu eser gayet meraklı, heyecanlı, cinaî ve hissîdir. Aynı zamanda güzel bir san'at eseridir. Çok bedîî, çok estetik ve çok şairanedir. Türkçeye edebi bir dille çeviren Üstad Sami Süreyya Berkem'dir. 312 sahife. Fiatı 60 kuruştur.

LADY WİNDER'İN YELPAZESİ - Gayet güzel yazılmış bir komedidir. Bu eser kibar âleminin faziletlerini kurutan yapmacık hallerine nazaren sevki tabiî ve hakikata göre varlıkların iyiliğine karşı koymak suretiyle bir misal teşkil eder. Pek zevkli ve heyecanlı bir eserdir. Türkçeye çeviren İrfan Konur Gürgen'dir. Fiatı 30 kuruştur.

1463- **Edebiyat Sevgisi**

"Bugün edebiyatımızda gözlenen ilginç yanlardan biri de yazarlarımızın arasındaki sevgi bağının giderek azalmış, yitip gitmiş olmasıdır. Bu da, bir yerde, edebiyat sevgimizin yitmesine kadar uzanan sonuçlar doğuruyor. Bir şairin şairleri sevmeyişi, şiiri sevmeyişi düşünülebilir mi?.. Ne yazık ki edebiyatımızda nicedir böyle bir durum var... Kısaca, hepiniz

kötüyüz. Sevmiyoruz birbirimizi. İki yüzlüyüz.

"...Şairler birbirini sevmiyor, yazarlar birbirini sevmiyor. Kimse kimsenin ne yaptığına dikkat bile etmiyor. Yapıtlardan da anlaşılıyor bu. Dergilerde bu durumu önleyici bir çaba yok.

"...Yazarlarımızda çağdaşlarına karşı o yıkma eğilimini görüyoruz bugün. İşin tuhafı eskiler birbirini sevmiyor, daha eskiler de birbirini sevmiyor. Ayrıca eskiler yenileri, yeniler de daha eskileri sevmiyor. Bir bunalımdır bu.

"...Anlamıyorum, yoksa burs mu veriyorlar birbirini sevmeyenlere?

(*Uzat Saçlarını Frigya* - Cemal Süreya, 1992)

1464- Cemal Süreya'ya (1931-1990) Gönderme:

Üstat sizden sonra "edebiyat sevgisizliğine" bir boyut daha eklendi. Yazdıklarıyla değil yaptıklarıyla küresel gündem malzemesi olabilmek için sınır tanımaz ve benmerkezcil Elif Shafak türedi.

Yaşasaydınız, "Ülkenin Bayan Orhan Pamuk'u olmaya çırpınıyordu, Teslime Nesrin'i bile olamadı," derdiniz kanımca!

1465- "Sözcükler saatler gibidir: en kötüsü hiç yoktan iyidir, en iyisi pek doğru değildir."

Yazar, Sözlükçü ve Shakespeare'den Sonra En Çok Alıntı Yapılan Dr. Samuel Johnson (1709-1784)

1466- *The Last Novel*'dan (David Markson):

Makyavelli, Graham Greene ve Georges Simenon genelev müdavimiydiler. (Gustave) Flaubert bir mektubunda, "Güneş doğarken genelevden çıkıp kendini bir ırmağa atası gelmeyenin yaşamında bir şeyler eksiktir," buyurmuştur.

1467- Şiir ve Müzik:

- "Şiir, söylev ve sessizlikten doğmuştur. Demek ki bir müzik çeşidir." Paul Durcan, 1990
- "Şiir dilden kuşkulanır; şarkı onunla rahatlar." George Szirtes, 2005
- "Şiir yazarken aynı zamanda onu bir müziğe koyveriyorsundur." Don Paterson, 1998

1468- 125 Ünlü Anglo-Amerikan Yazara Göre:

-En önemli İngiliz yapıtı: *Hamlet* - W. Shakespeare

-En önemli Amerikan yapıtı: *Huckleberry Finn'in Maceraları* - M. Twain

-En önemli Rus yapıtı: *Anna Karenina* - L. Tolstoy
-En önemli Fransız yapıtı: *Madame Bovary* - G. Flaubert
-En komik yapıt: *Don Kişot*, M. de Cervantes
-Yaşayan bir yazara ait en önemli yapıt: *Yüzyıllık Yalnızlık* - G. Garcia Marquez
-En önemli fantastik yapıt: *Alis Harikalar Ülkesinde* - L. Carroll
-En önemli polisiye: *Uzun Veda* - R. Chandler
(Canım Louise Glück, Oktay Rifat ve Thomas Bernhard çekti yine)

1469- İngiltere İşçi Partisi eski genel başkanı Michael Foot (doğ. 1913) takdir ettiğim ender politikacılardandır. Entelektüel, soylu ve hazımlıdır. En önemlisi o bir kitapçokseverdir. Londra'daki sahafımdan (28.10.1996) onun kitaplığından çıkma ve imzalı, 1937 ürünü *Kemal Atatürk*'ü (Hanns Froembgen'den İngilizceye çeviri) almıştım.

Geçen yılsa onun yaşamöyküsü kitabını (*A Life - Michael Foot*, K.O. Morgan) edindim. Arka kapağında bir özdeyişi var: "Güç sahibi kişilerin okumaya zamanı yoktur, okumayan kişilerinse yeterli gücü yoktur."

1470- Ahmet Ertuğ'un dünyanın en güzel kitaplarını ürettiğini benden önce küresel kitabevi yöneticileri söylemiştir. İstanbul ve Anadolu'nun tarih ve coğrafyası, hiç olmazsa o kitaplarında sahip çıktığı için şanslıdır.

Sanat yapıtı şiddetindeki panoramik fotoğraflarını bir küresel uzmanın yazısıyla varsıllaştırmasını da önemserim.

Estet mimar Engin Yenal'dan duyduğuma göre onun bazı fotoğrafları, batıdaki müzayedelerde okkalı bir Çallı tablosu fiyatına müşteri bulabilmektedir.

26.11.07! Ahmet Ertuğ'un Elipsis Gallery'deki (Faikpaşa Yokuşu, No.37/1 Çukurcuma) sergisine sevinçle gittim. Dev fotoğraflardaki tarihi mekânlar, beni zaman tünelinde bir safariye ışınladı. Yapıtlardaki anıtsallık, detaylar ıskalanmadan yansıtılmıştı. Küresel sanatçımızla bir kez daha gurur duydum.

(Fotoğrafçılık majör müzelerin de itibar ettiği bir sanat dalı oldu. Sinem Yörük'ün yönetimindeki Elipsis'i benimsedim. Oradaki fotoğraf sergilerini kaçırmamaya çalışacağım.)

1471- Akılcı restorasyondan geçen her Çukurcuma sokağında Venediksel tatlar bulurum. (Bu cümle biter bitmez Faik Paşa Yokuşu'na...)

1472- k. İskender'den "turfanda" şiir:

background infazı
Karanlığa defnedildiğinde her şehir
Hep bir vücut ışıldar mutlaka tek başına

Aydınlatmak uğruna içimizdeki mezarlığı
Suskunluk, evham lisanıyla bilinir
Endişe, izdiham lisanıyla

Sevilen Seveni Sevmez—
Bu keskin üç kelimeyle yazılır tarih tabiata

Ve kabullenilmez gerçek:
Ölüleri tanrı gömer

İnsan hafızası, gider
Tekrar mezardan çıkartır aslında

1473- 02.12.2007! Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'ndaki sanat fuarı Contemporary İstanbul'u, İstanbul Bienali'nden daha doyurucu buldum. C.A.M, Kızıltoprak, Olcay Art, Piramid ve Selvin standlarını daha detaylı izledim. Muğla'dan bir galerinin (Levissi) katıldığını görünce içim açıldı.

Bedri Baykam'ın tablosundaki Kemal Atatürk'ün böğründe, "Teşekkürler Türkiye" yazıyordu. Fonda AKP kurmayları ve eşleri vardı. Mesaj *mesajdı*.

1474- John F. Bardin'in *noir* romanı *The Deadly Percheron*'un son sayfasındaki çevreci mesaj:

"Kitabın üretiminde %50 oranında dönüşümlü kâğıt kullanarak: 9 ağaç (14 metre uzunluğunda, 20 cm çapında), 3871 galon (15484 litre) atıksu, 1557 kilovatsaat elektrik, 427 pound (195 kg.) katı atık ve 838 pound (381 kg) sera gazından tasarruf ettik."

Kendime Not: Hiçbir konuda bir araya gelemeyen yaymevi ve yazarlar işbu konuda işbirliği yapamazlar mı? Edebiyatistan Cumhurbaşkanı'na öneri üret. En azından kendi yayıncınla (İrfan Sancı) konuş.

1475- Boğaziçi sularının kasım-aralık döneminde büründüğü renge dikkat ettiniz mi? O renge bir tabloda rastlamadınız da bir şiirde adını duydunuz mu?

Kasım-aralık günlerinde Boğaziçi Köprüsü'nden geçerken ikirciklenirim. *Araf* takılır aklıma...

LX - "Her cemiyet layık olduğu edebiyatı sever"

1476- Aynı zamanda zarif bir hanımefendi ve estet olan virtüöz İdil Biret'le tanıştığım için de kendimi şanslı sayarım.

27.12.07 tarihli *Cumhuriyet Kitap*'ta çıkan "2007'nin Kitapları, Kitapsızlıkları" başlıklı yazımda, küresel sanatçımızın soyadının yanlışlıkla "İbret" olarak çıktığını görünce gülmeden edemedim. Aklıma, klasik müzik kulvarında *ibret* alınası magazinsel gelişmeler takıldı.

1477- 2008!

Ahmet Necdet 75 / Oktay Akbal 85 / Gülten Akın 75 / Nezihe Araz 85 / İlhan Berk 90 / Cevat Çapan 75 / Orhan Duru 75 / Refik Erduran 80 / Ertuğrul O. Fırat 85 / Muzaffer İzgü 75 / Sezai Karakoç 75 / Arslan Kaynardağ 85 / Ayla Kutlu 70 / Mıgırdiç Margosyan 70 / Mücap Ofluoğlu 85 / Ahmet Oktay 75 / Lütfi Özkök 85 / Kaya Özsezgin 70 / Sevda Şener 80 / Erdoğan Tanaltay 80 / Suna Tanaltay 75 / Zühal Tekkanat 70 / Tahsin Yücel 75 yaşındalar...

Saygıyla.

1478- 2008!

Yaşar Nabi Nayır 100 yaşında.

Saygıyla.

1479- Cenap Şahabettin'den (1870-1934) Vecizeler:

- "Allah'tan her şeyi isteyebilirsin; yalnız, para isteme. Çünkü Allah parayı sevmez. Sevmediği için de ancak sevmediklerinden bazılarına verir."
- "Avam iyi anladığına değil, iyi işittiğine inanır: ona bağırmalı."
- "Kâinatta bir sosyalist tanırım: ecel."
- "İnsaniyeti en çok seven hiç şüphem yok, yamyamlardır."
- "Her cemiyet layık olduğu edebiyatı sever."

1480- İstanbul'da açılacak bir Hint lokantasına isim önerisi:

Hindistanbul.

1481- İskoç Gilbert Adair (doğ. 1944) tüm yapıtlarını okuduğum yazarlardandır. YKY'den çıkan romanlarını (*Kapalı Kitap, Kulenin Anahtarı, Yazarın Ölümü*) öneririm. Geçen güz *A Mysterious Affair of Style* başlıklı polisiyesi yayımlanmıştı.

10.11.07 tarihli *Financial Times*'ta onunla yapılan mini-röportajdan:

Soru: İdeal okurunuz kimdir?

G. A.: Ben yazarken zorlandığım denli o okurken zorlanmayan.

Soru: Aynı anda kaç kitap okursunuz?

G. A.: Altı veya yedi. Bir kitap birden ön plana çıkmayı başarırsa artık ona odaklanırım.

Soru: Başucunuzda hangi kitapları tutmaktasınız?

G. A.: Başucu kitaplarım dekoratif amaçlıdır. Yatak odamın rengine uyanları yeğlerim.

Soru: Kitaplığınızdaki kitapların kaçta kaçını okudunuz?

G. A.: Yarıdan azını okumuşumdur. Okuyabildiğimden daha fazla kitap alırım.

Soru: Müzik, yazmanıza yardımcı olur mu?

G. A.: Mutlak sessizlik eşliğinde yazabilmek için kulaklarımı da tıkarım. Proust yazma odasını sese karşı mantarla izole ettirmişti. Ben odamı izole ettiremediğim için kulaklarıma mantar tıpa sokuşturururum.

Soru: Yaşamınızı değiştiren bir kitap oldu mu?

G. A.: Thomas Mann'ın *Venedik'te Ölüm*'ü.

Soru: Eviniz yanıyor-yanınıza neyi alıp çıkardınız?

G. A.: Jean Cocteau "yangını" demişti. Sanırım ben de aynısını yapardım.

Soru: En çok hangi kitabınızı yazmış olmaktan gurur duyuyorsunuz?

G. A.: ...*Buenos Noches, Buenos Aires.*

Soru: Hangi kitabı yazmış olmak isterdiniz?

G. A.: Bu soruyu yanıtlarsam kendim hakkında gerektiğinden fazla bilgi vermiş olurum.

1482- k. İskender'den turfanda şiir:

erdem düğümü
Ekim ayında eve sıkışan sinek
asabidir ölüm vardır
tespihin kalbe gelen tanesinde
güz
çağırdı gittim: itiraf

iltifattır gece büyüyen ürpertiye
içeri girdim: Yerde
öylece yatıyordu kanlar ağılar
İçinde: Yanıbaşında
korkudan dili tutulmuş sarı bir akasya ağacı
ağacın göğsünde terli sinekler
büyük ekim şeklinde

Özel bir serüvenden dönmüşüm
tespih dediğim tek salkım kara üzüm
ve evimde o yabancı
ve bir sarı akasya ağacı
cesedin üstünde ekimlere sıkışan sinek

bütün deliller aleyhimde

1483- Duyduğum en çekici dergi adıydı: *Sombahar...*

1484- Yılmaz Aslantürk *"Otis Abi"* ve Yiğit Özgür yüzünden *Uykusuz* (k)alır oldum. (Reklam şirketlerinden sonra çizgi dergilerinde de ön plana çıkanlar yuvalarından kopup kendi şirketlerini kurar oldular.)

1485- 2007 Nobelisti Doris Lessing'in ödül konuşması 08.12.07 tarihli *The Guardian* kitap ekinde yayımlandı. Yavandı. Çaresizlikten, "günümüz gençleri okumak yerine bilgisayara sığınıyorlar" cümlesi manşete taşınmıştı.

1486- *Bilgesayar*.

1487- Hanneke van der Heijden (doğ. 1964) Utrecht Üniversitesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde lisans ve yüksek lisansını tamamladı. 1992-98 döneminde Çukurova Üniversitesi ve DTCF'de çalıştı. 2000'de çevirmenliği seçti. Orhan Pamuk'un 4 yapıtı derken sıra Oğuz Atay'ın *Tutunamayanlar*'ına geldi.

Çalışkan Hanneke'yle beni Mahir Öztaş tanıştırmıştı. O bir katıksız Türk(iye) dostu. Yaptığım her espriye gülecek denli zarif. Edebiyatımızın nice Hanneke'lere gereksinimi var.

1488- Geçen yıl kılı *seksen* yararak seçip okuduğum Türkçe kitaplardan - elhamdülillah- hiçbiri ödül kazanmadı. *Bilmemne* ödülü kazanmış diye kaçınız, gidip bir kitap edindiniz?

1489- Kadim yazarlarımızdan Talip Apaydın'ın (doğ. 1926), 15.11.07 tarihli *Cumhuriyet Kitap* söyleşisinden:

Soru: -Yazarlık yaşamınız boyunca değişik ödüller aldınız, seçici kurullarda bulundunuz, ödül yazarın yaşamında ne kadar önemlidir?

T. A.: -Ödüllerim fazla değil. Pek de önem vermiyorum bu konuya. Kendim katılmıyorum. Yayıncıların katılımı ile gerçekleşiyor. Doğan Kardeş Çocuk Romanı, Madaralı Roman Ödülü, Orhan Kemal Ödülü, 1970 TRT Radyo Oyunları Ödülleri. Daha var; ama şu anda aklıma gelmiyor. Birçok seçici kurul üyeliklerinde de bulundum. Ödül gerçeği beni biraz üzdü. Hepsinden kendi isteğimle ayrıldım. Bazen özel ilişkiler, eş-dost baskısı ödülün amacını saptırıyor. Acı örneklerini yaşadım.

Genç yazarlar için ödül almak önemli elbet. Önünü açar, çalışma gücünü artırır. Ama dürüst seçim yapılmalıdır. Değerli bir yapıt dururken ödül başkasma verilirse işin ciddiyeti kalmaz.

1490- Kitap Önerileri: *Beyaz Gecelere Doğru* (Sezer Duru, Everest), *Siperler* (Mehmet Taner, No Yirmiyedi Yayınları), *Göl Felâketleri* (Turgay Kantürk, No Yirmiyedi Yayınları), *Aydınlanma* (Maureen Freely, Metis)...

1491- Adonis'in (doğ. 1930) gerçek adı Ali Ahmed Said Eşber. Suriyeli ama 1960'ta Lübnan vatandaşlığına geçip, Paris'e sığınmış. Beyrut iç savaşı teneffüse girdiğinde, Adonis'in *Aşk Şiirleri*'ne (Kırmızı Yayınları) başlamadan önce yaşamöyküsüne göz gezdirdim. 143. sayfada, onun "1998-2002 döneminde beş kez Oscar'a aday gösterildiği" iddia ediliyordu. (Nobel'le Oscar'ın kankalıklarından kuşkulanmışımdır.) Bu *extralarge* yanlışın ardından yayınevi isim değişikliğine gitmiş olabilir mi?

1492- 08.12.2007! FB-GS maçından önce, Şükrü Saracoğlu Stadı'nın 1907 Fener Tribünü lobisindeki Bedri Baykam sergisini izledim. *Efsanenin Yüzyılı* konulu serginin kataloğunda sportif istatistikler de var. 49 yıllık ligde 64 değişik takım yer almış. "Ebedi Puan Cetvelinin" ilk beşi: 1- Fenerbahçe 3131 puan / 2- Galatasaray 3116 puan / 3- Beşiktaş 3011 puan / 4- Trabzon 1964 puan / 5- Ankaragücü 1809 puan.

Divan Restoran'da yemek yiyip, Felix Fenelon'dan (1861-1944) *Novels in Three Lines*'ı (Üç Satırlık Romanlar) tamamına erdirdiğimde hakem ve takım kadroları açıklanıyordu.

1493- *Üç Satırlık Romanlar*'dan:

- "Cherbourg eski belediye başkanı ağlarken öldüğünde berber koltuğundaydı, ama bu olguda usturanın parmağı yok."
- "15.550 frangını çaldığı iddiasıyla Türk tüccarı Süleyman, Louise Lepetit'yi hapse attırdı. Şişman Jules zararını tazmin edince yakınmasından vazgeçti."
- "Chaville'deki bir harabe evde yaşayan ve İtalyan ressamlara modellik yapan Gisseppe Ferrero politik görüşleri nedeniyle tutuklanmıştır."

(Üç satırlık romanlar, 1906 yılında LeMatin'de çıkan haberlerden devşirilme.)

1494- *The Last Novel*'dan (David Markson):

- Irving Berlin beşinci sınıftan sonra okula gitmemiştir. Thomas Edison yalnızca üç ay okula gitmiştir. Agatha Christie okula hiç gitmemiştir.
- Wagner kötü bir piyanistti; Berlioz hiç piyano çalamazdı.
- General Mikhail T. Kalashnikov; Josehp I.Guillotin.
- Novalis'ten "Heinrich von Offerdingen." J.L. Borges'in ölmeden önce duymak istediği son parça...
- Leonardo da Vinci önünden geçen *ilginç* insanları *çaktırmadan* izlermiş. (Çağdaş yoruma göre nedeni, o kişilerin desenlerini hakkıyla kotarabilmek içindir.

1495- Ne Yapar, Ne Yapamaz!

- "Şiir hiçbir şeyi halletmez." W.H. Auden (1907-1973)
- "Şiirin bir şeyi halletmesi gerekmez. O dilin işidir. Şiir dili sahiplenecektir." Donald Revell, 1996
- "Şiir hiçbir şeyi halletmez. Peki din?" Peter Porter, 2004

1496- 29.12.07 tarihli *The Guardian*'da İngiltere'de en çok satan 100 kitap açıklandı. İki değişik fiyatla temmuzda piyasaya sürülen *Harry Potter and the Deadly Hollows* 2,8 milyon ve 1,3 milyon adetle uzak ara ilk iki sırada. Üçüncü sıradaki sığ polisiye 797 bin, yüz numaradaki duygu sömürücüsü 146 binde kalmışlar.

2007 karayolları düstur kitabı (*The Official Highway Code*, 2007) 181 bin adetle 74.; 2005'inki (*The Highway Code*, 2005) 171 binle, 78. sıradalar. Ben işbu listeden üç kitap (*Atonement* - Ian McEwan, *Suite Française* - Irene Neminovsky, *On Chesil Beach* - Ian McEwan) okumuşum. *Suite Française*, yazıldıktan altmış yıl sonra ortaya çıkarılan yarım kalmış bir yapıt. Kafama silah dayayıp listeden bir kitap daha okumam istenseydi, William Boyd'tan *Restless*'i seçerdim.

1497- *Dost Mektupları* - James Baldwin / Engin Cezzar, YKY

Engin Cezzar'm 15.11.65 tarihli ve "Jimmy Yavrucuğum" diye başlayan mektubundan; "Belki de duymuşsundur; Adalet Partisi seçimlerde oyları silip süpürdü, ezici bir zaferle iktidara geldi, bu da buradaki her şeyi altüst etti... Basın oyunumun canına okudu, solcusu ve sözüm ona 'orta yol'cusu da buna dahil... Nedendir bilmem ama hepsi de korkudan donlarına doldurdular; baştan olumlu eleştiri yapanlar da 11 Ekim'den sonra iyice sindiler, Adalet Partisi'nin ateşli taraftarları oldular ve bana sırt çevirdiler. Tabi bütün bunlar seyircinin ayağını çekmesine neden oldu, gelecek hafta oyunu değiştirmek zorundaym."

(Bu millet solculuğu da beceremedi. Kimi asıldı, kimi t-e-d-r-i-c-e-n intihar etti ve nicesi f.ı.r.d.ö.n.d.ü...)

1498- Kaynak: (İnce ama okkalı *Sincan İstasyonu*'nun 5. sayısı)

Mavi Tren Penceresi nam köşede kullanılan alıntıda, gazete kitap eklerinde devamlı yazan yazarların, "düşük de olsa yazı başına telif ücreti aldığı" bu yüzden onların kendilerine parasal katkı sağlamayan dergilere yazmaktansa kitap eklerine yazmayı yeğlediği varsayılmış. (Anılan yazarlar arasında kulunuz yok değil. Oysa Selçuk Altun, *Cumhuriyet Kitap* ve/veya dergi ve gazetelerde çıkan yazıcıklarından -tövbe- para almaz.)

Ayrıca yazarlarına para ödemeden direnmeye çalışan dergileri benimse(ye)miyorum.

1499- Çevre kirliliğine karşı Batı'da sürekli yeni önlemler alındığını biliyoruz. Sırada plastik alışveriş poşetleri var. Onların yerine kâğıt veya sürekli kullanılabilen plastik poşetlerin devreye sokulması hedefleniyor. Yılda on üç milyar adet plastik poşet kullanılan Büyük Britanya'da Başbakan Gordon Brown, onların kullanımını yasaklamanın yollarını arıyor.

(Sevgili Robinson Crusoe ve Pandora, kâğıt ama şık torbalar benimsemiştir bildim bileli.)

HAMİŞ: Birden aklıma çocukluğumun *kesekâğıtları* geldi. Eski ve boyalı gazeteden olanlarından ürkerdim.

1500- Aldığım en anlamlı yeni yıl armağanı: Küresel yazar, anıt insan Yaşar Kemal ile eşi Semiha'dan kutlama telefonu.

İkincisi: Finansbank grup CEO'su Ömer Aras'ın içine adımı nakşettirdiği Erol Akyavaş (1932-1999) monografisi. (Yayma Hazırlayanlar: İlona Akyavaş, Megi Bişar, Haldun dostoğlu, Melis Terzioğlu. Galeri Nev'e bir kez daha takdirlerimle.)

LXI - "Âlem-i edebiyatta, dikkat ettim, herkes kendi hizasındakini alkışlıyor"

1501- Adana'da düzenlenen birinci Çukurova Kitap Fuarı'na 100 yayınevi ve sivil toplum kuruluşu ile 300 yazar katılmış.

(Türkiye'de imzası uğruna kuyruğa girilecek 300 yazar/şair var mıdır diye düşünmeden edemedim.) Aklıma 05.11.1988 tarihinde gittiğim 7. TÜYAP Kitap Fuarı (Tepebaşı) geldi. Issız imza standında Cemal Süreya (1931-1990), elindeki dolmakalemle tespih çeker gibi cebelleşiyordu. İmza kuyruğuna girmekten hoşlanmam ama o dönem ıskalandığını düşündüğüm önemli şairin karşısına saygıyla dikildim. Sevindi, ilk kez karşılaşıyorduk ama *Sıcak Nal* ile *Güz Bitiği*'ni "Kardeşim Selçuk Altun İçin" diyerek imzaladı. Süslü imzasını, bir portre çizer gibi a-ğ-ı-r a-ğ-ı-r tamamladı.

Bir de Metin Celâl'in anlattığı anekdotu unutamam. Ankara'daki kitap fuarında, imza standında kasılarak bekleyen bir erkişi görmüş. Önündeki "Motorlu Taşıt Ehliyeti Alma Kılavuzu" kitapçıklarını imzalamak için okur kitlesini beklemekteymiş.

1502- Medyada tekelleşmeye tepki de içeren romanım *Ku(r)şun Lezzeti*'nden sonra, Doğan Grubu matbuatının kitabatıma doğaçlama ambargo koyduğunu yeri geldikçe vurgularım.

Artık ne zaman o gruptan bir genç gazeteci beni söyleşi için arasa, başına bir kaza gelmesin diye onları refüze etmekteyim.

Ocakta çıkan *Senelerce Senelerce Evveldi*'de de oldu! Durumu açıkladığım genç kızın telefonu kapatışı teatraldı. Sesimden veba mikrobu geçermişçesine saygılı bir panik içinde...

1503- 17.01.2008 tarihli *Radikal*'de Ertuğrul Özkök'ü kurşun yağmuruna tutmasına rağmen köşesinden olmayan kamikaze kalem Perihan Mağden'e daha garantili bir tüyo; Selçuk Altun hakkında iki paragraf döktürmesi...

1504- Türk(iye) dostu yazar, çevirmen ve akademisyen Maureen Freely'nin son romanı *Enlightenment*'ı zevkle okumuş, Türkçeye çevrilir çevrilmez *Aydınlanma*'yı (Metis, Ocak 2008) önermiştim.

17.01.08 akşamı *Aydınlanma* için verilen kokteyle gitmemezlik edemezdim. Orada Orhan Pamuk ve Booker Ödüllü romancı Kiran Desai'ye de rastladım. Ortamdan giderek sıkıldım. Yazarlar, şairler, akademisyenler ve çevirmenler, dama taşları gibi mevzilenmiş, sanki bakışlarıyla düello ediyorlardı. Maureen'le vedalaşarak çıktım. Canım *gotik* bir roman çekmişti.

1505- *Benim Adım Kırmızı* İngilizceye çevrilirken Orhan Pamuk'a, kitabının *Anglo-Amerikanya*'da satış rekorları kıracağını öne sürmüştüm. O, benim kadar iyimser değildi. ("Yemeğine" iddiaya girdik.) Ben, kitabın ilk baskıda 50 bin adedi aşacağından emindim.

9 Aralık 2003'te buluştuğumuzda iddiayı kazanmıştım. Four Seasons Oteli'nin dingin restoranında (Seasons) yemeğe gittik. Ama ona hesabı ödettirmedim. Orhan Pamuk'la yemekte birlikte olmak zevkini sulandırmamalıydım.

Orhan Pamuk öyleyse ak kâğıda dedi ki;

"Girdiğimiz iddiayı kaybettiğim için bugün Selçuk'u yemeğe götürmem lazım ama gene o ödeyecek.

İddia: *Kırmızı*'nın İngilizce satışları tahmini idi.

Selçuk 50 binden fazla olur demişti. Çok fazla oldu. Az olur diyen ben kaybettim."

(Evrakı mevcuttur.)

1506- Kitap Önerileri: *Çıkış* - Güven Turan, YKY / *Ağır Abiler Orkestrası* - k.İskender, Sel / *Ritter Dene Voss* - Thomas Bernhard (Çev. F.Ö. Dağabakan, A. Sarı), DeKi / *Mühürlenmiş Zaman* - Andrey Tarkovski (Çev. F.Ant), Agora / *Günlüklerin Işığında Tanpınar'la Başbaşa* - Haz. İnci Enginün, Zeynep Kerman, Dergah...

1507- *Çıkış*'tan (Güven Turan)

Denize seslenmek
Yanıt yok
Deniz dilsiz mi
Deniz sağır olabilir mi
Beklemeli
Deniz her zaman şaşırtır.

1508- Yerküre'de 6000 dolayında yaşayan dil olduğuna inanmıyorsanız detaya inebilirim; 5 milyon nüfuslu Papua Yeni Gine'de 850, 234 milyon nüfuslu Endonezya'da 670 değişik dil bulunduğu istatistiği azımsanıyorsa Nijerya'da 410, Hindistan'da 380, Kamerun'da 270, Avustralya'da 250... (Fenerbahçe Cumhuriyeti'nde tek dil/tek yürek.)

1509- Şiir ki Çeviride Yitendir:

- "Çeviri şiir okumak sesi kısık film izlemeye benzer." Wayne Miller, 2005
- "Çeviriyi ebeliğe benzetirim. Doğurmadığın bir çocuğun sağ salim dünyaya gelmesini sağlayacaksındır." Leza Lowitz, 2004
- "İyi bir çevirmenin çift taraflı casustan farkı yoktur." Julia Older, 1994
- "Kötü çevrilmiş şiir kötü anlatılmış fıkraya benzer." Terence Dooley, 2005

1510- Vladimir Nabokov (1899-1999) ölüm döşeğinde, bitiremedeği romanı *The Original of Laura*'nın imhasını vasiyet etmiş. Emekli tenor oğlu Dmitri Nabokov (doğ. 1934) hâlâ kararsız! (*The Guardian* - 19.01.08)

1511- "Türkçenin en güzel taraflarından birisi de küfürlerden biri; 'Kitapsız' diye bir küfür var. Allah hepimizi kitapsızlıktan korusun, bu aslında en ağır küfür."

Hulki Aktunç, *Kitap Üzerine Anatomi Dersleri*'nden
(Salı Toplantıları 92-93, YKY)

1512- Bir şair çıksa! *İstanbul'u Dinliyorum Gözlerim Kapalı* şiddetinde u-z-u-n bir İstanbul şiiri lütfetse. Dua etmez miyiz?

1513- Edgar Allan Poe'nun (1809-1849) tabutu, ölümünden 25 yıl sonra, kimsesizler mezarlığından kaldırılarak mevcut istirahatgâhına nakledilmiş. Törene, edebiyat dünyasından yalnızca şair Walt Whitman (1819-1892) katılmış; bir kalp krizinden kısmen sakat kalkalı çok zaman geçmemişti denir.

1514- D. Hoffman'dan 1972 ürünü Edgar Allan Poe yaşamöyküsünün adı, *Poe, Poe, Poe, Poe, Poe, Poe*. Birden aklıma yazarın, Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu, Hıfzı Veldet Velidedeoğlu veya Sait Faik Abasıyanık'ın yaşamöykülerini yazma olasılıkları takıldı.

1515- 15.01.08! İstiklal Caddesi'nde üşüyerek ama ürkmeden yürüyorum. Caddeyi Turko-Greko anti-müzik nağmeleri sarmadığı gibi sağımdan kebabize kestane kokuları bana eşlik ediyor. Saçları jöleli ve tıknaz bir anketörün ağına düşen irkıyım genç kızın yüksek sesle verdiği yanıtları duyup irkiliyorum.

O her yanıtını yemin ederek pekiştiriyor.

1516- Cenap Şahabettin'den (1870-1934) vecizeler:

- "Sadakanı tercihan kör dilencilere ver: İyiliğini gören seni görmezse nankörlük yapmayacağından emin kalabilirsin."
- "Âlem-i edebiyatta, dikkat ettim, herkes kendi hizasındakini alkışlıyor. Kimi alkışladığını söyle mertebe-i edebiyeni söyliyeyim."
- "El şakası fena, dil şakası daha fena, kalem şakası hepsinden beterdir."
- "Beni korkutan, öldükten sonra cehenneme gitmek değil, hiçbir yere gitmemektir."

1517- 22.01.08 tarihli *Akşam*'a göre Cumhurbaşkanı Abdullah Gül 04.02.08 tarihinde üç *Zaman* gazetesi yazarı (Hilmi Yavuz, Selim İleri, Elif Şafak), Doğan Hızlan ve adını ilk kez duyduğum Rasim Özdenören'i Çankaya Sofrası'nda ağırlayacakmış. (Doğan Hızlan ve Hilmi Yavuz'un, birikimleri ve yapıtlarıyla cumhurbaşkanı katına çıkacak varsıllıkta olduklarını düşünürüm.)

Yazdıkları değil de yaptıklarıyla küresel gündem konusu olabilen Elif Şafak 301. maddeden yargılanıp, bazı yabancı kaynakların onun üzerinden soykırım iddialarını canlandırdığı dönemde Abdullah Gül Dışişleri Bakanı'ydı ve 29.09.2006 tarihli *Radikal*'e göre bakın ne demişti:

Gül: Sevilmeyen sözleri şöhret için söylüyorlar

NEW YORK - Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, 301. madde tartışmalarına ABD'den katıldı. New York temaslarını değerlendirmek üzere Türkevi'nde basın toplantısı yapan Gül, TCK'nin 301. maddesine ilişkin bir soruya verdiği yanıtta, hükümet olarak bir düşüncenin arkasında şiddet yoksa, o düşüncelerin özgürce konuşulabileceği bir Türkiye görmek istediklerini söyledi. Gül, "Bu şu anlama gelmez. Bu fikirleri seviyoruz, beğeniyoruz diye değil. Bazen hiç sevmediğim bir fikri, hiç sevmediğim bir kitabı tolere edebilmek. Yeter ki şiddet içermesin, şiddete teşvik etmesin," görüşünü dile getirdi.

Türkiye'de bazı şeylerin karıştığını öne süren Gül, "İnsanlar bazen de o çok sevilmeyen şeyleri söyleyerek, yazarak, çizerek meşhur olmanın yolunu da arıyor. Öte yandan Türkiye'yle ilgili dışarıda bir sürü eleştirilerin çıkmasına sebep oluyor, yıpranan Türkiye oluyor. Samimi olarak söyleyeyim, hiç sevmediğim bir fikrin bile arkasında şiddet yoksa konuşulabilir, yazılabilir. Konuşulunca da kimse önemsemez aslında," diye konuştu. (DHA)

(Ve aklıma, Şubat yazıma başlık yaptığım Cenap Şahabettin vecizesi geliveriyor; Her cemiyet layık olduğu edebiyatı sever.)

1518- 05/06.01.2008 tarihli *International Herald Tribune*'dan:

"...(Benazir Butto) kendisini partisinin yaşam boyu genel başkanı ilan etmişti ve tüm kararları o verirdi. Erkek kardeşinin parti başkanlığına adaylığını onaylamamıştı. Kardeşi ısrarlı davranınca, bir polis baskınında ve oldukça kuşkulu bir ortamda evinin önünde öldürülmüştü.

Benazir Butto cesur ve laik duruşlu bir kadındı. Ama ölümünden sonra çıkan yazılarda demokrasi şehidi ilan edilmesi tarihe haksızlıktır. O doğuştan diktatördü, insan hakları adına pek çaba sarf etmemişti, ince hesaplar yapan bir politikacıydı..."

1519- 24.11.2007! Sahaf Turkuaz'da bulduğum *Çağdaş Amerikan Şiirleri Antolojisi*, kitaba önsöz yazan Prof. Robert. B. Hall tarafından ve Türkçe, eski Milli Eğitim Bakanı Prof. Bedrettin Tuncel'e imzalanmış. Prof. Hall, 1950'lerde Ankara Üniversitesi'nde Amerikan edebiyatı bölümünde görevlidir. 1956 baskısı kitabın çevirmenleri Özdemir Nutku (doğ. 1931) ve Tarık Dursun K. (doğ. 1931) henüz yirmili yaşlarındadır. Kitap hem de 2000 basılmıştır.

En önemlisi, kitabın yayımcısı (Şairler Yaprağı Yayınları), Dinar'da konuşlanmıştır.

1520- Traugott Fuchs (1906-1997) 1934 yılında Türkiye'ye iltica etti ve yaşamının sonuna dek İstanbul'da yaşamaya (ç)alıştı. Robert Kolej ve Boğaziçi Üniversitesi'nde 49 yıl eğitmenlik yaptı. 1970'lerde, Boğaziçi'nde Almancayı seçmeli ders alan öğrenciler daha talepkâr diye Herr Fuchs'u yeğlemezdi. (Onlardan biri de evvelallah Selçuk Altun'du!)

Bilge ve münzevi bir duruşu vardı. Sanki hüzün ile mutluluğu örtüştürmüşlüğün tatminiyle yürürdü. Kampusun *filozof* adayı iki profesöründen biriydi (diğeri Hilary Sumner-Boyd.)

Ölümünün 10. yılında açılan serginin (Sürgün Bağları) kataloğunda, onun Türkiye'de de çalışan ve çağdaş eleştirinin Kafka'sı Erich Auerbach (1892-1957) ile dost olduğunu ve Nobelist Herman Hesse'nin (1877-1962), ona 1960'ta el yazısıyla bir şiir yolladığını öğreniyorum. O, bir süre Çorum'da enterne edilmişliğin tadını da çıkarmıştır. Geride bıraktığı 200 tabloyu merak ediyorum.

Traugott Fuchs Musevi değildi. Musevi kökenli hocası filolog, eleştirmen Leo Spitzer'e (1887-1960) ve inançlarına saygı adına Türkiye'ye göç etmişti. Kimsesiz ve SSK emeklisiydi...

1521- Yayınevlerine bir öneri: Digitürk dergisinin yazı işleri müdürü Beril Yalçın'la söyleşi yaparken aklıma geldi. 370 bini abonelerin adresine yollanmak üzere ortalama 385 satan derginin edebiyat bölümü de var. Abonelerin profili göz önüne alındığında kitap ilanları için Digitürk uygun bir mecra olabilir.

Uygun ilan bedeliyle Sel Yayıncılık ilk ilanını verdi bile. (Kitabın adını fısıldamam.)

1522- ABD'nin en büyük 100 şirketinin genel müdürlerinin (CEO) toplam yıllık kazancı 1,9 milyara ulaşıyor. Kişi başına ortalama bordrosal gelir 19 milyon dolar.

(YKY yılda bir milyon kitap ve dergi satıp, sektörün ciro lideriyken net satışımız 6 milyon dolardı. Sektörün toplam cirosunun 35 milyon dolar olduğu varsayılırdı.)

1523- Boyalı gazetelere mega-boy bilmece/bulmaca hazırlayanları merak ederim. Bu uğraşı yaşam tarzına dönüştüreni var mıdır? "Doğuma yardımcı kadın (3 harf), Arının yaptığı (3 harf), Vilayet (2 harf), Kir izi (4 harf), Lisan (3 harf) şiddetinden sorular yöneltmekten bıkmazlar mı? Edebiyat, Kültür ve Sanat (Ar) ile ilgili sığ ötesi bulmaca sorusu bulamazlar mı?

1524- "Yaşamın sırrına ulaşmak için çırpınanlara; yaşamın sırrı sanatta." Oscar Wilde

1525- Ara sıra bir Latif Demirci kitabını rafından indirip zevkle yeniden odaklanırım. *Bugün Devlet İçin Ne Yaptın?* başlıklısının içinde, 09.09.2004 tarihli *Cumhuriyet*'ten kestiğim Emre Kongar yazısına rastladım. Orada Savaş Ay'dan okkalı bir alıntı var. (Söyleştiği T.A., pop şarkıcısı kocasından olaylarla boşanan bir manken):

S.A.: (Boşandıktan sonra) Ne zaman başkasıyla oldun?

T.A.: Epey sonra bir arkadaşım vasıtasıyla hayatıma bir insan girdi. Hakan Tanrıkut, Tekstilci.

S.A.: Sonra?

T.A.: 3 kişiydi Rafet'ten sonra. Beni severler, anlarlar sandım. Yanılmışım. İnsanların çoğunun şeyi kaymış artık... Çok eşlilik marifet değil ki. Hayvanların bile tek eşi vardır. Bir aslanın muhtemelen bir tek kaplan eşi vardır. O avlanır kadın kaplan da çocuklarıyla meşgul olur. Kaldı ki dediğin gibi ben muhafazakâr bir insanım. Ceyhanlıyım.

***

S.A.: (T.A. "milliyetçiyim" dedikten sonra) MHP'nin başında kim var?

T.A.: Osmaniyeli bir bey var da adını unuttum.

***

S.A.: Hobilerin ne senin?

T.A.: Şiir yazarım.

S.A.: Kim var sevdiğin şair?

T.A.: Fahir Atakoğlu... Yok yok o değil.. Hah Ataoğlu, bir şey Ataoğlu.

S.A.: Ataol Behramoğlu mu?

T.A.: O işte. Evde üç tane büyük kitabı var seri. Antoloji yani. Kişinin kendi yazdığı tüm şiirlerin alt alta birleşmesi. Ama içinde şey de var. Tüh! Bende inanılmaz isim kaybı var. Vitaminsizlikten galiba. O tanıdığımız isim var. Sürgüne gitti hani. Yaşlı... Büyük... Yasaklandı ya... Hani başka ülkelerde ödüller verildi. Çok büyük. Bizim oralı. Adanalı...

S.A.: Yaşar Kemal mi yoksa?

T.A.: Hah Yaşar Kemal.

S.A.: Şair ha?

T.A.: Evet İstanbul üzerine tüm şiirlerini okudum.

***

S.A.: (T.A. "Bu arada tarihim de çok iyidir. Kanuni'yi mesela çok severim. Yapıtları mesela. Camiler Osmanlı figürleri" dedikten sonra) Peki en büyük eseri ne Kanuni zamanının? Hangi cami?

T.A.: Aya Sofya tabii ki.

***

S.A.: (T.A. "Milli bayramları severim. 23 Nisan, 19 Mayıs" dedikten sonra) Ne olduydu 19 Mayıs'ta?

T.A.: Atatürk Samsun'a çıkartma yaptı.

S.A.: Neyle çıkartma gemisiyle mi?

T.A.: Kendi gemisiyle. Savanora'yla. Şimdi özel bir mülkiyet satın aldı o gemiyi.

LXII - "Bizdeki cehalet çok onur kırıcı. Kimse bir şey okumuyor. Yazarlar? Onlar sadece yazıyorlar."

1526- Hüseyin Alemdar'ın (doğ. 1962) kişisel çabalarıyla Orhon Murat Arıburnu şiir ödülüne hamilik yapmasını takdir etmişimdir. Bu yüzden, ödülü önemsemesem de, YKY'deyken bir yıl sponsorluğunun üstlenilmesini onaylamıştım.

Şairin, *Vakitler İncelikler* başlıklı son kitabının biyografi sayfasında, "Kurduğu Hera Şiir Kitaplığı ile ellinin üzerinde kitap yayımlayarak, genç şairleri kitap yayımlamaya özendirdi" denilmiş. Metin Celal bu bilgiyi doğrulayınca Alemdar'a sempatim arttı.

Emek ve tutkuya saygı, edebiyat tarihine hakbilir dipnotlar düşme adına bu minval bilgilerin de biyografi sayfalarında yer almasından yanayım. Bir Allah'ın kulu çıkıp da şairin girişimini bir yazıda taçlandırsaydı, eminim Alemdar'm biyografisinde o cümle yer almazdı.

1527- "Bir sanatçı bulan kişiye sanatçı denir."
Harold Rosenberg, 1973

1528- (Z)arif Mehmet H. Doğan (1931-2008) şiiristanımın genel valisiydi. Şiire en önemli katkısının, kalıcılaştırdığı "şiir yıllıkları" olduğunu düşünürüm. Tanışmamış ama telefonda sohbet etmiştik.

New York'ta mukim müthiş yazar ve insan Erje Ayden'le ilgili yazılarımı takip etmiş olmalı ki geçen yıl Ayden'in Samim Kocagöz'e imzaladığı kült kitap *The Crazy Green Of Second Avenue*'sünü bana armağan etmişti. "Sevgili Samim Kocagöz'ün kitaplığından bana kalan bir anı... Artık sizin M.H.D" notunu iliştirerek.

1529- Şiir Antolojileri mi?

- "Antolojilerin en gözde şiirinizi ıskalayacağı evrensel bir gerçektir." Dana Gioia

- "Antoloji yapmaya kalkışan herkes -herhalde- tescilli delidir." Paul Muldoon

- "Kıskançlık, nefret, kayırma, Balkanvari fitne/fesat sürtüşmesi – evett, bir çağdaş şiir antolojimiz daha dünyaya geldi." Harvey Porlock

1530- 10 Kasım 2007'de yitirdiğimiz küresel yazar Norman Mailer için üçüncü karısı Jean Campbell, "Tüm yaptığımız annesiyle birlikte akşam yemeklerine çıkmaktı," diyecektir.

1531- Şubat nitelikli kitaplar açısından verimli bir aydı.

FEKLAVYE - Semih Poroy, Sel / *Kaleydoskop* - Selçuk Demirel, YKY / *Bir Defterden* - Melih C. Anday, Everest / *Babalar ve Oğullar* - Nazmi Ağıl, YKY / *Zamana Yazılan Sözler* - Feridun Andaç, Doruk / *Arıburnu 1915*, Haluk Oral, İş Kültür / *En İyi Adamlar Yalnızken Güçlüdür*, Charles Bukowski (Çev. Avi Pardo), Parantez...

1532- 06.02.08 (Cuma, saat 12.50) - Çizginin heykeltraşı Semih Poroy'un *FEKLAVYE*'de yer alan yapıtlarından mürekkep sergisini izlemek üzere Galata'daki Schneidertempel Sanat Merkezi'ne gittim. Sinagogtan devşirme sergi mekânının kapısına dili de yetersiz bir not iliştirilmişti; "camideyim saat 13.30 açacağım."

1533- Önemli yazar Julien Gracq'ı (1910-2007) Noel arifesinde yitirdik. O, takma adla başyapıtlar kotaran coğrafya öğretmeni Louis Poirier idi. 1951'de Goncourt Ödülü'nü reddetmişti. Reklam ve şöhretten ürkerdi. Bir edebiyat akımına bağlı değildi; Andre Breton ve Jules Verne'in ilham perileri olduğunu söylediğine inanamıyorum.

1534- AZİZ NESİN!

Ali Nesin?

(Has ressam Sali Turan anlatmıştı; Aziz Nesin Türk milletinin %60'ı aptaldır söylemiyle gündeme oturduğu günlerde onu arabasıyla Taksim'den Nişantaşı'na götürmüş. Nesin yolda, "Aslında Türk milletinin %90'ı aptaldır diyecektim ama çekindim," diyecektir.)

1535- Seçmenlerin %46'sı AKP'ye oy verdi ve Türk milletinin %60'ı aptal... (Haydaaa, hesap yine tutmadı.)

1536- Kentimiz folklorunda "siğille" savaş: (*İstanbul Folkloru*, M. H. Bayrı - 1946)

- İlk nikâhlıdan yağ ve tuz çalınır, birbiriyle karıştırılarak "kefareti budur" diye siğil üzerine sürülür.

- At kılı ile dibinden boğulur.

- Yüz yirmi beş gram üzüm sirkesi içine limon kabuğu konur, bir hafta ayazda bırakılır. Sonra bu mayi siğil üzerine sürülür.

- Bir miktar tuz alınarak okunur, siğil üzerine sürüldükten sonra bir bez parçasına bağlanarak kullanılmayan bir kuyuya atılır.

- Bir incir dalına elde ne kadar siğil varsa o kadar çentik yapılır, dal ocak içine asılır, orada kuruyunca siğil de dökülür.

- Akşam ezanı ile yatsı ezanı arasında dışarıya çıkılır, yıldızlara bakılarak "Bu gece hem siğil, hem yıldız, yarın ne siğil, ne yıldız" denir ve bu üç gece tekrarlanır.

- Pilav yenirken sofraya dökülen pirinç tanelerinden yedisi alınarak siğillere sürülür ve sulak bir yere gömülür.

- Bir beyaz kâğıt alınarak üç ihlâs bir fatiha okunup üzerine üflenir, bu kâğıt parçası siğillere sürülür ve sulak bir yere gömülür. Kâğıt parçasına hiçbir şey yazılmamış olması şarttır.

1537- Gündemle de örtüşen öz çağrışımlar (*İmza: Bir Dost* -Metin Üstündağ, 1998): Cinnet: Postmodern ata sporu / Örtülü ödenek: Tesettürlü kapital / İkitelli: Kalkınmada öncelikli yöreler / Laiklik: Mamullerimizde domuz yağı yoktur / KİT: Kim İstiyorsa Tokatlayabilir / Demokrasi: Ya Sev Ya Terket / Trend: Öpsün Seni Zeki Müren'd / Sivas: Vasati 37 çöp / Darbe: Kaza geliyorum demez / Regl: Kanlı Nigâr...

1538- Roman projeleri:

i) Biri yalnız alıntı, diğeri aforizmalarla konuşan çiftin evliliklerini sorgulaması, ii) "Beşi Biryerde" başlıklı ve her cümlesi beş sözcükten mürekkep ve elli beş sayfa uzunluğunda.

1539- Küresel Yazma Ritüelleri:

Tennessee Williams yazdıklarını yüksek sesle yineler/ Henrik Ibsen sabah dörtte başlar/ Isaac Asimov günde on sekiz saat çalışır ve elli daktilo sayfası doldurur/ Alexandre Dumas her şeyi kafasında yazdıktan sonra önüne kâğıt alır/ Noel Coward The Times'ın ölüm haberlerinde adını görmeyince masasına koşturur/ Jane Austen aniden biri odasına girerse saklayabilsin diye minik kâğıt parçalarına yazar; ilham gelirse G.K. Chesterton sokak duvarlarına da yazardı derler...

1540- Çanakkale Savaşı'ndan belgesel öykülerle mücehhez *Arıburnu 1915*'in bir önemli özelliği de nicesi kullanılmamış fotoğraf, harita ve objelerle belgelenmesidir. Ve onların neredeyse tümü, yazarı Prof. Haluk Oral'ın (doğ. 1957) koleksiyonundan çıkmadır.

Matematikçi Haluk Oral aynı zamanda ülkenin seçkin -imzalı- kitap koleksiyonerlerindendir. Orhan Veli belgeseliyle de edebiyat tarihimize katkıda bulunacaktır.

1541- Arı çobanı...

1542- Renkli gazetecilerden Şinasi Nahit Berker'in (1920-1996) anı kitabı *Matbuat Hazretleri*'ni 02.07.07 tarihli sahaf safarimde edinmiştim. 1953 ürünü kitabın ön kapağında "Bu bir kitaptır" ve "Fiatı: 150 kuruştur" yazıyor. 74 sayfa süren anekdot demetinin arkasında, 14 sayfa tutan reklâm ve ilan bölümü var. (Kızılay'daki Ekspres Birahanesi abone olan memurlara yüzde 25 tenzilat uyguladığını muştularken, Baba Karpiç Şehir Lokantası, "Ye İç Keyfine Bak" demektedir. Tahran Kitabevi'nin ilanına komşu sayfada M.K.E., "Yeni Av Mevsiminde Sağlam ve Emniyetli M.K.E. Tüfeğini Tecrübe Ediniz" ricasında bulunmaktadır.)

Kitaptan iki anekdot:

ÇETİN ALTAN

Kasaba bile minnet etmez, biliriz amma, Çetin uslu değil, akıllı çocuktur... Hele Ulus'ta son fıkraları dillere destan... Ne var ki, Çetin'in fıkralarını Çetin'i tanımadan okuyacaksınız ki, zevkine varacaksınız.. Zira Çetin, biraz şom ağızlıdır... Meselâ der ki:

-Şu memlekette üç kişiyiz doğru dürüst fıkra yazan: Ben, Falih Rıfkı, Bedii Faik.. Eh Falih Rıfkı yaşını başını almış, nasıl olsa yakında ölecek, Bedii Faik ise ümitsiz... Kala kala ben kalacağım gene!..

ORHAN VELİ

Allah gani gani rahmet eylesin, Orhan Veli, "Karşı"yı çıkarmış... Meyhanede rastlaştık... Ben:

- Uğurlu kademli olsun, kitabın çıkmış... Alacaktım ama meteliğim yok... Kitaptan varsa bir tane veriver... Bir kadeh de şarap ısmarla...

Orhan o sevimli gülümseyişi ile bir güldü:

- Otur bakalım dedi, garson Mustafa'ya da seslendi:

- Mustafa, Şinasi'ye bir bardak şarap!..

Sonra gazetelerin arasından, "Karşı"yı çıkardı... İlk boş sayfasına bir şeyler yazdı:

- Al kitabını, dedi...

Aldım, yazdığı yazıyı okudum... Bakın ne yazmış:

"Şinasi Nahit Berker'e,

Satış anında kolay yırtılabilmesi için ithafımı bu sayfaya yazdım.

12.XI.1949 Orhan Veli"

1543- *Özgür Edebiyat*'taki (Ocak-Şubat 2008), "Şiirin Önündeki Engel Hayal İkamesi" başlıklı yazının final paragrafıdır.

"Öte yandan, en başından beri tüm yukarda anlatılanların farkında olan bir şair için gereken 500 okuyucudur. Vefakâr, sağlam, idrâk, inat, izzet, yani ahlâki inanç sahibi, daimi 500 kişi. Yirmisinden, ellisine kadar seni okuyan, çocuğuna da seni tavsiye eden 500 kişi, diyenar müşterisi değil, banka ziyaretçisi hiç değil, ilm ve feyz ortağı, hikmet ve bilgelik sevdalısı 500 kişi. Şiire verilmiş uzun yıllar sonrası böylesi bir serveti edinebilen, menzile ulaşmıştır. Öteki bağlamda, şiire olan ilginin azalması, kapitalist medeniyetin popüler kültürüne ilişkin bir meseledir, ki o, o şairi ve şiirini bağlamaz."

Oktay Taftalı

(Ülkemiz şairleri birbirini okusun ben ona da fitim. Memet Fuat, "Şiir kitapları satış rakamlarından, şairlerin bile birbirlerini okumadığı anlaşılıyor," buyurmuştu.)

1544- Verimli olmadığım düşüncesiyle canlı söyleşilerden kaçınırım. Benimle söyleşmek isteyen sorularını yazılı olarak yollamalıdır. *Varlık* dergisinin *Senelerce Senelerce Evveldi* için yolladığı sorulardan etkilendim. Yazarının sorularından romanımı (ç)özümlediği anlaşılıyordu. Onları alt alta okuduğum zaman, kitabı deşifre edebilen bir tanıtım yazısıyla karşılaşmanın sürprizini de yaşadım.

Enver Ercan'ı arayıp, "Kim bu Ceyda Demircioğlu?" dedim. Yirmiiki yaşında bir edebiyat filiziymiş. Enver Ercan'ın da ondan umutvar olmasına sevindim. (İlk fırsatta Ceyda'yla tanışmalıyım.)

1545- *Günlüklerin Işığında Tanpınar'la Başbaşa*'dan:

"Yine sağcılığa geliyorum. Sağcı olmak çok güç hatta imkânsız. Evvela memleketimde en cahil ve budala insanlar sağcı. Yahud da aşikâr

şekilde hain ve ahlâksız. Peyami Safa... Peyami Safa'dan iğrencine tesadüf edilir mi?"

"Yahya Kemal bizim için çok şey yaptı. Fakat o da ufuklu değildi. (Benim için hele müthiş şeyler yapabilirdi. Neleri kolaylaştırmazdı. Bunları yapmadı.) Fakat o da ufuksuzdu. Türkiye'de mahpustu. Yahya Kemal'in şark musiki zevki ve muhabbeti zannetmem ki benim gibi olsun."

1546- Otomobillerinde sigara içerken külünü ve izmaritini yola atanlar, sizin nereli olduğunuzu biliyorum.

(P)istanbullusunuz siz!

1547- "Ekim (1976)

"Dostoyevski'nin *Cinler* adlı romanına iki yıl arayla yeniden başladım. Bu kere ara vermeden bitireceğim. Geçen yüzyıl ortalarında Rusya'nun durumu, bizim şimdiki durumumuzdan daha ileriymiş, öyle anlaşılıyor. Bizdeki cehalet çok onur kırıcı. Kimse bir şey okumuyor. Ya yazarlar? Onlar sadece yazıyorlar."

Bir Defterden - Melih C. Anday, Everest

(Dipnot: Otuz yıl sonraki durum daha vahim. Vasat yazarlar gündeme oturmak için bilumum edeb(iyat)dışı girişimlerden medet umar oldular.)

1548- İngiltere'deki yayıncım Telegram'ın baş editörü, ödüllü şair Rebecca O'Connor'dan (doğ. 1975) bir çeviri girişimi:

ARTIK SÖZCÜKLER

Sana yollamadığım mektup demetinden dem vurmak isterdim
ve yatakta nasıl pijama giymeye başladığımdan,
bana Bayan Warby derler ve bana itaat etmek zorundasın
diye aya diklenmeye kalkıştığımdan.
Ve sana o hazzı anlatmak isterdim,
yakında kavuşacağımızı duyunca
suya takla atarak mı dalacağımdan.

1549- Londra'daki otelimin karşısında, iki milyon kitaptan mürekkep, Avrupa'nın en büyük kitabevinin (Waterstone's Piccadilly) konuşlandığını yineliyorum. Binaya komşu yalın St. James Kilisesi'nin mimarı, Büyük Britanya'nın Sinan'ı, Sir Christopher Wren'dir.

Kilisede öğlenleri ve hafta sonu akşamları klasik müzik konserleri verilir. Aralık ayında Londra'dayken, kilisenin ilan panosunda Eren Aydoğan adını görünce heyecanlandım. Girişteki halkla ilişkiler masasında, müzisyenimizle ilgili el ilanına define haritası gibi sarıldım. Yakışıklı Eren hem de ödül sahibi bir piyanistti. Akademisyen yorumcu Yonty Solomon onun için, "O müthiş yetenekli, gerçek bir virtüözdür," demişti. Konser günü Londra'da olamayacaktım ama Eren Aydoğan adını hafızama nakşettim. Soyadmdaki şanlı "ğ" harfine sahip çıkmasını da benimsedim.

1550- (Kaynak: DPP-MDP)

11-17 Şubat haftasında, ülkedeki ulusal gazetelerin otralama günlük satışı 5,1 milyondu. Toplamdan spor gazetelerinin skoru düşülürse, net satış 4,7 milyon. Bu toplama göre Türkiye'nin en çok satan gazetesi *Zaman* (751 bin). Onun %95'inin satış yerine abonelere -bedelsiz- dağıtıldığı vurgulanır. Demek ki haftalık satış rakamı 4 milyon.

70 milyonluk Türkiye'de ulusal gazetelerin günlük toplam satışı 4 milyonken, 60 milyonluk B. Britanya'da yalnızca *The Sun* ve *The Daily Mail*'in satışı 4,5 milyondur. Türkiye'de bir gazetenin fiyatı 50 yenikuruşun altındayken, her gün 3 milyon dolar değerinde ekmek çöpe atılmaktadır. Sonuç yoksulluk edebiyatı yaparak rafa kaldırılmayacak denli ürkütücüdür. Bu istatistiklere neden mi başvurdum? Gazete okunmayan bir ülkede, kitap okunmuyor diye hayıflanmanın anlamsızlığını vurgulamak için olamaz mı?

(100 Temel Eser, 101 Dursun Keser, 102 Fadime Heder, 103 İmdat Yeter...)

LXIII - "Süreç Türk Orduları'nın Viyana (kapısından)... geri çekilmesiyle başladı. Yıl 1683'tü, günlerden *11 Eylül*" - M. Amis

1551- Martin Amis (doğ. 1949) her fırsatta aykırılaşmaya çırpınan bir yazar. "11 Eylül" olgusuyla ilgili karaladığı nice yazıdan bir kitap üreteceği belliydi.

"The Second Plane" (J. Cape, 2008) başlıklı kitabında, El Kaide'sel sürecin aslında Türk ordularının Viyana'dan geri çekilmesiyle 11 Eylül 1683'te başladığı kanısında. "O tarih" kendi deyimiyle Anti-İslamist Amis'in, romantik bir uydurması.

Hazretin, babası önemli yazar Sir Kingsley Amis (1922-1995) için, "Babam Booker'ı alana dek o ödüle küfrederdi," dediğini anımsıyorum. Şu sırada İskandinavya'da kıpırdatılan Anti-İslamist cereyana kapılıp, Nobel için nabız mı yokluyorsun Amis Jr.?

1552- Ne zaman kitabevi raflarında yeni bir Elif Shafak kitabı görsem, piyasaya sahte dolar sürülmüşçesine tedirgin olurum.

1553- (S)aldırmanım Semih Gümüş (S.G.) "Yüzyılın 40 Romancısı" anketini de mi yüzüne gözüne bulaştırdı? Hazırlanış, sonuç ve sunuş açılarından anket şiddetli tepkiler aldı. Eleştiri yoğunluğunun yanı sıra, tepki sahiplerinin edebiyatın "ağır top" adları olması ibret vericiydi.

S.G.'nin 22.02.08 tarihli (*Radikal Kitap*) yazısında, *kitap-lık* dergisinin 1998'de düzenlediği "75 Yılda Cumhuriyete Mührünü Vuran 75 Kitap" anketine, *faul yaparak abanmasını* beklemiyordum ama şaşırmadım da.

S.G. yazısında eleştirenleriyle toptan hesaplaşırken, "... '75 Yılda Cumhuriyete Mührünü Vuran 75 Kitap' ile 78 yazarın adının yer aldığı 'En Çok Oy Alan Yazarlar' başlığıyla iki kapsamlı liste yayımlamıştı *kitap-lık*. Derginin seçimini, özel olarak oluşturulan 15 kişilik kurul yapmıştı. Bu anketin sonunda toplanan oylar, hangi yazarın yalnızca bir oy aldığına varıncaya dek, bütün ayrıntılarıyla yayımlanmasına karşın, o zaman kimse kızmamış..." demiş.

Anket fikri bana aitti. Seçici kurul İlhan Berk, Ahmet Oktay, Cevat Çapan, Nermi Uygur, Bozkurt Güvenç, Ahmet Kuyaş, Tahsin Yücel, Orhan Duru, Füruzan, Mehmet H. Doğan, Füsun Akatlı, Doğan Hızlan, Nazar Büyüm, Turhan Günay ve bendenizden mürekkepti.

Başlığından da anlaşılacağı üzere, bir döneme mührünü vuran 75 kitabı seçmekti anketin amacı. Seçilen kitabın 25'i şiir, 23'ü roman, 9'u öykü, 8'i deneme/eleştiri, 10'u diğer türlere aitti. Yapıtları yayım tarihine göre sıralanırken, "İşte Cumhuriyet'in en önemli 78 yazar ve şairi" denilmemişti.

Yazar -ve psikiyatr- Kaan Arslanoğlu'nun 18.01.07 tarihli *Cumhuriyet Kitap*'taki ("Yüzdeki Tırnak İzleri ve Pamuk Terörü") vurucu yazısı hep aklımdadır. Orhan Pamuk'u önemsemezken Nobel aldıktan sonra alkış tutanlar arasında önce S.G.yi anmıştır. "*...Gümüş, Pamuk'un romancılığının abartılmasından ciddi rahatsızlık duyardı (Puslu Ada, T.İş Kült.Yay., 2002), şimdi bu ödülün edebiyatımıza kazandırabileceklerinden bahsediyor. Daha kötüsü onu 'yalnız', yani salt kendi doğruları için yazan yazar ilan ediyor...*"

Bu noktadan sonra S.G.'nin hangi açmazına şaşırabilirsiniz ki?

1554- Yaşayan en önemli beş Türk romancısından biri belledğim İbrahim Yıldırım *Varlık*'taki "Şubat Notları"nda;

"Semih Gümüş'ün pişman olması gereken anketlerinden biri de NotosBlog'da yaptığı 'Hangi Dergiyi Okuyorsunuz?' anketi ve anket sonuçlarına ilişkin yaptığı yorumlar.

Sözünü ettiğim ankete 243 *Notos Öykü* veya NotosBlog okuru katılmış. *Notos Öykü* 187 oy ile toplam oy kullananların %76'sının oyunu almış. Diğer dergilerin aldığı oylar ise şöyle:

Varlık:	%37 (92 oy)
kitap-lık:	%30 (73 oy)
Sözcükler:	%20 (49 oy)
Mesele:	%16 (41 oy)
Virgül:	%14 (35 oy)
Özgür Edebiyat:	%11 (28 oy)

Notos okurları ile yapılan normal olmayan anket girişiminin böyle sonuçlanması normal. Ancak, Semih Gümüş ortaya çıkan istatistiki tuhaflığın farkında olmalı ki *Notos Öykü*'yü değerlendirme dışı tutmuş" diyor.

(S.G. *Notos*'unu değerlendirme dışı tutmuş ama oyların %76'smı aldığını da saklamamış.

Aklıma yine *kitap-lık* anketi geldi. Orada da Enis Batur kitaplarına gelen oyları değerlendirme dışı tutturmuş ama ben bunu aylar sonra duymuştum. Ve bu gerçek henüz yazıya geçiriliyor.)

1555- Nedim Gürsel'in tarihi romanların popülaritesini sezip derhal ol minval roman(lar) kotardığı söylenir.

Dindarlıkta din bezirgânlığının tozduman olduğu süreçte, *tribünlere* belki de *şeref tribününe* yönelik bir roman lütfetmiş bu kez yazarınız. *Allah'ın Kızları*, adıyla, konusuyla ve kapağıyla bir özel misyon kitabı. Ekstra önlem için, "İnançlı Müslümanları kışkırtmaktan özellikle kaçındım" diyecektir bir söyleşisinde.

Nedim Gürsel deyince onun 52 veya 53 yaşındayken, "Edebiyatımızı Şereflendirmesinin 40. Yılını" kutlattığı etkinlik(ler) aklıma gelir.

1556- Bejan Matur'un, son şiir kitabı aşkına söyleşirken Kürt ve Alevi kimliklerini ilk fırsatta öne süreceğini bekliyordum. 22.03.08 tarihli *Radikal* söyleşisine, "Maraşlı olmak" da eklenmiş.

Matur bu kimliklerini şiirin üstünde sos yerine (g)ezdirmekten vazgeçmeyecek gibi! (Onun da bir *Zaman* yazarı olduğunu bilmiyordum. Hmmm...)

Bazı fotoğraflarında bir E.A. Poe güzeli denli gizemli şair için; şiirin az acılı Elif Shafak'ı dememek için kendimi zor tutuyorum...

1557- Gülten Akın ana-kraliçesi, Birhan Keskin kraliçesiyse Şiiristanımın, Gonca Özmen (doğ. 1982) prensesidir.

İkinci yapıtı *Belki Sessiz*'i heyecanla beklemiştim. YKY'den çıkan kitabından:

TAŞLIK

Biraz önceydi
Serinlik verdim taşlığa

Ev içleri kadardım
Tozdum bir masada

Nedense bu dünyaya iyi gelirdim

Güzdü
Gölgesiz bir suydum

Pencereleri açsam üşür müydünüz
Biraz daha aralasam sözcükleri

Bir yerlere terin bulaştı

Lekesi kalır bilirim
Bilirim lekesi kalır ağlamanın

Bir sözdün
Parmağımdan düştün

Ben, o kâğıttaki
Makas iziyim hâlâ

1558- (M)art ayından diğer kitap önerileri:
Bahtiyar Ol Nâzım - Vera T. Hikmet, YKY / *Danaburnu* - Oktay Rifat, YKY / *Çıkrık* - Süreyya Berfe, YKY / *At Çalmaya Gidiyoruz* - Per Petterson, Metis / *Beyaz, İpek Gibi Kar* - Ataol Behramoğlu, Cumhuriyet Kitapları / *Son İstasyon* - Jay Parini, Merkez Kitapçılık...

1559- Üçüncü baskısında patinaj yapan *Senelerce Senelerce Evveldi*'yi bitireli yedi ay olacak. Kafamda yeni bir yazı projesi bulunmamasının keyfini çıkarıyorum. Daha doğrusu bilinçaltımda iki aday proje var, onlar birbirleriyle didişirken ben *şimdilik* rahat ediyorum.

1560- Yeniçağ Avrupa'sındaki soylu malikânelerinde çalışan müzisyenlerle hizmetçiler aynı üniformaları giyerlermiş. (Franz J. Haydn dahil.)

1561- Sigmund Freud agorafobi (alan korkusu) ile siderodromofobiden de (tren korkusu) mustaripti.

1562- Sahaflar sahafı Sami Önal'ı (1938-2008) yitirdik. Aynı zamanda emekli subay, eğitmen ve yazardı. Oltuluydu, bilgeydi, nüktedandı. (Şavşatlılarm değerini bilirdi.) Kitaplıkları kimvurduya giden rahmetli bibliyofillerin arkasından hayıflanırdı...

1563- Amerikan edebiyatının bana göre Behçet Necatigil'i, Güven Turan'a göre Sabahattin Kudret Aksal'ı Wallace Stevens (1879-1955) bir sigorta şirketinde yöneticiydi. Şiirlerini ev-iş-ev arasında yolculuk ederken kafasında yazar, akşamları ak kâğıda temize çekerdi. Etkilenirsem endişesiyle, çağdaşı şairleri okumazdı...

1564- Zamane Atasözleri (*İmza: Bir Dost* - Metin Üstündağ):
-Ner'de beleş, or'da özelleş.
-Gülü seven, dikenine epilasyon yaptırır.
-Her gönülde bir arslan sosyal demokrat yan gelip yatar.
-Bana bir harf öğreteni, polise ispiyon ederim.
-Ayağını, yayın organına göre uzat.
-Bir Türk dünyaya bedelli askerdir.
-Ner'de Yök'lük, or'da bök'lük.

1565- Ağır dergi *Prospect*'in şubat sayısından, sayısal kıs(s)alar:
- "İrlanda'daki konutların üçte biri, son on yılda inşa edilmiş."
- "2006'da Fransa'da, evlilik dışı doğumlar evlilik içi doğumları geçmiş."
- "Irak'ta öldürülen her asi için 250 bin kurşun sıkılmış."

1566- 05.03.08! Başestet Engin Yenal'la Ağacamii Sokak'taki bir lokanta vitrininde rastladığımız duyuru: "Ev Yapımı Organik Manda Yoğurdu."

1567- Çağdaş gezi edebiyatının küresel öncüsü Paul Theroux'nun (doğ. 1941) *The Pillars of Hercules*'inden: "Türkler kültürlerini, dillerini, dinlerini ve mutfaklarını yalnızca Yunanistan'a değil; tüm Ortadoğu'ya ve Budapeşte'ye dek olmak üzere Avrupa'ya götürmüşlerdir. Bunun ikilemleri devam etmektedir; Yunan yemekleri aslında Türk yemekleridir ve Yunanca bellediğimiz nice sözcük aslında Türkçedir -kebap, döner, köfte, meze, tarama salata, dolma, yoğurt, musakka vesaire- ama hepsi Türkçedir."

1568- Kilyos'a doğru Karadeniz'e egemen bir tepede konuşlanmıştır. / Garsonlara verilen sipariş dışında orada konuşmak yasak! / Yalnızca barok müzik, füzyon cazı ve tango çalınır. / Kitaplığında hüzün dokulu kitaplar bulunur. / Sinema salonunda gösterilen filmlerin tümü sessizdir.
Adı "Cafe Yalnızlık Gittiğin Yoldan Gelir." / Proje aşamasındadır.

1569- Galeri Elipsis (info@galerielipsis.com) çağdaş fotoğraf sanatına odaklanan ilk özel galeri. Çukurcuma'nın gizemli Faikpaşa Yokuşu'ndaki mekânda geçen ay Isabel Muñoz retrospektifi vardı. Sanatçının bazı siyah/beyaz yapıtlarının etrafında bir heykel mi keşfedercesine dönmek isterdim. Nicesinde sessiz klip tadı vardı, beste ve güftesi izlerine ait.

1570- Savaş ve Barış / Alkol ve Şiir:

- "Bir şairde fazla ayıklık tehlike işaretidir." Tony Hoagland, 1994
- "Sarhoşken yaz, ayıkken cilala." David Burnett, 2003
- "Alkol yazmayı kolaylaştırmaz. Bir işe yarasaydı dünyadaki sarhoşların yarısı büyük şair olurdu." Gwyneth Lewis, 2004
- "Edebiyat türlerinde rastlanan o alkol kütlesi; şiirdir." Grey Gowrie, 1994

1571- Hayatımız *Romanya*:

- "Son yıllarda roman okumaktan çok roman yazmayı seven bir toplum olduğumuzu söylersem bunu abartı saymamalısınız." *Zamana Yazılan Sözler* - Feridun Andaç
- "Romanı hakkında Tahsin Yücel'in, Jale Parla'nın ya da Ömer Türkeş'in yazması değil, yazarın Ayşe Arman'ın kırmızı koltuğuna uzanması önemli." *Cumhuriyet Kitap* (28.02.08), Metin Celâl

1572- Alain Robbe - Grillet (1922-2008) *nouveau roman*'ın tarzanıydı. Onun romanlarını tamamına erdirememizden haz alırdı kanısındayım. New York Üniversitesi'ni, ona 2006'da fahri doktora verdiğine pişman etmiştir.

1573- Adnan Varınca'yı (doğ. 1918) resmin Fazıl Hüsnü Dağlarca'sı bellerim. TEM Sanat Galerisi'nin 2008 sergi katalogunu birlikte irdelediğimiz has ressam Sali Turan onun için, "Bıçak sırtında seyreden ustalıkların ressamı" demişti sanki.

1574- Magazin dokulu ama edebi bir anket projesi -

Tek sorudan mürekkep ve şair/yazar tayfasına sorulacak: "Çağdaşınız bir şair veya yazarla evlenmek zorunda kalsaydınız, kimi seçerdiniz?"

1575- *Laz Bakkal ile Tombalak*'tan (Yılmaz Erdoğan, Sel):

LAZ BAKKAL TOPTANCIYLA KONUŞMAKTA.. TOPTANCININ ELİNDE BİR KLASÖR, YERDE KOLİLER..

TOPTANCI: Laz Bakkal hakkında şikâyet var, ona göre!

LAZ BAKKAL: Neye göre?

TOPTANCI: Ona göre işte!

LAZ BAKKAL - O nedur?

TOPTANCI - Şikâyet!

LAZ BAKKAL - Şikâyet nedur?

TOPTANCI - Bizim deterjanın yanında hediye mahiyetinde ve deterjana yapışık olarak verdiğimiz diş macununu bütünden koparıp satıyormuşsun.

LAZ BAKKAL - Ben diş macununu bütünden mi koparmışım?

TOPTANCI - Benim kurduğum cümleyi özetlemek gerekirse, ki gerekmezdi, söylediğin doğru..

LAZ BAKKAL - Kim söylemişse yalan demiş.. Ben kimsenin cümlesini özetlemedim! Tenezzül etmem bir kere!

TOMBALAK - Laz bakkal amca, toptancı abinin dediği başka.. Hani sen her deterjan alana bir de diş macunu veriyorsun ya, onu diyor..

TOPTANCI - Diş macunu vermene bir şey demiyoruz, vereceksin tabii, diş macunundan da ayrıca para alman üçkâğıt sınırlarına giriyor.. Yani burada müşteri diş macunu almadan deterjan alamaz durumuna düşüyor ki, firmamızın ismi lekeleniyor! Bir deterjanın lekelenmesi ne kadar hazindir takdir edersin!

LAZ BAKKAL - Diş macununu bedava mı verecağum? Yok ya? Benim alnımda keriz mi yazi?

TOPTANCI - Seninle ilgisi yok, o tamamen bizim firmanın kerizliği!

LXIV - "Derin devlet" var da, "Derin millet" niye yok.

1576- ABD ve Türkiye resim arenasını iyi tanıyan bir dostum, "Oradaki ressamlar arasmda tatlı bir rekabet, buradakiler arasmda ilkel bir çekememezlik var," demişti. (Benzer bir genelleme yurdum yazar ve şairlerinden esirgenemez.)

Yazarlarımız -genelde- hasetlikten birbiri lehine; korkudan aleyhine yazamazlar. (En sağlamı dedikodu etmektir.) Edebiyat dünyası dışmdan birinin roman yazmasından zinhar hoşlanmazlar. Onlardan biri ardı ardına *ses getiren kitaplar* kotarırsa, haddini bilmeze karşı neredeyse yekvücut olurlar. Kitaplarına, okumadan, çamur atmak veya görmezden gelmekten haz alırlar. O kişinin on yedi yıl bir kültür ve sanat kuruluşunda yönetim kurulu üyesi ve başkanı olarak hizmet vermesi; edebiyat ve sanata hamilik etmesini takdirden de yoksundurlar...

Anglo-Amerikan dergilerde Fransız akademisyen Pierre Bayard'dan (doğ. 1954) *How To Talk About Books You Haven't Read* (Okumadığınız Kitaplar Hakkında Konuşma Sanatı) başlığıyla bir hiciv kitabı çevrildiğini okuyunca aklıma aşağıdaki anekdot geldi:

Yıl 2001. Yazarların da uğradığı bir barda bir sözde yazar, okumadığı ilk kitabımı (*Yalnızlık Gittiğin Yoldan Gelir*) eleştiriyormuş! Orada bulunan ve romanımı okuyan bir yazar, kitabımı savunmak zorunda kalmış. Sözde yazar; "Arkadaşın olduğu için onun kitabını övüyorsun," diye mızıklayınca dostum, "Sen de arkadaşımsm. Şimdiye dek senin tek kitabını övdüğümü gördün mü?" buyurmuş.

1577- 1957'de gittiği New York'tan henüz İstanbul'a dönmeyen müthiş yazar ve insan Erje Ayden (doğ. 1937), Yahya Kemal'den şiir kitapları istedi. İstiklal Caddesi'ndeki kitabevlerinde ancak *Kendi Gök Kubbemiz*'i bulabildim. Sahaf Turkuaz'dan edindiklerimse; *24 Şiir ve Leyla* (sağlığında çıkan tek şiir kitabı) ile *Eski Şiirin Rüzgârıyla.*

Teşekkür faksında Yahya Kemal'i (1884-1958) tanıdığından bahsetmişti Erje Ağabey. Park Otel'de karşılıklı cinfiz içerlermiş. Orhan Veli ve ekürisinin şiirlerini beğenirmiş üstat. Gözde dostları BJK'li Şükrü Gülesin ile Safiye Ayla'yınış. (Onlarla barbut atarmış.)

1578- Nisan! Meşrutiyet Cad. No. 19'da bir kitabevi açıldı. İngiltere Başkonsolosluğu'nun eski cümle kapısı karşısındaki mekânın adı "Kitap İçin". Onunla sayfam arasında adaşlıktan öte bir organik bağımız yok. Sahibi, kitabevi dünyasında gördüğüm en beyefendi kişilerden Murat Uncu.

"Kitap İçin" indirimli ama nitelikli ürünlerden mürekkep. (Aralarına Mehmet Y. Yılmaz'ın bir sığ kitabının karışması kuralı bozmuyor.) İlk seferimde on üç kitap aldım ve otuz YTL. ödedim. Labirent mekânda bir sahaf çekiciliği de yok değil.

Üç *Serendipitisel* ganimet: *Aforizmalar* - Yalçın Sadak, Düzlem / *Ege Rüzgârları* - Sefa Taşkın, Sel / *Claudette Diye Biri* - Alain Bosquet (Çev. Aykut Derman), Can.

1579- Aforizmalar'dan - I (Yalçın Sadak).

-Yöntem düşüncenin polis örgütüdür.

-Düşünce tarihi bir keşifler tarihi değil, kurgular tarihidir.

-İnanma, kul olursun!

-Yaşamı anlayan yaşamın dışındadır artık.

-Şiir dilin barbarlığıdır.

-Teşhirciliğin entelektüel bir tarzı da var: Ünlenmek arzusu.

1580- Adımın ilk hecesinden yola çıkan edebiyat arenasının kimi çokbilmişleri, Sel Yayıncılık'ın sahibi olduğumu iddia etmekteydiler.

Sel'in sahibi veya ortağı değilim ama orada sahibi denli rahatım. (Beni oraya Enis Batur yönlendirmişti.) Sahibi, nitelikli işler kotarmak için çırpınan İrfan Sancı. Yayınevi adının ilham kaynağı herhalde, İrfan'ın eşi ve kuruluşun kilit yöneticisi Selma Sancı'dır.

Şimdi de bazı bankacı dostları Sel'in ortağı olmadığıma inandırmak için ant içmem gerekiyor. "Bir yayınevim olsaydı ona 'Serendipity'den başka ad düşünemezdim" diyerek onları ikna edemeyebilirim. Farsça kökenli sözcüğün, "Bir güzelliği ararken diğerine kavuşmak" anlamına geldiği kaç bankacıyı sarsabilir ki?

1581- 2007'de en çok gezilen müzeler (Kaynak: *The Art Newspaper*, Nisan 2008):

1- Louvre, Paris: 8,3 milyon / 2- Centre Pompidou, Paris: 5,5 milyon / 3- British Museum, Londra: 5,4 milyon / 4- Tate Modern, Londra: 5,2 milyon / 5- Metropolitan, New York: 4,6 milyon / 6- National Gallery,

Washington: 4,5 milyon / 7- Vatikan Müzeleri, Roma: 4,3 milyon / 8- National Gallery, Londra: 4,2 milyon / 9- Musse d'Orsay, Paris: 3,2 milyon / 10- Prado, Madrid: 2,7 milyon kişi.

(2007'de, Topkapı Sarayı'nı kaç kişinin gezdiğini siz de merak ettiniz değil mi? Listelenen müzeleri ziyaret etmek şansım oldu. 2, 4, 6, 7, 8 ve 9. sıradakiler Topkapı'nın sıklętinde değildir.)

1582- İyi bir şairimizden şiir okurken Türkçe'nin, şiire yakışan "öz" bir dil olduğunu düşünürüm. Bir Türkçe romanın İngilizcesine göz gezdirirkense onun varsıllaştığını düşünmeden edemiyorum. *Strange!*

1583- Şiirin Sürgiti:

- "Şairlerin otomobil kullanmadığı malum ama onların telefon cevap makinelerini kullanırken zorlandıkları da gerçektir (Başkasının telefon makinesine mesaj bırakma dahil.) James Campbell, 28.11.98

- "Erkek şairler arasında yaptığım araştırmaya göre, onlar otomobil kullanmayan ve daha önemlisi yüzemeyen bir türe mensup." Eva Salzman, 28.01.98

(Tuğrul Tanyol da şairlerin şoförlük yap(a)madığını çevresinden örneklerle vurgulamıştı. Selçuk Altun da otomobil kullanmaz ve yüzemez. Çünkü o deniz kenarı yerine kitabevi, müze ve konser salonu kenarlarını yeğler. Neden otomobil kullanmadığımı soranları, "Bu eller bana direksiyon sallamak için bahşedilmedi" diyerek güldürmeye çalışıyorum.)

1584- *Misfits Country*'den (Arthur W. Knight):

Marilyn Monroe ile eski eşi Arthur arasında geçen bir diyalog:

"Yves'e (Motand) sesimi çıkarmayabilirim. Ama bir gecelik ilişkilerini asla anlayamadım. Otomobil tamircileri, şoförler," derken Arthur'un sözcüklerini özellikle seçtiği belliydi."

"Sen neyi anladın ki.

"Evimize paket getiren bakkalın çırağıyla bile düzüştün. Tanrı aşkına Marilyn, bu ne biçim bir bahşiş verme usulü!"

"Ama o çok yalnız görünüyordu. Bir dosta gereksinimi vardı. bu senin asla anlamayacağın bir durum."

Misfits (Uygunsuzlar) 20. Yüzyıl'ın önemli filmlerindendi. John Huston'un yönettiği 1961 ürünü filmin senaristi Arthur Miller'dı. Marilyn Monroe, Clark Gable ve Montgomery Clift başrol oyuncularıylı. Monroe ve Gable'm son filmleriydi. Film Nevada'da çekilirken, kitabın yazarı

A.W. Knight da oradaydı. Aynı zamanda film eleştirmeni olan Knight, filmin çekiliş süreciyle ilgili çarpıcı romanı 47 yıl sonra tamamladı. Dostu Erje Ayden'in ricası üzerine Selçuk Altun'a da imzalı bir kopya yolladı. O, Nevada'da 2300 nüfuslu -ücra- Yerington'da mukim. (Bir gün onu bulmaya gidebilirim.)

1585- *Geçmiş Zaman Fıkraları*'ndan (Abdülhak Şinasi Hisar, 1958):

Tatavla isyanı

Berlin Kongresi zamanında Rus murahhasları askerlerinin İstanbul'u işgal etmelerini istedikleri sırada, Tatavla'daki Rumlar da, bu Rus iddialarını körüklemek için bir isyan baş göstermeğe çalışıyorlarmış.

Zaptiye Nazırı onlara karşı asker gönderilmesi lüzumunu yazmış. Halbuki bunun nasıl tefsir ettirileceği malûmdu. Başvekil olan Ahmed Vefik Paşa hemen arabasına atlayıp Tatavla'ya gitmiş. Orada dört-beş yüz kişi bağırışıyorlarmış. Kendisinin şöhreti, görünüşü, öfkesi, arabası, topluluğa tesir etmekten geri kalmamış. Romatizmalı ayaklariyle yere inerek ilk rastgeldiğine kullandığı sopa ile vurduktan sonra, diğerinin üstüne doğru yürüyünce, ayaktakımı çil yavrusu gibi dağılmış ve isyan bastırıldıktan sonra kendisi saraya gelmiş.

Zaptiye Nazırını oraya çağırtmış. Gelince, "Yakın gel" diye aralarında birkaç adım kalınca, iki parmağını ona uzatarak "Ben adamın iki gözünü birden oyarım! Seni miskin herif, seni! Taburlarla asker sevkedeceğine kendin gidip de o karga derneğini niçin sen dağıtmadın? Devletin başına gaile mi açacaksın!" diye onu kovmuş.

1586- Önemli yazar Abdülhak Şinasi Hisar (1888-1963) sürekli maddi sıkıntı içinde yaşadı. Yaşadığı bir idari kargaşa yüzünden emekli maaşı da yoktu. Nüfuzlu tek tük dostu onu sürekli kollardı. İki şirketten aldığı hakk-ı huzur ile geçinirdi. Yalnızdı, aseksüeldi, hizmetkârı Sabri Efendi ile otururdu. Elinin darlığına karşılık, müsrifti. Daha doğrusu para mefhumu yoktu. Örneğin, postacıya cüzdanında ne varsa verirdi. 1960 darbesinde iki şirketteki göstermelik işlerinden de oldu. Gümüşsuyu'ndaki ev sahibi onu denize nazır dairesinden çıkarınca, Levent'te bir daireye taşınmıştı.

Bu bilgileri Çelik Gülersoy'un *A. Şinasi Hisar* adlı kitapçığından derledim. Çelik Gülersoy, Hisar'm gerçek dostlarındandı. Kalan satırlar ona ait:

"Dostum arife günü ölmüştü, bayramda cenazesi kaldırılacaktı. Bizim Kurumdan (Türk Turing) bir çelenk yaptırılması isteğime Başkan (Reşit Saffet) Atabinen, şu gerekçe ile hacet görmedi: "Evladım, arkasında kimse bırakmadı ki! Çiçeği kim görecek?" Böylece o genç yaşımda, çiçeklerin, anılara saygı için değil, kalanlara nümayiş için gönderildiğini öğrenmiş bulundum. Cenaze namazı Aksaray Valide Camii'nde az bir cemaatle (50 kişi kadar) kılındı.

"Son bir ibretlik olay var: Benim patronum, gerçekten büyük insan Atabinen'e Hak Tealâ, bir ders verdi: O da Şinasi Bey gibi, iki yıl sonra bir arife günü öldü ve bayram günü cenazesi kalktı. Fakat öylesine amansız bir kar ve tipi oldu ki, ne cemaat gelebildi, ne de çiçek gönderebildi..."

1587- Yine Nisan! *Akşam*'dan ibretlik bir haber: "Türkiye ile Rusya arasındaki ikili kültürel ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla Rusya'da düzenlenen '2008 Rusya'da Türk Kültür Yılı' etkinliği bugün Fazıl Say konseriyle başlıyor... Kültür ve Turizm Bakam Ertuğrul Günay'm açılışım yapacağı..."

Anımsanacağı üzere piyanist Fazıl Say, AKP'nin duruşundan rahatsız olduğu için ülkeyi terk edip İsviçre'ye yerleşebileceğini açıklarken AKP'lilerden de gerekli yanıtı almıştı.

Demek ki, "Türkiye ile Rusya arasındaki ikili kültürel ilişkilerden önce AKP ile Fazıl Say arasındaki ikili ilişkiler" geliştirilmiş.

(Bu ilişki kombinezonlarını okuyunca siz de bir tuhaf oluyor musunuz?)

1588- "Ün kişinin yüzünü yok eden bir maskedir." John Updike

1589- Maastricht'e (Hollanda) gitmek için kutsal bir neden!
13. yüzyıldan kalma dev bir kilise binası kitabevine *metamorfoze* edilmiş. *The Guardian*'a göre Selexyz Dominicanen "dünyanın en iyisi" değilse bile en iyi kitabevlerinden.

1590- Butik kitabevi Pandora'nın karşısmda (Büyük Parmakkapı Sok., No.8/B) İngilizce kitap bölümü açıldı. Işıl ışıl mekâna girince AB ötesine ışınlanmış gibi oluyorum.

1591- Yaymevlerine tüyolar:
(Küresel yazarların 2007'deki gözde kitapları, kaynak: *TLS*)

Julian Barnes: Irene Nemirovsky'den *David Golder* / Terry Eagleton: Joseph O'Connor'dan *Redemption Falls* / Nadine Gordimer: Philip Roth'tan *Exit Ghost* / Karl Miller: Ian Mc Ewan'dan *On Chesil Beach* / George Steiner: David Leavitt'ten *The Indian Clerk* / Seamus Heaney: Christopher Reid'ten (Editör) *The Letters Of Ted Hughes*...

1592- 2007'de Büyük Britanya'da, halk kütüphanelerinden yapıtları alınan 24000 yazar veya varisine 7,7 milyon sterlin (19 milyon YTL) telif ödemesi yapılmış. Yazar başına tavan ödenti 6,6 bin sterlin (16,5 bin YTL).

(Bir Türk yazarın kitabından 16,5 bin YTL kazanması için; eğer kitabı 10 YTL'den satılıyorsa, 16500 adet satması gerek.)

Kütüphanelerden en sık ödünç alınan üç sıkı kitap: *The Catcher In the Rye* (Gönülçelen), J.D. Salinger / *Rebecca*, Daphne du Maurier / *Jane Eyre*, Charlotte Brontë.

1593- *Ege Rüzgârları*'ndan (Sefa Taşkın, Sel):

-Kitaplıkları heykellerle süslemek, kitapları raflara dikine koymak geleneği Bergama'da başladı. İlk kez Bergamalılar kitapları nemden korumak için duvarlardan uzak tutular.

-...Bergama Asklepionu'nda bulunan kırık bir mermer sütun üzerindeki, bir kaba zehrini bırakan iki yılan kabartması eczacılığın evrensel simgesi sayılıyor.

-9 Eylül 1922'de ... Mustafa Kemal'in, İzmir'in Kordonboyu'ndan... Ege Denizi'ne bakıp, Akhilleus'un Hektor'u öldürmesine izafeten, "Hektor'un öcünü aldım" dediği rivayet edilir.

1594- 05.04.2008! Saat 01.30. Gece yarısını da zorlayan bir zaman diliminde, TRT-FM'nin program akışına telefonla katıldım. Kısa sohbetim biterken, elektronik posta adresime posta adresini yollayan ilk on dinleyiciye imzalı iki romanımı yollayacağımı duyurdum.

Bana ulaşan yirmi sekiz dinleyiciye de sözümü tuttum. (Onlardan ikisi Avustralya, birisi Norveç'tendi.) Nostaljik sokak ve zorlama apartman adlarına posta yollamanın keyfini yeniden yaşadım.

1595- *Rare Book Review* (Nisan-Mayıs 2008): Dünyanın en değerli çizgi dergisi, *Süpermen*'in ilk kez sahne aldığı 1938 ürünü *Action Comics* (No.1) imiş. Bu dergiye Virginialı bir dişçi 1985'te 25 bin dolar ödeyince herkes gülmüş. O derginin piyasaya sürülmesi durumunda derhal 5 milyon dolara dek alıcı bulabileceği tahmin ediliyor.

"13.04.08 Tarihli Portakal İlkbahar Müzayedesi": Yazar, koleksiyoner Şevket Rado'ya (1913-1988) ait, İbrahim Müteferrika matbaasının bastığı tüm kitapların (17 adet) satış bedeli 380.000 YTL.

1596- (Nisan hasatından) öneriler: *Bozkır Kitabı* - Tuncer Erdem, YKY / *Medusa'nın Makası* - k.İskender, Sel / *Gazete Yazıları* - Karl Marx, Sel...

1597- *Babalar ve Oğullar* (Nazmi Ağıl, YKY)

ÇABA

Okulun ilk günü öyle gitti de,
saçlarını sonra kestirmek zorunda kaldı.
Ne kadar da bana benzediğini
söylemiş herkes bu haliyle.

Yaklaşık bir saattir ayna önünde şimdi:
ıslatıyor, tarıyor, avuç avuç jöle!..

1598- Birden aklıma Peride Celal Hanımefendi (doğ. 1916) takıldı.

1599- İngilizceye çevrildiğini duymadığım o kitaplar butik kitabevi raflarında karşıma çıkarlar ve ben onları edinir, kardeşlerinin yanına sevgiyle yerleştiririm.

Mrs. Valley's War - Feyyaz Kayacan Fergar (Çev. Ruth Christie, Selçuk Berilgen), Rockinham Press / *Saturn* - Levent Yılmaz (Çev. Ünal Aytür), The Sheep Meadow Press.

1600- Yüksek Sesle Güldüklerimden -
Görüşmeyeli Uzun Zaman Oldu - Metin Üstündağ, Sel)

Niye Var Niye Yok:

"Tanrı misafiri" var da, "Ateist misafiri" niye yok / "Bölücü çete" var da "Toplatıcı çete" niye yok / "Aile salonu" var da, "Sap salonu" niye yok / "İmambayıldı yemeği" var da, "Mümincozuttu yemeği" niye yok / "Derin devlet" var da, "Derin millet" niye yok / "Milli irade" var da, "Ümit milli irade" niye yok / "Hayat öpücüğü" var da, "Ölüm yumulması" niye yok / "Ayşekadın fasulye" var da, "Osmanherif bezelye" niye yok / "Seattle ruhu" var da, "Siirt ruhu" niye yok / "Bekârlığa veda par-

tisi" var da, "Dulluğa merhaba partisi" niye yok / "Noter huzuru" var da, "Yeminli büro saadeti" niye yok / "Kökten dinci" var da, "Daldan laik" niye yok / "Vahşi kapitalizm" var da, "Evcil sosyalizm" niye yok / "Duygusal komedi" var da, "Mantıksal trajedi" niye yok / "Yavru vatan" var da, "Obez vatan" niye yok / "Tüyü bitmemiş yetim hakkı" var da, "Kıl yumağı öksüz nuri" niye yok...

LXV - "Yaşadığını yazma, yazdığım yaşa"

1601- 05.05.08 sabahı! Ruth Christie ve Selçuk Berilgen'in *Annemin Öğretmediği Şarkılar*'dan *Songs My Mother Never Taught Me* başlığıyla İngilizceye çevirdikleri kitabımdan on adedini, okumayazma evimdeki masanın üstünde bulunca bir tuhaf oldum. Bir evladım İngiltere'deki bir üniversiteden diploma almışçasına duygulandım. Onun geleceğini düşünmeden edemedim. (Kitap mayısta basıldı ama ağustosta piyasaya sunulacak. Aradaki üç ay boyunca Telegram Books alçakgönüllü bir tanıtım kampanyası yapacak.)

Kitabın kapağındaki adımda şanlı "ç" harfini "ch"leştirmememden, yayınevim Elif Shafakvari "edebiyatdışı" atraksiyonlardan sıkıldığımı anlamıştı.

1602- *Varlık*'ın mayıs sayısında *Senelerce Senelerce Evveldi* için yapılan söyleşide, "Romanı yazmaya başladığımda, 2009'da Poe'nun 200. yaş yılının idrak edileceğini bilmiyordum. Şimdi onun 2009'da İngilizce yayımlanmasını hedefledim. Bunu başaramazsam sanki Poe'nun ruhunu kırmış olacağım," demiştim. Ve bu cümle başlığa taşınmış.

Senelerce Senelerce Evveldi'yi iki yetkin akademisyen (Cliff ve Selhan Endres) İngilizceye çeviriyorlar. Romanın *synopsis*'isini (özetini) ve ilk iki bölümün çevirisini inceleyen Telegram Books aynı ay içinde onu 2009 yayın listesine aldı. Ben de vicdanen rahatladım. Bundan sonrası Poe'nun himmetine kalmış.

Çeviri romanları zor benimseyen İngiltere'de, iki romanın ardı ardına yayımlanması azımsanacak iş değildir. Ben öncelikle; kamu, tarikat veya bir medya holdinginin maddi ve manevi desteğine sığınmaksızın bu hedefe ulaşmayı önemsiyorum.

1603- Dünyanın *başülkesi* ABD'nin kitap endüstrisinden bazı istatistikler (2007): Yıllık Satış - 24,9 milyar dolar / Yayımlanan 400 bin kitabın konulara göre genel dağılımı: Polisiye %22, Romans %11, Bilimkurgu %9, Dini %5, Yaşamöyküsü %4, Genel Kurmaca %3, Tarih %3, Yemek %3, Bilgisayar %2.../ İhracat: 2,1 milyar dolar.

1604- Sivillerin sahip olduğu silah sayısına göre ülke sıralaması: 1. ABD 270 milyon, 2. Hindistan 46 milyon, 3. Çin 40 milyon, 4. Almanya 25 milyon, 5. Fransa 19 milyon, 6. Pakistan 18 milyon, 7. Meksika 16 milyon, 8. Brezilya 15 milyon, 9. Rusya 13 milyon, 10. Yemen 12 milyon, 11. Tayland, Kanada, Irak 10 milyon, 14. Türkiye 9 milyon, 15. İtalya 7 milyon.

Silahla ölümler (Ölçek: 100 bin kişi bazında orantılayarak). 1. Kolombiya 50, 2. Honduras 31, 3. El Salvador, Güney Afrika 22, 5. Brezilya, Venezüella 21, 7. Guatemala, Jamaika 17, 9. Ekvador, Filipinler 10.

(Kaynak: *The Financial Times*, 26.04.08 tarihli "Weekend" eki.)

1605- *Aforizmalar* - Yalçın Sadak (Düzlem Yayınları):

- Söylenmeyene kulak ver, dünyanın gerçeği dil dışındadır.
- Sanat bir şeyi söylemez: Doğruyu.
- Şiirin gücü, sözcükleri susturma gücüyle doğru orantılıdır.
- Müstehcenlikten korkanlar yaşamdan korkanlardır. Çünkü yaşam bizatihi müstehcendir.
- Yaşadığını yazma, yazdığını yaşa.
- Sanatın öleceğine inanmıyorum; çünkü, insanlığın iyileşeceğine inancım yok.

1606- *Geçmiş Zaman Fıkraları* - Abdülhak Şinasi Hisar (Hilmi Kitabevi, 1958):

Şifreli telgraf

Raif Paşazâde Fuat Bey sonra Dil Kurumu azasından olmuştu. Daha eski bir zamanda galiba vaktiyle Yemen ordumuzda bulunduğu sırada koyu bir Türkçe taraftarı imiş.

Resmi bir telgraf yazılırken defterindeki karşılıklara bakar ve hemen her kelimeye mukabil safi bir Türkçesiyle değiştirirmiş. Fakat telgrafhane gelen bu yazılarını kabul etmez, "Oo, yasaktır, şifreli telgraf kabul edilmez!" diye reddedermiş.

1607- Oyakbank'ın adının ING Bank olarak değişeceğini bekliyorduk. Da, yeni adının Türkçe telaffuz edileceğini bekliyor muyduk? Bu yaklaşımı seçen(ler)i kutluyorum. Oyakbank'ın, "İyiler Mutlaka Kazanır" kurumsal sloganını da benimserdim.

Bu vesileyle, yüzde yüz yerli bazı kuruluş (örneğin NTV, D and R) adlarının İngilizce telaffuz edilmesini yadırgadığımı eklemeliyim.

1608- "...Otomatik asker düşmanlığı, asker karşıtlığı artık gazete sattırmıyor, ödül getirmiyor. Uzun zamandır o kadar çok yazıldı, o kadar çok yaygınlaştı ki, artık kanıksandı. Günümüz Türkiye'sinde askeri eleştirmek cesaret istemiyor, harcıâlem bir şey, ama en büyük on reklam vereni, örneğin Coca Cola'yı eleştirmek, işte o çok daha büyük cesaret gerektiriyor."

Liberaller, Ulusalcılar, İslamcılar ve Ötekiler - Haluk Şahin

1609- Yarası Olan Go...

Gezegenin en tarihi kentinde mevcutsun ama o görkemli Bizans ve Osmanlı başyapıtlarının farkında bile değilsin.

İstanbul nüfusuna kayıtlı olabilirsin ama sen, aslen (S)istanbullu'sun.

1610- *Belki Sessiz* - Gonca Özmen

Dutluk
Dutluğa doğru gel
Evlerin uzağına

Sana susmayı öğreteceğim
Dalların kaygısını da

Azaldığın yerden öpeceğim
Azaldığı yerden doğanın

Ovayı geç
Dutluğa doğru gel
Arasına otların

Sana fırtınayı dinleteceğim
Theşub'un çığlığını

1611- Şiir, Şiire, Şiirden:

- "Şiirin nereden geldiğini bilsem doğru oraya giderdim." Michael Longley, 1991
- "Bir şair için en zoru, şair olabilmeyi sürdürmektir." Michael Hofmann
- "Bir bitmiş şiir bir bitmemiş şiirin eskizidir." Marvil Bell, 2004
- "Bir şair çocukluğunu yitirince elinden ne gelir ki?" E.N. Chuilleanain, 1999

1612- 12.04.08! Ferhan Şensoy ve Ortaoyuncuları'nın sahnelediği *Boşgezen ve Kalfası*'nın polisiyeleri andıran bir finali vardı.

(Bu ülkede eli kalem tutan duyarlı insanat polisiye yazmazsa, futbol eleştirisi yazacaktır.)

1613- (Bir Gün Kitap Kurduyla Kitap Faresi - Sahaf Lütfü Seymen, *Virgül* - Kasım 07)

"Kitap kurdu: Türkçe sözlük, 'kitapları yiyerek zarar veren bir böcek' diyerek karşılık bulduğu bu deyimin mecazi anlamını da 'çok kitap okuyan kimse' olarak açıklıyor. (Kitap kurt ve güvelerine verilen bir isim olan 'kebikeç' aynı zamanda kitabı kurt ve güvelerden koruyan cin/melek anlamına da gelir. Eskiden kitapların üzerinde 'kebikeç' veya 'ya kebikeç' yazıldığında kitabı kurtların yemeyeceğine inanılırdı.) Ekleyelim, 'kitap kurdu' çok kitap okuyan kimselere denildiği gibi, çok kitabı olan 'kitap avcıları' için de söylenir. Yani birisine 'kitap kurdu' dediğimizde, onun iyi bir okuyucu olduğu kadar, iyi bir kitap avcısı olduğunu da söylüyoruz demektir. Bu da kitaplık değil kütüphane sahibi olan birisinden söz ediyoruz anlamına gelir.

"Kitap kurtlarından söz etmişken, ötekilerden, yani 'kitap farelerinden' söz etmemek olmaz. Kitap fareleri iki türlüdür. Birinciler, kitap çalıp, ikincielcilere (bazı sahaflara) satarak gündelik ihtiyaçlarını karşılamaya çalışanlardan oluşur. Bunlar arasında günlük uyuşturucu parasını az riskle elde etmek için gözlerine kestirdikleri pahalı kitapları tırtıklayan lumpenler ve cankiler vardır.

"Birçoğu birkaç işten sonra deşifre olduklarından çabuk tanınırlar ve ayakları kesilir. Çünkü dükkâna girdiklerinde 'Buyrun efendim, ne istemiştiniz?', 'Nasıl yardımcı olabiliriz efendim?' cinsinden sorulara ne cevap vereceklerini bilmezler. Çoğunun kıyafeti ve aklı buna uygun değildir.

"...İkincisi, kitaba ayıracak kadar parası olmadığını düşünen, çok kitap okuduğunu varsayarak, bazen de okuyarak kitaplığını zenginleştirme düşüncesiyle kendisinde çalma hakkını görenler.

"Gözünü kitap bürüyenler. Birincilere sıcak bakılmasa da, kitap hırsızlığı çoğunlukla tekdirle değil, takdirle kaşılanan hırsızlıklardan biridir."

1614- İnsanatın üzerinde araştırma yaptığı hayvanatın dünyası iki veya üç renkle sınırlıymış. (Peki, ya o iki veya üç rengin alt açılımında yirmişer değişik renk varsa?)

1615- Ludwig van Beethoven'ın (1770-1827) sağırlığına tifüs mü yoksa frenginin mi neden olduğu hâlâ tartışılmakta! (Daha önce de yazdım, benim varsayımım, gizem uğruna üstadın sağır taklidi yaptığı.)

1616- Bir Anglo-Amerikan yazar için *New Yorker* dergisinde yazısının çıkması önemli bir aşamadır. Stanford Üniversitesi'nde edebiyat doktorası yaparken bir uzun denemesi 2006'da *New Yorker*'da çıkan Elif Batuman için, "bu kızımıza dikkat" demiştim. O, 2007'de saygın The Rona Jaffe Vakfı'nın, düzyazı dalında "umut vaat eden kadın yazar" ödülünü de kazandı. (Harvard kökenli Elif yazdıklarıyla değil de yaptıklarıyla gündem malzemesi olan adaşıyla karıştırılmamalı.)

1617- *The Times* gazetesi bir seçkin jüriye "En Büyük Elli Polisiye Yazarı"nı seçtirdi. Bunu sondan başa doğru her gün beşerli listeler halinde sundu. Ben ilk yarısına yetişebildim:

1. Patricia Highsmith / 2. Georges Simenon / 3. Agahta Christie / 4. Reymond Chandler / 5. Elmore Leonard / 6. Arthur C. Doyle / 7. Ed McBain / 8. James M. Cain / 9. Ian Rankin / 10. James Lee Burke / 11. Dennis Lehane / 12. P.D. James / 13. Dashiel Hammett / 14. Jim Thompson / 15. Maj Sjöwall / 16. John Dickson / 17. Cornell Woolrich / 18. Ruth Rendell / 19. Ross Macdonald / 20. James Ellroy / 21. Charles Willeford / 22. Dorothy L. Sayers / 23. John Harvey / 24. Wilkie Collins / 25. Francis Iles.

1618- Küresel edebiyatın kankaları:

Guy de Maupassant - Gustave Flaubert / Ernest Hemingway - F. Scott Fitzgerald / Herman Melville - Nathaniel Hawthorne / James Boswell - Samuel Johnson / James Joyce - Ezra Pound / August Strindberg - Friedrich Nietzsche / Robert L. Stevenson - Henry James / Arthur Rimbaud - Paul Verlaine / Alexander Pushkin - Nikolai Gogol / Emile Zola - Alphonse Daudet / Leo Tolstoy - Ivan Turgenev / Rudyard Kipling - Henry James / Oscar Wilde - Wilkie Collins / Lord Byron - Percy B. Shelley / Honore de Balzac - George Sand / Jean-Paul Sartre - Simone de Beauvoir / Jean Cocteau - Jean Genet... (Türk edebiyatında kankalar listesini siz de merak etmediniz mi?)

1619- Pearl S. Buck (1892-1973) 1938 Nobel'ini kazandığını öğrendiği gün, postacı da bir kısa öykü projesinin reddedildiğini bildiren mektup iletecektir.

1620- Mayıs ürünü kitap önerileri: *Toplu Şiirler* (Güven Turan, YKY) / *Bir Zambak Hikâyesi* (Mehmet Rauf, Sel), / *Biçimler, Renkler, Sözcükler* (Ferit Edgü, Sel) / *Ateş Akvaryumu* (Burak Acar, Pan / Heves Kitaplığı) / *Bir Süre Yere Paralel Gittikten Sonra* (Barış Bıçakçı, İletişim) / *Özgür Kız* (Ali Soysal, Denizler Kitabevi).

1621- *Özgür Kız* Avukat Ali Soysal'ın, rahmetli annesi Fatma Soysal'a bir saygı kitabı. Dirayetli ve fedakâr Fatma Hanım'ın Eğin'den İstanbul'a uzanan yaşamöyküsünü zevkle okudum. Aynı zamanda *Anadolufeneri* ve *Rumelifeneri* adlı iki ilginç yapıtı daha bulunan Soysal kitabını nostaljik fotoğraf ve evrakın yanı sıra; yöresel mani, bilmece ve kıpkısa öykülerle varsıllaştırmış.

Özgür Kız'ı bitirdiğimde hem onu hem de vefakâr oğlunu benimsemiştim. Kitabın ön ve arka kapağını dolduran Eğin panoramasını kare kare izlerken, ücra noktalarında zikzaklar yaparak mı serpildiğim Anadolu dönemime gelgitler yaptım.

1622- *Rapture and Revolution*, ilk kültür bakanımız Talat S. Halman'ın Türk edebiyatıyla ilgili İngilizce denemelerinden mürekkep. Öncü ve önemli bir yapıt. Seri olarak devam ettirilmesi gerektiği görüşündeyim. Kapsamlı kitabı, Syracuse Üniversitesi Yayınevi yayımlamış. Syracuse ve Indiana Üniversitelerine, Türk edebiyatıyla ilgili nitelikli yayınları nedeniyle özel bir sempatim vardır.

1623- Tepki özürlü edebiyatistanımızm duyarlı bireylerindendir Cihan Oğuz. Günün birinde, Doğan Medya Grubu tarafından aforoz edilmeme neden olan *Ku(r)şun Lezzeti*'nin de irdelendiği tezini getirecek okumayazma evime. (**763** sayfalık tezin gecikme nedenini anlayışla karşılıyorum.)

Nisan sonlarında yolladığı elektronik postada, "...Bir yanlışınızı düzeltmek istiyorum. *Senelerce Senelerce Evveldi* adlı son romanınız, *Radikal Kitap*'ın küçük küçük bölümlerle tanıttığı kitaplar arasında yer almıştı," demiş. Bense 1527. paragrafımda, "*Radikal Kitap*, kitaplarımla ilgili yazı yayımlamayı reddeder ama onların 'yeni çıkan kitaplar' arasında tanıtımını yapardı. *Senelerce Senelerce Evveldi* çıkınca onu tamamen görmezlikten geldi..." demiştim.

(Özür dilerim.)

1624- (Kaynak: 13.05.08 tarihli *Cumhuriyet*)

"Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan edinilen bilgiye göre... ortalama (gelir) beyanları, 81 ilin tümünde beyannameli gelir vergisi mükelleflerinin yoksulluk sınırının altında bir yaşam sürdürdüğünü ortaya koydu. Hiçbir ildeki ortalama kazanç tutarı, Türk-İş'in nisan sonunda ilan ettiği 2.336 YTL'lik yoksulluk sınırına ulaşamadı. Aynı şekilde 81 ilin 63'ünde beyan edilen kazançlar, 717 YTL'lik açlık sınırının da altında kaldı..."

Trajikomik yazının başlığı, "Gelirleri Çok Ama Onlar Açlar"; altbaşlığıysa, "Gelir vergisi beyannamelerine göre Türkiye'de işadamları, rant geliri olanlar, doktorlar ve avukatlar yoksulluk sınırının altında yaşıyor."

Türkiye'nin bir vergi kaçakçılığı cenneti olmasının ana nedeni, mükellefler üzerinde köklü bir takip ve denetim mekanizması oluştur(a)mayan hükümetlerdir. Sağ iktidarlar bu sorunun üstüne belki göstermelik dozda giderler. Türkiye'de sol, koalisyon ortağı olarak hükümette yer alıp sorunun üstüne gitmişse de kantarın topuzunu kaçırmıştır.

Vergi kaçağının kısmen giderilmesi için benzine ve cep telefon konuşmalarına gezegenin en yüksek vergileri konmuştur. Devlet, giderleri buna rağmen gelirlerini aştığı için nakit açığını geçici olarak kapatmak adına, YTL ve döviz cinsinden borçlanır. YTL borçlanırken enflasyonun iki katı kadar faiz öder. Vergi olarak toplayamadığını, gezegenin en yüksek reel faizini ödeyerek borçlanır.

Bence ülkenin en önemli sosyoekonomik sorunudur.

1625- *Görüşmeyeli Uzun Zaman Oldu* (Metin Üstündağ, Sel)

Boş Zamanlarınıda Neler Yaparım

İnternetle cihat başlatırım! / Sahte kimlik düzenlerim! / İhaleye fesat karıştırırım! / Truva atının kıçına su kaçırırım! / Okumak için kitap yazarım! / İçerim güzelleşirim! / Çekirdek çitlerim! / Enginlere sığmaz taşarım! / Burnumdan kıl aldırırım! / Şahit bırakmam! / Süper egomla güreşirim! / Pamuk Prenses ile Yedi Cüceler arasına nifak sokarım! / Pencereden sarkarım! / Sigara yerim! / Yapamadıklarım, hiç yapamayacaklarım gelir aklıma, yastığıma sarılır ağlarım!

LXVI - "Yaşam kısa... Oku!"

1626- Binaltıyüzyirmialtıya ulaşmışken bir içdöküm: "Bir cümleden uzunsa uyduruyorumdur" "Kitap İçin"in ilkesidir.

Kıs(s)a notlarımda edebiyat arenasıyla ilgili kişisel saptamalar ve eleştirilerim var. Iskalanmış yazar ve kitapları sahiplenmeye çalışıyorum. Bezirgân duruşlu yazarlara çattığım oluyor. Kitaplar öneriyorum. Yazar adaylarına küresel yazarlardan öneriler de ilettim. Aforizma, özdeyiş ve alıntılar paylaşıyorum.

Gezi, yazma ve yayımlama maceralarımdan anekdotlar da aktarmaktayım. Edebiyatistan'ın bazı sözde yazar, özde kaypak kişileri; "özet günlük" sayılacak notlarımla kişisel reklam yaptığım kanısmdalarmış. (Nicesinin kitaplarımı okumadan eleştiren güruha dahil olduğunu da biliyorum.)

Ergun Babahan, "Türkiye'de şu anda itibar düzeyi en düşük iki kurum siyaset ve medyadır" buyurmuştu. Edebiyat âlemi "medya kurumunun içindeyse", bu saptamaya itirazım yoktur!

1627- 2008 Necatigil Şiir Ödülü'nü Enis Batur (doğ. 1952) kazandı. "Ödül jürisinden yakın zamanda ayrılan Hilmi Yavuz olmasaydı 20 yıl önce kazanırdı" diyenler var.

Katılıyorum. Da, bir noktayı kabullenemiyorum; Hilmi Yavuz'un 7, kalan 6 üyenin birer oy hakkı mı vardı?

(Kıssa: Jüri üyelerinin rotasyonunda da ferahlık vardır.)

1628- 16.05.2008 tarihli *Radikal Kitap*'tan öğreniyoruz; "Sadece tiyatro kitapları yayımlayan Mitos Boyut, üç kişilik ekibiyle 1994'ten beri 400 tiyatro kitabı kazandırmış."

Mitos Boyut'un sahibi ve editörü Yılmaz Öğüt'e saygılarımı sunuyorum.

1629- 1577. notumda *24 Şiir ve Leyla* için, Yahya Kemal'in sağlığında çıkan tek şiir kitabıydı demiştim. Metin Celâl, "Ama korsandı," diye uyardı.

1932 ürünü ve ciltli kitabın son sayfasına, "Bu şiirler Yahya Kemal Bey'in muhtelif mecmualarında çıkan yazılarından iktibas (alıntı) edilmiştir" notu düşülmüş.

(Gel de, "Eskinin korsanları bile başkaymış" deme!)

1630- Çok satan ama sığ roman/öykü kitaplarıyla değil eleştirmenler, kitap tanıtım yazısı yazan gençler bile ilgilenmezler. Ne denli zorlarlarsa zorlasınlar; çok satan ama sığ yazarlar -genelde- zorlama söyleşilerle yetinmek zorundadırlar. Rastlarsam, o yazı parçalarını trajikomiğin keyfine varmak için okuduğumu itiraf ediyorum.

Dünya Kitap'taki (Mayıs 2008) söyleşisinde Canan Tan, *"Söylenmemiş Şarkılar*'ın, öykü kitabı kimliğiyle, öykünün az okunduğu ülkemizde ilk çıktığı gün 4. baskısı yapıldı," demiş.

(*Yeterli sığlıkta yazılırsa, demek ki ülkemizde öykü de okunuyormuş.*)

Canan Tan devam ediyor: "Neden anlatıyorum bunları? Neden anlatmak zorunda kalıyorum? Edebiyat camiası bilmiyor mu zaten? Biliyor! Ancak, görmezden gelenler çoğunlukta. Kitaplarımın tanıtım yapılıyor, doğru. Ama ben, edebiyat yönünden eleştirilmelerini bekliyorum."

(*Kitaplarımızda edebiyatın "e"si yoksa eleştirmenler ne yapsın?*)

Canan Tan devam ediyor: "Ancak, edebiyat dünyasından tek kişi çıkıp da, 'yapmak istediğin nedir?' diye bana sormadı."

(*Teşhis belli, niye sorsunlar ki?*)

Canan Tan durmuyor: "Gene de, kitaplarımın edebiyat yönüyle değerlendirilmesi/eleştirilmesi konusunda umudumu kesmedim."

(*Lütfen kesin ve söylediklerimi "dost acı söyler" bağlamında değerlendirin.*)

1631- Çilekeş usta Cevdet Kudret (1907-1992) 1930'larda Kayseri Lisesi'nde edebiyat öğretmenidir. Liseden mezun olduğu saat, öğrencisi İhsan'a "İhsan, benimle çalışır mısın?" der. İhsan Hanım bunun bir evlenme teklifi olduğunu anlar. Eşinin ölümünden sonra İhsan Kudret'in yayımladığı anı kitabının adı da *İhsan Benimle Çalışır mısın?*'dır.

Edebiyat tarihine şirin dipnotlarla mücehhez kitapta gülümsemeden edemediğim anekdotlar var:

Okulun (konservatuar) müdürü emekli bir albay. Askeri bir disiplinle yönetiyor okulu. Koridorlara tebeşirle çizgiler çektirtmiş. Kız öğrenciler çizginin sağından, erkek öğrenciler çizginin solundan yürüyecekler. Buna benzer işleri dillere destan. Bir gün koridordan geçerken odanın birinden keman sesi duyuyor. Kapıyı açıyor, ne görsün?.. Bir kız bir erkek öğrenci keman çalıyorlar. Müdürün saçları diken diken oluyor. Hırçın bir sesle soruyor:

"Ne yapıyorsunuz burada?"

"Düet yapıyoruz efendim" diyor öğrenciler.

"O dediğinizi ayrı ayrı odalarda yapın" diyerek öğrencileri odadan çıkartıyor.

***

"Hamileliğim nedeniyle bıraktığım fakülteme yeniden başladım. Hocalarımız, bir İngiliz profesör dışında, İrfan Şahinbaş, Orhan Burian, Saffet Korkut. Saffet Hanım ikinci evliliğini Dr. Şerif Korkut'la yapmıştı. Şerif Korkut ünlü faşistlerdendi; tek sözcükle, gericiydi. Aydınlar çevresinde sevilmezdi. Öldüğünde, sevilmemesine karşın, cenaze törenine çok insan katıldı. Cevdet, Nurullah Ataç'a ayaküstü sormuş, "Neden ölmüş?" diye. Ataç'ın yanıtı mizah sahifelerinin baş köşelerini söyleyecek nitelikte: 'Üzümünü ye de bağını sorma!' "

1632- 17-18.05.08 tarihli *International Herald Tribune*'dan ibretlik istatistikler: Her altı saniyede bir kişi sigaranın neden olduğu bir hastalıktan ölmekte. / Her altı saniyede bir kişi trafik kazasında ölmekte veya yaralanmakta. / Her otuz saniyede bir kişi intihar etmekte. / Her otuz saniyede bir Çinli bebek özürlü olarak dünyaya gelmekte. / Her otuz beş saniyede bir Amerikalı bebek terk veya taciz edilmekte. / Her altmış saniyede bin kişi cep telefonu almakta. / Her gün 1,6 milyondan fazla online blog peydahlanmakta. / Her gün 6800 kişi daha HIV'e yakalanmakta. / Her on beş günde bir dil yeryüzünden silinmekte. / Her ay 300 kalifiye hemşire Güney Afrika'yı terk etmekte. / Her ay ABD hükümeti, 20 bin kişiyi daha terörist izleme listesine eklemekte...

1633- 17.05.08! Galata Kulesi Meydanı'nda Sahaf Festivali'ne izleyici olarak katıldım. Sahaf Ayşa / Sahaf Binbir / Sahaf Can / Sahaf Destine / Sahaf Doğa / Sahaf Ege / Sahaf EOS / Sahaf Gezegen / Sahaf Hisar / Sahaf Kâğıt Gemi / Sahaf Kayıp Kitap / Sahaf Kibrit / Sahaf Kurgu / Sahaf Lamelif / Sahaf Levent Koleksiyon / Sahaf Mihrican / Sahaf Mim / Sahaf Murat / Sahaf Önder / Sahaf Simurg / Sahaf Tekin Nümismatik / Sahaf Turanlı / Sahaf Turkuaz ve Sahaf Yol standları arasında kaç kez gelgit yaptığımın farkında bile değilim.

1634- 24.05.08 günü Akmerkez'deki Remzi Kitabevi'ndeydim. Kırk kitaplık çok satanlar listesinde damak tadıma göre tek kitap bulamayacağımı biliyordum.

Aru, yüzeysel tarih, zorlama komplo teorileri, sığ romanlardan mürekkep listenin başında *Allah'la Aldatmak* vardı; hemen peşinde de *Siz Kimi Kandırıyorsunuz?*

1635- 27.05.08! Çemberlitaş'ta bir yorgun Osmanlı duvarına yapıştırılan el ilanı beni zaman tünelinde çıktığım yolculuktan alıkoyacaktı:

"Muma İyi Taş Takabilen
Deneyimli Bay ve Bayan Eleman
Aranıyor"

1636- Kingston Üniversitesi'nde "Yaratıcı Yazarlık" dersi veren Hanif Kureishi, tüm öğrencilerine 100 üzerinden 71 veriyormuş karne notu gerektiğinde.

Yaratıcı yazarlık derslerini "yeni ruh sağlığı merkezlerine" benzeten Kureishi, her sabah yazı masasına oturduğunda, "Ben neden buradayım? İntihar mı etsem?" diye iç geçirirmiş.

(Bu trajikomik lafların, onun son kitabını tanıtma faaliyetlerinin bir parçası olduğunu söylemeye gerek var mı?)

1637- İstanbul'da ihracat fazlası kadın giysisi satacak dükkâna isim önerisi:

(F)İSTANBUL.

1638- Turcoples: Haçlı Seferlerinde Hıristiyanlarla birlikte çarpışan Türk-Grek kökenli Suriyeliler. (Kaynak: *Chronicles of the Crusades*-Joinville ve Villehardouin.)

1639- Sözcüklerin Ötesinde:

- "Sözcükler şiirin düşmanıdır." Russell Edson, 2000
- "Sözcüklerin tükendiği yerde şiir başlar." Marvin Bell, 2004
- "Sessizliğe en yakın edebiyat türü şiirdir." Marianne Boruch, 1994
- "Şiir yalnızca sessizliği çerçevelemek için vardır." Alice Oswald, 2005

1640- Yazar Conrad Aiken'a (1889-1973) doktoru akşam yemeğinden sonra martini içmeyi yasaklayınca; üstat akşam yemeklerine gece yarısı oturacaktır.

1641- Televizyon öncesi dönemde anket defteri tutma modası vardı. Naif sorulara başkalarının verdiği yanıtları okuma aşkına o defterlere muzip satırlar döşenirdim.

"Dünyaya bir hayvan olarak gelseniz, hangisi olmak isterdiniz?" sorusuna yanıtım "vejetaryen kartal"dı.

1642- *Aforizmalar* (Yalçın Sadak, Düzlem Yayınları):

-Aforizma sanattır; firesiz düşünme sanatı.

-Şairsen, yığınların belleği olmaktan koru kendini!

-Sürekli gündemde kalan, güncel olamaz.

-Dil dünyayı açıklamak için değil, örtmek içindir.

-Kişi önemsiz olmayı seçebilir. Bu da en az diğer seçimler kadar değerlidir.

1643- Sabahattin Kudret Aksal'dan (1920-1993):

Güz Bitimine Doğruydu

Karşı karşıya oturduk
sigara sardık
diz ve basma

lodos
dövüyor kayayı
uzakça

güneşli günler sarkıyor yüzünden.

1644- İlkbahar ve ilkyaz hasadı kitap önerileri: *Sahilde* - Ian McEwan, Turkuaz / *Ozanlar Yazarlar Kitaplar* - Adnan Binyazar, Cumhuriyet / *Michelangelo* - Bruno Nardini, Can / *Gezginin Oteli* - Cees Nooteboom, Sel / *Yürümeye Övgü* - David Le Breton, Sel...

1645- Bir roman projesi için, Bizans Hanedanı Palaelogus'un son dönem tanığı George Sphrantzes'in (1401-1477) İngilizce günlüğünü arıyordum. *The Fall Of The Byzantine Empire*'ı 32 bin nüfuslu Teksas kasabası La Porte'da buldum. Kitabın içinde sahaf Bookmarc's'ın sahibi Marc Williams'ın kartı vardı. Üstünde "Life Is Short... Read!" ("Yaşam Kısa... Oku!") yazıyordu.

(Başımıza gelenlerin, geleceklerin; kitap okumamaktan, yeterince kitap okumamaktan, yalnış kitaplar okumaktan geldiğini, geleceğini anmadan edemedim.)

1646- *The Library At Night*'tan - Alberto Manguel:

- "Hitler'in özel kitaplığında; yedi bini askerlik tarihi, binden fazlası sanat denemeleri, yaklaşın bini popüler kurmaca, biraz daha fazlası Hıristiyanlık ve pornografi olmak üzere on altı bin cilt kitap bulunduğu tahmin edilir. Tek tük klasiklerin (Gülliver'in Seyahatleri, Robinson Crusoe, Tom Amca'nın Kulübesi, Don Kişot) yanı sıra gözde yazarı Karl May'in neredeyse tüm macera kitaplarına da sahipti... Fransız yemek kitabı yazarı Maia Charpentier, kitabını ona 'Vejetaryen Mösyö Hitler'e' diyerek imzalamıştı."

***

- "Kont Dracula bilge bir kişiydi, birikimini öncelikle kitapçoksever olmasına borçluydu... Şatosundaki kütüphanesini gerçek yuvası bellemişti."

1647- *İlhan Selçuk'un Köşeyazıları*:

... Son on-on beş yıldır okurların toplumsal ve düşünsel gelişiminde birkaç fıkra yazarının görev yükümlendikleri ve başarılı oldukları da ortada bir gerçektir.

... Bu birkaç yazardan biri de İlhan Selçuk'tur kuşkusuz. Köşe yazısının bizdeki geleneksel, yerleşik anlamını, işlevini değiştirmiş; ona, yeni boyutlar kazandırmıştır. Boyutlandırma hem dilsel, hem de içeriksel düzlemde gerçekleşmiştir. Bir yazısında (*Cumhuriyet*, 13 Eylül 1984) köşe yazısından ne anladığını şöyle belirtir:

"Bir köşe yazarı -yazarlık kurallarına uymak ve sınırlarında kalmak koşuluyla- her şeyden söz açabilir.

Köşe yazısı yergidir, denemedir, öykücüktür, oyundur, mizahtır, eleştiridir, bildiridir, mektuptur, yumruktur, okşayıştır, dertleşmedir, direniştir, söyleşidir, açıklamadır; günden güne değişir, renkten renge dönüşür."

... Köşe yazarlığının sınırlarını genişleten birkaç yazarımızdan biridir İlhan Selçuk. Türkçenin tadını çıkaran, yüreklerde ve kafalarda titreşimler yaratan bir yazar...

Emin Özdemir, 1984

1648- Vladimir Nabokov (1899-1977) *ekmek parası* uğruna Amerikan üniversitelerinde edebiyat akademisyenliği yaptı. Benimsemediği bu süreç yirmi yıl sürdü. *Lolita* sayesinde varsıllık mertebesine erince, üniversiteden ayrıldı. Eşsiz eşi Vera'yla birlikte ölene dek İsviçre'de -bir otel odasında- yaşadı...

Lectures on Literature, Nabokov'un Austen, Dickens, Flaubert, Joyce, Proust, Kafka ve R.L. Stevenson üzerine notlarından mürekkep. Kitabın arkasında onun sınavlarda sorduğu sorulardan örnek var.

Madame Bovary'den:

-Flaubert'in "ve" sözcüğünü kullanışını irdele.

-Flaubert, Berthe'nin bebekliği ve çocukluğunu tanımlarken Dickensvari bir atmosfer yaratmış mıdır? (Kesin ol.)

(Pele, "Futbol basit bir oyundur, onu çetrefilleştiren teknik direktörler" buyurmuştu. Saptama edebiyat ve akademisyenlere de uyarlanabilir.)

1649- Öğretmenlik:

- "Yönlendirebilmek öğretmenin en büyük sırrıdır." H. Frederic Amiel (1821-1881)
- "Bilen, bilir; anlayan, öğretir." Aristo (M.Ö. 384-322)
- "Öğrenmek bence eğitimin en önemsiz parçasıdır." John Locke (1632-1704)
- "Deneyim en iyi öğretmendir." İngiliz atasözü
- "Öğretmen başkalarını aydınlatırken kendisi eriyen bir muma benzer." Giovanni Ruffini (1807-1881)

1650- Salondan Bir Tıkırtı Geliyor Bey (*Görüşmeyeli Uzun Zaman Oldu*, Metin Üstündağ, Sel)

Salondan bir tıkırtı geliyor bey! (İn cin top sektiriyordur.) / Salondan bir tıkırtı geliyor bey! (Çok hoş bir stili var ama değil mi?) / Salondan bir tıkırtı geliyor bey! (Kesin derin devlettir.) / Salondan bir tıkırtı geliyor bey! (Salon aşeriyordur belki.) / Salondan bir tıkırtı geliyor bey! (Pasif durma, sen de tıklat.) / Salondan bir tıkırtı geliyor bey! (Kimse kusursuz değildir aşkım.) / Salondan bir tıkırtı geliyor bey! (Kırk yıllık salon, tıkırdar tabii.) / Salondan bir tıkırtı geliyor bey! (Fareler topluca step dansı yapıyorlardır.) / Salondan bir tıkırtı geliyor bey! (Geldikleri gibi giderler.) / Salondan bir tıkırtı geliyor bey! (Bu bizim şarkımız olsun.) / Salondan bir tıkırtı geliyor bey! (Saçmalama be kadın, bizim salonumuz yok.)

LXVII - "Düşünüyorum, o halde/ memleket bu halde"

1651- Londra'daki yayınevim Telegram, *Songs My Mother Never Taught Me*'yi (*Annemin Öğretmediği Şarkılar*) 2009'un ilkbaharında yayımlayacaktı.

Yayım tarihini öne aldırmak için ileri sürdüğüm bahaneye itiraz edemediler. 2008 Frankfurt Kitap Fuarı'nda Türkiye "konuk ülkeydi" ve Türkçe'den İngilizce'ye her yıl bir-iki kitabın çevrildiği süreçte, Türk edebiyatına katkı adına yayım programlarını değiştirmeliydiler. Bu bağlamda, ekim ayında kendi olanaklarımla Frankfurt'a vasıl olup kitabımın görücüye çıkma(?) girişimini izleyecektim.

Şair/yazar ve Türkiye Yayıncılar Birliği Genel Sekreteri Metin Celâl'in *Cumhuriyet Kitap*'taki (19.06.08) yazısını okuyunca Frankfurt'a gitmekten vazgeçtim.

Efendim, "Türkiye, Almanya'da 100 yayıncı, 350 yazar/çevirmen, 320 sanatçı (müzik ve sahne), 10 telif ajansı temsilcisi, 100 kişilik sektör ve üst düzey yönetici ile siyasi temsilci, medya mensubu, kuratör, moderatör ve sinema yapımcılarından oluşan 120 kişilik grup yani toplam 1000 kişilik bir heyetle" temsil edilecekmiş.

Bu heyetin tüm masrafları Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından karşılanacak! Okuma özürlü bu ülkede şair, yazar, çevirmen, eleştirmen veya editörlük yapmaya çalışanlara verilecek destekten ancak memnun olurum. Da, bu kez "amaç" ile "araç" örtüşmeyecek gibi.

350 yazar/şairin kaçının bu etkinliği izleyecek veya katkıda bulunacak düzeyde yabancı dili olduğu akla gelen ilk soru. Avrupa'ya yaptığımız "çıkartmalar" hüsranla bitmiştir. Ödediğimiz vergilerle gerçekleştirilecek "kültür çıkartmasının" bilançosunu iki ay sonra irdeleyeceğiz.

Bu arada, ben *Songs My Mother Never Taught Me*'yi İrfan Sancı, Metin Celâl ve Ashley Biles'a emanet edeceğim.

1652- Dünyanın kendi dalında en önemli etkinliği olan Frankfurt Kitap Fuarı'na katılmama nedenimi duyan bir yazar/yetkili, "Sen gel, o 350 kişinin çoğunu ortalıkta görmeyeceksin" demişti.

1653- 13.06.08! Pandora Kitabevi'nde YKY'nin emektarlarından Selahattin Özpalabıyıklar'a rastladım. Beş yaşındaki güzel kızı Yaz, köşede bir çocuk kitabına odaklanmıştı. Selahattin, "Kızım, üç yaşmdayken okumayı kendi kendine söktü deyince, "Darısı başına," deyivermiştim.

1654- Aklıma geçen ilkbahar bir akşam yemeğinde karşılaştığım zarif bayan okurum geldi. "Kitap İçin'de önerdiğiniz yapıtları okumaya çalışıyorum," deyince, "Darısı başma," demiştim. (İçimden!)

1655- (Her şeye rağmen) kitap önerileri:

Din ve Politika - Server Tanilli, Cumhuriyet / *Şiir Çevir Denize At* - ed. Cevat Çapan, Cumhuriyet / *Doğu Akdeniz Yakından* - Uğur Kökden, Doruk / *Bizans: Yeni Roma İmparatorluğu* - Cyril Mango, YKY / *Sinematografik Kentler* - der. Mehmet Öztürk, Agora / *Illuminations* - Arthur Rimbaud (çev. Can Alkor), İş Kültür / *Türkiye'nin Kültür Mirası: 100 Kale* - F. Pekin, H.F. Yılmaz, NTV / *Bir Delinin Güncesi* - Gülce Başer, Yasakmeyve...

1656- Kaptanın ölümü

Atilla İlhan'a

IV
Biter tören
Çekiliriz, çekilir gibi
Hevesi kaçan yılanlar kumun içine
Bir zambak dökülür kendiliğinden
Yüzü dökülür bir kadının
Eski fotoğraflardan incinen
Güçleniriz bu yitişle de, soğuyan mağmalar gibi
Rest çekenlere "ben kaptanı bile yolcu ettim," demeye

Gülce Başer

1657- Şiir ve Ölüm:

"Bir ölüm yolcusu son sözcüğünü de söyleyemediğinde başlar şiir." Olga Bioumas, 1998

"O ölene dek, bir şairin yaşadığından bugünlerde kimsenin haberi de olmuyor." Philip Howard, 1993

"Şairler domuzlara benzerler, ancak öldüklerinde değere binerler." Ted Hughes, 1993

"Ölümdür şairleri ertesi sabah ayaklandıran." Billy Collins, 2005

1658- *Senelerce Senelerce Evveldi* 2008'in Ocak ayında yayımlandı. Romanımı imzalayıp yolladığım E.Ö. 1980'li yıllardaki yardımcılarımdandı. Teşekkür etmek için aradığında sitemkârdı, "Ama biz daha bir öncekini bitirmemiştik" demişti.

Bir önceki romanım (*Annemin Öğretmediği Şarkılar*) 2005'in Ocak ayında yayımlanmıştır. E.Ö. çok uluslu bir firmanın azınlık ortaklarından.

1659- 2007'de Küresel Sahaf Müzeyedelerinden İlk Beş:

1. *The Magna Carta* (10,6 milyon sterlin / 26,5 milyon YTL)
İngiliz Anayasası'nın tek sayfalık el yazma nüshası.
2. *The Tales of The Beedle The Bard* (1,9 milyon sterlin / 4,8 milyon YTL)
Bu el yazması öykü kitabının 50 bin sterline satılması hedefleniyordu.
3. *Vita Cristi* (1,7 miyon sterlin / 4,2 milyon YTL)
Hazreti İsa ve Meryem'in resimli el yazması yaşamöyküsü (15. yüzyıl)
4. Kur'an (1,1 milyon sterlin / 2,8 milyon YTL)
Yahya İbn Muhammad İbn Umar imzalı el yazması (13. yüzyıl)
5. Kur'an (916 bin sterlin / 2,3 milyon YTL)
Kûfi yazıyla (10. yüzyıl)

1660- 19.06.2008 tarihinde, bir kamu sergi salonunda açılan karma sergi-nin davetiyesindeki adres:

"İstanbul Devler Güzel Sanatlar Galerisi Müdürlüğü İstiklal Cad..."

(Avrupa veya ABD'de bu trajikomik yanlışın sorumluları cezasız kalmaz.)

1661- 12.06.2008 tarihli *The Times* gazetesinden felaket başlığı:

Dünyanın 41 yıl sonra petrol ve 61 yıl sonra doğalgaz rezervi tükenecekmiş.

(Herkes hesap başına! 41 yıl sonra Selçuk Altun 99 ve 61 yıl sonra 119 yaşında olacak... Siz?)

1662- *Geçmiş Zaman Fıkraları* - A. Şinasi Hisar, 1958

Robert Kolej'in yeri

Robert Kolej'in inşası için bir arsa satın almakla meşgul olan heyet, o zaman Paris'te sefirimiz bulunan Ahmed Vefik Paşa'ya müracaat etmiş. Hayatında hiçbir yer ve hiçbir şey satmayı sevmeyen Ahmed Vefik Paşa bu teklifi tamamiyle reddetmiş.

Sefaretten İstanbul'a dönünce Vefik Paşa milletin haysiyetini korumak kastı ile ve kendi kanaatince hükümetin de tasvibi ile lüzumlu telakki ettiği bazı ziyafetler ve sair masraflar kendisine tesviye (ödeme) edilmeyeceğine karar verilince, borçlanarak ve parasızlık sıkıntısında kalarak borçlarını ödeyebilmek için Rumelihisarı'nda kalelerin önlerindeki araziyi Robert Kolej'e satmak mecburiyetinde kalmış.

1663- Robert Kolej Yüksek Okulu'na 1969'da kabul edildim. (Yaşamımın en önemli çıkış noktalarındandır.) 1973'te mezun olduğumda okulum Boğaziçi Üniversitesi (B.Ü.) adıyla 1971'de millileştirilmişti. Boğaz panoramalı kampusta okumak bir nimetti. (Halen öyle değil mi?)

1998'de B.Ü. rektörü, hocam Prof. Üstün Ergüder, Prof. John Freely'nin "bir okul tarihi" kitabı projesi olduğunu bildirince memnuniyetle o işe -YKY kanalıyla- sponsor olduk. Prof. Freely projeyle ilgili olarak Robert College Vakıf Merkezi'nde (New York) aylarca çalıştı. 2000 yılında iki cilt ve 700 sayfadan mürekkep *A History Of Robert College* yayımlandı. Yapıt, ilk kez kullanılan yüzlerce fotoğrafla varsıllaşmıştı.

Maliyetinden satışa sunulan kitabı okul mezunları kapışacak varsayıyordum... İlk baskıyı hocalara ve mezunlara ücretsiz dağıtarak zor tükettik.

Bu aidiyetsizlik, okul mezunları ve dolayısıyla ülkem hakkında bana trajik bir kırılma noktası olmuştur.

1664- "Günlük tutun, gün gelir o sizi tutar." Mae West

1665- Kitabın başlığı çok önemlidir, kapağı az önemli değildir. Ben arka kapak tanıtım yazısını da önemserim.

İlhan Berk'in *Dil Oyunları*'na (İzzet Yasar, Sel) yazdığı paragraf denli vurucusuna rastlamadım:

"Reşit İmrahor'u biliyor musunuz? Bir zamanlar üç cins şair böyle tek bir ad altında yazıyorlardı. Kısa sürede de ünlendiler: İzzet Yasar, Mustafa Irgat, Ahmet Güntan. Sonradan bu Mustafa Irgat'ın yerini Enis Batur aldı. ("Nil" şiirini unutamıyorum.) Bilinmezlik bir ilkeydi onlar için: belki de Pessoa'yı okumuşlardı. İzzet Yasar, Mustafa Irgat gibi kapalı bir şairdir. Neredeyse ikisi de şimdiye değin kullanılmayan bir dille yazıyorlar. İzzet'in poetikası da böylece giderek dil oldu. (Lacan'ın "Yazılar"ım cebinden düşürmemesi boşuna değildir.) Bugün İzzet Yasar bir başına kapalı, çetin, lanetli bir şiiri sürdürüyor. Neredeyse, anlaşılmak, paylaşılmak

istemiyor gibidir. Ya gerçek mi? Onun için şiirde asıl gerçek, gerçek olmamakta yatar çünkü."

1666- Cengiz Han, Oliver Kahn... Emmanuel Kant.

1667- Gezegenin başülkesi ABD'den kitabi istatistikler (Kaynak: *Publisher's Weekly* - 23.06.08):

2005 itibarıyla ABD'de yazar sayısı: 185.276 / 1990'a göre yazar sayısı %39 artmış. / Sayının %52'si, tamzamanlı yazar. / Yıllık ortalama gelirleri: 38.700 dolar / Yazarların %55'i kadın, gelirleri erkeklere göre %42 daha az. / Yazarların %27'si 35 yaşından genç. / Yazarların %46'sı bağımsız olarak faaliyetteler. / Yazarların %27'si New York ve Kaliforniya'da yaşıyorlar...

1668- Kadın yazarlarım(ız): Leyla Erbil ve Ayfer Tunç'un yazılarını özledim. Ama en çok Vivet Kanetti'yi merak ediyorum.

1669- Macar asıllı Amerikalı illüzyonist Harry Houdini (1874-1926) için escapologist (gösteri firarisi) de derlerdi. Örneğin, elleri ve ayakları zincirlerle bağlı ve kilitli olduğu halde bir su tankından otuz saniye içinde çıkıverirdi.

Ulusal futbol takımımızın Avrupa Şampiyonası'ndan son saniye golleriyle yarıfinale dek çıkmasını izlerken, aklıma Houdini gelmişti. Bazı kritik maçlara katılan devlet ve hükümet büyüklerinin zaferlerimizle ilgili demeçleri ne denli basmakalıptı? (Sonuçlardan özel mesaj çıkaramamalarını heyecanlarına veremeyiz.) Maçlardan önce çalınan ulusal marşlara dikkat ettiniz mi? Hepsinde bir hüzün havası yok muydu? İtalyanlarınkinde bile.

1670- Ünlü Son Sözler'den:

- "Ben iyiyim, başucumdan çekilin." H.G.Wells
- "Öldürün beni, yoksa sizi katilim bellerim." Franz Kafka
- "Bir otel odasında doğdum ve lanet olsun ki bir otel odasında ölüyorum." Eugene O'Neill
- "Sıkıştım, beni tuvalete götürün." Walt Whitman
- "Cesur ol Charlotte cesur ol." Anne Brontë
- "Menenjit mi oldum?" Louisa May Alcott
- "Sis yükseliyor." Emily Dickinson
- "Hiç kimse anlamıyor mu?" James Joyce

1671- 09-16.06.2008 tarihli *New Yorker*'ın kapağında Adrian Tomine'ın ibret ötesi bir deseni vardı: Semtin alçakgönüllü kitapçısı dükkânını açarken, komşusu genç kadın internetsel dağıtım devi Amazon'dan ısmarladığı kitapları teslim alıyordu. Amazon kuryesi kadından daha az tedirgin değildi.

1672- *Türkiye'nin Kültür Mirası 100 Kale*'nin sayfaları arasında yükseklik korkum depreşmesine rağmen, zaman tünelinde zikzaklı bir yolculuğa çıktım. Hoşab Kalesi'nin kapağa nakşedilmesini benimsedim.

1970'li yıllarda Van-Hakkâri yolculuklarımın bonus noktasıydı. Urartulardan miras kalenin yaklaştıkça heybeti azalırdı. Elimi uzatsam yıkılacak sanırdım. Eteklerinde majestik yaban keçileri görmüştüm. Kalebentlere yakışır şiddette kafalarını öne arkaya sallayan.

1673- Charles Baudelaire'e göre Edgar Allan Poe (1809-1849), "...Yunan Savaşı'na katılma ve Türklerle savaşmaya gitme tasarısını benimsedi. Bunun üzerine Yunanistan'a gitti. Doğu'da ne oldu, orada ne yaptı. Akdeniz'in örnek kıyılarını mı inceledi, niçin Saint Petersburg'da tekrar karşımıza çıkıyor, pasaportsuz, -tehlikede ama ne tür bir olay-, Rus mahkemesinden kaçmak ve evine dönmek için Amerikalı Bakan Henry Middleton'ı niçin çağırmak zorunda? Bunlar bilinmiyor; burada sadece kendisinin doldurabileceği bir boşluk var..."

Bence, 2009'da 200. doğum yılını idrak edeceğimiz E.A. Poe, İstanbul'a da geldi. "*How To Write A Blackwood Article*" başlıklı öyküsünün epigramı, bir Osmanlı seyyar incircisinin tek dizelik seslenişinden mürekkep;

"Peygamber aşkına incirrr..."

1674- 13.04.08 tarihli Portakal Müzeyedesi'nde, Şevket Rado'nun kütüphanesinden kitaplar da değerlendirildi. Müzayede kataloğunda karşıma çıkan bir fotoğrafı "Kitap İçin"de kullanmadan edemezdim. Orada Rakım Çalapala, Şevket Rado, Yahya Kemal Beyatlı, Albert Gabriel, Refik Halit Karay ve Kâzım Taşkent vardı. Soldan ikinci beyefendi, "Dr.?" olarak geçiştirilmişti.

1675- *Görüşmeyeli Uzun Zaman Oldu*'dan (Metin Üstündağ, Sel)

"Düşünüyorum, o halde / doktorum nerde?", "Düşünüyorum, o halde / ben insan değil miyim?", "Düşünüyorum, o halde / sarayım mı burada mı tüketeceksiniz?", "Düşünüyorum, o halde / ben seni cepten

ararım", "Düşünüyorum, o halde / sosyal güvence de isterim", "Düşünüyorum, o halde / çok iyi menemen de yaparım", "Düşünüyorum, o halde / yatakta da iyiyimdir", "Düşünüyorum, o halde / memleket bu halde", "Düşünüyorum, o halde / Descartes, içkileri tazele."

LXVIII - "-Yumurtanız nasıl olsun?" "-Sarı lacivert!"

1676- Okur kitlesinin güvendiği, yazarların (ç)ekindiği son eleştirmen Fethi Naci miydi? (1927-23 Temmuz 2008)

...Rahmetli babam Fahamettin Altun'la Erzurum Lisesi'nden sınıf arkadaşıydılar. Kitap fuarlarında karşılaşırsak ayaküstü sohbet eder ayrılırdık. Yakınlaşmamız, Four Seasons Oteli'nde 2002'de yediğimiz o akşam yemeğiyle başladı. Bizi renkli büyüğümüz Aydın Boysan bir araya getirmişti. Gecenin bir diğer *yüksek noktası*, tam elli yıl önce mekân Sultanahmet Hapishanesi'yken, Fethi Naci'nin düşünce suçlusu olarak orada ikamet ettiğini öğrenmemdi. (Ertesi gün Fethi Naci YKY'nin yazarları arasına katıldı.)

Aydm Boysan-Fethi Naci-Turhan Günay ve Selçuk Altun'dan mürekkep dörtlü bir balıkçı meyhanesi veya Çiçek Bar'da buluştular hastalığı depreşene dek.

Ona amca derdim. Evinde veya ıssız balıkçı lokantalarında az baş başa kalmadık. Bana edebiyat dünyasından, anılarında yer almayan, pasajlar nakletti. Kısmen paparazzisel sorularıma dek beni yanıtsız bırakmadı. Fahri danışmanım oldu. Anıt yazar Yaşar Kemal'i de onun yardımıyla tanıdım. (YKY'ye dolaylı katkılarından biri de küresel Yaşar Kemal'i kazanmamızdır.)

Naci Amcamla yakınlaştığımızda, o yazmadan soğumuştu. Bunun geçici bir süreç olduğunu varsayarken yanılmışım. Melodik bir ses tonu vardı, iyi hatipti. Edebiyat dünyasına tepkisini *light* küfürlerle süslerdi. Desteğine mahzar olup bir yerlere geldikten sonra ona sırt çeviren yazarlara hınçlıydı.

Kızı Deniz'i trafik kazasmda yitirmek onun yaşamsal kırılmanoktasıydı. Son eşi Lâle Kalpakçıoğlu'na dua ederdi. Turhan Günay'a özel bir sempatisi vardı.

Alzaymer illetinden sonra o yiğit insanı görmek içimden gelmedi. Durumunu, onu sürekli yoklayan, vefakâr Turhan Günay'dan takip etmeye çalıştım. Yaşar Kemal de onu yalnız bırakmayanlardandı.

Vefatından sonra kimisi ünlü ama önemsiz zevatın basmakalıp demeçlerini dinlerken, o ikiyüzlülerden çoğunun cenaze törenine teşrif etmeyeceğini biliyordum!

1677- Yazarların ya-za-ma-ma sürecine "Writer's Block" der Anglo-Amerikanlar. Nihayet okurların bıkkınlık sürecine de bir terim özgülenmiş; "Reader's Block".

İkisinden de mustarip olmayacağıma bir "blok" çikolataya iddiaya varım. Ne zaman yazmaya heveslensem, okuyasım geliyor.

1678- İngiliz okurların başlayıp bitiremedikleri yedi popüler kitap (ve yarıda bırakma oranları):

Harry Potter ve Ateş Kâsesi - JK Rowling (%32), *Ulysses* - James Joyce (%28), *Yüzbaşı Corelli'nin Mandolini* - Louis de Bernieres (%27), *Şeytan Ayetleri* - Salman Rushdie (%21), *Simyacı* - Paulo Coelho (%19), *Savaş ve Barış* - Leo Tolstoy (%18), *Suç ve Ceza* - Fyodor Dostoyevski (%15)...

1679- Uzun romanları ben de benimsemem. 350 sayfayı aşan yapıtlardan ürkerim; ama 100 sayfaya sığdırılacak bir romanın, 200 sayfaya yayılması denli değil!

1680- Franz Kafka'nın (1883-1924) başyapıtlarını, onun vasiyetini dinlemeyerek yayımlatan dostu Max Brod'a (1884-1968) borçluyuz.

Brod, Kafka'nın özel notları, muhaberatı, roman ve öykü müsvettelerıyle bazı özel eşyalarını Nazi işgalinden önce Prag'dan Tel Aviv'e kaçırmıştı.

Brod ölünce o hazine, sekreteri ve metresi Esther Hoffe'ye kaldı. Esther *Dava*'nın müsvettelerini 1991'de Sotheby's müzayedesinde 1 milyon sterline, Brod'un günlüklerini de 1980'lerde yüklü bir avans karşılığında Artemis nam yayıncılık kuruluşuna satmış. (Nedense günlükler bir türlü Almanya'ya ulaşmamış.)

Esther Hoffe geçenlerde öldüğünde 101 yaşındaydı. Bir banka kasasında saklanan Kafka kalıtına İsrail yetkilileri "ulusal kültür mirası" belleyip el koymak üzereymişler. Hoffe'nin mirasçılarının İsrail ve Artemis'le mahkemelik olmaları bekleniyor...

Kafka uzmanı Josef Cermak'a göre, kasadaki dokümanlarda gizemli yazar hakkında önemli ipuçları (s)aklanıyor olabilir.

Dava silsilesi 2024'e kalır mı? Ölümünün 100. yıldönümüdür.

1681- "Yaratıcı yazarlık kursundan geçmemiş o denli az Amerikalı yazar tanıyorum ki! Onlar bir kursla da yetinmemişlerdir." Dorothea Brande (1893-1948)

1682- *Sahibinden Satılık* - Ahmet Erhan, Everest

SAYIKLAMALAR'dan:

7. Kanser: Artık ne bir sesim var, ne de bir sözüm. / 13. Ey bilici, bedenim toprak kokuyor... Ne iştir? / 20. Denizden artakalmış tuz kokusuyum... / 24. Bir hastane koridorlarında gezintiye çıkmış ölüm kokusu... / 29. Beni artık kimseler aramıyor. Kanserin bulaşıcı olduğunu bilmiyordum. Üzülüyor insanlar. Ayna meselesi... / 32. Gül, benim için bir kere ağlar mısın?

1683- John Lennon'a (1940-1980) "Ringo Starr dünyanın en iyi davulcusu mudur?" diye sorduklarında, "O, Beatles'ın bile en iyi davulcusu değildir," buyuracaktır.

1684- 24.07.2008! Dün 100 milyar Zimbabwe doları, 15 yeni kuruş etmekteydi. (Hey gidi yıllar hey...)

1685- İstanbul'da açılacak bir "tencere yemeği" aşevine isim önerisi: Mistanbul

İstanbul'da açılacak bir mankenlik şirketine isim önerisi: Misstanbul.

1686- Tolstoy'a göre döneminin en iyi yazarı Victor Hugo'ydu; Sartre'a göre John Dos Passos.

(Sosyoekolojik çöküş süreci XXI. Yüzyıl'da, Gabriel Garcia Marquez'in kalkıp da, "Dönemimin en iyi yazarı Yaşar Kemal'di" demesini bekleyemezsiniz.) "Etik" *metamorfoze* olmaktan kurtulamayınca; edebiyatta kategoriler ve sıkletler de dumura uğramadı mı? Artık "en iyi yazar" yoktur; "kendisini en iyi pazarlayan yazar" vardır.

1687- Anadolu'nun taşı toprağı Atatürk heykelleriyle değilse büstleriyle mücehhez. Nicesi bir sanatkâr yerine zanaatkâr elinden çıkma gibidir. Onlarla göz göze gelirsem gerçek heykeltıraşlardan, özellikle Atatürk'ün anısından utanırım. Kaideleri çalakalemden öte rüküştür. Genellikle yanlış yerlerde konuşlandırılmıştır ve pek akımlı sayılmazlar.

Sığlıkistan'a dönüşmekte olan ülkemizde, ben önce, onları *heykel* sanan *heykeltıraşlara* tepkiliyim.

1688- *Fragments* - Jean Baudrillard (1929-2007)

-Gökyüzünde UFO gibi seyreden *olaylar*.

-Tarih tekerrür ettikçe fars olur; fars tekerrür ettikçe tarih.
(Fars? - İncelikten yoksun güldürü.)

1689- Büyüz yazarların Küçük Sırları:

Charles Dickens -ilham için- morglarda gezermiş. / Oscar Wilde'ın Walt Whitman'a takdirlerini sunması bitince dudak dudağa öpüşmüşler. Whitman'ın platonik aşkı Abraham Lincoln'müş. / Leo Tolstoy, soyağacına göre Cengiz Han soyundandır. / Münzevi şair Emily Dickinson hastalanınca, doktor muayenesini aynı odalarda bulunmama koşuluyla kabul etmiş. / Dr. Arthur Conan Doyle, geçen yıl İngiltere Federasyon Kupası'nı kazanan Portsmouth F.C.'nin kurucularından ve ilk kalecisidir. Futbol sahalarındaki takma adı A.C. Smith. /Virginia Woolf, Auguste Rodin'in atölyesini gezerken uyarılara rağmen bazı yarı bitmiş heykelleri okşarken yakalanınca tokadı yiyecektir...

1690- Portekiz ziyaret etmeyi planladığım ülkelerden değildi. Sevgili komşum Sezgin Noyan, yolladığı bir elektronik-posta ile beni kışkırttı. Artık ilk fırsatta Porto'ya gidebilirim.

Orada *gerçekten* bir mabedi andıran LELLO Kitabevi var. 1906'dan beri.

1691- Temmuz/Ağustos sıcağından kitap önerileri:

Çocuktaki Bahçe - Feyyaz Kayacan, YKY / *Leman Gölü Yalnızı* - Uğur Kökden, YKY / *The God Jr.* - küçük İskender, Sel / *Türk Şiirinden Son Okumalar* - Mehmet H. Doğan, İkaros / *Helen ve Arzu*, Alexander Trocchi (Çev. A. Sezgintüredi), Versus / *Bir Mayıs Günü Bırakıp Gittin* - Yannis Ritsos (Çev. Cevat Çapan), Can...

1692- (Israrla) okumasak da yüzlerce yeni kitabın her hafta kitabevi raflarını inatla renklendirmesi kinayeli. D ve R ile Remzi yeni çıkanlara en cömert davranan kitabevleri.

Ama onlardan en güzel seçkiyi, -sanki- PANDORA'nın yöneticisi Mustafa Başarslan yapıyor. Klostrofobik giriş katındaki kısıtlı raf kapasitesini bilenler ne demek istediğimi daha iyi anlayacaklardır. Mustafa Bey, aynı zamanda, ışık hızı ötesindeki ayaklı Amazon.com'umdur...

1693- *Geçmiş Zaman Fıkraları* - Abdülhak Şihasi Hisar, 1958.

Sultan Hamid Korkusu

Gençliğimizin bütün zamanları Sultan Hamid korkusu ile geçmişti. Sonra, bütün tanıdıklarımızın hatıralarına iştirak ederek bu istibdat devrinin kâbusunu duyardık.

Bazen, kâğıtlarıma Abdülhak Hamid'in bazı sözlerini kaydettiğim olurdu. Bir gün Sultan Hamid için demişti ki:

-Abdülhamid o kadar vehhamdı ki, (kuruntulu) korkunç olmuştu. O da bizim vehmimize dokunurdu. Biz de onun yüzünden vehham olmuştuk. Ben Londra'da bazı günler, odamda otururken hatırıma gelirdi. Acaba şurada benim nasıl oturduğumu görüyor mu diye telâş ederdim. Bana bakıyor sanırdım. Ondan adeta korkardım..

(Sırtlamaya çalıştığımız (t)ele-kulaksal süreçte, Abdülhak Hamid'in vehmi size de *amatörce* gelmiyor mu?)

1694- Engin Ardıç'a göre Abdülhak Hamid, 27.11.2002 itibariyle "Türk edebiyatının en kötü ve gereksiz şairidir."

30.12.2003'te yapılan not düzeltmesiyle ona "...sekizinci sınıf yazarlık" özgülenecektir.

(Kaynak: *Resimli Ansiklopedik Engin Ardıç Sözlüğü* - Taşkın Su)

1695- "Kitap İçin"de fırsat buldukça, gizli dâhi komşum Mehmet Kösemen'den (doğ. 1984) bahsettim. Üniversite öğrencisiyken yayımlanan kitabı (*Türk-İslam Tarihinde Hayali Varlıklar*) ses getirmişti.

O, geçen yıl Sabancı Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra Londra'daki ünlü Goldsmith College'a kabul edildi. Medya ve iletişim konusunda master yapıyor. Yazın ona bahçede rastlayınca okul dışında yaptıklarını bana aktarmasını rica ettim.

Mehmet Kösemen'in kaleminden geçen yılın muhasebesi:

"...Okulda gördüğüm derslerin de desteğiyle, parazitler ile ilgili bir belgesel film çektim. 'Parasites' için Londra'daki Natural History Museum'da araştırma yaptım. Orada çalışanlar bana dünyanın en uzun tenyasını gösterdi, tam 40 metre; bir katil balinanın içinden çıkarmışlar.

"...Belgesel'den sonra Sabancı Üniversitesi'ndeki FASSART Galerisi'nde 'Yaşam Ağacı' sergimi açtım. Harun Yahya ve benzeri şarlatanların bilimsel gerçekleri bulandıran 'evrim sergilerine' sevap olarak hazırlanan bu sergiye, Türkiye'de sorgulayıcı, bağımsız düşünebilen bireyler yetiş-

tirmeyi hedefleyen Eğitim Reformu Girişimi yardımda bulundu. 130'dan fazla resimle; bakterilerden bitkilere, mantarlardan omurgalılara başlıca canlı gruplarım betimledim ve akrabalıklarını gösteren dev bir 'yaşam ağacı' hazırladım. (http://nemorajet.com/treeolife.html)

"...Ardından, yıllardır üzerinde çalışmakta olduğum Snaiad isimli projeyi hayata geçirdim. 'Başka bir dünyada yaşam nasıl olabilir' diye düşünürken, böyle bir dünyada, Snaiad gezegeninde yaşayabilecek tüm canlıları tasavvur edip fotoğraf kalitesinde tablolarını yaptım. Tabloları açıklamalar, haritalar ve tarihçelerle destekledim. (http://www.snaiad.com)

"...Dostum John Conway ile Royal Geological Society için bir sunum hazırladık. ('Dinosaurs: A Historcal Perspective'). Küçüklükten beri hayranı olduğum soyu tükenmiş canlılara vefa borcumu ödemek için, 'Tarih Boyunca Uçan Sürüngenler' başlıklı bir sunum yaptım. Bildiğim kadarıyla, R.G. Society'de konuşmacılık yapan ilk Türk oldum.

"...Bu yaz beni meşgul eden iki proje var. Birincisi, Metin And'ın muazzam *Minyatürlerle Osmanlı-İslam Mitografyası* yapıtında yer alan bilgiler eşliğinde bir Osmanlı Cinleri resim sergisinin hazırlığı. Diğeri, şu ana kadar girişti̇ğim en kapsamlı 'kısa' film projesi. Bütün zamanımı alan bu fantastik komedi filmi, kırkayaklardan bir narkotik madde sentezledikten sonra; yarı-kırkayak bir süper kahramana dönüşen bir adamın..."

(Mehmet Kösemen, mimar ve önemli fotoğraf sanatçılarımızdan Sıtkı Kösemen'in oğludur. Mehmet'ten küresel sıklette beklentilerim var. Çocukluğundan beri.)

1696- 01.08.08! Öğle sıcağında İstiklâl Caddesi! Gözleri dışında tüm beden simsiyah tesettürlü kadının elinde dondurma külâhı görünce şaşırdım. Dondurma nasıl yalanacak diye boşuna meraklanmışım. Hatun kişi, üst başım düzelten kocası için emaneten *tutuculuk* yaparmış.

1697- 03.08.08! Atları Severim. (Yılda bir-iki kez Veliefendi Hipodromu'na gittiğimi daha önce itiraf etmiştim.) Televizyonda kanallar arasında gelgitlerken Türkiye Jokey Kulübü kanalında duraksadım. Buenos Aires Hipodromu'ndan yılın yılın en önemli yarışı -dublajsız- yayımlanıyordu. Spikerin hüzünlü ama melodik bir sesi vardı. Yarışın ardından kadim bir tangoya girecek gibiydi...

1698- Çelik Gülersoy'un (1930-2003) yerinin doldurulamayacağını biliyordum. Üzüntüm, anısına yakışır bir yaşamöyküsünün yazılamamış olmasındandır.

1699- Robert Kolej Yüksek Okulu 1971'de millileştirilince Boğaziçi Üniversitesi adını almıştı. Orada eğitimci ve çevirmen Füsun Elioğlu ile aynı dönemde okuduk. Ondan dinlemiştim: Efsanevi hocalardan Hilary Sumner-Boyd'un "Humanities" dersine, devlet bursuyla misafir öğrenci olarak giren bir Vietnam gazisi de varmış. Genç Amerikalı bir gün dayanamayıp, "İstanbul için Bizans'ın merkezi demişlerdi. Nerede bu Bizans ben göremiyorum?" diye sorunca Boyd, "Beyefendi, şu anda üstüne basmaktasınız," buyuracaktır.

Hilary Sumner-Boyd, Robert Kolejli nice tiyatro sanatçısının rehberiydi. John Freely ile birlikte ilk küresel kent rehberini (*Strolling Through İstanbul*) kotarmışlardı.

1700- Borsa verilerine göre Fenerbahçe'nin piyasa değerinin; Beşiktaş, Galatasaray ve Trabzonspor'un toplam değerinin üç katına çıktığını öğrenince aşağıdaki anekdotu anımsadım.

Fenerbahçe'nin kuruluşunun 100. yıldönümünün idrak edildiği 2007'de, Füsun-Arman Elioğlu ile Nur-Selçuk Altun çiftleri hafta sonu tatili için Kaz Dağı'na giderler. Motelin restoran bölümüne ilk sabah kahvaltısı için indiklerinde "Yumurtanız nasıl olsun?" sorusuna, Selçuk Altun, "Sarı lacivert!" diyecektir.

LXIX - "Ben aramam, bulurum!"

1701- (14 Ağustos - 21 Ağustos, Londra) - Basım işleri mayısta tamamlanan *Songs My Mother Never Taught Me*'nin ağustos ortalarında kitabevlerine dağıtımı yapılacaktı.

Londra'ya uçmak için kışkırtıcı bir bahane değil midir?

Otele yerleştikten sonra karşı komşu Waterstones Piccadilly'ye koşturdum. Yazarların alfabetik sırada konuşlandırıldığı Fiction (Kurmaca) kısmında gezinirken, "Bir gün İngiltere'de bir kitabım çıkarsa A. Alvarez'e raf komşusu olacağım" diye -galiba- iç geçirirdim. Bu çocuksu hedefe artık ulaşmışlığın coşkusuyla iki yüz metre ilerdeki butik kitabevi Hatchard's'a seğirttik. 1797'de kurulan, Kraliyet Ailesi'nin kitapçısında Nur kitabımın bulunabileceğine pek inanmıyordu. Orada da gördüm; çeviri romanlar masasmda, Orhan Pamuk, Haruki Murakami ve Irene Nemirovsky yapıtlarının arasında mahsun bir duruşu vardı. Diğer gözde kitabevlerimde de (Foyles, Blackwells, Borders ve özellikle John Sandoe) tek tük sayıda ve ücra raflarda da olsa eksik değildi. Yurtdışma eğitime yolladığı evladının tedirginliğine tanık olan bir baba gibi ikirciklendim.

Kitabım basım aşamasına gelene dek; kamudan, tarikattan, medya holdinginden veya edeb(iyat)dışı girişimlerden medet ummadığımı arz etmiştim. Rebecca O'Connor adında bir editör (ve şair) "sesimi duydu" ve kitabım çıktı. Sıra eleştirmenlerin ve okurların sesimi duymasmda, Erje Ayden, "İyi bir kitap kotarmışsan o yolunu kendi kendine bulur" der. Çevre kirliliğinin had safhaya ulaştığı edebiyat arenasında buna özellikle inanmak isterim.

İşbu yüzden se-ke se-ke nereye dek gidebileceğimi merak ediyorum.

1702- Londra'da kaçırmamam gereken iki etkinlik vardı.

1) British Museum'da İmparator Hadrian Sergisi - Edirne'nin (Adrianopolis) isim babası Publius Aelius hadrianus (MS 76-138) 21 yıl Roma İmparatorluğu yaptı. Mezopotamya'dan İberya'ya, Britanya'dan Kuzey Afrika'ya uzanan topraklarını kaosun eşiğinden döndürmüştür.

Historia Augusta'ya göre o, "...Haşin ve şen, vakur ve oyunbaz, üşengeç ve enerjik, cimri ve cömert; kaypak ve düzgün, gaddar ve merhametli" olabiliyordu. Bu meziyetlerle mücehhez Hadrian'ın biseksüel olması sanki kaçınılmazdı. Claudiopolisli (Bolu) erkek güzeli arkadaşı

Antinous'u babalığı imparator Trajan'ın emriyle evlendiği -onun yeğeni- Sabina'ya yeğlediği söylenir. O dönemde biseksüellik bir aykırılık değildi ama Antinous Nil'de boğulunca Hadrian'ın yas-ötesi üzüntüsüne şaşırılmıştır.

Sabina ile Antinous'un birbirlerine çapraz duran mermer heykelleri sergi salonuna paparazzisel bir hava vermişti. Filozof duruşlu ama pragmatist Hadrian'ı, edebiyat âlemi de benimsemiştir.

2) Maceraperest başı ve kayıt dışı filozof, Fransız Philippe Petit'in (P.P.) (doğ. 1949) küresel gündeme 1974'te nasıl oturduğunu anımsar mısınız?

O, Dünya Ticaret Merkezi'nin ikiz kuleleri arasına gizlice gerdiği ipte kırk beş dakika içinde dokuz tur attı. İpin yerden yüksekliği 1350 ft (531 mt) ve uzunluğu 131 ft (51,5 mt) idi. Tüm güvenlik sistemini atlatarak iki kule arasına yerleştirdiği metal halatın altında emniyet ağı zaten olamazdı.

P.P.'nin öyküsünü İngilizce'ye (*On The High Wire*) Paul Auster çevirmişti.

Londra'nın sözde batakhanesi Soho'daki bir sinemada, bu çılgınlığın belgesel filmini (*The Man On Wire*) ürpererek izledim. Halatın artık tarih olan ikiz kuleler arasına çekilmesi gerginliğin doruk noktasıydı.

P.P.'nin doğaya, insana ve sisteme başkaldırısının, Enis Batur'un önerisiyle Sel tarafından yayımlandığını (*İp Cambazı*) anımsıyorum...

1703- İlhan Berk (1916-2008), Güven Turan'a göre Dünya'nın Yaşayan En İyi 10 Şairi'nden biriydi. (Diğerleri? 2005 başı itibarıyla; Adonis, Yves Bonnefoy, Eugenio de Andrade, Louise Glück, Geoffrey Hill, Philippe Jacottet, Mario Luzi, W.S. Mervin ve Wislawa Szymborska.)

Son çeyrek yüzyılda yazdıklarını benimserdim. "Kitap İçin" için en çok alıntı yaptığım ustalardandı.

Has okurlarımdan yazar Sibel Baykam, onun ölüm haberini aldıktan sonra yolladığı mesajında, "İlhan Berk'i 1991'de Bodrum'daki evinde, bahçe duvarına nakşettiği genç kız portreleri arasında; şiir anlamazlığıma rağmen içimde yarattığı fırtınanın ortasına ve de sizin üstümde bıraktığınız izlerde tanıdım. Başımız sağ olsun," demişti. "Kitap İçin" bir derin okurunu yitirdiği için de üzgünüm.

1704- İlhan Berk'in 90. yaşında yayımlanan *Adlandırılmayan Yoktur*'daki (YKY) 90. aforizması:

Bir sabah kalkıp ölümü yazmalı
Ölümü uzun uzun yazmalı.

1705- Kara listesinde olduğum Doğan Medya Grubu gazetelerini sıkışmadıkça izlemem. (A. Ömer Türkeş'in kitap ekindeki yazıları için cumaları *Radikal* alırım.)

Grubun üç gazetesi (*H*, *M* ve *V*), İlhan Berk'in vefatının (29.08.08) ardından yayımladıkları bir haberde; şair Gonca Özmen'in (doğ. 1982) on yıldır üstadın (doğ. 1916) sevgilisi olduğunu yazarken, şiir fidanımızın asılsız haberle ilgili duyurusunu yayımlamamışlar.

Gazeteci Ergun Babahan'ın, "Türkiye'de itibar düzeyi en düşük iki kurum siyaset ve medyadır" özdeyişini anımsayarak "basın duyurusunu" sunuyorum:

"Şair, yazar ve ressam İlhan Berk'in ölümü üzerine *Hürriyet*, *Milliyet* ve *Vatan* gazetelerinde yayımlanan haberlerde, adıma ve toprağa verilişinin ertesi gününde büyük şaire çok çirkin, dayanaksız, onur kırıcı ve gerçekdışı bir savla saldırıya geçilmiştir. Bu haberlerde benim için, 'son 10 yılını birlikte geçirdiği sevgilisi şair', 'uzun süredir birlikte yaşadığı genç şair' gibi asılsız, küçük düşürücü ifadeler kullanılmıştır. Üstelik *Vatan* gazetesinde ilk sayfaya 'İlhan Berk'in genç hayat arkadaşı...' gibi bir başlıkla fotoğrafım da konulmuş ve asılsız haberin devamının yer aldığı iç sayfadaki fotoğrafımın altına 'Berk'in sevgilisi' yazılmıştır. Anma toplantısında söylediğim, kendisini 10 yıldır tanıdığım sözü çarpıtılarak 'Berk'in son 10 yılını birlikte geçirdiği sevgilisi' denilmiştir. Şairin eşinin 15 Eylül 2001 tarihinde öldüğü ve benim 10 yıl önce 16 yaşında bir çocuk olduğum göz önünde bulundurulursa, haberlerin akıl ve mantık dışılığı daha iyi anlaşılacaktır. Benim İlhan Berk'e yakınlığım onun sanatına, şiirine ve kişiliğine duyduğum sevgi, saygı ve edebiyat dostluğuna dayanmaktadır.

Üstelik anma etkinliğinde Bodrum Belediye Başkanı Mazlum Ağan, ressam Turan Erol, Latife Tekin, Lale Müldür, Leyla Erbil, Haydar Ergülen, Oruç Aruoba, A. Ertan Mısırlı, Sezai Sanoğlu da konuştuğu halde, söz konusu haberler sanki yalnızca ben konuşmuşum gibi yayımlanmıştır. Bir büyük şairin ölüm haberini magazinel bir yalan habere konu etmek; kendim kadar, onun ve ailesinin adına da üzdü beni. Bu haberler, 90 yaşında vefat eden, haberin yayımlanmasından yalnızca bir gün önce toprağa verilen İlhan Berk için de bir karalamadır, çamur atmadır.

Günlük üç büyük gazetede yer alan bu iftiradan yola çıkan sözde sanatla ilgili bazı internet sitelerindeki abuk sabuk yazılarla olayın boyutları

ve ulaştırıldığı kitle iyice büyümüştür. Kişilik haklarımı açıkça çiğneme niteliği taşıyan bu haberlerin ve özellikle İlhan Berk'in anısına yapılan bu saygısızlığın, atılan bu çamurun gerekli tepkiyi görmesi gerektiğine ve göreceğine inanıyorum. Yasal haklarımı saklı tutarak, gerçeği kamuoyuna duyuruyorum."

Gonca Özmen

1706- Son yaz kitaplarından öneriler:

Hep Genç Kalacağım - Sabahattin Ali, YKY / *Rüya ve Kader* - Marguerite Yourcenar (Çev. Roza Hakmen) - YKY veee *Masumiyet Müzesi* - Orhan Pamuk, İletişim...

1707- *Masumiyet Müzesi*'ni 28.08.08 akşamı edindim ve 31.08.08 gecesi bitirdim. Onda Marcel Proust-vari tatlar da vardı. Genelde orgazmik (daha uygun bir sözcük düşünemediğimdendir) bir zevkle okudum.

Artık Nobelist Orhan Pamuk'un kendi kendisiyle yarışının sonunu merak ediyorum.

Kemal Basmacı'nın ve romanın son cümlesi: (Herkes bilsin, çok mutlu bir hayat yaşadım) -bence- Orhan Pamuk'un dünya âleme bir kişisel manifestosu...

1708- *Masumiyet Müzesi*'nin açılışını özlemle bekliyorum. Çukurcuma'daki binasıyla ilgili projesini 2002'de açarken, "Karım ve mimarımdan sonra bu projenin varlığından ilk sen haberdar oluyorsun" demişti Orhan Pamuk. YKY ve Selçuk Altun'un da o kişisel müzede katkısı olacağı için heyecanlıyım.

1709- 04.08.08! *Kitap Zamanı*'nda, M. İlhan Atılgan "O Yazar Muradına Erdi" başlıklı paragrafında diyordu ki;

"Daha önce isim vermeden yazmıştım ama bu kez açık etmek zorundayım: Nedim Gürsel konusunda korktuğum başıma geldi. Şişli Cumhuriyet Savcılığı, yazarın *Allah'ın Kızları* romanı hakkında soruşturma başlattı. Gürsel'in buna ne kadar sevindiğini tahmin etmek zor değil. CV'sine bir soruşturma eklendi, *Le Monde* kendisiyle söyleşi yaptı (niçin kitabın edebî değeri üzerine söyleşi yapan yok acaba?) 'Nedim Gürsel, Salman Rüşdi olmaya oynuyor' diyenlere elbette katılmıyorum. Bu hem Nedim Gürsel'e ağır bir itham hem de iki yazar arasındaki nitelik farkını görmezden gelmek olur. Gürsel'in bu davaya sevindiğine de şuradan va-

rıyorum: Sürekli 'benimle röportaj yapın' diye basına 'ricacı' olan, çıktığı her televizyon kanalında '*Zaman* gazetesi beni sansürlüyor' diyerek aykırı yazar rolüne bürünmeye çalışan biri, elbette bir soruşturmayla gündeme gelmekten hoşnut kalır. Yazarlık duruşu bakımından ikisi arasında bir fark yok çünkü. Nedim Gürsel Fransa'ya döndüğünde yine 'Doğu'nun aykırı, mazlum yazarı' muamelesi görecek ya, ona yanıyorum."

(Fransa'da ne girişimlerde bulunur bilinmez ama N.G. Türkiye'de galiba muradma eremedi. Öğrendiğime göre savcılık soruşturmayla ilgili takipsizlik kararı vermiş.)

M. İlhan Atılgan, gündeme oturma aşkına N.G.'nin yaptıklarını "ricacı" sözcüğüyle geçiştirerek incelikte bulunmuş.

Birden N.G.'nin 52 yaşmdayken, Türk Edebiyatını Teşrifinin 40. Yılını *kutlatmasını* anımsadım. (Daha trajikomik bir edebiyat etkinliği aklınıza gelebilir mi?) N.G. 1952 doğumlu olduğuna göre 50. Yıl Kutla(t)malarına altı yılı kalmış!

1710- 06.08.08! YKY'nin eski genel müdürlerinden Özalp Birol, açıldığından beri Pera Müzesi'nin genel müdürüdür. (Z)arif Özalp'ı butik müzesinde küresel boyutlu işler başardığı için de takdir ederim.

Joan Miró sergisini birlikte gezerken saygın Maeght Koleksiyonu'ndan konuk gelen resim, baskı ve heykelleri ayrı bir tat alarak izledim.

Suna ve İnan Kıraç nam aziz çift Pera Müzesi'ni bir avuç(?) sanatsevere armağan etmekle kalmamış, servetlerinin önemli bir bölümünü de sanat ve kültür yatırımlarına bağışlamışlardır. Her Pera çıkışı özel dualarımı sunarım...

1711- Boğaziçi Üniversitesi'nde öğrenciyken (1969-1974) heybetli yatakhane, Hamlin Hall'da kaldım. Okulun idari işler müdürü, rahmetli Mümin Tansever'in lojmanı da aynı binadaydı. Şirin ve afacan oğlu Barış hepimizin maskotuydu. (Ona da aynı üniversitede okumak nasip oldu.) Barış Tansever artık küresel lokanta Sunset'in de sahibi.

09.08.08! Sunset'te Füsun-Arman Elioğlu çiftiyle akşam yemeğindeydik. (Füsun, Arman ve yeğenlerim belledğim kızları Defne ve Başak da Boğaziçililer.) Tatlı zamanı Barış masamıza uğradı. *Annemin Öğretmediği Şarkılar*'ın İngilizce'ye çevrildiğini duyunca sinirlenir gibi olmuştu. "Abi, biz Türkçesini sökemezken bir de başımıza İngilizcesini çıkarıyorsun" derken onu sakinleştirmek Arman'a düştü. "Olaya değişik açıdan bakarsan," dedi, "Bu senin Selçuk Altun'u anlaman için bir fırsat sayılabilir."

1712- *Saatin Gizli Yüreği*'nden (Elias Canetti - Çev. Ahmet Cemal, Payel):

- "Şöyle diyebileceğim kimsem yok: Beni özgür bırak."
- "Her köşede kendi kendisini tutuklayan biri."
- "Orası o kadar soğuk ki, adlar bile donuyor."
- "Yanlışlıkla edebiyat tarihine kayıvermiş, artık silinemiyor."
- " 'Ben' diyen birinin hemen toprağa gömülüverdiği bir ülke."

1713- -Çamlıca eteklerinde açılacak mazbut bir âşıklar kafesine ad önerisi: (H)istanbul.

-Beyoğlu arka sokaklarında açılacak bir heavy-metal diskoteğe ad önerisi: Kisstanbul.

1714- İçinde yüzmek için sahafları yeğlerim. Üç kenarımızdaki denizleri, tablo niyetine uzaktan izlemekle yetinirim. *Senelerce Senelerce Evveldi*'nin Side'si, Akdeniz'deki gözde mekânımdı. Karadeniz'de daima Tirebolu, Ege'de Ayvalık.

Kayınvalidemin Ayvalık'taki yazlığına tadımlık ziyaretlerim olur. Zaman tünelindeki semtlerini sokak sokak gezmişimdir. Gezerim. Ne zaman Bodrum veya Çeşme adlarını duysam, Ayvalık'ı anarım.

Cunda Adası'nda, görür görmez benimsediğim bir tarihi mekân daha oldu. İki keşişin On Beşinci Yüzyıl'da kurduğu alımlı manastır, Rahmi M. Koç Müzecilik ve Kültür Vakfı tarafından "Sevim ve Necdet Kent Kitaplığı'na dönüştürüldü.

Necdet Kent (1911-2002), İkinci Dünya Savaşı'nda Musevilere yardımcı olabilmek için yaşamını tehlikeye atan diplomatlarımızdandı. Sevim Kent (1918-2000) Ayvalıklı Madra'lardandı, ressam ve seramik sanatçısıydı.

Kitaplık'ta tarih ve sosyoloji araştırmalarına kaynaklık edecek ender yapıtların yanı sıra YKY'nin yayımladığı edebi yapıtlardan da örnekler var.

Mekânın terasındaki kafede dingin bir Cunda peyzajıyla karşılaşıyorsunuz. Kulenin arkasında, denizden esen vakur bir rüzgâr var; sanki sessizliği incitmeme kaygısında. Gel de okuma!

1715- Rating rekorları kıracak bir "sivil polisiye dizi" önerisi:

Emekli komiser Ergin Ekon beceriksiz ama sevimli bir özel dedektiftir. Kötülerin lüks otomobillerinin peşine tek kapılı Anadol'uyla düşmektedir. Yardımcısı Civan takma bacaklı, ileri derecede miyop ve gevezedir.

İnternette tanıştığı muhafazakâr kız arkadaşı Netice (Netiş) ile bir türlü bir araya gelememektedir. Peşine düştükleri sakarlığından bezip polise teslim olmaktadırlar...

1716- Gelmiş geçmiş en iyi Türk kadın ressam mı?
Düşünmeden Hale Asaf (1905-1938) derim.
(*Hale Asaf - Türk Resminde Bir Dönüm Noktası*, Burcu Pelvanoğlu - YKY)

1717- Metin Celâl'in *Özgür Edebiyat*'taki (Eylül-Ekim) "Fethi Naci ve Eleştiri" başlıklı yazısından:

"Fethi Naci, 'Sözünü sakınmayan, iyiyse iyi; kötüyse kötü diyen bir eleştirmen'di demiştim. Şimdi 'son eleştirmen de gitti', diye yakınanlar, zamanında onun bu tavrından, dobralığından memnun muydular? Sanmıyorum. Çünkü Türkiye'de yazarın beklentisi sürekli övülmektir. Eleştirinin varlığı da yokluğu da övgü oranına göre ölçülür. Bir yazarı yeterince övüyorsanız 'iyi'sinizdir. 'Eleştirmen misiniz?' O önemli değildir. O nedenle 'Türkiye'de eleştiri yok!' sözü bir tespit olmaktan çok, temennidir. Eleştirinin yerini övgü alsın istenmektedir ve bu amaçta da oldukça yol alınmıştır.

"Fethi Naci'nin ölümünden sonra timsah gözyaşları dökenlerin, ardından demeçler verip methiyeler düzenlerin çoğunun o yaşarken yazdığı eleştirilere alınıp selamı sabahı kestiklerini unutmamak gerek."

(Ve onlardan nicesi televizyon ve basma demeçler verirken trajikomik ötesiydiler...)

1718- Pierre Beres'i ağustosta yitirdiğimizde 100. yaşına 5 yılı vardı. Ünlülerin sahafı İsveç asıllı bir Fransızdı.

Picasso, Brassai ve Raymond Queneau'nun dostuydu. Matisse, ünlü "Jazz" baskı dizisini onun dükkânında sergilemişti. Yayıncılık da yapmıştı, tablo koleksiyoneriydi. Rimbaud'dan Verlaine'e imzalı bir ilk baskı *Cehennemde Bir Mevsim*, ancak onda bulunurdu. 1,8 milyon Avro'ya (3.2 milyon YTL) sattığı Celine el yazmalarının nereden geldiğini soranlara, "Dükkânın kapısından" dermiş. Hırsı yüzünden sahaflığın etik değerlerini sürekli zorlarmış.

"Ender ötesi" kitaplara ulaşma hünerini kurcalayanlara, "Ben aramam, bulurum" buyururmuş...

1719- Cebinizde veya civarınızda bir 25 YKR varsa lütfen *turasındaki* Atatürk portresine bir bakın. (İçinize sindi mi?) Bu satırları okuyanlar arasında bir TCMB yetkilisi yok mudur?

1720- Ağustos ayındaki rektör seçimlerinde Sayın Abdullah Gül'ün bir cumhurbaşkanı gibi değil de AKP'li politikacı gibi hareket etmesine şaşırılmasına şaşırdım.

Beni asıl düşündüren, ön seçimlerde ikinci veya üçüncü geldiği halde rektörlüğe atanmayı kabul eden profesörlerin duruşudur. (Bu vesileyle, Boğaziçi Üniversitesi'nin eski rektörü Prof. Ayşe Soysal'a takdirlerimi sunarım.)

1721- (*Geçmiş Zaman Fıkraları* - Abdülhak Şinasi Hisar, 1958)

Sultan Hamid, kendi adamlarına, bir hapishaneye çevrilmiş sarayında kalan küçük kardeşi Reşad Efendi için, "Bizim biraderi halka göstermemekle kendisine ne büyük bir hizmet etiğimi bilse!" dermiş.

1722- Ne zaman bir edebiyat ödülü jürisinin açıklandığını görsem; aklıma Cenap Şahabettin'in (1870-1934), "Âlem-i edebiyatta, dikkat ettim, herkes kendi hizasındakini alkışlıyor. Kimi alkışladığımı söyle, mertebe-i edebiyeni söyleyeyim," demesi gelir.

1723- "Komşunun hası, kat malikleri genel kurul toplantılarında belli olur."

(Bezgin) Site Yön.Kur.Bşk. - S.A.

1724- *Senelerce Senelerce Evveldi*'nin Buenos Aires bölümünü yazmak için 2006 ilk yazında Buenos Aires'e gitmiştim. Kentin arka sokaklarında, kitabın ana karakterlerinden Ester'in izini sürebilmek için İngilizce bilir bir rehbere gereksinim duydum. Otelden bana Patricia Glusman'ı önerdiler. O işbilir, zeki ve canayakın bir genç kadındı. (Güya bir büyüğümüzü yatırmak için bir huzurevinde dakikalarca kalmıştık.) Sayesinde verimli bir hafta geçirdim. Patricia, Ariel adıyla romandaki yerini aldı. Ondan, *Cumhuriyet Kitap*'ta yayımlanan Buenos Aires notlarımda da bahsetmiştim.

Patricia, gizemli kentin yükselen semti Palermo'da bir butik otel açmış. İlk fırsatta Nur'la birlikte orada olacağımıza söz verdim. Buenos Aires İstanbul'un kuzeni; vize yok ve İstanbul'dan çok ucuz. Hüzünlü tango nağmelerinden başka 3000 kitabeviyle mücehhez.

Gerekirse diye Patricia Glusman'ın koordinatlarını geliyorum:
The Glu (info@thegluhotel.com) Goday Cruz 1733 Buenos Aires, Argentina

1725- "Sanat şansa âşıktır; şans sanata âşıktır."
Aristo'nun Agathon'dan (MÖ V.Yüzyıl) Alıntısı

LXX - "Başbakan olmak için okumak gerekmeyebilir, ancak başbakanların okuması şart"

1726- 22.09.08! Sel yayıncılık'a uğradım. İrfan Sancı'nın odasında çevirmen ve akademisyen Ayşe Ece ile tanıştım. (Memnun oldum.) Derken iyi niyetli yayıncım İrfan verdiği bir haberle beni şoke etti. Bir roman ödülünün yöneticisi, ödül finalistleri arasında yer aldığı nedeniyle son romanım, *Senelerce Senelerce Evveldi*'den sekiz adet aldırtmıştı.

"İrfan, benim bu ülkedeki edebiyat ödüllerine karşı duruşumu bilmiyor musun? Benden izinsiz nasıl kitaplarımı yollarsın?"

"Selçuk Bey, telefonda konuştuğum yetkilinin konuşmasından onayınız alındı sanmıştım."

Ertesi gün romanımı ödül sürecinden çıkardık. (Kitabın ilk sayfasında, ironik bir Selçuk Altun tanıtımı yer alır. "Onun bu ülkede okurlarının ilgisinden başka bir ödüle gereksinimi yoktur" cümlesiyle biter.)

1727- Kıs(s)a Sorular:

i) Bir ödül kazandığı için kaçınız gidip o kitaptan edindiniz?

ii) Bana beş edebiyat ödülü sayabilir misiniz? Üç? İki?

iii) "Kurtarma Sorusu": Bu yıl bir edebiyat ödülü kazanan yazarın adı, yapıtı?

iv) Ve ey çilekeş yayıncı; bir kitabın ödül kazandığı için ekstra baskı yapabilmek nasip oldu mu?

1728- Çok satanlar listesinde *Masumiyet Müzesi*'nin ensesindekinin adı *Cahillikler Kitabı* (J. Lloyd / J. Mitchinson, NTV). Orhan Pamuk'un son yapıtından önce bu muzip kitap gedikli liste başıydı.

Kitap yüz binli satış rakamlarını zorluyor. Bu duruma en başta yayınevinin şaşıracağını biliyordum. Benim bu konuda da bir teorim yok değil; aslında bir latife güldestesi olan *Cahillikler Kitabı*'nı, kimileri "Acaba orada ben de var mıyım?" veya "Cahillikten nasıl kurtulunur?" sorularına yanıt için ve -gizlice- almakta.

(NTV'ye yeni kitap önerisi: *Sığlıklar Kitabı*.)

1729- Güz ortası itibarıyla kitap önerileri:

Roland Barthes: *Yazma Arzusu* - Haz. Mehmet Rifat, Sel / *Ölü Evinde Seks Partisi* - k. İskender, Sel / *Abdülcanbaz: Turhan Selçuk'tan İnsan Manzaraları* - Nazife Güngör, Cumhuriyet / *Ölü Bir Zamana Ağıt* - İbrahim Yıldırım, Turkuvaz / *Küp* - Orhan Duru, YKY / *Öykü Yazmak Öyküyü Düşünmek* - Feridun Andaç, Doruk / *İki Dünya* - Filiz Ofluoğlu, Cumhuriyet / *Toplu Oyunları 1, 2* - Zeynep Kaçar, Mitos Boyut / *Ceviz Ağacına Kar Yağdı*, Selçuk Baran, YKY...

1730- Selçuk Baran'ın (1933-1999) tüm öyküleri, *Ceviz Ağacına Kar Yağdı* başlığıyla yayımlandı. 710 sayfadan mürekkep kitaba dokunurken tümbeden *hüzün mü kesildim*? Sonbahara yenik düşmüş bir ıssız parka ışınlandığımı duyumsadım.

Tüm yazdıklarını okuduğum yazarlardandı Baran. Bu öyküleri yeniden okur muyum, kestiremiyorum. Kitabı *Güz Gelmeden*'in (2000, YKY) yanına yerleştirirken, yayımlandığını göremediği son romanının içinden bir mektup düştü. 09.12.72 damgalı mektubun lehdarı Cihat Burak. Baran'ın el yazısı *hüzünkâr*. Bu mektuba nasıl ulaşmışım bir türlü anımsayamadım; ne güzel...

1731- İngiltere'de yayımlanan romanımla (*Songs My Mother Never Taught Me*) ilgili tanıtım çalışmaları olumsuzluklarla başladı. Benimle röporaj yapmak isteyen dergi ve gazetelerin verdikleri randevulara (Londra) icabet edemedim. Ülkem aleyhine propaganda kokusu aldığım için, bir radyo programı ve bir küresel gazetedeki yazı olanaklarım kullanamazdım.

Romanımı okuduktan sonra görüşlerini ileten şair ve Sahaf Marius Kosiejowski'nin (doğ. 1949) mektubundan iki kısa cümle alıntılamak istiyorum: "...Bu roman kahvaltı niyetine şiirle beslenen biri tarafından yazılmış... Bu romanı yazarken müthiş eğlendiğini duyumsadım: Bu pek olağan değildir."

(Her sabah şiir okuyarak güne başladığım doğrudur Marius. Ama ne zaman yazmaya otursam, okuyasım gelir. Bu ülkede okuryazarlık, yazarlıktan da zor zanaat.)

1732- (Sahaf Turkuaz'da gazeteci/yazar Şevket Rado'ya (1913-1988) ait bir kitap dosyası ele geçirdiğimi arz etmiştim. Kumaş kaplı kallavi dosyanın içinde, konu başlığına göre daktilo edilmiş küresel aforizmalar

vardı. Kitaplaşmayacaklarını sezen saman yapraklar destursuz dokunursanız kırılıveriyorlardı.)

Şiir:

- "Büyük şiir, muhakememizi tatmin etmez; allak bullak eder." Montaigne

- "Şiire vakfolunmaz, kurban olunur." J. Cocteau

- "Bir şair için şiirden bahsetmek, bir nebatın bahçıvanlıktan bahsetmesi kadar zordur." J. Cocteau

- "Şiir gözle görülmediği yerde hissedilen bir resimdir." L. da Vinci

1733- Elli yıldır tanışırlar. Doğal afet dahil, *her gün* uzun uzun telefonda hasret giderirler. "Türk edebiyatında kanka bir çifte rastladın mı?" derseniz adlarını *tek geçerim.* (Z)arif eğitmen ve yazarlarımızdan Emin Özdemir (doğ. 1931) ve Adnan Binyazar (doğ. 1934). Beyefendilerden bahsediyorum efendim.

1734- 2003 ürünü romanım *Ku(r)şun Lezzeti*, ülkeyi tehdit yoluyla parsellemeye çalışan bir medya holdingine karşı manifestoydu. Doğan Medya Grubu, adları geçmediği halde, kurmaca romanın yayımlanmasından sonra beni "kara listelerine" aldılar. Kitaplarımla ilgili yazıları kullanmadılar, lehimdeki haberleri görmezden geldiler, aleyhimde etik dışı yazı bile yazdırdılar. (Bu gerçekleri her fırsatta vurgularım. Vurgulanmalıdır.)

2008'de, Sayın Tayyip Erdoğan'la Doğan Grubu'nun uzun süren ve herhalde bitmeyen söz düellosuna tanık olduk. Başbakan, Selçuk Altun'un işaret ettiği tehditlerden seçme örneklerin altını beş yıl sonra çizdi. O, Doğan Grubu'na ait gazetelerin boykot edilmesini de istedi. Buna, hükümet yanlısı gazetelerin kimi köşe yazarları, "Bazı gazeteleri boykot farzdır" diye icazet vermişler.

29.09.08 günü Rodos'a müteveccihen İstanbul-Dalaman uçağına bindim. Yanımdaki koltukta bırakılmış *Hürriyet*'in ana başlığı: "Boykotçu Yazara Zor Sorular"dı. Haberin satır aralarında, kara listeye sokulmaya karşı -haklı- tepkiler de yok değildi.

"Ne zaman adam oluruz?" diye sormak zorundayım. "Etik değerleri, başkasının gereksinimi olduğunda da anımsadığınızda" diye kanırtmak için!

1735- Taha Kıvanç'ın 04.11.2003 tarihli *Yeni Şafak*'taki, "Tayyip Bey'e Tavsiye Kitaplar" başlıklı köşe yazısından:

"Başbakan Tayyip Erdoğan, açılışını yaptığı kitap fuarında, 'Okuyabiliyor musunuz?' sorusuna muhatap olduğunda, 'Eskisi kadar değil' itirafında bulunmuş ve eklemiş: 'Ancak okunmazsa olmaz kitaplara ayıracak vakit bulabiliyorum...'

"...Roman sever mi acaba? severse, şu sıralarda kitapçı raflarını süsleyen biri yabancı, diğeri yerli iki romanı okumalı.

"...Selçuk Altun'un *Ku(r)şun Lezzeti* adlı romanı, özellikle bir medya patronunun icraatlarını anlattığı (s.89 ve devamı) bölümü ilgiyle okunuyor.

"...Başbakan olmak için okumak gerekmeyebilir, ancak başbakanların okuması şart..."

1736- Edebiyatistan'daki aymazlık virüsü kitap reklamlarına da bulaştı. İkinci paragrafında bıraktığım genç yazarlar, "usta"; ikinci sayfasına ulaşamadıklarım, "çağdaş edebiyatımızda önemli yer edinen" diye sunuluyor.

Bu cüretkârlığın sonunda satışlar artmadığı gibi genç yazarları belki de boş yere havaya sokuyorlar. Özellikle de, edebiyatın gerçek ustalarına ve gerçekten önemli yerlere ulaşmış yazarlarına a-y-ı-p oluyor.

1737- Editörlerin editörü Robert Giroux'yu, 05.09.08 günü yitirdiğimizde 94 yaşındaydı. Cevher avcısıydı ve nitelik düşkünüydü.

Jack Kerouac, Susan Sontag, Elisabeth Bishop, Robert Lowell ve Flannery O'Connor'ı lanse etmişti. Yayınevine kazandırdığı nice yazar ve şair, bilahare Nobelist (T.S.Eliot, Aleksandr Soljenitsin, Isaac B. Singer, Derek Walcott, William Golding, Seamus Heaney, Nadine Gordimer...) olmuşlardı.

Editörlük yaptığı Farrar and Straus yaymevinde **1964**'te ortaklık mertebesine getirilmişti. (Farrar, Straus and Giroux ABD'nin YKY'si sayılabilir.)

İlk iki romanımın anlatıcısı Sina İnsan ve Paul Auster gibi o da bir Columbia University mezunuydu.

Robert Giroux, T.S. Eliot'a, "Editörlerin çoğu başarısız yazarlardan çıkmakta" deyince diğeri, "Yazarların çoğu da" buyuracaktır.

1738- Gerçek adı François Marie Arouet olan Voltaire, 100 yaşına ulaşmış bir doktor gördüğünde onlara inanacağını iddia ederdi. Kendisi 1778'de üremiden vefat ettiğinde 84'ündeydi.

1739- k. İskender'den

Bayat Sihir

Bir göl üstünde nasıl uyur huy
Bu yasak duayı bana geri ver nilüfer

1740- *I Wish I'd Been There* (Keşke Orada Olsaydım) ilginç konusu için edindiğim bir kitap. Editörler B. Hollinshead ve T.K. Rabb 20 tarihçiye, "Tarihte yeni bir sayfa açılmasına neden olan hangi olguya tanıklık etmek isterdiniz?" diye sormuşlar.

Ben 28 ve 29 Mayıs 1453 tarihlerinde, son Bizans imparatoru XI. Konstantin Palaeologos'u -uzaktan- izleyebileceğim bir noktada bulunmak isterdim.

Başta imparatorun sağdıcı George Sphrentzes olmak üzere saray tarihçilerine göre o Konstantinopol surlarında savaşırken şehit düşmüştür. Diğerlerine göre deniz yoluyla kaçmıştır. Kaçarken, giysileri ve ayakkabıları başı parçalanmış bir Bizans askerine giydirilmiştir...

1741- İstanbul'u taş, taş çeşme, çeşme en iyi bilenimiz fizik profesörü John Freely İngiltere'de geçen ay yayımlanan yapıtı *Storm on Horseback - The Seljuk Warriors of Turkey*'i bana adamış.

Bana kitap adanmasını kitaplarımın alkışlanmasına yeğlemekteyim. (Ben galib(a) asla yazar olamayacağım.) Daha önce de Prof. Sidney Wade ve Enis Batur bana bu onuru sunmuşlardı.

1742- İngiliz psikologlar, benimsenen müzik türüne göre karakter tahlilleri geliştirmişler. 05.09.08 tarihli *Daily Mail*'e göre:

Cazseverler: Yaratıcı, sosyal, dışa dönük, kendine değer veren...

Klasikçiler: Yaratıcı, içe dönük, kendine değer veren ve kendisiyle barışık...

Rap: Kendinden emin ve dışa dönük...

Kovboy Havaları: Çalışkan, dost yanlısı...

Reggae: Yaratıcı, dışa dönük, kibar, rahat, kendine değer veren, tembelimsi...

Punk ve Indie: Yaratıcı, kendine değer vermeyen, tembel, agresif...

Rock/Heavy Metal: Yaratıcı, rahat, kendine güvenen, içe kapanık...

Pop: Arkadaş canlısı, kendine saygılı, çalışkan, pek yaratıcı değil...

(Bir ara not: Hem caz hem klasikseverler, iki ruhlu sınıfına mı giriyor?)

1743- 08.10.2008! Nobel edebiyat ödülü, Fransız yazar Jean-Marie Gustave Le Clézio'ya (doğ. 1940) özgülendi. Derhal internetteki dev alışveriş sitesi Amazon'a girdim. dünyanın dört tarafına hemen gönderilmek üzere milyonlarca kitapla mücehhez belledığimiz sitede ısmarlanacak tek İngilizce Clézio yapıtı yoktu. Sine-i ülkeme döndüm; altı değişik başlıkta kitaplar buldum. Galatasaray'daki Can kitabevine koşturdum, 4 YTL karşılığında *Göçmen Yıldız*'ını edindim.

1744- 08.10.2008 akşamı! Otuz beş yıl önce mezun olduğum Boğaziçi Üniversitesi'nin ünlü Albert Long Hall'undaki klasik müzik konserine (*Viyana Zarafeti*-Camerata Salzburg/Atilla Aldemir [keman] sınıf arkadaşlarım Ali İpek ve Fethi Alpay ile birlikte gittik. Hepimiz sınıf arkadaşımız Prof. Dr. Ayşe Akyel'in davetlisiydik. Salona girerken kitapçoksever sınıf arkadaşımız Selim Kalafat'a rastladık.

Atilla Aldemir'in (doğ. 1975) program broşüründeki sanatsal özgeçmişi, "Çalışmalarını 2003 yılından bu yana Viyana'da Barbara Gorzynska ve Prof. Matthias Maurer ile sürdürmektedir; 1840 yapımı J.B. Vuillaume keman ve 1560 yapımı Zanetto Peregrino viyola ile çalmaktadır" cümlesiyle noktalanmıştı.

Değerli sanatçımız viyolasının özelliğini alkış silsilesinden sonra yeniden vurguladığı gibi yanlış duymadıysam, Peregrino viyolalarından üç tane kaldığını veya kullanıldığını belirtti. O, bunu başka duyguların hazzıyla aktarmış olabilir. Ben, "Bir yazarın dolmakalemiyle övünmesine" tanık olmuşçasma yadırgadım.

1745- 14.10.08! Bugün Frankfurt Kitap Fuarı başlıyor. Türkiye Onur Konuğu. Okuduğumuza göre Türkiye, bu etkinliğe 350'si yazar 1000 küsur kişilik bir mega ekiple katılacaktı. Bu katılımın masrafları Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından, demek ki ödediğimiz vergilerden, karşılanacak. Bu sürecin getiri ve götürüleri bir hafta sonra irdelenmeli.

İşin başlangıcında yadırgadığım bir durum var; küresel yazar, anıt insan, gönüllerimizin Nobelisti Yaşar Kemal bu stratejik etkinliğe katılmamakta!

Sanki ringe, bir kolu ve bacağı kırık bir boksörle çıkıyoruz.

Sehr trajikomik!

1746- ABD'nin önde gelen yayıncılık dergisi *Publisher's Weekly*'de, yüz sözcükten mürekkep bir tanıtımın yer alması bile önemlidir. Eleştirmen kitaptan çok etkilenmişse onu kırmızı yıldızla da taçlandırır.

08.09.08 tarihlisinde iki sürprizle karşılaştım: Yetkin çevirmen Erdağ Göknar'ın Ahmet Hamdi Tanpınar'dan *A Mind At Peace* başlığıyla çevirdiği *Huzur*, "Yıldızlı Pekiyi" almış. Mustafa Ziyalan ve Amy Spangler'in editörlük ve çevirmenliğini yaptığı *İstanbul Noir* antolojisi de övgüye değer bulunmuş.

1747- 22.09.08 tarihli *Cumhuriyet*'e göre TBMM Başkanı Köksal Toptan, "Dünyada, tartışma halinde istifanın önemli bir kurum olarak kullanıldığını, Türkiye'de ise böyle bir kültürün yerleşmediğini" vurgulamış.

Bu başlık beni senelerce senelerce evveline götürdü. Yıl 1992. Elvin ilkokul beşinci sınıfta; yetmiş küsur kişilik sınıflardan mürekkep bir kamu okuluna şevkle gitmekte. Nur, kızı ortaöğretimde iyi bir okula girebilsin diye gece gündüz demeden onunla sınav hazırlık kurslarına ve özel hocaya koşuşturmakta. O ilkyazda yapılan devlet okulları giriş sınavında kızımız çok başarılı oldu. Ama bir ay içerisinde sorular çalınmış olduğu savıyla sınav iptal edildi. Yinelenen sınavda, başta konsantrasyonsuzluk olmak üzere çeşitli nedenlerle Elvin aynı başarı düzeyine ulaşamadı.

Dönemin Milli Eğitim Bakanı Köksal Toptan'dı! Hangi sağ parti mensubuydu anımsamıyorum ama bıyıklıydı. Skandalın baş sorumlusu olarak -tövbe- istifa etmemişti.

Maddi olanaklarımız el verdi, Elvin özel bir lisede ortaöğrenimini tamamladı. Ama onbinlerce körpe ilkokul öğrencisi bu skandalın kurbanı oldu, kaderleri değişti.

"İstifa kültürü" bu ülkede ne 1992'de vardı, ne de 2008'de! Ama istifa kültürü *dünyada*, 1992'de mevcuttu Sayın Toptan!

Politikacıların en iyi anladığı "istifade kültürüdür." *İstifanın* erdemlerinden bahsederken bile başlıktan *istifade* etmektedirler...

1748- 19.10.2008 sabahı, Contemporary İstanbul 2008'i kapanış arifesinde ziyaret ettim. Bu sanat fuarının nitelik kat sayısı mı artıyor yoksa sığ yapıtlar giderek elendiği için bana mı öyle geliyor? Bu yılın serendipitsel imzaları, A.Warhol ve G.Richter'di.

Bedri Baykam'ı selamlamak için beklerken o, galiba doktor olan ve 4-D'li yapıtlarının reçetesini soran sanatsevere, "Ben bıçağınızın altına yattığımda ameliyatın tarifini soruyor muyum" diyordu.

Bu fuarın kalıcı anısı, Sali Turan'ın *Yol Desenleri* başlıklı vurucu kitabıydı. Kaya Özsezgin sunuş yazısında, "kırılgan" çizimler değildir onun desenleri; bir modele koşullanmış olmanın klasik terbiyesine göre çizilmemişlerdir. Tam aksine özgürlüğü ve özgünlüğü ilke edinmiş olmanın

serbestliği, bu desenleri çok farklı bir kategori içine sokar; o da kendi gerçekliğinin bilincinde olma halidir" demiş.

1749- "Stand Up" Filozofumuz Metin Üstündağ diyor ki; *Söz Avunmanın*:

-B tipi bir halk olduk, savunması dökülen, kontratakt yaşayan.

-Çoğu kez ölmüş insanların fikirlerine katıldığımız için, ceza alırız.

-Muassır medeniyet seviyesi boyu geçiyor mu?

-Niye memlekete hizmet etmeyi, devleti ele geçirmek olarak anlıyoruz artık?

-Türkiye 55 yıl sonra, tamamen çöl olacakmış, "Afrika Afrika, duy sesimizi, bu gelen Türkiye'nin toprak sesleri!"

-Denizleri kirlendikçe, yaşamayı öldükçe fark ediyoruz.

1750- Müthiş yazar ve insan Erje Ayden, "Kitap İçin"i New York'tan izliyor. Dipnotlar kervanıma, "Encylopedia Altunica" demesine -estağfurullah makamında- gülmeden edemedim.

LXXI - "Sus ve onlara suçlarını armağan et!"

1751- Uluslararası 60. Frankfurt Kitap Fuarı'nın Ardından: Ekim ayındaki etkinliğin Onur Konuğu Türkiye'ydi. Üç yüzü yazar, yüzü yayıncı olmak üzere bin küsur kişiyle fuarı şenlendireceğimizi duyunca ürkmüştüm. (Yıl içinde İngiltere'de yayımlanmış bir romanım bulunmasına rağmen Frankfurt'a gitmedim.)

Fuara katılan yazar, şair, yayıncı, sahaf ve yöneticelerden duyduğum (sunum, iletişim, sonuç) olumsuzlukları ve okuduğum değerlendirme yazıları beni şaşırtmadı. Metin Celâl, fuar öncesi "Frankfurt'tan Geriye Ne Kalacak?" başlıklı 17.10.08 tarihli yazısında, "...Onca emeğin (TEDA,çeviri destekleri hariç), 7 milyon Avro harcamanın getirisi olarak 21 kitap! ...Onur konuğu olan ülkelerden (üstelik daha küçük bütçeler harcamalarına rağmen) her yıl ortalama 50 kitap çevrildiğini göz önüne alırsak bir yerde yanlış yapmış olmamız gerek. Ama nerede?" diyordu. Metin Celâl'in sorusuna yanıt alabildiğini ve haksız çıktığını sanmıyorum. Küresel yayıncılık dünyasından bir yabancı dostum İstanbul Ticaret Odası'nın sponsorluğunu yaptığı seminere katılmış. "Hazine'den sorumlu devlet bakanı program dışı ve 20 dakika süren bir doğaçlama konuşma yaparak seminerin başlamasını geciktirdi" demişti. "Çevirmenin ilettikleri doğruysa duyduklarım anlamlı da sayılmazdı."

Sonunda, yine "Pierre Loti Sendromu" kurbanıyız. "Fuar Onur Konuğu olarak ana görevimiz, yabancı konuklara ziyafet çekip, konser vererek ev sahipliği yapmaktır" belleyerek.

Bakanlık küresel yazarımız, gönüllerin nobelisti Yaşar Kemal'in de katılmadığı Fuar için 7 milyon Avro (14 milyon YTL) harcamış. Bu paranın kaynağı ödediğimiz vergilerdir. Payınıza düşeni helâl ediyor musunuz?

1752- Edebiyatistan'ın yazısız ana kurallarındandır; yazar yazarı ne okşar, ne tırmalar!

Ahbap çavuş ilişkileri dışında, genelde yazarlar birbirlerinin yapıtlarını yazarak övmezler. (Ben özellikle ıskalandıklarını düşündüklerimi desteklemeye çalışırım.)

Birbirlerinin arkasından dedikodu ederler ama (edeb)iyat dışı girişimlerini yazıyla eleştirmezler. (Ben, dedikodu etmem ama edebiyat dışı -vahim- eylemleri bir paragrafa sığdırarak eleştiririm.)

Çünkü onlar yazar; ben okuryazarım.

1753- "Kitap İçin"in beşinci yılı! 2005'te Turhan Günay'ın önerisiyle her hafta yazmaya başladım. *Senelerce Senelerce Evveldi* devreye girince artık her ayın ilk perşembesi yazacaktım. Her yılın ilk yazısında yazar ve şair, ikincisindeyse ressam ve heykeltıraşlarımızdan 70, 75, 80, 85, 90'lı yaşlarını idrak edenleri sıralar ve saygılarımı sunardım.

Ustalarımızdan aldığım tek tepki, bir yazar hanımefendinin yaşını yanlış yazmamdan ibaretti. O sıralamaları, YKY'nin ilgili sözlüklerini sayfa sayfa tarayarak elde ederdim. *Edebiyatistan'ın "vefasızlık"* prensibine aykırı bu uygulamadan vazgeçiyorum.

1754- Ekim ayında ardı ardına iki küresel şairimizi, İlhan Berk (1916-2008) ve Fazıl Hüsnü Dağlarca (1914-2008) yitirdik. Güven Turan'a göre Berk, Enis Batur'a göre Dağlarca yaşayan en büyük Türk şairiydi.

Şimdi kim? Sezai Karakoç?

1755- *İçeri Sait Faik*'ten (Fazıl Hüsnü Dağlarca, YKY)

YILDÖNÜMÜ
Hangisidir diye düşünüyorum
Sait Faik'in en güzel öyküsü
Birdenbire güvercinler sarıyor yüreğimi
Tüyleri değişik biçimleri değişik sesleri değişik
Esen yelleri bile başka başka

Sonra gülümsüyorum
Sait Faik yaşadı mı yaşamadı mı
Bu ayrı bir öyküdür Sait Faik'ten başka

1756- 18.10.08 tarihli *International Herald Tribune*'e göre Türkiye, genelde Doğu Avrupa ülkelerine ayrılan kontenjandan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyeliğine Avusturya'dan daha fazla oy alarak seçildi.

Ama Fransa Cumhurbaşkanı Nicholas Sarkozy, "Topraklarının %90'mdan fazlası Asya'da yer alan bir ülke AB'ye üye olamaz" buyuruyor. Almanya veya İtalya bu konumda olsaydı böyle konuşabilir miydi?

Çifte standartlarla mücehhez oportünist politikacıların devlet adamlarına ayrılan koltuklara kurulması, çevre kirliliği sorunu denli düşündürücüdür.

1757- 20.10.08 sabahı! Taksim alanındaki Beyoğlu Sahaflar Sergisi'ne koşturdum. Askerlikte, neredeyse umutsuz bir misyon için gönüllü olan *mangadaşlarımla* buluşmuşçasma sevindim.

1758- 21.10.08 tarihli *The Guardian*'dan bir haber başlığı; "Hırsızlar Bir Plaj Çalınca Jamaika Polisi Zor Durumda Kaldı."

Dünyanın en hızlı atletlerinin çıktığı 2.8 milyon nüfuslu Jamaika'da, hırsızlar Coral Spring plajından 500 kamyon dolusu kumu çalarak rakip plajlara satmışlar. İlgili komiser yardmıcısı, "Olayın çok boyutu var, grift bir soruşturma sürdürüyoruz" buyurmuş.

1759- Pastırma yazı sürecinden kitap önerileri:

Dünyayı Taşıyor Omuzların - C.D. de Andrade (Çev. Cevat Çapan), YKY / *Nâzım Hikmet ve "Tosca"sı Semiha Berksoy* - Ed. Devrim Çakır, YKY / *Açık Pencere* - Melih C. Anday, Everest / *Korkmayınız Mister Sherlock Holmes* - Erol Üyepazarcı, Maceraperest / *Varlık 75. Yıl Seçkisi* - Haz. Enver Ercan, Varlık / *Türk Edebiyatında Yahya Kemal* - Cahit Tanyol, Özgür / *İnsan Yüreğine Yolculuk* - Emin Özdemir, Can / *İlk Sabah* - N.Cihan Yurdaün, Cinius (Yirmi küsur yaşındaki bir yazar adayından umut sinyali) / *Amerika'dan Bitlis'e* - William Saroyan - Ed. Aziz Gökdemir, Aras / *Efsane Papyon "Arman Manukyan Kitabı"* - Söyleşi Nuran Çakmakçı, İş Kültür Yay...

1760- Tüm kitaplarını alırım. Onları bir kez izleyip bırakmam. Bir imzalı posteri yatağımın karşısında asılıdır. Senelerce evvel, bana sevdiğim yazar ve şair adlarından mürekkep bir tedirgin adam portresi da armağan etmişti. (Ama onunla henüz tanışmadım.) Küresel çizerimiz, adaşım ve hemşerim Selçuk Demirel'den (Artvin, 1954) bahsediyorum efendim.

1761- Cemal Süreya'nın (1931-1990) *Aydınlık Yazıları Paçal* başlıklı kitabı, onun *Aydınlık*'taki "Paçal" başlıklı köşe yazılarından mürekkep. 1992 ürünü yapıtı, geçen yıl, indirimli kitaplar madeni "Kitap İçin"den 2 YTL'ye edinmiştim. Oradan:

- "Okur şairin yüzünü hiç görmemeli."

- "Bakın ne diyorum: Her şairin ilk yapıtı, bir kumaşın ilk metresi gibidir. Şair bütünüyle o ilk yapıtta, ilk dizelerde saklıdır."

- "Her şairden kaç şiir kalıyor ki ileriye?"

- "Bundan yirmi yıl önce Melih Cevdet Anday, en ünlü şairlerimizden biri için şöyle demişti bana: 'On yıl önce ölseydi büyük şair olacaktı.'"

1762- 27.10.08 tarihli *Sabah*'ta, YKY'nin faaliyetleri hakkında bilgi veren Genel Müdür Tülay Güngen'in, "Kitap pazarının yüzde 40'ı korsan durumda" dediği vurgulanıyor. İstatistik maalesef yanlış değildir.

Bu istatistik dolarize edilirse, yaklaşık 30 milyon dolar kara para demektir. Bu para yazar, düzgün yayıncı ve devlet yerine katmerli hırsızların kursağına inmektedir.

Korsan yayıncılığa karşı önlem diye bandrol uygulamasna geçilince bu kez bandrol yolsuzlukları başlamış, korsan yayıncılık nispeten azalmış ama yok olmamıştır.

Yetkililer korsanlarla daha etkin şekilde uğraşmalıdır. Durum, Frankfurt trajikomedyasından daha vahimdir. Onur konukluğu bir kez, korsancılık daima...

1763- George B. Shaw, Aleksander Puşkin, Ernest Hemingway, Martin Luther, G.K. Chesterton, Martin Heidegger, E.E. Cummings, Robert Lowell, Carl Orff, Wallace Stevens, T.S. Eliot, Henry James, Thomas Wolfe, F. Scott Fitzgerald, D.H. Lawrence, Schopenhauer, H.G. Wells, Richard Strauss, Erasmus, James Baldwin, Andre Gide, Seneca, Wagner, Roald Dahl, Graham Grene, Wyndham Lewis, Alma Mahler, Anton Çehov, Degas, J.J. Rousseau, Saint Ambrose, Rupert Brooke, Denis Diderot, Jung, Karl Marx, Rudyard Kipling, Çaykovsky, İmparator Jüstinyen, Sergei Yesenin, Jean Genet, Katharine A. Porter, Philip Larkin, Chaucer, Ezra Pound, Truman Capote, Fyodor Dostoyevsky anti-semitisttiler, der David Markson (*Reader's Block*).

1764- Sultanahmet Adliyesi'nin karşısındadır. MS 4. Yüzyıl'da kurulmuştur. Bir Bizans şaheseridir. 1001 Direk Sarnıcı'nı ziyaret etmiş miydiniz?

1765- Sonunda Vakıfbank da logosunu ve şube dekorasyon formatını değiştirdi. Şube binaları daha estetik -ve sevimli- bir görünüme kavuştu. Böylesi kurumsal atılımlar hem çalışanların şevkini hem de şubelerin bulunduğu yörelerin albeni katsayısını arttırır.

1766- *Saatin Gizli Yüreği*'nden (Elias Canetti, Çev. Ahmet Cemal)

- "Anılar da bozulur. Acele et!"
- "Hiçbir kıyım, bir sonrasından korumaz."
- "Daha iyi olmayı isterdi ama öyle olmak çok pahalı."
- "Sonunda her şeye daha hayattayken kavuştu ve unutuldu."
- "Sus ve onlara suçlarını armağan et!"

1767- 02.11.08 sabahı, Pazar! Dali sergisi için Nur'la Boğaz kıyısında *seyrediyoruz*. Arnavutköy-Bebek güzergâhındaki malum manzarayı unutmuşum. Çoğu orta yaş üstü bayanlar kırıtarak güya sağlıklı yaşam yürüyüşü yapıyorlar. Gösterişli -ve rüküş- eşofmanlarının üzerinde pahalı marka çantaları gözünüzü tırmalıyor. Hareketlerinde ne yürüme ne de koşma disiplini var. Boğazla aramızda bir görüntü kirliliği oluşturmuyorlar diyemem. Sanki Semih Poroy'un bir çizgi öykü sayfasından kaçarak...

1768- 03.11.08! TÜYAP kuruluşunu ve etkinliklerini sayarım. Birikime verilen TÜYAP Onur Ödülü'nü benimserim. Ancak yıllardır kitap fuarlarına gidesim gelmez. (Bana her gün kitap fuarı!)

Özgün ve düzgün yazar/şair Güven Turan TÜYAP 18. İstanbul Sanat Fuarı Onur Eleştirmeni seçiline, ödül törenine katılmam kaçınılmazdı. Tören yemeğinde ödül alan beş kişinin yanı sıra onlara ödüllerini veren beş kişi de konuştu. Çoğu, u-z-u-n ve boş konuştu! Onlar hem kendilerini hem de birbirlerini yineleyerek nutuk atarken başıma ağrılar saplandı. Masadaşım Sabri Koz hastalandığımı sanarak yanıma koşturdu. Konuşma maratonu biter bitmez kendimi dışarı attım.

Yaşasın ricat, yaşasın ödülsüzlük!

1769- ABD'nin 44. Başkanı Barack Hussain Obama'nın babası Kenyalı bir zenci, annesi Hawaiili bir beyaz Amerikalıydı. Babası ailesini bir yaşındayken terk edince onu beyaz annesi büyüttü. Annesi bir Endonezyalı ile evlenince onu anneannesine emanet etti.

Obama, beyazların yoğun olduğu seçkin okullarda okudu. Seçimi propagandasını beyazlar yönetti. İlk anahtar atamaları tamamen beyaz erkişilerden mürekkep.

"Bir Afrika kökenli AD başkanı seçildi" nidalarını pek anlamlı bulamıyorum.

1770- "Bugün hepimiz birer dâhiyiz, anlaşıldı. Ama ortada bir gerçek var; hiçbirimiz bir el resmi yapmayı beceremiyoruz ve mesleğimizi tanımıyoruz." P.A. Renoir (1841-1919)

1771- Mübin Orhon (1924-1981) SBF'yi bitirdikten sonra -güya- doktora yapmak üzere Paris'e gitti. Resmi öğrenimi gördü. Soyut ressamı olarak ayakta kalmaya çalıştı, 57 yaşındayken Paris'te öldü.

Küresel kuruluş Christie'nin 2007 New York müzeyedesinde, 1,5mx1,5m boyutlu bir tablosu 12 bin dolardan satışa çıkarıldı; vergi ve masraflar dahil 161 bin dolara alıcı buldu. *Forbes* (Mart 2008) dergisinde haberi okurken ne onun -belki- ne de Fikret Mualla'nın bu tutarda bir parayı sanat yaşamları boyunca kazanamadıklarını düşünmeden edemedim.

1772- Bilgiçlik taslamadan, olduk olmadık yerde gündemden düşmüş kuramcılardan alıntılara sığınmadan okurunu ikna edebilen bir eleştirmendi Eser Gürson (1941-2002).

Eleştirmen adaylarına, *Edebiyattan Yana* (YKY 2001) başlıklı yapıtını öneririm. İlk kez 1965'te yayımlanan "Metafizikçi Şiir"in final paragrafıdır; "Türk şiiri, evrenin ana cevherini 'spritualizm' ile açıklayan birçok metafizikçi şair yetiştirmiştir. Bunlar arasında, yüzyıllarca değerinden hiçbir şey yitirmeden bugüne kadar gelebilen büyük şairler vardır. Bu şiir çizgisinin son halkasında, onu çağdaş şiire uygulayan Sezai Karakoç duruyor."

1773- *Ölü Evinde Seks Partisi*'nde (k. İskender, Sel) dize sonlarından başka aynı dize içinde de kafiyeler var. Mozaik şiir deşifre eder gibi;

"Hiçbir melek arka bahçemde çilek yemiyor"

"Eylül herkeste böyle erken sönen gül'iken"

1774- Ülkenin önemli "entegre-yetenekleri" söz konusuysa, aklıma en önce gelen adlardandır Ertuğrul Oğuz Fırat (doğ. 1923).

Hukukçu. Yazar. Şair. Ressam. Besteci.

Özellikle resimlerinden etkilendiğimi "Kitap İçin"de belirtmiştim. Küresel piyanistimiz İdil Biret onun için; "Bir çalgı için eser yazabilmek, o çalgıyı derinliğine bilmeyi gerektirir... Bu konuda karşılaştığım tek istisna, hayret verici bir Türk bestecisi olan Ertuğrul Oğuz Fırat'ın yazdığı piyano süitinde çıkmıştır karşıma. Asıl mesleği yargıçlıktır bu bestecinin, aynı

zamanda ressam ve yazardır. Piyanoda tek bir nota bile çalmamış olmasına karşın, bu çalgı için çok yaratıcı, son derece piyanistik bir eser yaratmıştır," demiştir.

Eray Aytimur bana iki E.O. Fırat CD'si yollamak inceliğinde bulundu. *Acı Gölgelerin Rastlantısında*'yı günaşırı dinliyorum.

1775- Sanat ürünü diye sunulan enstalasyon nam bazı objeleri görünce, aklıma İngilizce art (sanat) ile (f)art (osuruk) arasındaki (nü)ans geliyor...

LXXII - "100 Tem(b)el Eser"

1776- Okurum olduğunu kıvançla öğrendiğim bir yazardan aldığım mektuptan kı(s)sa alıntı:

"... Bu arada bir noktayı özellikle belirtmeme izin verin. Kitaplarınızın hak ettiği yansımayı, ilgiyi bulmadığını düşünüyorum. Afedersiniz, ... kişilerin beş para etmez eserlerini öven yazılarla dolu kitap ve edebiyat dergilerinde kitaplarınızla ilgili yazıları boşuna aradım, bulamadım ama olmamasına da şaşırmadım. Çünkü sizin eş, dost, yarân ilişkilerinin dışında olduğunuzu sanıyorum ve edebiyat mafyasının kendinden olmayanları içine almadığım bilmek için pek akıllı olmaya da gerek yoktur."

Alıntıda vurgulandığı üzere edebiyatistanda bir "mafya bozuntusu" oluşum yok değildir. Kitaplarım okumadan veya anlayamadan eleştiren o şikeciler hakkımda dedikodu da ederler. Ama arena yalnızca onlardan mürekkep değil! Kitaplarım hakkında benimsediğim dergi ve kitap eklerinde, -saydığım- şair ve yazarların yazısı çıkar. Bu bakımdan nice şair ve yazara göre şanslı da sayılırım.

Benim sözde mafyacılardan önce kalıcı bir handikapım daha var; kitaplarım Doğan Medya Grubu'nun karalistesinde!

1777- Reklamcılık dünyasından polisiye yazarlığa yatay geçiş yapan, kitapları damak tadıma hitap etmeyen Mehmet Murat Somer kişisel çabasıyla yurtdışında küçümsenmeyecek işler başardı. Kitaplarından biri (*The Prophet Murders*), butik yayınevi Serpent's Tail tarafından Londra'da yayımlandı. Roman kendi çapında ses getirdi. Bir başka kitabının da (*The Kiss Murder*), saygın yayınevi Penguin tarafından yılbaşında ABD'de yayımlanacağım *Publisher's Weekly*'de okudum.

Peki Mehmet Murat Somer, Türkiye'nin onur konuğu olduğu ve bin kişiyle katıldığı son Frankfurt Kitap Fuarı'na çağrılmış mıydı?

1778- Kitapları İngiltere ve ABD'de yayımlananlardan bahsetmişken, bankacılıktan yazarlığa dikey geçiş yapmaya çalışan Selçuk Altun'a haksızlık edilmesin.

Onun dördüncü kitabı *Annemin Öğretmediği Şarkılar*, *Songs My Mother Never Taught Me* başlığıyla geçen ağustosta Londra'da yayımlandı. O, kitabı gündeme otursun diye edebiyat dışı girişimlerde bulunmadı.Yayım-

cısından alınan bilgiye göre, ilk on haftada kitabı 2128 adet sattı. Yeniden sipariş verenler, bir zincire dahil olmayan butik kitapevleri. Yayımcısı bu performans üzerine onu ABD'de yayımlamaya karar verdi; tarih Nisan, 2009! Selçuk Altun'un bir yazar dostu, *Songs My Mother Never Taught Me*'yi önemli Amerikalı şair ve estet John Ashbery'ye (doğ. 1927) yolladı. O, romanı okudu, gerçekten sevdiğini belirterek bir tanıtım paragrafı (blurb) lütfetti.

O kıssa, Amerikan edisyonunun ön ve arka kapaklarını onurlandıracak.

1779- Yukarıdaki notu arz etmemin özel nedeni var; Nisan, 2006 ürünü *Rahibinden Satılık Kilise*'de, "Her şey biraz da Enis Batur'un Selçuk Altun, Selçuk Altun'un ise John Ashbery mahlaslarıyla yazdığını öğrendiğimde başladı denilebilir..." demişti k. İskender.

Enis Batur 2006 güzünde çıkan bir benmerkezcil anı kitabına yazdığı yazıyla, istemeden de olsa, kalbimi kırmıştı. Enis Batur, İstanbul'u ziyaretinde John Ashbery ile tanışmış ve ona bir kitabını benim için imzalatmıştı. Ben o günlerde ülke dışındaydım, John Ashbery ile bir araya gelmedik. Ama o dostuma yazdığı mektupta, "Altun'la, kitabında gizemli otel dediği Four Seasons'ta tanışmıştık" iddiasında...

Strange!

1780- k.İskender! O yalnızca alacakaranlığın filozofu değil, sanki bir antikâhin de...

1781- Nitelikli Anglo-Amerikan dergi ve gazetelerde, Aralık ayının ikinci yarısında, seçkin yazar, sanatçı ve medyatik kişilere "yılın kitapları" sorulur. Düzenlenen listelerde bir iki cümleyle seçimlerin nedeni belirtilir. O anketleri iştahla incelerken, giderek tırsar oldum. Nicesi, ya bestseller listelerinden ya da dostlarından kitaplar önermekteler.

Batı edebiyatistanında da *light* bir mafya mı oluşumu yok değildir.

1782- İtiraz etmeyeceğim bir ödül konusu: "Yılın en iyi kitap kapağı."

1783- 2008'den "son" kitap önerileri: *Şiir Hikâyeleri* - Haluk Oral, İş Kültür / *Karagöz ile Boşverinbeni* - Ferhan Şensoy, Ortaoyuncular / *Çukur* - Andrey Platonov, Turkuvaz...

1784- Batı'dan örnek vererek başlamak zorundayım; orada "köşe yazarlığı" seçkin bir mertebedir. Köşe yazarları iyi eğitimli, iyi donanımlı, iyi maaşlı, belli konuda uzmanlaşmış, tarafsızlığı ilke edinmiş kişilerdir.

20 bakan, 82 vali seçiminde zorlanılan işbu ülkede 800 dolayında köşe yazarı olduğu tahmin edilmekte. Onlar genelde bir konuda uzmanlaşmamışlardır; evelallah her konuda yazarlar. Estet (güzelden anlayan) bir duruşları olsa itiraz etmeyebilirim; ama bana en çok dokunanı sinema, konser, tiyatro ve yemek konularında da ahkâm kesmeleri.

1785- Güftesi bendenize ait bir duvar yazısı: 100 TEM(B)EL ESER.

1786- Edebiyatistan'da merak ettiğim bir istatistik: Korsan kitap satışlarının yüzde kaçı *gerçek* korsan satıştır?

1787- Tasarımı Bülent Erkmen'e ait Bir Doğan Hızlan Kitabı: Onun kütüphanesinden, tablolarından, koleksiyonlarından (dolmakalem, kırtasiye, papyon vbg) özel fotoğraflar; beherinden seçme anekdotlar, klasik CD'leriyle ilgili tüyolar veee *Carpe Diem*...

1788- Orhan Taylan'ın Kızıltoprak Sanat Galerisi'nde açılan son sergisinin davetiyesinden:

"Selanik kökenli, Samsun 1941 doğumlu ve İstanbulludur. Ressam Seniye Fenmen'in oğlu, Robert Kolej (lise'60) ve Roma Güzel Sanatlar Akademisi ('65) mezunudur.

"Eserleri dünyanın ve Türkiye'nin çeşitli müzelerinde bulunmaz. Karma sergilere katılmaz. Hapishane anıları yazmak ya da sülalesiyle böbürlenmek gibi merakları yoktur. Yarışma jürilerinde ve bilirkişi heyetlerinde yer almaz.

"Sakal bırakmaz, pipo içmez. Resimde ustalık geleneğini küçümsemez. Gravür yapmaz, heykellerini çoğaltmaz. Resimlerinin önemsenmesi için uçuk fiyatlar konması gerektiğine inanmaz. Suluboya kullanmaz. Yağlıboyasını kendi yapmayı, oğlu Ferhat'ı, edebiyatı, Macintosh'unu ve büyük atölye düzeninin keyfini bişeylere değişmez. Akşam içkisini ihmal etmez. Solaktır.

"Resmini, akımlar içinde adlandırmaz. Avangardizmin, deneysel-kavramsal çalışmaların sanat yerine ikame edilmesinin sanatseverleri yanıltabildiğine inanmaz. İnsan hakları kavramını küçümsemez. Polis

devletine de, şeriat devletine de karşı demokrasiyi savunmayı bir erdem sayar. Yurtdışmda yaşamaz. İstanbul'da, Asmalımescit'te oturur, resim yapar."

1789- Oscar Wilde, "25'inden sonra herkes aynı yaştadır" buyurmuştu. 1900 yılında öldüğünde 46'sındaydı. Bunu, "40'ından sonra herkes aynı yaştadır" diye günümüze uyarlasam?

1790- Küresel ama estetik dergi *Cornucopia* 40. sayısına ulaştı. "Turkey for Connoisseurs" (Erbabına Türkiye) sloganıyla çıkan dergi için editör John Scott ve ekibine ülke-boyu teşekkür borçluyuz.

(Abonelik detayları için: *www.cornucopia.net*)

1791- Puşkin'i aslından okumak için Karl Marks'ın Rusça; Ibsen'i aslından okumak için James Joyce'un Norveççe öğrendiği söylenir.

1792- Şair, çevirmen, akademisyen ve Türk(iye) dostu Mel Kenne'den (doğ. 1949) Selçuk Altun çevirisiyle turfanda bir şiir:

BİR ROMANTİKE YANIT
Anlatımı kolay
Anlamı kalıcı
Bir şeye inanmak, sence
Maharet.

Dinle, o zaman:
Ne kolayca anlatılan
Ne de anlamı kalıcı
Bir şey vardır;
Yaşam, bir öpücükten
İbaret

1793- Müthiş insan ve yazar Erje Ayden'in dost çevresinden anımsadığı aforizmalar:

- "Âşk uğruna ölebilirdim ama olmadı. Vakit bulamadım." - Şair Frank O'Hara

- "Âşık olacağıma elli dolarım olsun." - Aktör/ressam Otto Mjaanes (Bir Türk oğlu vardı)

- "Aşk? Beni ruhen incitmekle kalmadı burnumun kırılmasına da neden oldu." - Montgomery Cliff

- "Bir psikiyatrist kendimi sevmemi önerdi. Denedim, pek pratik bir öneri değilmiş." Akademisyen ressam Hank Niese

1794- 20-24.11.08 tarihlerinde gizil bir roman projesi için Nur'la önce komşu Atina'ya gittik. 1830'da başkentleştikten sonra geçirdiği mimari evreyi benimsemedim. (Bu gerçeği en iyi görmenin iki yolu Akropol'e çıkmak ve Ege ile Karadeniz'de kalan albenili Rum evlerini anımsamak.) Kent, sanki geçici bir süre için bulunduğu yere konuşlanmış gibiydi. Proje gereği arkeolojik Bizans sitesi Mistra'ya da uğradık. Bizi oraya götüren şoför İngilizce biliyordu. "İstanbul Atina'dan daha Grek" dedim, pek hoşuna gitti.

Atina'da sahlep (sahlepi) ve simit satılan sokaklardan geçerek Ortodoks Katedrali'ne de uğradık. Önünde bir piskopos ile son Bizans İmparatoru XI. Konstantin'in heykelleri vardı. Piskoposunki daha iri ve stratejik bir yerdeydi. Hemşerimiz Konstantin'e yapılan haksızlığa sinirlendik!

1795- Küresel Amerikan turizm dergisi Conde Nast Traveller, her kasım ayında yılın en iyi otelleri, tur şirketleri, tatil yöreleri, hava şirketleri gibi kategorilerde "En iyi 100"ü seçer. Güney Avrupa'nın 2008'deki En İyi 100 Oteli içerisinde; Four Seasons Sultanahmet 5. / Çırağan Palace Kempinski 27. / Ceylan Intercontinental 44. / Swissotel Bosphorus 63. / Yeşil Ev 65. sıradalar.

(Yeşil Ev, Sultanahmet'te. Güzün, bazen şadırvanlı avlusunda kahvaltı ederiz.)

1796- (*Geçmiş Zaman Fıkraları*'ndan - A.Şinasi hisar, 1958)

Zırva

Her fıkra Nasreddin Hoca'ya atfolunduğu gibi, Ahmed Vefik Paşa'ya atfolunan garabetlerin bazıları hiç garip sayılmaz. Bazı sözleri Nasreddin Hoca'nınkiler gibi tamamen yerinde olan doğru sözlerdir.

Kendisi Evkaf Nazırı bulunurken teftiş sırasında bir imarette kocaman bir kazan kaynadığını ve bir adamın da muttasıl büyük bir kepçe karıştırdığını görmüş. Bu kaynayan şeyin ne olduğunu sormuş. Aşçı: "**Zırva** efendim!" diye cevap vermiş. Kepçenin bir kenarından parmağına akıttığı

damlayı ağzına alınca, tamamen tatsız tuzsuz bir şey olduğunu anlamış. "Hakikaten zırva imiş. Sakın bir daha zırva pişirmeyin, aşure pişirin!" emrini vermiş.

1797- Geçen yılın, küresel bağlamda, en önemli etkinliklerinden biri Royal Academy of Art'taki "Byzantium: 330-1453" başlıklı sergiydi. Bizans'ın on bir yüzyıllık tarihinden seçme objelerin sergilendiği Londra'daki etkinliğe, Bizans başkenti İstanbul (Konstantinopol) veya dolaylarından tek katılım yoktu. Duruma ulusal basın tek tük de olsa tepki gösterdi. 31.10.08 tarihli *Akşam*'daki; "Kahpe Bizans yok sana sergi" başlıklı yazısında M. Kenan Kaya, "...Niyesi şu: Günay'ın bakanlığı, 'Aslında bu sergi, Bizans kadar İstanbul'un da tarihini anlatıyor. Siz de katılmalısınız' önerisinde bulunan yetkililere, 'Paramız yok, gidemeyiz. Sizin ayırdığınız ödenek de masrafımızı karşılamaz' demiş. (Hoş haklı da olabilirler. Zira Bakanlığın bütün parası erkek erkeğe gidilen ve Arapların yıktığı Osmanlı kalesi Ecyad'ın önünde düzenlenen Arap Festivali'nde bitmiş olabilir.)" demişti.

Kurban Bayramı tatilinde Londra'daydım. Bu sergiye ilk fırsatta gittim. Alışverişsel caddelerde ve mega-mağazalardan eksilmeyen Türkçe nidalara orada rastlamayacağımı biliyordum. Sergideki 340 parça tarihi eserin en önemlileri, Avupa ve ABD'deki ünlü müzelerden ödünç alınmıştı ama tümünün kaynağı Konstantinopol'du.

Bu sergiye ne pahasına olursa olsun Kültür Bakanlığı'nın da katılmasını arzulardım. Ama bir yetkili çıkıp da, "Bizans ve Osmanlı'dan apartılanlar gururla sergileniyor, yetmez mi?" deseydi, onu da alkışlayabilirdim.

1798- Ayşe Kulin'in (A.K.) son romanının dev ilanlarının altında, "Ayşe Kulin'den ..... ardından bir başyapıt daha" ibaresi yer almakta.

Okuyunca gerçek başyapıtlardan utandını. A.K. çok satar bir yazardır ama adı edebiyatistanın başyazarları arasmda geçmez. Başyapıtlar kotarmadığını A.K.'de bilir; yayınevinin bu *jestine* keşke izin vermeseydi.

Bu ilan, "Bir yazarını, yayınevi asla dahi bellemez" diyen Heine'yi mezarında fır-fır döndürebilir.

1799- Mümtaz Soysal'ın 20.12.08 tarihli *Cumhuriyet*'te, "Piç Etmek" başlıklı köşe yazısının final paragrafıdır: "Yoksa, "*aydın*" olmak, her fırsatta kendi toplumuna ters düşme, kendi insanını, ülkesini, devletini haksız

gösterme, herhangi bir vekâlet almadan herkes adına geçmişle hesaplaşıp özür dileme ve böylece bugünün Ermenistan'ıyla ilişkileri iyileştirme yolundaki diplomatik çabaları piç etme gibi kimsenin yararına olmayan tuhaf bir "*cesaret*" sergilemenin fiyakası mıdır?"

Bu vurucu cümleler bana çeyrek yüzyıl öncesinin bir anekdotunu anımsattı. 12 Eylül döneminde yöntemi eleştiren bir manifesto yayımlanmıştı. Aydınlar dilekçesi diye anılan dokümanın altında sürpriz adlar yok değildi. Yetkililer dilekçeyi imzalayanların peşine düşünce, bir türkücü ile bazı Yeşilçam emektarlarının dilleri de dizleri de çözüldü, dilekçeyi okumadan ve kendilerine yapılan baskı sonucu imzaladıklarına yemin billah ettiler.

Entegre yetenek Ferhan Şensoy olayı irdelerken arabesk türkücü için, "O aydınsa ben de manisayım" demişti.

1800- "Hanım Seviş, Keramettin Balgam, Bekir Kakalı, Duran Tekerlek, Döndü Yuvarlak, Özdemir Damızlık, Erdem Ampul, Ramazan İğdiş, Dursun Malak, Durmuş Manda, Tosunlar Kereste, Bahtiyar Cahil, İsmail Donsuz, Hatice Tüylü, Makbule Kıllıbadır, Necati Yenge, Meliha Enişte, Muhittin Kalleş, Ayhan Soysuz, Abdulsamet Döver, Ramazan Öldürür, Hacı Patlıcan, Döndü Cort, Şevket Zort, Şaban Küt, Vesile Aybaşı, Haziment Pet!"

(Yukarıdaki zevat, değişik kent telefon rehberlerinden seçilen aboneler. Yemin ederim!

Kaynak: Lilay Karadan'ın *Gülmetre*'si. O, her ad ve soyadın karşısına telefonların kent kodunu ve son basamağı hariç, numaralarını da nakşetmiş.)

Vurdumduymazsal aykırılık, şirket ve işyeri adlarında da kendini göstemiyor mu? Bu bağlamda aklıma ilk Titanik nam otel ve büfeler geliveriyor. Titanik "dev boyutlu" da demektir ama öncelikle 1912'de çıktığı ilk yolculukta batan bir transatlantiği çağrıştırır. O en unutulmaz deniz kazasında, 2340 yolcudan 1500'ü ölmüştü.

Hal böyleyken, "Müdürüm" diye bir dürümcü, "Bulgur King" diye çiğ köfteci ve "Köftehor" diye de bir köfteci levhası görünce de içim ısınıyor. Birkaç dakikalığına...

LXXIII - *"Ah ne hüzünlü günlerdi onlar, bankacılık dönemimin en mutlu günleri"*

1801- "İnsanın doğasında kaç doğa yaşar?"
Pascal, 1670

1802- Bir akşam yemeğinde tanıştığım zarif çift, "Kitap İçin"i izleyerek Birhan Keskin ve Gonca Özmen okuru olduklarını belirttiler. Eski öğrencilerinin sürpriz duasını almış bir öğretmen gibi duygulandım.

1803- Serendipity (Bir güzeli ararken diğerine ulaşmak) yerine *Carpe Diem* (Günü Yakala / Ne çıkarsa bahtına) için çıkılan sahaf safarisinin gizem katsayısı yabana atılmamalıdır.

27.12.08, Sahaf Müteferrika Seferi:

a) Yunus Emre'den *Le Divan* (Gallimard, 1963), Burhan Toprak (1906-1967) danışmanlığında Yves Regnier tarafından Fransızca'ya çevrilmiş. Satın aldığım nüsha çevirmen Burhan Toprak tarafından şair Mustafa seyit Sutüven'e (1908-1969) imzalı. Evde incelerken içinden düşen 23.04.66 tarihli mektubun altındaki imza, Oxford Klasik Müzik Sözlüğü'ne alınan tek Türk sanatçı, Ahmet Adnan Saygun'a (1907-1991) ait. Saygun'un "Sevgili kardeşim" dediği Sutüven'den bir ricası var; İş Bankası Genel Müdür Ahmet Dallı'dan, Toprak'm Londra'ya tedaviye gidebilmesi için daha cömert bir telif hakkı ödenmesine aracılık etmesi. Sutüven'in, mektubu kitabın içine saklamaktan başka ne yapabildiği bilinmiyor ama Toprak ertesi yıl 61 yaşındayken vefat eder. İki yıl sonra vefat ettiğinde Sutüven de 61'indedir.

b) *Helenistik ve Roma Devrinde Pisidya Tarihi* (Yazarı: Doç. Dr. Mehmet Özsait - Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1985)

Mehmet Özsait (doğ. 1938) Samsun Maarif Koleji orta kısmında tarih öğretmenimdi. Yetkin ve popülerdi. Internetsel verilere göre o İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi'nde Eskiçağ Tarihi Profesörü de olmuş.

(Vesileyle ellerinden öperim.)

c)1950'lerde Skira yayınevi, dönemin teknik olanaklarını zorlayarak albenili sanat kitapları basardı.

Sahaf Müteferrika'daki son ganimet, İsviçreli Skira'nın 1953'te, İstanbul'un fethinin 500. yılında bastığı *"Le Peinture Byzantine"*. Kitap Jasper Streater tarafından düzgün bir Türkçeyle Ahmet Dallı'ya ithaf edilmiş, (Üç notun ikisinde adı geçen Ahmet Dallı (1907-71) sembol bir bankacıydı. İş Bankası Genel Müdürlüğü'nden sonra Akbank Yönetim Kurulu Başkanlığı ve 2. Demirel hükümetinde (1969-70) Ticaret Bakanlığı yapmıştı. Lise mezunu ve bekârdı.

1804- 28.12.08 tarihli *Akşam*'ın Pazar ekinde görme özürlü milletvekili Lokman Ayva ile içten bir söyleşi vardı. "Seks sizin için neyi ifade ediyor?" tuzak sorusunu AKP'li Ayva, "...Ben bu olayda görmeyi kullanmıyorum" diyerek göğüslemiş.

(Lokman Ayva, Boğaziçi Üniversitesi mezunu donanımlı bir milletvekili. Bakan olamamasının bir nedeni, kabinedekilerin beşte dördü gibi bıyıklı olmaması mıdır?)

1805- Türkiye'nin onur konuğu olarak *zaman zaman* trajikomik durumlarda kaldığı son Frankfurt Kitap Fuarı arifesinde, bir Alman televizyon kanalı şair/ yazar k.İskender'le söyleşi yaptı.

Türk Ceza Kanunu'nun, Türklüğün Alenen Aşağılanmasıyla ilgili 301. Maddesine sıra geldiğinde o, "Bu soruyu 301. Maddeden korkanlara sorun" diyecektir.

1806- Edebiyat dalında Nobel alanlar, tören konuşmalarında neden yazdıklarına dair ipuçları verirken bunu güya gizemli bir paragrafla geçiştirirler. (Son Nobelist J.M.G. Clézio'nun durumunda olduğu gibi bu yapmacık da kaçabilir.)

Ne için, nasıl, nerede yazarsanız yazın fark etmez ey şairler, yazarlar; yeter ki i-y-i yazın...

1807- Son romanım *Senelerce Senelerce Evveldi*'nin tadına varmak için birikimli okur(?) olmak gerekiyor diyenler arasında akademisyen ve eleştirmenler de var. Ses tonlarını hesaba katarsam, "Sığlıkistan'da olduğunu unutma" derler gibi...

1808- YKY Genel Müdürü Tülay Güngen'in Kastamonu monografisine iliştirdiği yılbaşı kartını görünce içim açıldı; dolmakalemle kotarılmış ne güzel bir el yazısıydı o.

(Derken çirkin ve baştan savma el yazısının da bir ulusal özelliğimiz mi olduğu aklıma (t)akıldı.)

1809- 01.01.09! LXXI sayılı "Kitap İçin"in yanında, Ferhan Şensoy'un son romanı *Karagöz ile Boşverinbeni*'nin ilanını görmeyeyim mi?

Bir tren yolculuğunda yanıma, u-z-u-n süredir görmediğim muzip ama bilge bir dost düşmüşçesine sevindim.

1810- 01.01.09 tarihli *Akşam*'daki "Aile dizilerinden" ailenizi koruyun başlıklı haber nasıl dikkatimi çekmezdi ki?

Özetle, Galatasaray Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Hülya Uğur Tanrıöver, "Çocukların şiddet içeren dizileri seyretmesine engel olabiliriz ama 'aile dizileri' diye gösterilen yapımlarda daha vahim şeyler var" buyurmuş.

(Sığ televizyon dizileri hakkında daha vurucu bir saptama duymadım.)

1811- "Gerçekten güzel bir kadın gören Tanrı'yı görmüştür" diyen Mevlana mıydı?

1812- Sahaf Turkuaz'da beş kişi çalışır. Bu, küresel standartlarla da az bir sayı değildir. Onları ziyarete beş-çeyrek-Milli Piyango biletiyle gittiğim de olur. Yılbaşında onlara neden bilet götürmediğimi sorduklarında, "Çünkü bu ülkenin piyango varsılından önce sahafa gereksinimi var" demiştim.

Okumayazma evimi ziyaret eden önemli bir şaire masamda duran son piyango biletini verdim. Yılbaşından sonra ettiği telefonda, beliteni amorti bile çıkmadığını söyledi. Sesinde defolu bir armağana kurban gitmişliğin kırgınlığı mı vardı?

1813- *Çürüme ve Çözülme*'den (Ergin Yıldızoğlu - Pan/Heves)

Sessizlik-1
güneş
ve güneşten
kavrulmuş otlar
yer yer ezilmiş,
kırmızı
plastik bir top

bir bez parçası
yırtılmış
yeşil bir çekirge
kavanozun içinde
yalnız...

sessizliğin elinde tutsak
herkes

1814- Kitap Önerileri (Aralık sonu/Ocak başı):
Bohemler - Dan Franck, Sel / *Franklin Flyer* - Nicholas Christopher, Helikopter / *Psikodinamik Açıdan Cemal Süreya ve Şiiri* - Yusuf Alper, Özgür / *Yeniköy* - V. Dökmeci. T.K. Koramaz; Çelik Gülersoy Vakfı / *Türkiye'nin Kültür Mirası: 100 Köprü* - F. Pekin; H.F. Yılmaz, NTV / *Benim Kitaplarım* - Haz. Sema Aslan, Doğan Kitap...

1815- Benimsemediğim kişilerle bir dergi veya kitapta buluşmamak için antolojilerde yer almamak; anti-medyatiklik adına televizyona çıkmamak gibi prensiplerimi yalnızca konu kitap sevgisi olursa bozarım. Benim Kitaplarim, kütüphane sahibi 30 yazar, şair, ressam, aktör, sanatçı, gazeteci, araştırmacı, akademisyenlerle söyleşiden mürekkep. (Adalet Ağaoğlu / Ali Poyrazoğlu / Alpay Kabacalı / Ayşe Kulin / Celal Şengör / Çetin Altan / Elif Şafak / Nedret İşli / Enis Batur / Erdal Öz - Samiye Öz / Güven Turan / Gökhan Akçura / Halit Refiğ / Haluk Oral / İlber Ortaylı / İpek Çalışlar / Komet / Mehmet Güreli / Naim Dilmener / Nedret Sakaoğlu / Nuri Çolakoğlu / Orhan Pamuk / Perihan Mağden / Selçuk Altun / Selim İleri / Şakir Eczacıbaşı / Turgut Kut / Vedat Türkali / Zafer Toprak / Zeynep Sayın.)

1816- Macaristan, Hırvatistan, Bohemya Kralı ve Avusturya Dükü Matthias Corvinus (1443-1490) donanımlı bir soyluydu, döneminin en önemli kütüphanesine sahipti. Gut hastalığından ölünce, kaç kitaptan mürekkep olduğu bilinmeyen kütüphanesi kısmen Avrupa piyasasına dağıldı.

Kanuni Sultan Süleyman 1526'da Macaristan'ı fethedince, yağmadan kurtarılan ender kitapların İstanbul'a taşındığı söylenir. II. Abdülhamid döneminde ikiyüzlü Avrupa, kitapların kaynağına iadesini ister. Topkapı Sarayı'nda on beş adedinin kaldığı görülünce iştahları kaçar.

Corvinus'un ender kitaplarından 216'sının izi sürülebilmiştir. Çoğu Avusturya, Macaristan, İtalya ve Almanya'daki anıt kütüphanelerdedir.

Topkapı Sarayı'ndaki emanetlerin sayısıysa ikiye inmiştir (Ptolemy'den *Geographic Libri VIII* ile Rannusius'tan *Sermo de Ascensione*.)

Peki, küresel koleksiyoner Ömer Koç'un kütüphanesinde *var mıdır?*

1817- Haluk Oral, Erol Sadi Erdinç ile birlikte hazırladıkları *Meclis-i Mebusan Birinci Seçim Dönemi* (İş Kültür) başlıklı albümü imzalayarak armağan etti.

Birinci Döneme (1908-1911): İşkodra, Basra, Bağdat, Beyrut, Hicaz, Halep, Selanik, Suriye, Trablusgarp, Kosova, Manastır, Musul, Yanya, Yemen vilayet; Bingazi ile Kudüs ise sancak olarak mebus yollamışlar.

(Goncourt, "Tarih, geçmişin romanıdır. Roman ise, tarihin olması istenen şekli" buyurmuştur.)

1818- Artvinliyim; Şavşat ilçesinden! Doğum yerime 1964'ten beri gitmediğim için mi Şavşat'a ve hemşerilerime bu denli sevgim var.

Artvin'in Hopa ilçesinde geçen *Sonbahar* filmi, ocak ayının hoş sürpriziydi. Nur, "Bu filmdeki tüm erkeklerin yüzü seni andırıyor" deyince, "Kalitem tescil edilmişçesine" onurlanmıştım.

Kuzenim İlter Turan, İstanbul'da faaliyet gösteren Şavşat Kültür, Turizm ve Dayanışma Derneği'nin başkanıdır. Şavşat'ın sosyoekonomik gelişmesine katkı ve üniversite öğrencilerine burs sağlamak, İstanbul'daki Şavşatlıları kaynaştırmak için işinden ve özel yaşamından fedakârlık eder. Geçen ay okumayazma evimi ziyaret ettiğinde Artvin ve Şavşat ile ilgili fotoğraf kitapları da getirmişti.

Artvin'in doğal güzelliklerini vurgulamak için "Türkiye'nin İsviçresi" derler. Zafer Güngüt'ün fotoğraflarını özlemle izlerken bu karşılaştırmayla Artvin'e haksızlık edildiğini düşündüm.

1819- Yazılı kaynaklar "Artvin adının nereden geldiği bilinmemektedir" derler. Ermenice kitabat sahafı Püzant Akbaş askerliğini Artvin'de yapmıştır. "Artvin, Tvin'in yanı demektir" der. Tvin, Ermenistan'ın Bizans dönemi başkentlerinden. ("Püzant" Ermenice "İstanbul" demektir...)

1820- *Gönülçelen*'in (*Catcher In The Rye*) yazarı J.D. Salinger 90'ında! 1960'larda ününün doruğundayken bir kırsalda (Cornish, New Hampshire) inzivaya çekilivermişti.

(İyi yazar Barış Bıçakçı'nın (doğ. 1966) kendini, resmini, bir dergide söyleşisini veya yazısını gören var mı?)

1821- Turkuaz'da Süheyla Bayrav'a imzalı iki kitabı incelerken sahaf başı Nedret İşli onu 13.12.08 günü yitirdiğimizi bildirdi. (Öncü dilbilimcilerden Bayrav'ı 100. yaşına yaklaşırken yitirdik.)

Süheyla Hanım çağdaş eleştirinin Kafka'sı Erich Auerbach'ın (1892-1957) asistanı ve çevirmeniydi. Dilbilgini Auerbach Nazi Almanya'sından ülkemize sığınan seçkin akademisyenlerdendi. 1935-47 yıllarında İstanbul Üniversitesi'nde eğitmenlik yapmış ve başyapıtı *Mimesis*'i burada yazmıştı. "Okul kütüphanesi o denli yetersizdi ki bu kitabı yazmak zorunda kaldım" demiştir. *Mimesis* Anglo-Amerikan üniversitelerinde ders kitabı olarak görevini sürdürmektedir.

(1954'ten beri Paris'te mukim Güzin Dino da Auerbach'ın asistanlığını yapmıştı. Güzin Hanım'la tanışmak isterdim.)

1822- Çevirmen ve yazar İknur Özdemir İngilizce ve Almanca'ya -gerçekten- vâkıftır. Önemli yayınevlerinde genel yayın yönetmenliği ve editörlük yapmıştır. Çağdaş bati edebiyatım da takip eder ve en önemlisi "damak tadı" vardır.

Kendisiyle Fethi Naci Amcamın cenazesinde tanıştım. (Bir kez daha görsem tanımayabilirim.) Anti-medyatik duruşunu da takdir ederim.

Bu donanımda edebiyat emekçilerimizden kaç kişi sayabilirsiniz? Zamanı gelince -hak edenine- TÜYAP Onur Ödülü özgülenmelidir.

1823- *İstanbul, City of Two Continents*, görseliyle beni en çok sevindiren 2008 kitabıydı. John Freely bir adedini imzalayarak armağan etmişti. Robinson Crusoe'da görünce, ben de bir adedini baş estet Engin Yenal için aldım.

O, teşekkür notunda demiş ki:

"Gezgin-çizerlerin doğal ve yapılı çevreyi yansıtmalarında Dürer'in 1500'lerde suluboya tekniğini ustaca kullanmasıyla başlattığı devrim; XVIII. yüzyılda İngiliz suluboya okulu üyelerinin katkılarıyla doruğa erişmiş!

XX. yüzyılın sonlarında ise dijital fotoğrafçılık tekniklerinin (özellikle de photo shop'un) kullanımıyla da bir evrim gerçekleşmiş...

Günümüzde bazı sanatçılar geleneksel yöntemler yerine, teknoloji ürünü suluboya resimler yapmayı yeğliyorlar. Böylesi yapıtların bir araya getirilerek yayınlandığı örneklerden biri de İstanbul üzerine...

Aslında bir ekonomi doktoru olan John Cleave, İstanbul'u tüm boyutlarıyla sevecenlikle yansıttığı 175 fotoyu, kenti en iyi duyumsayan yazar-

lardan biri John Freely'nin tanıtımlarıyla sunuyor bizlere, "İstanbul, City of Two Continents" fotoğrafın gerçekçi katılığını suluboya tekniğinin akıcı şiirselliğiyle bağdaştıran görsel bir şölen!"

1824- Yapı Kredi emeklisiyim. Ayda bir Merkez Şube'mize uğrarım. İşlem Yönetmenim Fatma Karadoğan "Hizmette Sınır Yoktur" sloganımızın son temsilcilerinden midir? Geçen ayki ziyaretimde, odasındaki duvar afişi dikkatimi çekti. Tablo Kredisiyle ilgili görselde yedi örnek vardı. Dördünü (Oya Katoğlu, Can Göknil, Sali Turan ve Aydın Ayan) banka koleksiyonuna ben kazandırmıştım, üçü makam odamda asılıydı.

Gesualdo Bufalino'dan desturla, "Ah ne hüzünlü günlerdi onlar, bankacılık dönemimin en güzel günleri."

1825- 19 Ocak, Edgar Allan Poe'nun (1809-1849) doğum günüdür. 1949'dan itibaren bir hayranı, her doğum gününde onun Baltimore'daki mezarına bir demet gül ve bir şişe konyak bırakmıştır. Söylentiye göre gizemli hayran 1987'de ölmüştür ama oğlu merasimi aksatmamaktadır.

Senelerce Senelerce Evveldi'ye Poe'nun az katkısı olmamıştır; romanın finalini 2007 yazında onun mezarına giderken çözmüştüm.

19.01.2009! Edgar Allan Poe bugün 200 yaşında. *Senelerce Senelerce Evveldi* bu yıl İngiltere ve ABD'de yayımlanacak. Romanmı gündeme otursun diye E.S. veya N.G.-vari girişimlerim ol(a)maz. Peki yılda üç yüz bine yakın kitabın peydahlandığı ABD'de Poe'nun himmeti işe yarar mı?

LXXIV - "Tarih bana nazik olmak zorunda, çünkü onu ben yazacağım!"

1826- İstanbul Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası'nın yaptırttığı araştırmaya göre, televizyonlardaki bilgi ve şans yarışma programlarına yarışmacı olmak için 2.5 milyon kişi başvurmuş. Her 100 yetişkinimizden 15'i telefon ve internet aracılığıyla, dokuz ulusal televizyon karalının iletişim ağlarını çökertmiş durumda.

Beni bu istatistikten önce başka bir olgu tedirgin etti. Aklıma, sabahları dinlediğim radyo istasyonuna telefonla katılan ve 7x9'un yanıtını veremeyen üniversiteliler ile sabunun formülasyonunu bilmeyen kimya öğretmenleri geldi...

1827- Çok satan o yazarın son romanı, tam sayfa ilanlarda "başyapıt" diye empoze edilmek istendi. Ardından gelen seri ilanlarda, 2.6 milyon adet satışla o, ülkenin şampiyon yazarı ilan edildi.

Edebiyat, sayısal niceliğin belirleyici olduğu bir sportif olgu mudur? Yayınevleri rating yarışındaki televizyon kanallarına dönüşmemelidir.

1828- Heykeltıraş Aristide Maillol (1861-1944) her fırsatta bronz heykellerinin üzerine işermiş. Erkenden paslı görünümlerine kavuşmaları için...

1829- 05.02.09! Edebiyatistan'm Mehmet Aurelio'su Metin Celâl (yazar, şair, eleştirmen, dergi ve yayınevi yönetmeni, Yayıncılar Birliği Genel Sekreteri) okumayazma evimi ziyaret etti. Getirdiği armağanın değerinin farkına onu ertesi sabah incelerken vardım.

Uygurlar'da matbaa, kitap süsleme, kalemkeşlik, cilt san'atı, taş basmacılık, sahaflık ve yayıncılık bölümlerinden mürekkep *Türk Kitap Medeniyeti*'nden derkenar ettiklerim:

- "Taklidi yapılamayan tek sanat ebrudur. Yapılan bir ebrunun ikinci bir kopyasını yapmak mümkün değildir. Bu açıdan tasavvuf düşüncesiyle çok iç içedir ebru."

Ebru ve Hat Sanatçısı Fuat Başar (sanatı uğruna tıp doktorluğunu bırakmıştır.)

- "Bu tempo, bu çalışma, bu zevk insanın ömrünü uzatır. Biz bu (ciltçilik) sanata maddi açıdan yaklaşamayız, bu bir hastalıktır. Bu sanata yakalanan kişi kolay kolay kopamaz, ölünceye kadar onunla devam eder."

Cilt ve Hat sanatçısı İslam Seçen

- "Ortak bir kanaate göre Bab-ı Âli'deki ilk kitapçı Arakel Tozluyan Efendi'dir. Arakel Tozluyan Efendi Bab-ı Âli'deki işyerini 1875 yılında açmış ve 1844 yılında ilk kitap kataloğunu bastırmıştır."

Sahaf ve Kitap Avcısı Nedret İşli

1830- Hadi... ... Hadis ... ... Hadise!

1831- 07.02.09! Ekonomist, yazar ve toplumsal eylemci Prof. Dr. Türkel Minibaş'ı yitirmişiz. Ardından yazılanlar ve anma ilanlarından duygulandım. Ona, beyefendi kardeşi Ali Bahadır Minibaş'la Yapı Kredi'de birlikte çalıştığım ve Ayvalıklı olduğu için de sempatim vardı.

Bir özelliği de *gurme* bir okur olmasıydı. Vefatıyla ülkenin sığlık katsayısı artmıştır.

1832- Amerika'nın ciddi gazetelerinden *Washington Post* son kez 15.02.09 sabahı kitap eki verdi. Alman ilan ve reklâmlar artık haftalık kitap eki vermeyi anlamlı kılmıyormuş. *New York Times* pazar sabahları kitap eki vermeyi sürdürürken iflas sürecine düşmemeye de çırpınıyor.

(Bir sigorta şirketinin batmasmdan daha düşündürücüdür.)

1833- Ocak ve şubatta önerilesi az kitap yoktu:

Koparıldığımız Topraklar - Mahir Öztaş, YKY / *Sanat Tacirleri* - D.Wildenstein, Y. Stavrides (çev. Kaya Özsezgin), rh+ / *Tepedeki Yabancı* - Şavkar Altınel, YKY / *Bir Deliler Evinin Yalan Yanlış Anlatılan Kısa Tarihi* - Ayfer Tunç, Can / *Önemsiyorum Öneriyorum* - Yılmaz Ulusoy (Nuri Dikeç) - Doğan Kitap / *Susanlar* - Bilge Karasu, Metis / *Şiir Yıllığı 2008* (kitap-lık Şubat 2009 eki) Haz. Bâki Asiltürk / *Su Mitosları* - Deniz Gezgin, Sel / *Şiiri Şiirle Ölçmek* - Edip Cansever, YKY / *Kolay Matematik* - Ali Yalman, Büyülü Fener...

1834- Beş kitap için kısaca:

a) *Koparıldığımız Topraklar* - Mahir Öztaş: Romanın adsız anlatıcısı okuru hüzünlü sesiyle Fareli Köyün Kavalcısı gibi peşinden sürüklüyor.

Vurucu kitapta özyaşamöyküsel, gezi, gizem türlerinden tatların yanı sıra, destansal bir politik manifesto da var.

b) *Bir Deliler Evinin Yalan Yanlış Anlatılan Kısa Tarihi* - Ayfer Tunç: Sığlıkistan'daki deliler evinin hastaları mı, doktorları mı yoksa dışarıdaki uzantıları mı daha az akıllıdır? Bu kitabın anlatıcısı, sanki kanaviçe işleyen postmodern Şehrazat. Ayfer Tunç her kitabıyla beni şaşırtmıştır. Okurken onun daha neler yazabileceğini de tahayyül eder, heyecanlanırım.

c) *Tepedeki Yabancı* - Şavkar Altınel: Bu yalın kitabın sahne adı "anı", asıl adı "gezi", Altınel mutfaktan salona geçişini üç yüz sayfada nakletse bile onu tutkuyla okurum.

d) *Önemsiyorum Öneriyorum* - Yılmaz Ulusoy: Önemli iş adamı, müthiş insan Yılmaz Ulusoy sosyoekonomik manifestosunu anılarıyla renklendirmiş. Özdeyişi, "Kitap bir dünyadır, bunun dışında bıraktıklarımız dünyalıktır" olan kitap hakkında özel bir yazı yazmalıyım.

e) *Kolay Matematik* - Ali Yalman: (Emekli) işadamı Ali Yalman milli briççi, satranççı ve zevk için matematik okutmanlığı yapmış entegre bir yetenektir. Gençleri teşvik, kalanları matematikle barıştırmak için 122 şans tanıyor kitabında.

Ahmet Emin Yalman'ın yeğeni olan Ali Yalman'ın, yayın yaşamımızı varsıllaştıracak ciddi projelerinden memnuniyetle haberdarım.

1835- (K)olay Matematik'ten Bir Kolay Örnek:

Soru: Hangisini tercih edersiniz? Maaşınızda önce yüzde 50 zam sonra yüzde 50 düşüş mü, yoksa önce yüzde 50 düşüş sonra yüzde 50 zam mı?

Yanıt: (Bir seçenek) Maaşınızın 100 TL olduğunu düşünelim. Yüzde 50 artarsa 150 TL, yüzde 50 azalırsa 75 TL olur. Önce yüzde 50 azalırsa 50 TL, yüzde 50 artarsa 75 TL olur.

1836- "Tarih bana karşı nazik olmak zorunda, çünkü onu ben yazacağım" aforizması bir Türk başbakanına ait değildir. Sahibi; edebiyat Nobelisti, ressam, devlet adamı ve estet asker Winston Churchill'dir.

1837- "Yapıtlarını pek iyi tanımam ve ona (Borges) örtülü bir nefretim vardır... Isaac Bashevis Singer'in önemli bir yazar olduğunu düşünmüyorum... Proust sıkıcıdır, Kafka muallaktır... Dilini bilmediğim Dostoyevski ve diğer Rus yazarlarını benimseyemedim. Yaşam tüm Balzac yapıtlarını okuyabilmek için oldukça kısadır..." *The Voice of Memory* - Primo Levi

1838- Altunizade'de 136 daireden mürekkep bir sitede yaşarım. Zaman zaman oradan, önemsediğim komşularını "Kitap İçin"de tanıttım.

Efendim, komşumuz Ayla Çınaroğlu Hanımefendi ise çocuk kitapları yazarıdır. Son Site Genel Kurul Toplantısı'nda öğrendiğime göre eşi Deniz Çınaroğlu Beyefendi ile birlikte Çanakkale'de, bir tarihi binayı restore ettirerek "çocuk kültür evi" açmışlar.

"Mavitay" 5-15 yaşları arasındaki çocuklara; okuma, özel yetenek geliştirme, müzik, dans ve görsel sanatlar alanlarında karşılıksız olanaklar sunuyor. Giderlerin önemli bir bölümü zarif komşularım Çmaroğlu çifti tarafından karşılanıyor...

("Kitap İçin"in has okurları, izninizle sizlerin ve şahsım adına bu köşeden örnek çifti yazıyla da tebrik edeceğim.)

1839- Ya Paris Hilton'un babası bir İstanbul-sever olsaydı! Kızının adını İstanbul koysaydı? İstanbul Hilton'un maceralarını kaçınız *göğüsleyebilirdi?*

1840- *Kabare*'nin yazarı Christopher Isherwood (1904-1986) ekibinden yazar Edward Upward 13.02.09 günü öldüğünde 106 yaşındaydı. Yapıtlarının yarısını ve en iyilerini yaşamının son on beş yılında kotarmıştı.

1841- Mel Kenne'den turfanda bir şiircik:

Kıpkısa (No 1)

Hiç bir şey
Tam zamanında
Değil.

Yeni bir tıraş bıçağından
Gayrı.

1842- Denemenin babası Michel Eyguem de Montaigne (1533-1592), Fransızcadan önce Latince okuyup yazmasını sökmüştü derler.

1843- Geçen on yılda, sembolik bir sermayeyle işe kitap ve CD satarak başlayan internetsel alışveriş devi Amazon'un 2008 satış cirosu 19.1 milyar dolardır; şirkette şimdilik 20.750 kişi çalışmaktadır...

1844- "Nicedir neden bir Metin Üstündağ kitabı yayımlanmaz?" diye sormaya çekiniyordum. (Adım MetÜst fanatiğine çıkarsa?) Ben "Kitap İçin"e topu topu -birkaç yüz satir- alıntı yapacağım.

1845- Amerikan yayıncılarının "kutsal kitabı" *Publisher's Weekly*'den (PW) her fırsatta bahsederim. O haftalık derginin yerini ülkemizde iki gazetenin haftalık kitap eki doldurmaya çalışıyor denebilir.

PW'de kitabının tanıtılmasının bir yazar için ne denli önemli olduğunu da açıklamış, o dergide kitapları yer bulan Türk yazarlarını sıralamıştım. Kervana bir türk yazarı(?) daha eklendi PW'nin 02.02.09 tarihli sayısında; Selçuk Altun.

1846- 63 bakan çocuğunun iş dünyasında meteor hızıyla yükseldiğini, Cumhurbaşkanı'nın bıyığı henüz terleyen oğlunun Suudi Arabistan'a giden bilmem ne heyetine katıldığını gazetelerden pek de şaşırmadan okurken Avrupa'dan gelen bir başka habere gülmüş olabiliriz: "50 km. sınırı olan yerde 109 km. hızla araç kullanırken yakalanan Kuzey Ren Vestfalya Ulaştırma Bakanı Oliver Wittke görevinden bile istifa etmiş."

İstifade ve *İstifa* kültürü arasındaki derin ötesi uçurum!

1847- Küreselleşen bir Anglo-Amerikan âdeti daha; film afişleri ve kitap ilanlarını kışkırtıcı sloganlarla süslemek. Sığlıkistan'daki taklitleri genelde sırıtıyor.

Çok satar Tuna Kiremitçi'nin son kitap ilanmdakini benimsedim; "Gün gelir, hayatımızda bir yabancı olduğunu fark ederiz. Bu yabancı babamızdır."

1848- Bir gazeteci hanımefendinin ricası üzerine yaptığım mini, araştırmanın bir parçasını paylaşmak istiyorum.

Kenyalı bir babanın oğlu olan Barack Obama'nm adı ile İsrailli politikacı Ehud Barack'm soyadı aynı sözcükten. "Barack" İbranice "Mübarek" demek. *Mübarek sözcük* hem Afrika dillerine, hem de Tevrat'tan Kuran'a, dolayısıyla Arapçaya da yerleşmiş.

Tevrat'tan alıntılar denince aklıma gelen ilk iki sözcükse Selam (Şalom) ile Cehennem (Gehenna) ...

1849- 18.02 / 22.02.09 Londra Seferi:

Senelerce Senelerce Evveldi'nin İngilizceye çevirisi (*Many And Many A Year Ago*) zamanında bitti. (Has Üniversitesi'nin değerli akademisyenleri

Clifford ve Selhan Endres'in çevirilerinden yolladığım örnek bölümleri yayınevimin editörleri çok beğenmişlerdi.) Telegram Books ile kitabın İngiltere ve ABD'deki yayım sürecini görüşmek üzere Nur'la birlikte Londra'ya gittik. Telegram'dakiler *Annemin Öğretmediği Şarkılar*'ın (*Songs My Mother Never Taught Me*) satış performansından memnun. Almanca, İspanyolca ve Portekizcede yayın hakları için opsiyonlar verilmiş. (Hemen heveslenmemem gerekirmiş.) Seke seke safarilerinde Arda ile Bedirhan'ın nerelerde mola vereceklerini merak ediyorum. / Müze ve tiyatro programı yapmak için aldığım London Time-Out'ta, gözüme önce Nuri Bilge Ceylan'ın vizyona giren Üç Maymun'u (Three Monkeys) ile ilgili övgü dolu yazı çarpıyor. / Royal Academy'de anıtsal İtalyan mimarı Andrea Palladio'nun (1508-1580) maket, desen, fotoğraf ve özgün malzemelerden mürekkep bir sergisi vardı. Venedik'in Osmanlı büyükelçisi Marcantonio Barbaro, Palladio ile çağdaşı Mimar sinan arasında iletişim kurmuş. İki usta "mimari çizimı" alışverişinde bulunmuşlar. Palladio Senato'ya yaptığı bir sunumda Sinan'dan övgüyle bahsetmiş. Mimar Sinan'ın yapıtları Azapkapı'daki Sokullu Camii ile Rüstem Paşa Türbesi'nde Palladio'nun etkileri izlenebilirmiş. / British Museum'daki ana sergi başlığı "Şah Abbas, İran'ın Yeniden İnşası'ydı." 1587-1629 yıllarında hükümranlık eden gaddar, hırslı, zeki, keyif düşkünü ama sanatsever Abbas'ın döneminden halı, çini, tuğra örneklerini izlerken Topkapımıza da gelgit yaptık...

1850- 04.03.09 günü Londra'da, 73 parçadan mürekkep bir "Çağdaş Türk Sanatı" müzayedesi yapılacak. Sotheby's kataloğundaki fiyatlara (1 sterlin = 2.5 TL) göre; ressamlardan Mehmet Güleryüz'e (40.000-60.000), Yüksel Arslan'a (15.000-20.000), Mübin Orhon'a (60.000-80.000), Erol Akyavaş'a (50.000-70.000), Abidin Elderoğlu'na (12.000-18.000), Fahrelnisa Zeid'e (50.000-70.000), Nejad M. Devrim'e (30.000-40.000), Ferruh Başağa'ya (25.000-35.000), Abidin Dino'ya (30.000-35.000), Mustafa Horasan'a (10.000-15.000), Semiha Berksoy'a (12.000-18.000), Bedri Baykam'a (40.000-60.000), Canan Tolon'a (15.000-20.000), Taner Ceylan'a (30.000-40.000); fotoğraf ustası Ahmet Ertuğ'a (10.000-15.000) ve Nazif Topçuoğlu'na (8.000-12.000) sterlin bandmda hedefler öngörülmüş.

Ya nasip!

LXXV - Kırk milyar böcek yanılıyor olamaz mı?

1851- Yılın ilk üç ayında, dört yazarın kitabı tantanayla piyasaya sürüldü. Onlar çok satan ama sığ veya vasat bellenen hanımefendilerdir. Edebiyata dair belki tek paragraftan yoksun o kitapların tam sayfa reklâmları ürkütücüydü. İlki 2.6 milyon adet satışla tarihin en çok satan Türk yazarı ilân edilirken, ikincisinin yüz binleri peşinden sürüklediği iddia ediliyordu. Üçüncüsü reklâmda sahte gülücükle poz verirken elinde piyasa işi kitabı vardı.

Bu kitaplar hakkında ciddi bir eleştirmen tek satır yazmadı. Nicelik, nitelikle örtüşmemişse benimsemem. Özellikle, kitapların ön kapağındaki "100000" adet basılmıştır şiddetindeki ibarelerden utanırım.

Sığ ve vasat yazar ama çok satar yazarlar edebiyatistanın bir gerçeğidir. İtirazım o yazarların kendilerini "usta" sanmasına ve yaymevlerinin o kitapları "başyapıt" diye *kakalamaya* çalışmasınadır.

Ne zaman o tür kitapları veya reklâmlarını görsem aklıma, 1970'lerin Boğaziçi Üinversitesi'nden bir kenef yazısı gelir. Espri anlayışınıza sığınarak ve kimseye hakaret amacı gütmeksizin sunuyorum:

"Eat shit! Forty billion insects cannot be wrong."

(Dışkı yiyin! Kırk milyar böcek yanılıyor olamaz.)

1852- Basından izledik, duayen yazar Adalet Ağaoğlu, Elif Şafak'ın bir önceki kitabında kendisini kullandığından yakındı. Adalet Hanım, "Beni kullandığını gördüm. Kadın öyle yazmış ki gözlerim yerinden oynadı. Aramızda geçenleri kendi tasarısına göre anlatmış" demiş.

Gündeme oturma aşkına E.Ş.'nin sınır tanımaz bir duruşu olduğunu her fırsatta yazmışımdır. Adalet Hanım, aslmda verilmiş sadakanız varmış, bence siz kazayı birkaç sıyrıkla atlattınız.

1853- New York'ta geçip de içinde Central Park'tan bir sahne olmayan bir Amerikan filmi göreniniz var mı?

1854- Ne zaman Boğaziçi'nde bir meyhaneye girsem, dolmakalemle u-z-u-n bir mektup yazasım gelir.

1855- Geçen yazımda, 04.03.09 tarihinde, Londra'da yapılacak Çağdaş Türk Sanatı başlıklı Sotheby's müzayedesinden bahsetmiştim.

73 yapıttan mürekkep müzayede başarılı geçti. 1.3 milyon sterlin'lik (3.3 milyon TL) satış yapıldı. Satışa sunulan parçaların %70'i satıldı ve alıcıların %66'sı müzayede firmasının yeni müşterisiydi.

Herhalde bu girişim küresel Sothebys'de çalışan Türk gençlerinin fikridir. Sanatımızın Batı'ya açılmasında bir köşe taşı olduğunu düşündüğüm bu etkinliği, umarım Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkilileri gereği için kayda geçmişlerdir.

1856- "Her sanat yapıtı işlenmemiş bir suçtur."
Theodor Adorno (1903-1969)

1857- Prof. Macit Gökberk (1908-1993), İstanbul Üniversitesi Felsefe Tarihi Kürsüsü Başkanı, Türk Dil Kurumu Başkanı ve yazardı.

Sahaf Turkuaz'dan, onun kitaplığından çıkma kitaplar aldım.

i) İçlerinde; Orhan Kemal, Necati Cumalı, Memet Fuat, Ali Püsküllüoğlu, Sabri Esat Siyavuşgil, Sabahattin Eyüboğlu, Kâmuran Şipal, Tahsin Yücel, Melahat Toğar, Cahit Tanyol, Cevat Çapan, Hilmi Yavuz ve Bertan Onaran'm imzalı yapıtları da vardı.

ii) Oktay Akbal'ın (72 Mayıs) imzaladığı *Yazmak Yaşamak*'ın içinde çalakalem bir pusula vardı.

> Sayın Başkan,
> Saat 18'de oturumu kapatmak mümkün olacak mı?
> Biliyorsunuz, saat 19'da PEN toplantısına yetişeceğiz.
> Size yeni kitabımı da saygıyla sunarım.

iii) Sahaf Turkuaz'dan kitap aldığımda Nedret İşli gümrük kontrolü yapar. Bir şey ıskalarsa ağzıma, hatta "Kitap İçin" satırları arasına düşecektir. Bu kez de atladı. Necati Cumalı'nın Macit ve Zahide Gökberk'e imzaladığı *Yalnız Kadın*'ın içinde Almanca bir yeni yıl kartpostalı vardı. Yollayan Arnold Gehlen'di (1904-1976).

O, önemli bir Alman felsefi antropoloji düşünürüydü.

iv) Sahafbaşı Nedret'ten öğrendiğime göre Macit Bey'in babası Şükrü Naili Paşa, Atatürk'ün yakını ve Kurtuluş Savaşı komutanlarındandı. "Gökberk" soyadı ona Atatürk tarafından öngörülmüştü.

v) Yakup Kadri'nin 1933 ürünü *Ahmet Haşim* kitabı, "Zahide'ye .....Macit" diye imzalanmış. Künye sayfasının solunda "Bu küçük kitaptan toplanacak para ile, şaire bir mezar taşı yapılacaktır. Onun için, esasen mahdut miktarda basılan bu kitaba (100) kuruş gibi yüksek bir fiyat konulmuştur," ibaresi vardır.

(Nedret'e göre bu amaca ulaşılamadı.)

vi) Sabri Esat, 1933 ürünü, *Odalar ve Sofalar* başlıklı şiir kitabını "Halıcıoğlu Macid'e" diyerek imzalamış. Kitap Macit Sadi'ye ithaf edilmiş. (...Bu kitabı sana, çalındıkça değişen bir gramofon plâğı gibi, geçen ve geçmeyen günleri anlatsın diye ithaf ediyorum.)

-Macid Sadi, Macit Gökberk olmasın?-

vii) Aldığım kitapları incelerken Bertan Onaran'ın (doğ. 1937) edebiyatistana önemli çeviriler kazandırdığına bir kez daha tanık oldum.

1858- Nobelist Samuel Beckett'in (1906-1989) altmış yıl süren yazarlık serüveni boyunca yazdığı mektuplardan 15.000'i ele geçirilmiş. Bunlardan 2500'ü tamamen, 5000'i alıntı yapılarak yayımlanacak. Cambridge Üniversitesi projeyi dört cilde sığdırmayı düşünüyor. İlk cildini çıkar çıkmaz aldım, önsözü 99 sayfa tutan kitabı incelerken, sahiplerinden 15.000 mektubun nasıl toplandığı en çok merak ettiğim konuydu.

1859- Samuel Beckett'e 1969 Nobel'ini kazandığı telefonla bildirilir. Telefona karısı çıkar; haberi alınca; "Ne büyük felâket!" diyecektir.

1860- Yerel seçim propagandaları yüzünden özellikle mart boyunca siyasal partiler, kentsel yaşamımızın görüntü ve ses kirliliğini artırmak için de yarıştılar. Beni en çok, İstanbul'daki tarihi mekânların anti-estetik bayraklarla donatılması rahatsız etti. Bu "bayrak yarışı" aynı zamanda, onların "mimari mirasa" ne denli saygı duyduklarının göstergesiydi.

1861- *Saatin Gizli Yüreği*'nden (Elias Canetti, Çev. Ahmet Cemal):

-Sanatı mesafesizliğinde yatan yazar: Dostoyevski.

-Orada insanlar, ölümlerinde en canlı oluyorlar.

-Saatin gizli yüreği kimsece bilinmemekte.

-Okumadan, Kutsal kitabın içindesin.

-Söyleyecek bir şeyi olmadığında sözcükleri konuşturuyor.

1862- Büfe levhalarındaki sözcük ve dilbilgisi katliamına dikkat ediyor musunuz?

En çok "sandviç" sözcüğü hırpalanır. Şair Nedim Caddesi'nde gördüğüme pes diyorum; Sandwch!

1863- Mart ayından kitap önerileri:

Öncesi de Kalır (Kitaplarına Giremeyen Şiirler) - Edip Cansever, YKY / *12 Mart Günlükleri* - Uğur Kökden, YKY / *Afrika* - Levent Yılmaz, Metis / *Ophelia'ya Mektuplar* - Fernando Pessoa (Çev. Sema Rifat), Sel / *Şematizmden Yaratıcılığa* - Murat Katoğlu, Kırmızı / *Rüzgârlar Kitabı* - Pelin Batu, Artshop...

1864- 125 tanınmış Anglo-Amerikan yazarın XV. yüzyıl ve daha öncesine ait 10 gözde yapıtı:

1. *Odyseus* - Homer / 2. *İlahi Komedya* - Dante / 3. İncil / 4. *Canterbury Hikâyeleri* - Geoffrey Chaucer / 5. *Oresteia* - Aeschylus / 6. *Aeneid* - Virgil / 7. *İlyada* - Homer / 8. *Dekameron* - Giovanni Boccaccio / 9. *1001 Gece Masalları* / 10. *Kral Oedipus* - Sofokles.

1865- Yahya Kemal'in Beğendiği Dizeler'den (*Türk Edebiyatında Yahya Kemal* - Cahit Tanyol):

- "Bugün yemyeşil vâdi yarın kıpkızıl bir gülşen" Mehmet Akif
- "Altı da üstü de birdir yerin" Namık Kemal
- "Gönüldendir şikâyet kimseden feryadımız yoktur" Nev'i
- "Tunalaştın gözümde tüttükçe" Muallim Naci
- "Edip olur kişi sermaye-i hayası kadar" Recaizade Ekrem
- "Feryad bu gülşendeki ahengi siyehden" Abdülhak Hamit

(Prof. Cahit Tanyol, Yahya Kemal'in yakın çevresindendi. Hastanede son gününe dek onu yalnız bırakmadı.)

1866- Isaac Newton herkesle görüşmezmiş. Voltaire ve Benjamin Franklin dahil...

1867- Bazı markalaşmış üniversitelerden işletme master'ı (MBA) yapmak, özellikle finans sektöründe çalışanların kariyerleri açısından bir ayrıcalıktı(r). Son küresel krizde o okul mezunlarının başında olduğu nice şirket battı veya sarsıldı. Sonuçta master programlarının imajı da zedelendi.

Özgüvenlerini pekiştirmek, iç dünyalarını varsıllaştırmak isteyen üniversitelilere benim daha evrensel bir önerim var; şiiri benimseyin, finans denklemi yerine şiir çözümlemeye çalışın.

Ciddiyim!

1868- Doksan beşinci doğum yıldönümünde Oktay Rifat'tan:

KADEH
Burası dalyan kahvesi
Ortalık süt mavisi
Apostol bu ne biçim meyhane
Tabağımda bir bulut
Kadehimde gözyüzü.

1869- 05.03.09! *Cumhuriyet*'in usta çizeri Kâmil Masaracı'nın Schneidertempel'daki (Galata) sergisine gittim. Ona trajikomiğin Orhan Veli'si diyemez miyiz? Çizgisinin (kahr)amanları kültür ve sanat özürlü ama para ve güç varsılı âdemlerdir. Bir anti-kahramanın sahne aldığı çizgisel anekdotu okumayazma evimde asılıdır. Oradaki uk-ala, "Fırsat buldukça okumam" demektedir. (Kâmil Masaracı onu bana imzalamıştır.) "Bu sensin" diyen konuklarıma itiraz etmem!

1870- Okulu ve öğrencilerine adanmış bir yaşam; duygusal bir vatansever; kültür, sanat ve müzik dostu; kahkahaya sarılmasını bilen küresel seyyah; bir gerçek İstanbul hanımefendisi, Boğaziçi Üniversitesi'nin sembol hocası Oya Başak denince aklıma ilk gelen özellikler.

(İş Kültür'ün "nehir söyleşi" editörlerine anımsatılır.)

1871- Doğan Hızlan'ın *Edebiyat Daima*'sından Bilmece Gibi Başlıklar ve (Yanıtları):

-Tanıdığım En Yakışıklı Felsefeci... (Selahattin Hilav)

-Baleye Tutkun Bir İstanbullu... (Jak Deleon)

-Ziya Gökalp'in Kurşununu O Çıkartmıştı... (Dr. Abdullah Cevdet)

-Hayatında Mümin Edebiyatta Münkir İdi... (Necip Fazıl Kısakürek)

-Popüler Kültürün Elli Yıldır Yıkamadığı Adam... (Sait Faik Abasıyanık)

-Evlilik Teklifini Erkeğe Bırakmayan Yazar (Cahit Uçuk)

-Tek Öyküyle Klasikleşen Yazar... (Vüs'at O. Bener)

-Kalabalıkların Sevdiği Yalnız Şövalye... (Atilla İlhan)
-Çağın Vicdanı Öldü... (Susan Sontag)

1872- *Kolay Matematik*'ten (Ali Yalman, Büyülü Fener)

Soru: Gündüzlerin gecelerden 1 saat fazla olduğu bir ülkede, güneş sabah 6'da doğarsa akşam kaçta batar?

Yanıt: Gündüzler gecelerden bir saat fazlaysa, gündüzler 12.5 saat, geceler 11.5 saat demektir.

Güneş sabah saat 6'da doğarsa, 12.5 saat sonra, akşam 6.30'da (yani 18.30'da) batacaktır.

1873- Edebiyatistanda küresel krizden önce de kriz vardı. Faal durumdaki bin yayınevinden orta boy bilinenlerin stoklarında 100 bin, büyüklerinse en az 500 bin kitap var. Yayınevlerinin konsolide hareketsiz stokunun 4-5 milyon dolayında olduğu tahmin ediliyor.

Asıl düşündürücü olan, edebi kat sayısı daha yüksek olanların "ağırlaştırılmış müebbet hükümlüleri" gibi depolarda beklemesidir.

Başımıza gelenlerin nicesi yanlış kitaplar okumak yüzünden değil mi?

1874- 20.03.09! Can Yayınları'na 01.04.09 itibariyle yeni genel yayın yönetmeni atanmış. Zeynep Çağlıyor Hanımefendi'ye görevinde başarılar diliyor ve iki öneri iletiyorum:

1- Tüm kitapları şeffaf poşetler içinde satışa sunulan tek yayınevisiniz. Bu uygulamadan kitapların da yakındığını düşünüyorum. Canı isteyenin şeffaf kabı üç saniye içinde yırtabildiğini biliyorum. Vazgeçseniz?

2- Kitap ilânlarında neredeyse tüm yazarlarınızın "usta" diye sunulmasını garipsiyorum.

1875- Son romanıma son noktasını Eylül, 2007'de koymuştum. Altıncısına, Mart 2009'da başladım. Hedefim onu 2010 güzünde bitirmek. Romanın akademisyen anlatıcısı Galata'da oturuyor ve fırsat buldukça semti terk etmiyor.

Çocukluğundayken gözde oyuncağı ve sırdaşı, doldurulmuş bir yalıçapkınıdır. Rengârenk ne güzel kuştur o ve yalıçapkını ne şirin bir kuş adıdır.

Şimdi ben de kendime doldurulmuş bir yalıçapkını arar oldum. Ciltçim Zafer bir kuşsever ve kuşbeslerdir, bulması kolay değil diyor. Londra'da doldurulmuş hayvan satan dükkânda da bulamadım.

Sana sonunda ulaşacağım sevgili Tristan...

LXXVI - "Ne zaman Galata Kulesi'ni görsem, bir külah kaymaklı dondurma yiyesim gelir..."

1876- Bazı kitapları çok sattığı için kendini iyi sanan ama sığ bir erkek yazar sorarsanız, aklıma önce Tuna Kiremitçi (T.K.) gelir.

Ben sanırım geçen yıl "Kitap İçin"de, "T.K. için edebiyat arenasının Hüsnü Şenlendirici'si desem hangisine haksızlık etmiş olurum?" demiştim. Bu konuda daha fazla gecikmeden bir saptama yapmalıyım; benim yakıştırmam onların magazin basınına sürekli malzeme oluşturan özel yaşamları üzerineydi. Aksi takdirde Bay Şenlendirici'nin hiç olmazsa iyi yaptığı bir iş var; ortak kanıya göre klarnetini *iyi üflüyor*.

1877- Kitabistanın Paris Hilton'u kimdir derseniz aklıma yine önce T.K. gelir.

1878- YKY kitabevi önünden geçerken vitrininde bir iğreti ilan gördüm. Semih Gümüş'ün (S.G.) "Türkiye'de Modernlik ve Modernizm" konusunda söyleşisi varmış...

Birden aklıma Enis Batur'un *Ada Defterleri*'ndeki saptaması geldi, "Semih, canı yanmış, büyük sermayeye yükleniyor durmadan. Tekrarlamaktan bıktım: iyi sermaye, temiz para yoktur, oysa iyi iş için sermaye şart. Bana kimse küçük ve orta ölçekli yayınevlerini göstermesin. Yıllardır, yazar olarak, onlarla çalışan benim. Semih, Doğan'la anlaştı, ben geri çevirdim - bunu söyleyecek yüreği var mı?"

1879- S.G. bir ara "yayıncılığın dışından gelen sermayenin" kurduğu bir şirkette çalışıyordu. Oradaki işinden de olunca bakın 25.08.06 tarihli *Radikal Kitap*'taki yazısında ne buyurmuş: "...Sonra piyasanın düzeneklerine uyumlu ve yayıncılığın dışından gelen sermayenin dünyamızın orta yerinde kurduğu dergâha gide gele eski alışkanlıklarını yitirmiş yazarların güven vermeyen tutumlarını ve yeni edebiyat yıldızlarının pırıltılarını okuyup dinlemek ve seyretmek zorunda kalıyoruz ki, boşuna..."

1880- Psikolog Dr. ve yazar Kaan Arslanoğlu'na göre S.G., Orhan Pamuk'u eleştirirken Nobelist olduktan sonra alkışlayan eleştirmenlerden. YKY Yönetim Kurulu Başkanlığım sırasında bu zat YKY'nin iç işlerine karışmaya da kalkmıştı.

YKY'nin yeni genel müdürü Tülay Güngen'in gerekenleri yapacağına inanmak isterdim.

1881- Nisanın ilk haftasında 45. Kütüphanecilik Haftası kutlandı. TRT'nin tele-text'inden aldığım notlardan:

a) Türkiye'de kitap vatandaşların ihtiyaç listesinde 235. sırada yer alıyor. (Ne? Televizyon kanallarındaki dizi sayısı 234'e ulaştı mı?)

b) İngiltere'de ve Fransa'da toplumun yüzde 21'i, Japonya'da yüzde 14, ABD'de yüzde 12'si düzenli kitap okurken bu oran ülkemizde onbinde bir. (One minute... one minute! Sonuçta bir Türk dünyaya bedeldir.)

c) Günde ortalama 5 saat televizyon izleyen Türk insanı, kitap okumaya yılda sadece 6 saat ayırıyor. ("100 Temel Eser" yerine "100 Tem(b)el Eser" uygulamasına geçilse?)

1882- 23.03.09! Altunizade Kavşağı'ndan Boğaz Köprüsü'ne çıkıştaki her duruşumuzda, 34 TT 873? plakalı otomobildeki beyefendi kucağındaki *Cumhuriyet* gazetesine odaklanıyordu. (Yaban bir ülkede bir vatandaşımı görmüşçesine duygulandım.)

1883- Ne zaman Galata Kulesi'ni görsem, bir külah kaymaklı dondurma yiyesim gelir...

1884- 26.03.09! Tepebaşı'nda, İngiliz Başkonsolosluğu'nun karşısındaki "Kitap İçin" nam kitabevine uğradım. (Bu kitabeviyle kan bağımız yoktur, gönül bağımız vardır.) "Kitap İçin"de "çok" indirimli fiyattan "nitelikli" on binlerce kitap ve dergi var. Arka kısmında da bir sahafiye tomurcuklanmış.

"Kitap İçin" (Meşrutiyet Caddesi, No. 19) bir Serendipity havzasma dönüşmüş. Aferin Murat Uncu!

1885- Şair Sylvia Plath (1932-1963), kocası şair Ted Hughes'un (1930-1998) onu ortak dostları Assia Wevill'le aldattığını öğrenince intihar etti.

Assia Wevill (1927-1969) Ted Hughes'un kendisini aldattığını öğrenince ondan olma kızı Shura'yla birlikte intihar etti.

Sylvia Plath intihar ettiğinde oğlu Nicholas bir yaşındaydı. Prof. Nicholas Hughes ise 16.03.09 günü Alaska'da intihar etti.

Şair Nilgün Marmara'nın (1958-1987) mezuniyet tezinin konusu "Sylvia Plath'ın Şairliğinin İntiharı Bağlamında Analizi" idi. Marmara da intihar etti.

1886- 2003 itibarıyla, Amerikan Ulusal Kütüphanesi'nin (Library of Congress) kitap raflarının toplam uzunluğu 530 mildi (885 km.). Bu istatistik 2009 sonu itibarıyla güncelleştirilirse, Selçuk Altun'a da 3 cm ayırmak gerekecek. (*Amerika Amerika Duy Santimetremizi...*)

1887- İki Evhamzade:

a) Marcel Proust (1871-1922) mikrop kaparım korkusuyla yere düşen kalemine bir daha elini sürmezmiş.

b) Hans Christian Andersen'in (1805-1875) en büyük korkusu yanarak ölmekmiş. Eğer yatak odası zeminde değilse, uyku zamanı oraya bir urganla girermiş, yangın sırasında pencereden salimen aşağıya süzülmek için.

1888- "Bir kitap projesi": 2011 *Beş Şehir*'in yayımlanmasının 65. yılıdır. O tarihe dek yetiştirilmek üzere "Beş Şehir, Beş Yazara" havale edilecek. Örneğin: İstanbul (Orhan Pamuk), Ankara (Enis Batur), Bursa (Şavkar Altınel), Konya (Uğur Kökden) ve Erzurum (İbrahim Yıldırım).

1889- Kırk küsur yıldır ülkedeki seçim süreçlerini -*ibretle*- izlerim. En ama en düzeysizi son yerel seçimlerdi. Siyasi parti liderleri seçmenleri hizmet vaadiyle ikna etmek yerine birbirlerine saldırmayı yeğlediler. Başbakan muhalefet parti genel başkanlarına, onlar başbakana verdi veriştirdi; sanki kim daha fazla karşı tarafı aşağılarsa, seçmeni o denli etkileyecekti. Hakaret düellosunun tansiyonunun artması utanç vericiydi. Sanki AB yerine Sığlıkistan sürecindeydik.

Değerlendirmelere göre seçimlerin kaybedeni yoktu; AKP uzak ara birinci parti konumunu korurken, CHP, MHP ve DTP belediye başkanlıkları sayısını artırmışlardı. Bence bu seçimin kaybedeni "seçmenlerdi."

1890- 24.04.09 tarihli *Akşam*'ın "Akıl ver Hocam" başlıklı manşetine göre AKP'nin Siyaset Akademisi, liberal (?) sayılan bazı gazetecilerle ortak etkinlik yapacakmış.

O kimi aykırı geçinen ama yapay adların arasında fırdöndü bellenenler yok değil. Kendilerine bir değerlendirme önerisi; (AKP'nin son yerel seçimlerde aldığı yaklaşık oy oranı) yüzde 40 + (Karşı cenahın ikonlarından Aziz Nesin'in gözlemine göre bu ülkenin aptallık oranı) yüzde 60 = Etti mi yüzde 100! (Ülke rayına oturtulmuştur Sayın...)

1891- 23.04.09 tarihli *Cumhuriyet*'teki Ahmet Cemal'in yazısının başlığı "Türk Toplumunda Cehaletin Yükselişi (12)" idi.

Birikimli yazar yazısını, "On iki hafta boyunca sürdürdüğüm bu konuya gençlerden çok olumlu tepkiler ve sorular geldi. Ama, yazarlar ve köşe yazarları da dahil, hemen hiçbir kalem sahibinden bir atıf gelmedi. Anlaşılan o ki, ülkemizde, tıpkı faşizm gibi, cehalet de yok sayılarak ve önemsenmeyerek yükselmekte!" diyerek bitirmiş.

Ben aslında deneyimli yazarın bu duruma şaşırmasına şaşırdım. Ciddi konuları, o zevattan kiminin irdeleme yeteneği veya enerjisi yoktur. İşlerine gelirse veya talimat alırlarsa anlamadan da alkışlar veya kurşunlarlar...

1892- Kıyılarında köpekbalıklarının fırdöndüğü Avustralya'dasınız. Korkmadınız okyanusa girdiniz. Ve karşınıza köpekbalığı çıktı! Bu durumda *The Guardian*'a (13.01.09) -yapabilirseniz- yapmanız gereken **9** yaşamsal hareket var: Sakin olun, köpekbalığı korktuğunuzu anlamasın. / Devamlı köpekbalığıyla göz göze kalmaya çalışın, geri çekilebilir. / Sudan hemen çıkamıyorsanız köpekbalığının saldırı açısını daraltacak şekilde konuşlanın. / Savaşın. Onun gözlerine, solungaçlarına hatta burnuna vurun: Sizi ağzına almışsa o bölgeleri sürekli dürtükleyin, tırmıklayın. /

Kıyıya yakınsanız hızla ve sessizce yüzün. / Dik durmaya çalışın, köpekbalığı dik duran nesneleri ısırmakta zorluk çeker. / Bedeninizin ısırılmış bölümünü suyun dışında tutmaya çalışın, onlar suyun dışında nefes alıp veremezler. / Köpekbalığının sırtına sımsıkı sarılır. / Çığlık atmayın! Teatral ötesi değil mi? Siz bunu Temel Eser'e sorsanız, "En iyisu ha o Avustralya'da suya girmemektur daa" diyerek en doğrusunu söyleyecektir.

1893- Nisandan kitap önerileri:

Zamanın Suya İzi - Tuncer Erdem, YKY / *Korkulu Ustalık* - Turgut Uyar, YKY / *Bana Modern Türk'ün Tarifini Yapabilir misin Kaan?* - Vivet Kanetti, Kanat...

1894- Ressam Bahar Kocaman (doğ. 1961) benim için Türk soyutunun Bach'ıdır. Yapıtlarının küresel düzeyde olduğunu düşünüyorum.

1895- 21.03.09! *Akşam* gazetesinden öğrendiğimize göre Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, "Bazıları Nâzım'm sırtından para kazanıyor" demiş.

Genco Erkal onun şiirlerinden oyun hazırlamış, Fazıl Say oratoryo bestelemiştir. Bu iki önemli sanatçının Nâzım Hikmet'e sahip çıkması ona bir saygı göstergesidir. Bu yüzden para kazanıyorlarsa helal olsun denmelidir.

Bu konuda yapılabilecek eleştiri, bence anılan oyun ve oratoryonun ancak niteliğiyle ilgili olabilir.

1896- Özet Londra Günlüğü (12.04.09-17.04.09):

Bu kez Londra'ya gitme bahanem somut; editörüm *Senelerce Senelerce Evveldi*'nin İngilizcesi (*Many And Many A Year Ago*) üzerindeki çalışmalarını tamamlamış, görüşlerini tartışacağız. Anglo-Amerikan dünyasında editörlük ciddi iş, yazarı terletiyorlar. Bir Amerikalı yazar dostumun son romanının finalini altı kez değiştirmek zorunda kaldığını anımsarım. / Kaldığımız otel İstanbul'daki W Hotel'le aynı zincire dahil. Televizyondaki özel kanallarında İstanbul'daki kardeş otellerini tanıtırken yerli tatlardan örnek sunmak adına Burhan Öcal'ı tanıtıyorlar. (Adını Buhran diye yazarken bir kötü niyetleri yok. İstanbul'u da İnstanbul diye geçiştirmişler.) Royal Academy of Art'taki baskı ustası Utagawa Kuniyoshi (1797-1861) sergisini gezerken, çizgi romanın atasıyla da tanışmış oluyorduk. / Gözde sahafım Peter Ellis'ten (18, Cecil Court WCZN 4HE) ilk fırsatta kaçtım. Yoksa durdukça elim, kolum kitapla dolacaktı. / Sigmund Freud'un torunu Sir Clement Freud (1924-2009) öldü. Önemli ressam Lucian Freud'un (doğ. 1922) kardeşi ve yazar Emma Freud'un babasıydı. Liberal partiden milletvekilliği yapmıştı. Gazeteci, aşçı, gurme, nüktedan, kumarbaz ve "bon vivant"tı (iyi yaşamasını seven). Ölüm haberini duyunca 1975'te ben Londra'da yaşarken rol aldığı aykırı köpek maması reklamlarını anımsadım. "İçkiyi, sigarayı, sevmeyi bırakırsanız daha uzun yaşamazsınız. Öyle sanırsınız," demişti. / Kaldığımız otelin karşısında İngiltere'nin Mimar Sinan'ı Christopher Wren (1632-1723) yapıtı St. James Kilisesi vardır. Orada klasik müzik konserleri de verilir. 16 Nisan akşamı, Nur'la Ronan Magill'in piyano resitaline gittik. Girişte Kilise'nin nisan etkinlikleri broşürüne göz gezdirdim. Her ayın ikinci pazarı saat 11'de eşcinsel lezbiyen, biseksüel ve transseksüellerin, her ayın üçüncü pazarı aynı

saatte sokakta yaşayanların katılabilecekleri toplantılar var. (Sizin de aklınıza Mevlana'nın "Kim olursan ol gel" ile başlayan dizeleri gelmedi mi?)

1897- Dan Brown'ın *Da Vinci Şifresi*'nin devamı olan *The Lost Symbol*'u (Kayıp Sembol) sonbaharda yayımlanıyormuş. İngilizcesinin ilk basımı 6,5 milyon adet ve nisanda sipariş toplamaya başladılar. Bu kitabın galiba ne İngilizce ne de Türkçesini okuyacağım. *Da Vinci Şifresi*'nde tek cümle edebiyat var mıydı?

1898- Eksik Bir Şeyin Parçasının Rüzgârı

sıcaklığın sesi
küçük
bir
kuşun
düşmesi
parlaması
bir gözyaşının
(Pelin Batu - *Rüzgârlar Kitabı*)

1899- M. Sabri Koz (doğ. 1950)! Edebiyatistan'm alçakgönüllü ama bilge araştırmacısı, yazarı ve editörü. Vefakârlık abidesi bibliyofil. Aykırı projelerin kamikazesi bir zarif insan...

(Bu sözcükler içimden, onun *Ahmet Şükrü Esen'e Armağan* adlı kitabım incelerken döküldü. Ahmet Şükrü Esen? O [1893-1944], önemli ama ünsüz bir halk edebiyatı araştırmacısıydı.)

1900- Sanatsal kitapların küresel adı Ahmet Ertuğ'un fotoğrafları, artık uluslararası müzayedelerde tablo fiyatlarına alıcı bulmakta.

Onun son sergi davetiyesi elime geçince de heyecanlandım. Paris'in Ulusal Kütüphanesi'ndeki fotoğraf sergisinin (Temples du Savoir - Bilgi Mabetleri) ev sahipleri Kültür Bakanı Christine Albanel ile Ulusal Kütüphane Genel Müdürü Runo Racine. Avrupadaki 30 önemli kütüphaneden fotoğrafların yer aldığı sergi 12 Mayıs - 12 Temmuz boyunca ziyarete açık. Almanya, Çek Cumhuriyeti, İsviçre, İtalya, İrlanda, Fransa, Portekiz ve İspanya'dan seçilen anıtsal kütüphanelerde çekilen fotoğraflardan örnekler izlerken ayaklarım sanki yerden kesildi ve bir güç o mabetlerde beni safariye çıkardı. Benim için galiba yılın sanat olayı, "Temples Of Knowledge" başlığıyla yayımlanacak sergideki fotoğrafların da yer alacağı kitap!

LXXVII - "İncirinde rüzgâr saklı"

1901- *Bunları Kimse Yazamadı*'dan - Oray Eğin

- "Türkiye'nin Armağan Çağlayan'ın köşe yazarlığı deneyiminden daha kötüsünü görmesi gerekiyormuş demek ki... Tuna Kiremitçi bir süredir *Vatan*'da köşe yazarlığını deniyor ve 'Hayır hiçbir şey daha feci olamaz' derken her geçen gün biraz daha şaşırtıyor."

- "Mehmet Y. Yılmaz'ın internette çekip gitme üzerine yazdığı binlerce makale dururken o bir kez daha bu işi bırakamadı. Daha geçen hafta işte... Hatırlayalım: Doğan Grubu'nda merkez valiliğine atanmış, beğenmediği bir görevle dergilerin aşma getirilmişti, bir türlü mesaiye başlamamak, *Milliyet*'teki odasını boşaltmamak için direndi, sonunda Sabah'a geçti ve aynı görevi verdiler! Geçti ama kimse ona beklediği hoş geldini de göstermedi işte. 11. sayfada ola ola küçücük bir ekonomi haberi oldu medya mogulu Yılmaz.

Sonra aynen çark, yine Merkez Valiliği'ne, eski patronun yanıbaşına...

... Mehmet Y. Yılmaz'ın basın macerasında Ufuk Güldemir'i örnek almasında büyük fayda var. Güldemir, zamanında Cem Uzan'a karşı kapıyı vurup çıkmıştı. *Star*'da her işin başındayken, gazeteyi çıkartma aşamasında kendisinden habersiz Cafer Yarkent transferi yapıldığı için kapıyı vurup çıkmıştır. *Milliyet*'te de Ahmet Altan "Atakürt" yazısından dolayı talimatla atıldığında da kapıyı vurup çıkmıştır.

Çünkü iyi yönetici, iyi Genel Yayın Yönetmeni kapıyı vurup çıkar. Mehmet Y. Yılmaz ise kapıyı vurup çıkamadığı için, egosunu tatmin etmek için ancak muhabirleri işten atar."

1902- Milliyet genel yayın yönetmenliğinden *Hürriyet*'in orta sayfalarında bir köşeye indirilmeyi sindirmiş M.Y.Y. ile ilgili Oray Eğin yazısını okurken aklıma geldi:

Bankacılık dönemimin ardından, kısa süre aynı bankada görev yapan ve bana husumeti olan bir kişinin kamu ilgilerini yanlış yönlendirmesiyle hakkımda bir dava açıldı. 10.05.2006 tarihli *Hürriyet*'in, 23. sayfasındaki M.Y.Y yazısının başlığı "Allah'ın Parmağı Yok ki!" idi. Yazıda özetle "...Davaya konu işlemlerin yapıldığı dönemde Altun, bankacılığın yanı sıra yazdığı romanlarla da gündeme gelmişti. Bu romanlardan biri *Ku(r)şun Lezzeti* adını taşıyordu. Altun bu romanında "iblis" olarak isim-

lendirdiği bir medya grubunun, Beyoğlu'nun arka sokaklarındaki bir barı tehditle ele geçirmeye çalışması gibi "akla ziyan" bir öykü anlatıyordu...

"Patronunun verdiği sipari üzerine yazıldığını" düşündüğüm bu romanın yazarı, şimdi patronunun emrettiği işleri yaptığı için... yargılanacak. "Allah'ın parmağı yok ki gözünü çıkarsın" deyişini işte bu yüzden çok seviyorum." denmişti.

Bu âlemde hangi medya gruplarında siparişle yazı yazdırıldığı bir sır değildir. Ama ben ne sipariş üzerine roman yazdını ne de patron emriyle yasadışı işyel yaptım. Davadan çoktan beraat ettim; beraat kararında anılan işlemden bankanın kâr ettiği de vurgulandı.

O gelişmenin hemen ardından; "Allah'ın parmağı yok ama benim yirmi parmağını var, ben şimdi o parmaklardan bazılarıyla" diye başlayan bir orgazm yazısı döşenmedim. (Romanım, ülkeni satırarası tehditlerle (s)oymaya çalışan tüm gazete patronlarına bir manifestoydu.) Yine o romanda, bir medya holdingi yurtdışındaki iştirakleri üstünden yapılan işlemlerle küçük yatırımcıyı zarara uğratırken vergi kaçakçılığı da yapıyordu. Kitabın yayımlanmasından beş yıl sonra, M.Y.Y.'nin çalıştığı gruptan bazı yetkililerin aynı nedenlerle yargılandığını gazete ve internet sitelerinden öğrendik. Bu paralellik yüzünden kendimi yazıyla alkışlasam veya "Oh olsun!" desem M.Y.Y.'nin düzeyine inerdim.

M.Y.Y. yazısında romanını iki cümleyle özetlemeye çalışırken beceremediği. Bu bağlamda onu akla ziyan bir öykü diye geçiştirmesi inandırıcı değildir. Romanı *gerçekten* okumuşsa, o kinayeyi atlaması birikim sorunu olabilir.

1903- 16.08.07 tarihli ve "Çölaşan'la Veda Yemeği" başlıklı yazısında Hürriyet Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök, "*Hürriyet* bundan 5 yıl önce yeni yayın ilkelerini belirledi. Bu ilkeler yeni ve çağdaş bir yayıncılık anlayışının temel taşlarıydı. Kişi hakları, hakaret, takıntı gibi konularda daha titiz bir yayıncılık sürdüreceğiz," demişti. Aklıma, bu yazıdan 14 ay önce aynı gazetede yayımlanan ve beraat ettiğim dava daha başlamadan beni peşinen suçlu belleyip, "oh olsun" diyen M.Y.Y. yazısı geldi, güldüm... Prensipleri, etik değerleri işine geldiğinde sahiplenmek E.Ö.'nün bir özelliği midir?

E.Ö. yazısmda, "*Hürriyet*'e gelince, işin rengi değişiyor. Bir muhabirin işine son verilmesi bile olay oluyor. 'Büyük gazete' olmanın bedeli var" demeyi de ihmal etmemiş. Bu kez aklıma, kitapları çok sattığı için kendilerini "büyük/usta" sanan sığ/vasat yazarlar geliveriyor...

1904- 01.04.09! Sahafbaşı Nedret'in daveti üzerine Turkuaz'a gittim. Şeyh Şamil'in torununun kitaplığından çıkma ilginç kitaplar var demişti. *Kitabat* içinde Kafkasya kahramanı Şeyh Şamil'in torununun oğlu Osman Erkan'ın İngilizce kitapları da vardı, onlardan etkilendim.

Nedret ortaokulda, Kafkas dansları yapan bir ekipte folklorcuymuş. Ben ganimetle çıkarken, Kafkas dansı figürleri arasına "Nasıl ge.çirdim" bağlamında ince jestler sokuşturarak beni uğurlamıştı.

Okumayazma evime gidince onu telefonla aradım, "Nedret" dedim, "Paul Hogarth'm çizimlerini yaptığı, Brendan Behan's New York adlı kitabın değeri, tüm kitaplar için ödediğim paranın en az üç katıdır."

Telefonun öbür ucundan "ciyaaak!" seslerinin yükseleceğini biliyordum.

1905- Brendan Behan (1923-1964): İrlandalı yazar, anarşist ve nüktedan. Tiyatro oyuncularıyla tanınmıştı. Erje Ayden'in dostuydu.

"Kitap İçin"de ondan alıntılar yapmış, aforizmalarından örnekler vermiştim. İki adedini yinelemeliyim:

- "Eleştirmenler hadımbaşılara benzerler; nasıl yapıldığını bilir, yapılmasını her gün izler ama kendileri bir türlü yapamazlar."

- *Rehine* adlı oyunun ne mesaj iletmek istediğini soranlara, "Ne mesajı iletecek mişim?" der Behan. "Siz beni bir postacı mı sanıyorsunuz?"

1906- Bir küresel araştırma şirketine göre "yaşam kalitesi" açısından dünyanın ilk on kenti:

1. Viyana / 2. Zürih / 3. Cenevre / 4. Vancouver / 5. Auckland / 6. Düsseldorf / 7. Münih / 8. Frankfurt / 9. Bern / 10. Sydney.

***

Listede İstanbul ilk elliye giremezken Amsterdam 13., San Francisco 30., Paris 33., Londra 38. ve New York 49'uncu.

Kriterler malum; kent güvenliği, temizliği, eğitim ve iş olanakları, suçluluk oranı, çevresel düzenlemeler, alt yapı yatırımları v.s.

Bir kentin tarihi zenginliği, doğal gizemi, sanatsal olanaklarının özel ağırlığı yok. O kriterler daha çok robotsal düzene göre seçilmiş. Bu tip düşünce ve düzenleme ürünü bazı kişiler yüzünden, son finansal kriz bu denli vurucuydu.

***

Benim ilk on kentim: 1. Venedik / 2. İstanbul / 3. New York / 4. Londra / 5. San Francisco / 6. Amsterdam / 7. Paris / 8. Lüzern / 9. Buenos Aires / 10. Düsseldorf.

(Şu kentleri merak ediyorum: Stockholm, Vancouver ve Sydney.)

1907- Şişhane'den inip Unkapanı Köprüsü'ne ilk adımımla mehteran eşliğinde zaman tüneline girerim. Köprünün sol ucunda Evliya Çelebi tesbih çekerken Pantokrator Kilisesi'ni süzüyordur. Karşımdaki onaltı yüzyıllık Valens Kemerinden geçen yorgun suyun lıkırtısını duyunca, yavaş-ça gözlerimi kaparım.

İstanbul'um başlamıştır.

1908- Efendim İstanbul, İstanbul değilken Venedik onun metresiydi. Konstantinopol dokuz yüzyıl boyu yeryüzünün *başkentiydi.* Cilveli Venedik'i yeryüzünün *tanrıçakenti* yaparken kendisi kum saati gibi e-ri-di.

1909- Bir yazısından anımsadığıma göre Doğan Hızlan (doğ. 1937) Venedik'i, geçen yıl bir davete icabet ettiğinde ilk kez görmüş. Şaşırdım!

Güven Turan (doğ. 1943) ise daha görecek! İkisinin de estet'lik notlarından bir ölçü kırdırı Efendim.

1910- 18 yaşında eline aldığı kalemi 64 yıl bırakmadı. Bayan Corin Telado bu yıl 82 yaşında öldüğünde, 26'sı erotik 4000 roman yazmıştı. Fotoroman furyasında İspanyol yazarın dergileri haftada ortalama 750 bin satardı. Toplam kitap satışıysa 400 milyonu aşınıştı.

(Bizim satış şampiyonumuz bayan yazar henüz 2,6 ınilyonda. Sığlık oranlarını karşılaştırmak isterdim.)

1911- Butik yaymevi Sel'in sahipleri, bibliyofil İrfan ve Selma Sancı nitelikli kitap yayımlamaya özen gösterirler. Edebiyata, sanata ve genel kültüre katkı adına mali riskler alırlar. Bir Sel yazarı olmaktan memnunum ve kendiini o ailenin bireyi olarak görürüm.

Sel Yayıncılık kültüre katkılarından dolayı ödüllendirileceğine *ahlak dışı* kitaplar yayımladığı iddiasıyla yargılanıyor. Bu yapıtlar küresel yazarlardan çeviri ve bu yüzden batı medyası, "Türkler ne kadar erotizm kaldırabilir?" diye başlıklar atmakta.

Oscar Wilde'ın 150 yıl önce buyurduğu gibi, "Ahlaklı ve ahlaksız kitap yoktur; değerli veya değersiz kitap olabilir."

Bu arada düşündürücü bir olgu da benzer konularda başvurulan "bilirkişiler." Çeken bilir, bu bağlamda nitelik ve nicelik darboğazları olduğu görüşündeyim.

1912- Bir parçası olmaya çalıştığımız AB'de kitap, *moralite* açısından yargılanmıyor. Ülkemizde bu sürece geçilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığı'nm bir girişimi var mı? Bilmiyorum. Ama bildiğim, son günlerde Sayın Bakan'm iki *kültürrazzisel* konuyla gazetelere haber kaynağı olduğudur; Fazıl Say'a kapalı, Bülent Ersoy'a açıkça yaptığı "yakışıksız" göndermeler...

1913- Çatıdaki kuşların cıvıltısı, yoksa komşu bebeğin kikirdemesi, yoksa radyodaki bir nostaljik melodi, yoksa okuduğum şiirdeki bir dize, yoksa diş fırçamın turkuaz sapı veya yüzümü okşayan Denizli havlusu o sabah yaşama sevincimi ateşleyebilir.

Bir de şirin site komşum Kerim Alp Tiner (doğ. 1996) var. O bahçede koşarken, muziplik yaparken veya onunla selamlaşırken gözlerinin sürekli güldüğünü görürüm. İçim ısınır; espri yapasım, ıslık çalasmı gelir...

1914- Tuğrul Tanyol'dan:

Rüzgâr
Evimin ardında rüzgâr
Ben bakmayınca ses veriyor
Ben bakınca her yer sessiz
Pencerenin dışında ağacın dalı
İncirinde rüzgâr saklı.

1915- Kitap Önerileri (Nisan, Mayıs):

Bunları Kimse Yazamadı (Oray Eğin, Güncel) / *Yürümek - Evet* (Thomas Bernhard - Çev. Sezer Duru, YKY) / *İlham Perisine Oynamak* (Charles Bukowski - Çev. Avi Pardo, Parantez) / *Zemberek* (Güven Turan, YKY) / *Otisabi - Dokunaklı Temaslar* (Yılmaz Aslantürk, Uykusuz).

Genç okurlara iki tüyo: *Sır Tutabilir misin?* (Der. Metin Celâl, Carpe Diem) / *Çok Uzaklarda Bir Yaz* (Mehmet Açar, Turkuvaz)...

1916- Son çeyrek yüzyılda, Türk edebiyatında beni en çok etkileyen kısa öykü mü?

Güven Turan'ın *Zemberek*'indeki "Çember".

1917- MetÜst'ün onayına sunulur:

Organik Ürünler Var; Orgazmik Ürünler Niye Yok? / Medyum Memiş Var; Small Memiş Niye Yok? / "Van Minit Var"; "Tatvan Minit" Niye Yok? / Aydın Doğan Var; Manisa Şahin Niye Yok? / Çanakkale Var; Çömlekşato Niye Yok? / İmam Galip Sokağı Var; Hafız Mağlup Geçidi Niye Yok? / Bulmaca Var; Yitirmece Niye yok? / Pastırma Yazı Var; Sucuk Kışı Niye Yok? / Tuna Kiremitçi Var; Volga Briketçi Niye Yok? / Ordu Evi Var; Giresun Evi Niye Yok? / Karaman'ın Koyunu Var; Beyazwomen'm Koçu Niye Yok? / Nargile Var; Muzgile Niye Yok?

1918- "Canı çektiğinde kişi masturbasyon yapıp tatmin oluyor. Ama acıktığında karnını okşayıp doyamıyor. Ne ters?" buyurmuştur Sinoplu Diyojen (M.Ö. 412-320).

1919- *The Guardian*'a göre 2050'de Dünya: Nüfus 9 milyar, Grönland'ın buzul tabakası neredeyse tamamen erimiş, genetik ve cyborg teknikleriyle insan bedeninde her türlü değişiklik mümkün, karbon dioksit yoğunluğu iki katma çıkmış, bilgisayar yetenek açısından insanla yarışıyor, tüm güneş sisteminin haritası çıkarılmış, ortalama insan ömrü uzadıkça uzamış, güneş daha altı milyar yıl faal...

2050'de Türkiye: Selçuk Altun 100 yaşında ve Fenerbahçe 67 yıldır Federasyon (Fortis) Kupasını kazanamamış...

1920- "My World, My City, Aqua City, Almond Hill, Atrium Residence, Casa Mia, Elysium Fantastic, Little Life, Park Solaire, Merit Life, Ginza Residence..." Bunlar İstanbul'un gelecekteki semtlerinde kurulmuş siteler. Kente çağdaş bir görünüm kattıklarına eminim. Ancak İngilizce veya Fransızca adlarla taçlandırılmışlar ve böyle daha düzinelerce site var.

Böylelikle potansiyel müşterinin iştahını artıracaklarını sanıyor inşaat şirketleri. Katılmıyorum, kaliteye uygun bir fiyatla piyasaya çıksınlar yeter. Ve diğer yandan Türkçemiz çekici ad ve sıfatlarla dolu.

Ottomanors'u yukarıdaki örneklerden ayrı tutmalıydım. Osmanlı sözcüğü İngilizceye çevrilip ek bir takla attırılmış. Amaç özellikle küresel müşterilere hitap etmekse o zaman itirazım yok...

1921- Mayıs'ta İngiltere'de şair-i azam seçimi vardı. hükümetin on yıllığına bu göreve seçtiği şairin resmi görevi sarayla ilgili önemli anları bir şiirle vurgulamak. Adaylar arasında adı anılan popüler şair Carol Ann

Duffy (doğ. 1955), şiire bir katkısı olduğunu sanmadığı bu pozisyonun lağvedilmesini gerektiğini savunmuştu.

Şair-i azamlık kendisine önerilince derhal kabul etmiş. "Van minit" bu ne iş diyenlere yanıtı, "Kızımı kıramadım"dır. Fırıldak şairi kökten lezbiyenlerden sanırdım.

1922- Euogenio Montale'nin (1896-1981) şiirlerinden bir seçki Nobeli aldığı 1975'de Sait Maden tarafından (Seçme Şiirler) Türkçe'ye çevrilip, ciltli olarak Cem tarafından yayımlanmış. (*Ah ne hüzünlü günlerdi onlar, yaşamımızın en güzel günleri...*)

Önemli şairin şiirlerini İngilizce'den yeniden okurken Türkçesini de kitaplığıma kazandırmak istedim. Onu şiirsever sahaf Şeref Özsoy'un (Bitap Sahaf) bana bulacağına emindim.

Uğradığım sahaflarla pazarlık ederim, o sürecin tadını çıkarırım. Şeref ise öyle alçakgönüllü fiyat söyler ki artırarak ödeme yaparım. (Bu sahaflar insanı kışkırtmanın bir yolunu bulurlar.)

BİTAP SAHAF (www.bitap.net)

1923- Doç.Dr. Ahmet Erol, mayısta okumayazma evinıe uğradı. O zarif bir kitapsever, örnek bürokrat, akademisyen ve yazardır. Bir süre Darphane Genel Müdür Yardımcılığı'nda da bulunmuştur. Bana anlamlı bir armağan getirmişti; ön yüzünde İzmir Yalıçapkını (Halycon Smyrnensis) bulunan 2001 ürünü bir anı parası.

"Kitap İçin"de (1875. not) içi doldurulmuş bir yalıçapkını aradığımı çıtlatmıştım. (Suretin geldi, bedenine de ulaşacağım Sevgili Tristan!)

1924- Cemal Süreya: "...İçkiye gelince, sigaraya ve içkiye çok geç başladım, 33 yaşında. İkisine birden başladım. Arkadaşlar alay ediyorlardı."

Ali Koçman: "Yani hem şairsin, hem de içki içmiyorsun diye."

(*Vizon*, Kasım 1988)

1925- *Gonca-i Edep*, 1883-1884 yıllarında Selanik'te yayımlanan öncü bir dergiydi. Yaşamı on bir sayı sürdü, okur kitlesi olarak aydınları ve gençleri seçmişti. Edebiyat ve genel kültür konularına ağırlık verirdi.

Osman Tevfik Bey (1867-1948) derginin kurucusu, yazarı aydın bir eğitmen ve hattattı. Mustafa Kemal Atatürk'ün hat hocasıydı. Türk gazeteciliğinin sembol üstadı Ahmet Emin Yalman (1888-1972) ise Osman Tevfik Bey'in oğluydu. *Gonca-i Edep* Turkuaz (Emir Nevruz Sok. No.12 Galatasaray; bilgi@sahaf-turkuaz.com) tarafından kitap halinde yayım-

landı. Gazetecilik ve dergicilik tarihine önemli bir katkı olduğunu düşünüyorum.

Başta projenin fikir babası, hamisi ve Osman Tevfik Bey'in torunu Ali Yalman ile yayın yönetmeni Nedret İşli'yi, kitabı hazırlayanlar Şeyda A. Oğuz ile Sevengül Korkmaz'ı kutluyorum.

LXXVIII - "Korkuyorsan Yazmasaydın!"

1926- 23.05.09! Sahaf Müteferrika (Sakallı Lütfü) Safarisi - Lütfü'ye cumartesi baskını...

Mekân balık kokuyordu, "Komşudan mı geliyor?" diye sormak gafletinde bulundum. Hayır, dün akşam *Müteferrika*'da balık ziyafeti varmış! Sahaflarda adabıyla içki içildiğini, kaymtı yapıldığını biliyordum ama buna biraz şaşırdım. Ben bu cüreti yazarım derken şaka yapmıştım. O, "Memnun olurum" derken ciddiydi. "Sahaflı-meyhane" projesinin şaka mı ciddi mi olduğunu ise kestiremedim.

Ganimet: *Bilgi Cumhuriyeti Haberleri* - A.Adnan Adıvar, 1945 / *Bizans Devrinde Boğaziçi* - Prof. Semavi Eyice, 1976 / *Eldebir Mustafendi* - F.Celaleddin Göktulga, 1943; (24.11.1948'de Adnan Benk'e imzalanmış.) / *Anadolu Araştırmaları* - Prof. U. Bahadır Alkım Hatıra Sayısı, 1976...

Öğle yemeği için, komşu Adapazarı Islama Köftecisi'ne gittim. Orada masalara yerleştirilen cam yüzeylerin altındaki küçük kâğıt parçaları, "takdir mesajlarıyla" mücehhezdir. Siparişimi beklerken önümdekileri okudum, tümünde ifade savrukluğu ve dilbilgisi yanlışları vardı. Trajikomiklik ödülünü, geçen yıl Hannover'den gelen muhtereme verdim. Mekânı, "İslam Köftecisi" sanmıştı.

1927- Prof.Dr. Uluğ Bahadır Alkım (1915-1981): Ülkenin en önemli arkeologlarındandı. Eğitmen, araştırmacı ve yazardı. ben 1970'lerde Boğaziçi Üniversitesi'nde öğrenciyken o Beşeri Bilimler Bölümü hocalarındandı.

Onu kampusta görürsem saygıyla izlerdim; duruşu ve yürüyüşünde bir doğal zarafet vardı. Kinayeli tebessümüyle sanki bir zaman-tüneli-ansiklopedisi olduğunu saklamaya çalışırdı.

1928- Celal Üster (doğ. 1947) *Cumhuriyet Kitap Eki*'nin niteliğini arttırdı, *Cumhuriyet*'in kültür bölümüne dinamizm getirdi. Haziran ayında bir gün dikkat ettim, gazetede spora bir sayfa ayrılmışken kültür haber ve yazıları iki sayfaya ulaşıyordu. (Fenerbahçe'nin lider veya şampiyon olmadığı dönemlerde itirazım yok!)

1929- 18.05.2009 akşamı, Lorin Maazel yönetimindeki Symphonic Toscanini'yi dinlemek üzere Cemal Reşit Rey Konser Salonu'ndaydım.

Yaşayan en önemli klasik müzik şeflerinden olan Lorin Maazel'in (doğ. 1930) program broşürüne eklenen özgeçmişi, "Sıkı bir okuyucu, klasik film hayranı ve tiyatrosever olan sanatçı tenis oynamaktan, yüzmekten, Amerikan resimleri ve Doğu sanatı eserleri toplamaktan hoşlanıyor" cümlesiyle noktalanmıştı.

L'Italiana in Algeri'yi dinlerken Maazel'in, unutulmaz şeflerimizden Hikmet Şimşek'e (1924-2001) benzediğini fark ettim. Sağ ve solumda oturan izleyiciler bu saptamama katıldılar.

Derken, klasik müzik misyoneri Hikmet Şimşek'in TRT-1'den sunduğu "Pazar Konseri" programlarını anımsadım. Gizemli sesiyle, acı bir haberi alıştıra alıştıra vermek isteyen bir aile büyüğü gibi konuşurdu...

1930- "Gazeteci zamana karşı yazar; zamanı olduğunda daha da kötü yazar." Karl Kraus (1874-1936)

(Ne zaman bir sığ gazetecinin roman yazdığını duysam, aklıma Canetti'nin ustası Kraus'un bu aforizması gelir.)

1931- "Şiir Yıllığı" çıkaran çilekeşlere bir öneri de benden;

Yıllıklara "Yabancı Dillerde Türk Şiiri" bölümü eklenmesi ve orada yabancı dillere -o dönem- çevrilen Türk şairlerinin yapıtları ile varsa şiirimizle ilgili antolojilerin listelenmesi.

1932- Dünyanın En Çok Gezilen Beş Müzesi (2008):

1. Louvre, Paris (8,5 milyon kişi) / 2. British Museum, Londra (6 milyon kişi) 3. National Gallery of Art, Washington D.C. (5 milyon kişi) / 4. Tate Modern, Londra (4,9 milyon kişi) / 5. Metropolitan Museum of Art, New York (4,8 milyon kişi...)

(2008'de Türkiye'deki ören yerlerini 22,7 milyon kişi gezmiş. Gözde uğrak yerleri Topkapı'ya 2,5, Ayasofya'ya ise 2,2 milyon bilet kesilmiş. Topkapı ile St.Petersburg'daki Hermitage'ın dünyanın en önemli beş müzesi arasında yer aldığı kanısındayım.)

1933- Topkapı Müzesi'nden bahsetmişken bir yöresel tüyo arz edeceğim. Bir öğle zamanı Çemberlitaş'taysanız Atik Ali Paşa Camii'ne komşu Şeyhmus Kebap Evi'ni (Mollafenari Mah., Medrese Sok. No.2) deneyiniz.

1934- "İyi bir polisiye roman şiddete karşıdır. Okuduğunuz iyi polisiyeyse vicdani bir hesaplaşmaya bile girebilir, adalati arayabilirsiniz."

Ahmet Ümit'in *Pazar Akşam*'daki (14.06.09) söyleşisinden

(Evet, polisiye şiddete karşıdır. Tüm sorunlarına rağmen suçluyu bulmak için çırpınan aykırı dedektifin kişiliğindeyse, yazarın m-ı-z-m-ı-z polis örgütlerine tepkisi yansır.)

1935- Antakya insanlık tarihinin en önemli kentlerinden! Kurucusu M.Ö. 3. yüzyılda yaşayan Slevkos Kralı I. Nikator'dur ama adını Büyük İskender'in generallerinden Antigonus'tan almıştır. İsa'nın yoldaşları bu kentte kendilerine Hıristiyan adını özgülemiş ve Aziz Piyer yeryüzünün ilk kilisesini burada kurmuştur. Antony ile Kleopatra'nın (M.Ö.36) bu kentte evlendikleri iddia edilir. M.S. 526'da yaşanan depremde neredeyse tüm kent yıkılır, 250-300 bin dolayında insan ölür. Bu stratejik kent daha sonra Pers, Bizans, Arap, Selçuk, Haçlılar ve Osmanlı'nın ellerine geçecektir.

Yeni romanım (Bizans Sultanı) için Antakya Müzesi yeniden ziyaret edilecekti. Haziran başındaki safarime Nur ile Füsun-Arman Elioğlu çifti de katıldılar. Sabunhaneden (M.S.1860) devşirme butik otel Savon'da kaldık. Otel'in, Asi nehrinin güneyindeki *yorgun* yörede konuşlanmasını özellikle benimsedim. Alımlı yılkı binaları arasında adres sorduğunuz kentliler, beklemedikleri bir ödülü alınca utanan insanların şaşkınlığını yaşar gibiydiler.

Aziz Piyer Kilisesi'nin girişinde kavruk bir adam, bazalttan aziz heykelcikleri satıyordu. Kendisine, "Aziz Yıldırım'ın heykelciği niye yok?" diye çıkıştım.

Antakya'ya, Anadolu Sofrası'nda meze silsilesinden mürekkep bir akşam yemeği için bile, yeniden gidebilirim.

1936- *The Paris Review* (2009 İlkbahar sayısından):

- "Burası (ABD) öyle bir ülkedir ki her gün değişik kitap ödülleri icat edilir. Çünkü yayınevleri ve okurlar ne okuyup ne okumayacaklarının listesini bu şekilde saptamaktadırlar." Annie Proulx

- "Soru: Romanlarınızdan nefret ettiğiniz doğru mudur?

John Banville: Evet! Onlardan nefret ederim. Bana kimse inanmaz ama onlardan nefret ederim. Benim için derin bir utanç kaynağıdırlar. Diğer yazarların tüm yazdıklarından daha iyidirler, ama bu bana yetmez."

1937- Önemli yazar Kingsley Amis (1922-1995) ikinci eşi yazar Elizabeth J. Howard'tan boşandıktan sonra, "Yaşamımın en talihsiz anı bu kadınla tanışmamdır," demişti.

Elizabeth J. Howard'ın (doğ. 1923) anılarını (Slipstream), biraz da üçüncü kocası Kingsley ile üvey oğlu Martin Amis hakkında söyleyeceklerini meraktan papparazisel bir iştahla okudum.

Altını çizmeden edemediğim bir anekdot Nobelist William Faulkner'la (1897-1962) ilgili. Üstat yılda bir kez altı veya sekiz haftalığına New York'a gidince her gün yayımcısı Random'a uğrarmış. Bir iki kez yayınevinin üst yöneticileri tarafından öğlen yemeğine götürülürmüş. Diğer zamanlarda, birisi gelip kendisini yemeğe götürene dek resepsiyonda otururmuş. Bu kez Random çalışanları üstadı ağırlayacak kişiyi kura ile saptarmış. Süreç sabah mesai saatiyle başlar, Faulkner'ın kurbanı beklerken bir öykü yazdığı da olurmuş.

1938- Bugün 21 Haziran 2009! Babalar gününde karısına armağan almayı unutanlardan mısınız?

1939- Edmund White (doğ. 1940) Amerikan Sanat ve Edebiyat Akademisi'ne kabul edilen ilk eşcinsel yazardır. Cinsel tercihini, romanlarını pekiştirmekte ustalıkla kullanmıştır. HIV-positiv konumunda yaşam ve yazın macerasını sürdürmektedir.

Onun yaşamöyküsünü (*The Burning World*) okurken New York ve Paris'ten sıkıldığında; Venedik veya Büyükada'ya sığındığını öğrenince şaşırdım. *Sonra sanki Büyükada'dan utandım.*

Mimarisi, tarihi ve doğa dokusuyla gezegenin en çekici adalarından biri kentten neredeyse bir kulaç uzaklıkta ve keyfini sürmek için televizyonun karşısından kalkmaya üşeniyoruz.

1940- "İngilizce Hazreti İsa'ya nasıl yettiyse bize de yetecektir."

(Bu trajikomik cümle, Hazreti İsa'nın İngilizce konuştuğunu sanan bir Teksas Valisi'ne aittir. Hazret, bir Amerikalının yabancı dil öğrenmesine neden gerek görmediğini veciz bir şekilde vurguladığını sanmaktadır. Hayır, o vali George W. Bush değildir; ondan altmış yıl önce seçilmiş bir eskisidir. Koşut söylemleri doğumuzda, güneyimizde yüz yıl sonra duymaya başlamadık mı?)

1941- Arkeolojik kazılarda bir Hadrian büstüne Burdur dolaylarında veya Thames Nehri dibinde aynı anda rastlanmasını şansla açıklayamayız.

Hadrian (M.S. 76-118) Mezopotamya'dan Britanya'ya uzanan ama çö-zülmek üzere olan Roma İmparatorluğu'na dirlik getirmişti.

Biseksüeldi. (O dönemde biseksüellik soylular arasında birçok yönlülük simgesiydi.) Erkek arkadaşı Claudiopolisli (Bolu) Antinous'a karısı Sabina'dan daha çok düşkündü.

Efendim, bu Hadrian güya vatandaşlarının dertlerini dinlemek üzere ara sıra erkekler hamamına gidermiş. Bir safarisinde, yaşlı bir adamın sırtını hamamın duvarına sürttüğünü görünce nedenini sormuş. Yaşlı adam, bir kölesi olmadığı için sırtını ancak böyle keseleyebildiğini arz edince Hadrian yoksul Romalıya derhal bir köle özgülemiş.

Bir süre sonra Hadrian aynı hamama yeniden uğramış. Onu gören tüm yaşlı zevat birden ayaklanıp sırtlarını hamamın duvarlarına sürtmeye başlamılar. Hadrian uyanıklara, "Van minit!" demiş. Onları ikişer ikişer sıraya sokmuş ve sırayla birbirlerini keselemelerini buyurmuş. O hamama bir daha hiççç uğramamışşş...

1942- "Şiir, çeviri sırasında yitip gidendir." Robert Frost (1874-1963)

1943- Emrah Serbes'in (doğ. 1981) 19.06.09 tarihli *Radikal Kitap*'taki söyleşisinden:

"Çocuk dediğin bir miktar muhafazakâr olmalı zaten. Çünkü şaşırmaktan bıkmıştır, bir yerlere tutunmak ister artık. Sağlam bir zemin arar. Benim anlattığım çocukların muhafazakârlıklarına gelince, daha çok Türkiye tipi bir muhafazakârlık biçimi olduğu söylenebilir. Yani ezan okunurken radyonun sesini kısar ama camiye gitmez. Kurban keser ama zekât vermez. Yemek seçer gibi ibadet seçer. Benim arkadaşlarım vardı, ramazanda otuz gün oruç tutarlardı, bayram namazından önce imama kızarlardı vaazı uzattı diye, camiden sonra birahaneye giderler, sabah saat sekiz, bir aydır içmemişler tabii. Yani bir Marksist olarak kimseye iman dersi verecek durumda değilim, sahur programı yapar gibi de konuşmak istemiyorum ama şuna inanıyorum. Ya Müslüman olarak yaşarsın ya da başka türlü yaşarsın. İkisinin de kendine göre bir ahlakı vardır. Arada kalırsan yozlaşırsın. Türkiye'nin açmazı da bu zaten, biraz öyle olalım biraz böyle olalım diyen adamlar yüzünden hiçbir şey olamadık gibi geliyor. Herkesi olduğu gibi kabul etseydik kafalar karışmayacaktı."

(Bu ülkenin nice kentsoylusu "mahalle baskısı" olgusunu yeni duydu. Genç yazarın katıldığım saptaması, o baskının varlığından da düşündürücüdür. Ama en düşündürücüsü, alkollü içki satışının [yas]aklanmasıyla inanç katsayısının pekiştirildiğinin sanılması değil midir?)

1944- Bir yazara, "Neden Yazıyorsunuz?" sorusunun yöneltilmesini tuhaf bulurum. Aslında bu sorunun yanıtı bir sır da değildir; o para, ün veya zevk yoksa tekmili için yazıyordur. Bir yazarın neden yerine nasıl yadığı önemlidir.

Ben bir gün yazarlığa yükseldiğimde hele bana "neden yazdığımı" bir sorsunlar bakalım!

1945- Sel'den haziranda çıkan *Duygusal Adam* (Javier Marias, çev. Ayşe Ayhan) ile *Adımla Çağır Beni*'yi (André Aciman, çev. Süha Sertabiboğlu) İrfan Sancı'ya ben önermiştim.

Aciman (doğ. 1951) ile Marias (doğ. 1952) tüm yazdıklarını okuduğum yazarlardır. Sözcüklerin efendisidirler, gizemi şiirselleştirerek yazarlar.

Javier Marias, İspanya'nın Orhan Pamuk'udur. Adı Nobel adayları arasında geçmeye başlamıştır. Onu bana kim mi önermişti? Orhan Pamuk.

1946- André Aciman, New York City Üniversity'de Fransızca profesörü ve ülkenin en önemli Proust bilirkişilerinden. Onun doktora öğrencisi olan bir tanıdığımdan dinlemiştim.

Efendim, yazdıklarıyla değil de yaptıklarıyla gündeme oturabilen hırslı bir yazarımız ona da başvurarak, "İmdat, yazdıklarımdan dolayı yargılanıyorum. Beni linç etmek isteyenler var, n'olur bana bir destek" bağlamında ricası olmuş.

Aciman'ın tepkisi, "Korkuyorsa yazmasaydı"dan mürekkep.

1947- Londra Günlüğü (17.06.09 - 20.06.09):

-*Senelerce Senelerce Evveldi*'nin İngilizcesi (*Many And Many A Year Ago*) basıldı. Ağustosta İngiltere'de, eylülde ABD'de piyasaya çıkacak. Kitabm tanıtımı için iki ayrı firmayla anlaşma yapıldı. İngiltere'deki halkla ilişkiler firması Midas'la toplantı yapmak için 16.06.09'da Londra'ya uçtum. Toplantıya tanınmış kuruluşun ortaklarından bibliyofil Steven Williams da katıldı. Kitabm yarısına geldiğini ve okuduklarından etkilendiğini söylemek inceliğinde bulundu.

Ve Türk edebiyatıyla ilgili tek macerasını anlattı: Yıl 1987, Yaşar Kemal'in *Kuşlar da Gitti*'sinin İngilizcesi (*The Birds Have Also Gone*) Collings Harvill tarafından yayımlanmıştır ve üstat bu nedenle Londra'dadır. Williams, muhabirlik yaptığı kuruluş tarafından kısa bir röportaj için görevlendirilir. O, Yaşar Kemal'e bir açık hava ortamında ulaşır. Gönüllerimizin Nobelisti, Williams'm sorusunu yanıtlarken tepelerinden bir

uçak geçer ve teyp kaydını gürültüye boğar. Garip Williams bu nedenle Yaşar Kemal'in demecini yinelemesini rica edince, fırçayı yiyerek oradan uzaklaşacaktır.

(Bu anekdot daha bitmeden, kitaplığımdaki The Birds Have Also Gone'ı Yaşar Kemal'e imzalatıp, zarif Steven Williams'a bir sürpriz yapmayı hedeflemiştim.)

-Royal Haymarket Tiyatrosu'nda *Waiting For Godot*'yu (*Godot'yu Beklerken*) bir kez daha izledim. Sir Ian McKellen ve Simon Callow'un performansları büyüleyiciydi. Samuel Beckett'in GODOT'su benim için insanlık tarihinin en önemli oyunudur. ("Kitap İçin"e özel GODOT maddesi yazmalıyım.)

-O hafta, herkesin süslenerek katılabildiği Royal Ascot at yarışları vardı. Birincisine kupayı İngiltere Kraliçesi'nin verdiği Gold Cup'ı Yeats adlı safkan, dördüncü kez üst üste kazandı. bu 207 yıllık Ascot tarihinde bir ilkti. Şampiyon Yeats dokuz, onu üçbuçuk boy geriden izleyerek ikinci olan safkansa dört yaşındaydı.

Yeats bir İrlanda safkanıydı ve adını İrlanda'nın Yahya Kemal'i şair W.B.Yeats'ten (1865-1934) ödünç alınıştı. Yarış öncesi ve sonrasını TV'den izlerken, bu incelik vurgulansın diye boşuna beklemiştim.

1948- 29.06.09! Yürüyen anıt Yaşar Kemal'e Boğaziçi Üniversitesi Fahri Doktora ödülü sundu. Programa üstadın kadim dostları davetliydi, aralarında bulunmanın kıvancını yaşadım. Virtüöz İdil Biret kısa bir dinletiyle ödül töreninin anlamını derinleştirdi.

Törenin yapıldığı Albert Long Salonu'na ilk kez 1969'da girdiğimde ürkek bir üniversite öğrencisiydim. O salonda sonra yaşamsal sınavlara girmiş, ateşli öğrenci toplantılarına katılmıştım.

Yaşar Kemal'in eşi Semiha, Boğaziçi Üniversitesi'nde sınıf arkadaşımdı. Şimdi kocasıyla da "aynı mektepli" olduk.

Yaşar Kemal'in konuşmasından notlar:

- "Benim üniversitem Arif Dino'dur, yazdıklarımda etkisi büyüktür."
- "Modern edebiyatla zamanında tanışmasaydım ben bir destancı olurdum."
- "Roman yazmadan önce iyi bir okur olunmalıdır. Ben Dostoyevski'den *Budala*'yı hâlâ okurum."

(Bir fırsatını bulup Yaşar Kemal'e Steven Williams anekdotunu naklettim. *The Birds Have Also Gone*'ı imzalaması için randevulaştık.)

1949- *Şiir Konuşması*'ndan (Oktay Rifat - YKY, 2009)

Soru: Orhan Veli ve Melih Cevdet Anday'la birlikte Garip şiirini kurdunuz. Ereğiniz neydi?

Oktay Rifat: Şiir özüne yabancılaşmıştı. Garip olan bizden önceki şiirdi, bizimki değil. Bu şiiri yıkıp yerine doğal şiiri koymaktı amacımız.

1950- 1619

Bir kuyrukluyıldız göründü o yıl
kanlı bir ışık salkımı gökte
bir pala gibi kıvrık
doğudan batıya doğru
koca başlı bir yılandı bu
sarkıyordu İstanbul'un üstüne
İstanbul korkuyordu.

Oktay Rifat

LXXIX - "Ey benim dev memesinde cüceler emziren acayip memleketim"

1951- 12.07.09! Pazar sabahı kahvaltısı için Nur'la Yeşil Konak'a gidiyoruz. Ayasofya Camii'nin kıyısından geçerken gözlerim Topkapı Sarayı'na akan turist gruplarına; aklımsa önceki gece mekânın 1. Avlusu'nda, İdil Biret'in konserine tekbir eşliğinde saldıranlara takıldı. Kışkırtıldığında, bazılarının turistlerin mini etekle müzeye girmesine de tepkide bulunabileceği olasılığından ürktüm.

Yeşil Konak'ın avlusunda İdil Biret ile eşi Şefik Büyükyüksel'i görünce, okyanusta can simidi bulmuşçasına sevindik. Masalarına koşturduk. İdil Hanım bulmaca çözüyordu kalkıp Nur'un oturması için komşu masadan sandalye getirdi.

"Kitap İçin"de küresel piyanistimizin bir bibliyofil, estet ve zarif hanımefendi olduğu vurgulanmıştı. Olaylar abartmadan irdelenirken onun keskin gözlem gücü ve filozof duruşuna da tanık oldum.

Topkapı Sarayı'nda yaşanan talihsiz geceyle ilgili sayısız saptama yapıldı. Peki, gezegenin *kare-as-virtüözü* İdil Biret'in adının bir konser salonuna verilmesi şeklinde bir öneri üretildi mi?

1952- Şefik Büyükyüksel donanımlı bir beyefendidir. Diplomat gibi zarif bir duruşu vardır. Kendisini eşinin kariyerine adamıştır. İdil Biret'i her alkışlayışımda, Şefik Abi aklımda ve alkışlarımdadır.

1953- (22.07.09-25.07.09!) Yeni roman projem için ilk kez Stockholm'e gittim. Kadim dost Arman Elioğlu bana eşlik etti. İnsan, doğa ve kentin mükemmel uyumu şaşırtıcıydı. Bu olgu giderek sanki yaşamı yeknesaklaştırmıştı. Ülkede bu yüzden mi sürekli gizem kitapları yazılmakta ve okunmaktaydı.

Otelden Vasa Müzesi'ne gitmek üzere bindiğimiz taksinin şoförü Boşnak göçmen Nedim'di. Türk olduğumuzu anlayınca *Masumiyet Müzesi*'nin İsveççesini çıkarıp gösterdi. Tüm Orhan Pamuk yapıtlarını okumuştu. Aracına binen kelli felli Türk turistlerden dert yandı. Orhan Pamuk'u oku-

mamışlardı veya ona tepkileri vardı. "Onun fikirlerini paylaşmayabilirsiniz ama bu yüzden onu okumamazlık edemezsiniz. Orhan Pamuk önemli bir yazar ve Türkiye'nin tanıtımına katkıda bulunuyor" demişti. Orhan'ın arkadaşını olduğunu ve düşüncesine katıldığını belirttim.

Arman, Bedri Rahmi Eyüboğlu'ndan bir dizeyle konuyu veciz bir şekilde toparladı; "Ey benim dev memesinde cüceler emziren acayip memleketim."

1954- Charles E. Norton (1827-1908), Harvard Üniversitesi'nin sembol hocalarındandı. 1925 yılında, akademik programa onun adma özel bir ders eklendi.

Özel komite tarafından seçilen bir yazar, şair, müzisyen veya küresel sanatçı, diledikleri konuda güz döneminde Harvard'da ders verirler. Yer bulabilirse dileyen herkes dersleri izleyebilir. Ders notları, bilâhare *kitaplaştırılır*.

Bu bağlamda T.S. Eliot, Robert Frost, Igor Stravinsky, E.E. Cummings, Herbert Read, Cecil Day Lewis, Jorge L.Borges, Octavio Paz, Leonard Bernstein, Czeslaw Milosz, Italo Calvino, Harold Bloom, John Cage, John Ashbery, Nadine Gordimer ve Daniel Barenboim; Norton programına seçilen küresel yazar ve sanatçılardan bazılarıdır.

2009 Norton derslerini kim mi verecek? 2006 Nobelisti ve yapıtları 56 dile çevrilen ORHAN PAMUK!

1955- Albert Camus (1913-1969) Paris'te gözde restoranında öğle yemeğini yerken, garson kuşkuyla masasına yaklaşır. Sanki üzücü bir haber verecektir. Kulağına 1957 Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandığını fısıldar.

1956- Conrad Oteli ile cadde arasında sanki bir barikat gibi uzayan Yahya Kemal Parkı'ndaki gelişmeyi ben yaz başında fark ettim. Beşiktaş'taki stratejik mekânın caddeye en yakın bir kısmına Fatih Sultan Mehmet heykeli kondurulmuş.

Kentimizin heykellerle varsıllaştırılmasından yanayım ama bu özel durumla ilgili iki itirazım var; öncelikle, heykeldeki suret bildiğimiz Fatih Sultan Mehmet'e benzememekte ve altındaki at, lunaparktaki dönme dolap oyuncaklarını çağrıştırmaktadır. Heykelin, konuşlandığı bölgeyle orantısal sorunları da vardır. İkincisi, adını Yahya Kemal'den alan, orta yerinde Yahya Kemal heykeli bulunan bir parkın kenarına zoraki bir heykel sıkıştırmak Fatih Sultan Mehmet'in anısına saygısızlıktır.

O heykel, güzel sanatlara ve kentin estetiğine -istemeden de olsa- saygıda kusur etmektedir.

Gerekleri için arz olunur...

1957- "Onaylamak takdir etmekten daha zordur." Hugo von Hofmannstahl (1860-1920)

1958- Tracey Emin (doğ. 1963) gezegenin öncü enstalasyon sanatçılarındandır. Yatağının dağınık evresini, bedenini ve günlüklerini sergisinin bir unsuru konumuna getirebilir. Güney Anadolu'dan Kıbrıs'a göçmüş bir vatandaşımızın kızıdır. Göbek adı Kerime'dir. (İnşallah Topkapı Sarayı'nın avlusunda bir klasik müzik konserinin başına gelenleri duymamıştır.)

1959- "Kitap İçin" okurlarından yazı projelerine destek isteyenler çıkıyor. Arkadaşlar, neredeyse bana benden hayır yok! Zor yazıyorum, ne zaman yazmaya otursam o-ku-ya-sım geliyor. Üstelik ben "Kitap İçin"in ilk 1000 maddesi içinde, küresel yazar ve şairlerden yazar adaylarına düzinelerce tüyo aktardım.

Ben romanımı yazdığımda 4000 dolayında kitap okumuş ve düzinelerce deneme yazmıştım. Siz hiç olmazsa 400 nitelikli kitap okuyun ve acele etmeyin. Yazdıklarınızı her şeye rağmen yayınevlerine ulaştırmaya çalışın. Projelerinizde ışık varsa, ilk üç sayfa içinde o fark edilecek ve aranacaksınız. Çünkü edebiyatistan o denli çorak.

1960- 1509'da İstanbul'un yaşadığı depreme "Küçük Kıyamet" denmişti. Sarsıntı Bolu ve Edirne'de de duyulmuş kent halkının yüzde onu ölmüş veya yaralanmıştı. Her afete dayanan surlar zarar görmüş, Ayasofya Camii'nin bir minaresi yıkılmıştı. II. Bayezid yatak odasından bir saat önce ayrılmasaydı, göçük altında kalacaktı.

500. yılını *idrak* ediyor muyuz?

1961- Ne kadar çok şişelenmiş su markası var! İçlerinde ne komik markalar var. Bir kaynak su marka önerisi: Us Su.

1962- *Godot'yu Beklerken* 20. yüzyılın en önemli oyunu bellenir. (İzlediklerim arasında daha vurucusuna rastlamadım.) Yapıtıyla ilgili yanlış saptama ve eklentiler, oyunun yazarı Samuel Beckett'i ölümüne dek eğlen-

dirmiş; "Godot neden gelmedi, gelse ne yapacaktı, bir sonraki oyunda mı gelecek, gelmeli miydi" gibi sorularla menzil dışına çıkılmıştır.

Sorulması gereken "Godot kimdir?" olmalıydı. Beckett bu bağlamda tiyatro arenasına jestini yapıp, tüm oyunun bir symbiosis olduğu ipucunu vermişti. Biyolojik bir terim olan symbiosis, "değişik iki türün bir arada yaşarken birbirini etkilemesi demektir. Bu tanım değerlendirilse GODOT'nun, God (Tanrı) ve Idiot (Budala) sözcüklerinden harmanlandığı anlaşılırdı. Başrol oyuncuları Vladimir ve Estragon'un tanrı ve budala adına rol kestikleri ve ruhsal zikzaklarına göre roltakası yaparak bir harmoni yakaladıkları anlaşılırdı. Onların aslında birbirlerini bekledikleri, buluştuklarında şakalaşırken izleyiciye gizemli bir bulmaca sundukları anlaşılırdı.

1963- *Godot'yu Beklerken*'in bir absurd (sürrealist komedi) oyun bellenmesini pek absürd (anlamsız) bulurum.

1964- Phillip Lopate'in *Notes on Sontag*'ından (Princeton Univ. Pres, 2009)

Phillip Lopate (doğ.1943) ile akademisyen ve yazar Susan Sontag (1933-2004) Columbia'dan dostturlar. Lopate, Houston Üniversitesi'nde hocayken Sontag'ı Yaratıcı Yazarlık dersi öğrencilerine konuşma yapmak üzere kente davet eder. Konuşmasında, Sontag öğrencilere hangi kitapları okuduklarını sorar. Aldığı yanıtlar üzerine, "Siz daha okumasını bilmiyorsunuz nasıl yazar olacaksınız" diye sinirlenir. Akşam yemeğinde Lopate'den kendisine o gecelik bir erkek bulmasını ister. Lopate şaşırır, "Ben senin lezbiyen olduğunu sanıyordum" der. Sontag, "Dişime göre erkek bulamadığını için öyle takılmaktayım" buyuracaktır.

1965- Onur Behramoğlu'nun *Varlık*'ta (Temmuz, 2009) Tozan Alkan'la yaptığı söyleşinin başlığıdır: "İyi Şiir Çeviren Herkes Şairdir."

(Böyle aforizmatik başlıklar, kışkırtıcı saptamalar,kinayeli yanıtlar okumak istiyorum!)

1966- (07.07.09-09.07.09!) Yeni romanımdaki bir bölüm için Trabzon'daki Sümela Manastırı'na yeniden tırmanmalıydım. İki günlük safarime Nur da katıldı. Kentte Ayasofya Müzesi ve Atatürk Köşkü'nü gezdik. (Ertesi gün, aydın insanlar kenti Artvin'ime dek gidip döndük.) Müze'deki bilgi levhaları ile Köşk'teki resim altı yazılarında azımsanmayacak çeviri ve dizgi yanlışları vardı.

Belediye Meydan Parkı'nda kentin yetiştirdiği bazı ünlülerin büstünün bulunmasından etkilendim. Yazar, eleştirmen, çevirmen ve sanat tarihçisi Sabahattin Eyuboğlu'nun büstündeki yetersiz bilgi ve cümle düşüklüğüne ancak hayret edebilirdim. Üstadın adı ve soyadı da yanlıştı (Sebahattin Eyüboğlu). Onun "çeviri kitaplar yazdığı" belirtilmişti!

Trabzon'da 1955'ten beri Karadeniz teknik Üniversitesi ve bu köklü kuruluşun edebiyat ile İngilizce bölümlerinin var olduğunu anımsayınca tedirginlik kat sayım arttı. Daha da düşündürücüsü ağır ağır yazmakta olduğum romanın mükemmeliyetçi anlatıcısı Trabzonlu. Ona ne diyeceğim?

1967- Teknolojik gelişmeye fazla direnemedim. Kadrolu dilencimden daha demode bir cep telefonum olduğunu görünce, yenisini almak üzere bir alışveriş merkezindeki KVK'ya girdim.

Blackberry marka önerildi, "Sarılacivertberry'si yok mu?" dedim. (Henüz çıkmamış.) Soru sorma sırası satış danışmanındaydı. "3G Destekçisi ister misiniz?" dedi; "Fenerbahçe destekçisi isterim" dedim. (Henüz mümkün değilmiş.)

Ey ukala teknolojistler! Bir gün herkes Fenerbahçeli olduğunda görürsünüz megabyte'ınızı...

1968- İsokrates (M.Ö.436-M.Ö.338), Atinalı akademisyen, hatip ve retorikçiydi. Söylemlerini döneminin ekonomik gerçekleriyle örtüştürürdü. Bu bağlamda Platon ve Aristo'dan daha sağduyulu davrandığı düşünülür.

Varsıl bir ailedendi, mirası tükenince arzuhalcilik yaptığı da söylenir. Ortalama insan yaşamının elliye ulaşmadığı bir dönemde 98 yıl yaşamaktan kuşkulanmıştı. Kendisini açlığa mahkûm ederek intihar ettiğini her ansiklopedi yazmaz.

1969- Temmuzdan kitap önerileri:

Gece Lambalarının Işığında (Kâmuran Şipal, YKY) / *Underground Park* (k.İskender, Sel) / *İstanbul'da Hoş Bir Sada* (Anna Maria Rilke, İş Kültür, Çev. Deniz Banoğlu) / *Dün, Sanki Bin Yıllık Uzak Bir Zamandır* (Sina Kabaağaç, TB Yayıncılık)...

(Sina Kabaağaç (1924-1997), Halikarnas Balıkçısı'nın oğluydu. İstanbul Üniversitesi Klasik Filoloji Bölümünü bitirip sonuna dek orada okutmanlık yaptı. Anıların odağında babasının sürpriz değil. O, "Bir

çocuğun başına gelecek en büyük mutsuzluk, yazar çocuğu olmaktır" dermiş.)

1970- Murat Karacan'dan (doğ.1973)

Dağın Öte Yüzü

Üstü dansız kapanlarda
Çırpılmış kanadı bir kuşun

Bulut kim
Yağmur nereden gelir
Ne bilsin
Kabuğuna mahkûm tohumlar

Dağın öte yüzü
damlamayı
Çocukların yanaklarından süzer.

1971- Önemli şair Ece Ayhan (1931-2002) günlük yaşar, dar zamanlarında yardımına koşanlara da yapmadığı nankörlük kalmazdı. Onlardan kimilerini hırsızlıkla suçladığını hem okumuş, hem dinlemişimdir. Bu onun geçici ruhsal sorunlarındandı.

Ece Ayhan aynı zamanda YKY'nin el üstünde tutulan bir yazarıydı. Maddi sorunu olmamasma çalışırdık ama o günlük yaşamanın gizeminden vazgeçemezdi. Kurumsal olanaklarımızın yetmediği anlarda kişisel olanaklarımla ona yardımcı olmaya çalıştım ve bir nankörlüğünü görmedim. Bunu nasıl mı başardım? Kendisinden bir kez teşekkür mektubu aldım, bir iki kez telefonda konuştum ama hiç bir araya gelmedim.

1972- Ece Ayhan'ın dertleriyle YKY'nin emektar genel müdür yardımcısı Hikmet Konuralp ilgilenirdi. İlk romanım *Yalnızlık Gittiğin Yoldan Gelir*'i okuduktan sonra Hikmet Bey'e kitaptan çok etkilendiğini iletmiş. Hatta o sıralarda gündemde olan bir yazarla karşılaştırarak, ondan daha iyi yazdığımı iddia etmiş. Hikmet Bey, "Bu düşüncelerini neden yazmıyorsun?" deyince, sizinki ilk fırsatta firar edecektir.

1973- Köklü sanatçı ve yazarlar anılarını birden fazla kitapta sunmayı yeğlemişse, onların arasını fazla açarak okur ve izleyici kitlelerine haksızlık yapmamalıdırlar.

Tarih 31.07.09! Ferhan Şensoy, siz şu anda ne ya-pı-yor-su-nuz?

1974- "Yaşamın ilk kırk yılı bir derstir; sonra gelen otuz yılda o ders irdelenir." Arthur Schopenhauer (1788-1860)

1975- Ressam Adeviye Endirlik'in (doğ.1980) işlerini izlemeye çalışacağım.

LXXX - "Atatürk'ün bu ülkeye yaptığı en büyük kötülük"

1976- *The Guardian* gazetesi, İngiltere'nin *Cumhuriyet*'i sayılır. Aksatmadan izlemeye çalışırım.

Onlar benden edebiyat web sitelerinde yayımlanmak üzere, bir "İngilizceye çevrilmiş En İyi On Türkçe Kitap" listesi yapmamı istediler.

İçsel tepkim, "Ama benim henüz iki kitabım İngilizceye çevrildi" şiddetindeydi. (Yüzünüzü lütfen ekşitmeyin, bu espriyi Oscar Wilde'dan ödünç aldım.)

Önce aklıma sanırım beş yıl önce Prof. Dr. Saliha Paker tarafından yayımlanan vurucu inceleme geldi. O güne dek ancak iki yüz dolayında Türkçeden İngilizceye -edebi- kitap çevrilmişti ve büyük çoğunluğunun ikinci baskısı yapılmamıştı.

Listemi merak edenlere:

1. *Beyond The Walls* - Nâzım Hikmet (Seçme Şiirler) / 2. *The Poems of Oktay Rifat* (Seçme Şiirler) / 3. *Memed, My Hawk* - Yaşar Kemal (İnce Memed) / 4. *Yaşar Kemal: On His Life And Art* (Yaşar Kemal Kendini Anlatıyor, Alain Bosquet ile Görüşmeler) / 5. *My Name is Red* - Orhan Pamuk (Benim Adım Kırmızı) / 6. *İstanbul, Memories Of A City* - Orhan Pamuk (İstanbul, Hatıralar ve Şehir) / 7. *Sleeping In The Forest* - Sait Faik (Seçme Öykü ve Şiirler) / 8. *Night* - Bilge Karasu (Gece) / 9. *A Mind At Peace* - Ahmet H. Tanpınar (Huzur) / 10. *Mrs. Valley's War: The Shelter Stories* - Feyyaz Kayacan Fergar (Sığınak Hikâyeleri).

1977- 02.07.09! Boğaziçi kıyısında, bir akşam yemeğinde iki küresel yazarı ağırladım. İştahla, "Bana önereceğiniz yeni bir yazar var mı?" diye sordum. Daha küresel olanı beş saniye düşünüp dedi ki, "Tanrı'ya şükürler olsun ki yok!"

1978- Bir röportajda "küresel yazarı" şöyle tanımladım: Yapıtları en az beş temel dilde (İngilizce, İspanyolca, Almanca, Fransızca ve İtalyanca) yayımlanan ve kitaplarının yeniden baskısı yapılan nitelikte yazar.

(Nazım Hikmet, Yaşar Kemal ve Orhan Pamuk küresel yazarlardır. -Küresel sahne adıyla- Elif Shafak değildir.)

1979- Paul Theroux'nun (doğ. 1941) 1975 ürünü *The Great Railway Bazaar*'ı, Londra'dan Vladivostok'a trenle uzanan eğlenceli bir gezi kitabıydı. Bu kitabı Türkiye bölümü için almış sonra bir Theroux müptelası olmuştum. O, sonra *The Pillars Of Hercules* için bu kez batı ve güney kıyılarımızda dolaşmış ve kendi deyimiyle, "hafif sıklet Türk dostu" olmuştu.

Batılı edebiyatçılar da nice Batılı kuruluş gibi Türkiye'yi bir sis perdesinin arkasından izleyip yetersiz ve yanlış teşhisler üretirler. Bu bağlamda Theroux'nun Elif Shafak'a, onun kendisini yargılatma sürecinde, destek vermesi kaçınılmazdı. Romanlarından birisinin kapağında Theroux'nun bir blurp'ünü (destek paragrafını) görmüştüm. Orada, yazdıkarıyla değil de yaptıklarıyla Türkiye'nin Bayan Orhan Pamuk'u olmaya çalışan Shafak'ın yazarlığını değil de cesaretini (?) övüyor gibiydi.

Paul Theroux, The Great Railway Bazaar güzergâhında 30 yıl sonra yeniden yolculuğa çıktı. İzlenimleri, 2008 ürün *Ghost Train To The Eastern Star*'da yayımlandı. İstanbul'dayken bazı Türk yazarlarıyla yemekte buluşurken, Elif Shafak ile Çırağan Palas'ta baş başa görüştü. İzlenimleri:

"O kadar güzeldi ki kitaplarını unuttum, yazı gündemden düştü, büyülenmiştim... Güzelliğiyle beni öylesine şaşırtmıştı ki söylediklerine konsantre olmakta güçlük çekiyordum."

Shafak'm fiziki özelliklerinin verdiği yapay ve abartılı demeçlerin kabul görmesindeki etkisini irdeleyecek değilim. Ama anılan kitapta ona atfedilen üç cümlesini aynen aktarıyorum: "The Kemalists and the reformers changed the culture. They threw away old words, they got rid of foreign words. But these words are part of who we are." (Kemalistler ve reformcular kültürü değiştirdiler. Eski sözcükleri attılar, yabancı sözcükleri tasfiye ettiler. Ama bu sözcükler bizim bir parçamızdı.)

Yapaylık ve abartı bundan daha iyi bir şekilde üç cümleye sığdırılabilir mi? Kemalistleri, -Onlar kimlerse- reformistleri adeta küçümseyen Shafak'a, "Peki, sen nesin?" demeye gerek var mıdır?

1980- Türk Ceza Kanunu'nun 301. Maddesi'nden (Türk milletini, T.C. Devletini, Devletin kurum ve organlarını aşağılama yüzünden yargılananların cezalandırılması) daha düşündürücüsü, bu kanundan reklâm yoluyla faydalanmaya çalışan *yazarların* varlığıdır.

1981- Pera Palas'ın henüz restorasyona alınmadığı günlerdi. Orada yabancı bir yazarla buluştum. Onu alıp Çengelköy'de levrek yemeye götürdüm. Arap ülkelerinden birinden araştırma gezisinden dönüyordu. Bir ara, "Sence Atatürk'ün ülkenize yaptığı en büyük kötülük nedir?" deyi-

verdi. Ağzımdan çıkacak hazırlıksız bir yanıtı ilerde kullanabilirdi. İçimden beşe kadar sayıp yanıtladım, "Erken ölmek!"

1982- Kemalist misin? Sormak veya olmak moda veya eleştiri konusu oldu. (Mustafa Kemalistim, Yaşar Kemalistim, Orhan Kemalistim!)

1983- Mustafa Kemal Atatürk'ün putlaştırılmasına, onun haksız eleştirilerle yıpratılmasına, sözde Atatürkçü derneklere ama en çok havaalanlarında ve alışveriş merkezlerinde onunla ilgili -rüküş- anı eşyası satılmasına karşıyım.

1984- Sürekli doğruları yapmaya çalıştığı için yaşamsal yanlış yapanlardan mısınız?

1985- Temmuz'da Dünya Yüzme, Ağustos'ta Atletizm Yarışmaları vardı. Televizyonda finalleri izlemeye çalıştım; dünya rekorları ardı ardına kırılıyordu.

İnsan bedeninden yansıyan inanılmaz ivmeler bana bir durağanlaşmayı anımsattı. Pablo Picasso (1881-1973) beri hiçbir ressam, Auguste Rodin'den (1840-1917) beri bir heykeltıraş tüm dünyaya hitap edemiyor...

1986- *Senelerce Senelerce Evveldi*'nin İngilizcesinin (*Many and Many a Year Ago*) piyasaya sunulması arifesinde Londra'da, Türkiye'yi bilen bir gazeteciyle röportaj yaptım.

Bana, "Bir zamanlar bankacıymışsınız. Eski arkadaşlarınız yeni uğraşınız hakkında ne düşünüyordur?" şiddetinde bir sorn yöneltti.

Ağzımdan, "Benimle utanç duyuyorlardır" sözcükleri dökülüverdi.

1987- "Yirmi beşinde herkes yeteneklidir. Sorun ona ellisinde de sahip olabilmektedir." Edgar Degas (1834-1917)

1988- Sayıların Büyüdükçe Ürkütücüleştikleri, Anlamsızlaştıklarına Dair:

Güneş Sistemi'nin 4.5 milyar önce oluştuğu tahmin ediliyor. Yeryüzünde mikroskobik yaşam 3.7 milyar yıl önce başladı. Hayvanat denizde 600 milyon, karada 400 milyon yıl önce görüldü. Buzul Çağı 40 milyon yıl önce başladı. Maymunlar 7 milyon yıl önce ağaçtan indi. Tarih öncesi insanatın tarihi (Habilis) 2.5 milyon yıl öncesine gider.

Modern insanın gelişimi 130 bin yıl önce Afrika'da başladı. Dünya nüfusu 180 yıl önce 1 milyarı, 10 yıl önce 6 milyarı aştı...

1989- Nobelist John Steinbeck'in (1902-1968) başyapıtı *Fareler ve İnsanlar*'ın ilk şeklinin tekstini yazarın köpeği parçalar. Onu yeniden yazan Steinbeck hayvanın eleştiri gücünden övgüyle bahsedecektir.

1990- 01.08.09! Alt komşum Dr. Yalçın Yavuzer bir *Cumhuriyet* okurudur ve sanırım bir zamanlar Beşiktaş'm spor hekimiydi.

"Bir süredir görüşemiyoruz, nerelerdeydin?" diye sordum.

"Datça'da Aktur'u bilir misiniz?" dedi.

"Ben Fenerbahçe'de şampiyonluk turunu bilirim" demişim.

1991- Ağustos sarı sıcağından kitap önerileri:

İstanbullu - Metin Eloğlu, YKY / *Anılar Akın Akın* - İsmet Kabaağaçlı Noonan, Bilgi / 3 - Selçuk Erdem, Boyner Yayınları...

1992- Sabahattin Kudret Aksal'ın (1920-1993) son şiirlerinden:

Yaz Gecesi **Balkonda Oturanlar**

Dün gece ağustosböceği
Öttü. İlk Ağustosböceği
Öttü. Hiç de ummadığımız
Bir yasa büründü ev. Baka
Kaldık, ne ses ne soluk. Neydi
Birdenbire bizi ürperten
Ağzı dili yok koyan orda
Bilemedik.

1993- "Geçenlerde birlikte bir lokantada yemek yerken Adnan Veli, garsona, İnsan Hakları Günü dolayısıyla yapılan kutlama töreni üstüne ne düşündüğünü sordu; delikanlı hiç şaşırmadan:

'Patrona bir soraym,' dedi."

Halkın Sevdiği Kişi - Melih Cevdet Anday

(*Cumhuriyet*, 29.12.62)

1994- İstanbul'da 3000 cami vardır. Gizemli ışıklandırmalarıyla padişah camilei, kentin gecelerini varsıllaştırır. İstanbul'un en kartpostal camii, Ermeni mimar Nigoğos Balyan'a yaptırılan neo-Barok Ortaköy Camii'dir (doğ. 1853). Peki, Kasımpaşa'daki 6 kubbeli, Mimar Sinan ürünü Piyale Paşa Camii'ne dikkat ettiniz mi? Bizans tarihçilerinin Shakespeare'i Sir

Steven Runciman'ın (1903-2000) gözdesi, aykırı bir Mimar Sinan ürünü olan Sokullu Paşa Camii'ydi.

İslam mimarisi uzmanı Godfrey Goodwin'e göre İslam âleminin en önemli mimari yapıtı, Edirne'deki Selimiye Camii'dir. Mimar Sinan onun bittiğini gördüğünde 80'indeydi; "Ustalık işimdir" dediği iddia edilir.

1995- Ben "minare" izlemeyi severim. Ulvi ve şiirseldirler. Mimari açıdan çirkinliklere karşı sanki şerbetlidirler. Onları süngüye benzetenlere, "Van minit" bile demem.

1996- Yıl 1942. T.C. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü İstanbul'da gezerken dikkatini çeken bir tarihi yapıt hakkında bilgi ister. "Onun galiba Bizanslılardan kalma olduğunun" ötesinde bir yanıt alamayınca, üniversitelerde Bizans tarihinin de öğretilmesini buyurur.

Konstantinopol Düştü'nün yazarı Steven Runciman Bizans Tarihi öğretmek üzere İstanbul'a davet edilir ve orada 3.5 yıl kalır. Kent ve kentlilerle derhal kaynaşır, sonra her fırsatta İstanbul'a döner.

Yalnız Boğaziçi Köprüsü'ne itirazı vardır. "Tanrı'nın ikiye ayırdığı kıtaları insanoğlu birleştirmeye çalışmamalıydı" kanısındadır.

(Kaynak: *A Traveller's Alphabet, Partial Memoirs* - Steven Runciman)

1997- Peter Hristoff (doğ. 1958) İstanbul'da doğdu, beş yaşındayken ailesiyle birlikte ABD'ye göç etti. O, iki ülkenin güzelliklerini sanki bir süzgeçten geçirip kuşandı ve bu *symbiosisi* yapıtlarına ustalıkla taşıdı. Bu örnek insan New York âleminin önemli bir ressamı ve butik sanat üniversitesi, School of Visual Arts'da akademisyen.

Peter'in babası Dimitar Hristoff da ressam, dedesi Peter de ressamdı. Bu üç kuşak yetenekli sanatçılar için 1990'larda Yapı Kredi'de bir ortak sergi düzenlendiğinde YKY'nin Genel Müdür Özalp Birol'du.

Son İstanbul beyefendilerinden Özalp Birol şimdi Pera Müzesi'nin genel müdürü ve 12.08.09'dan itibaren Peter'in, akademisyen arkadaşları ve öğrencileriyle birlikte Pera'da, OCTET başlıklı kapsamlı bir sergisi açıldı.

İlk sekiz ay boyunca kentte izlediğim en doyurucu sergiydi demekle yetineceğim. Etkinliğin önemli işlerinden biri de, Peter'in gözde öğrencilerinden Elif Uras'a (doğ. 1972) aitti.

1998- Pera'daki sergi kokteylinden sonra Tepebaşı'nda indirimli kitap ve sahafiye pınarı "Kitap İçin"e uğradım. Orada nihayet Murat Uncu'yu buldum; bu delikanlı kitabistanın gizli kahramanıdır.

İndirimli kitaplar kısmından, Sunahan Develioğlu'nun *Nâzım'ın Macar Toprağı*'nı alırken, sahafiye kısmından dört kitap seçtim:

Halide Edip Adıvar'ın çevirisiyle *Hayvan Çiftliği*'ni, Maarif Basımevi Amerikan Edebiyatı'ndan Seçmeler'in 2. kitabı olarak sunmuş. (İngiliz vatandaşı George Orwell bu yakıştırmayı duysa mezarında dönmez miydi?)

Yaşar Kemal, *Yanan Ormanlarda 500 Gün*'ü, Cem'e(?) 1955'te "Göğçeli" diye imzalamış.

Afif Yesari *Tren Yolu*'nu 1949'da, Kerime Nadir *Son Hıçkırık*'ı 1956'da Cevat Fehmi Başkut'a imzalamışlar. Oyun yazarı Başkut (1905-1970), içlerinde *Cumhuriyet*'in de bulunduğu etkin gazetelerde yazı işleri müdürlüğü ve Gazeteciler Cemiyeti Başkanlığı yapmıştı. Yesari'nin ona kitabını, "Hürmet, Tâzim ve Hayranlıkla" diyerek imzalaması Başkut'un stratejik konumuna bağlanabilir mi?

O iki kitabın sararmış sayfalarını bir zarf açacağıyla, ya-vaş ya-vaş açtım. Elli küsur yıl sonra müebbet hapisten *yırtmışçasına*, "Ohh!" çektiklerini duyar gibiydim.

1999- Can Bahadır Yüce, *Many and Many A Year Ago* için söyleşi yapmak istedi. O Amerika'daydı, Today's Zaman'da yayımlanan söyleşi internet aracılığıyla gerçekleşti.

"Ne zaman dönüyorsun?" dedim. Virginia Üniversitesi'nde (V.Ü.) mastır yapıyormuş; irkildim.

Anılan romanın gizemli karakteri Suat, "E.A. Poe'nun okulu" diye V.Ü.'ne gitmişti. İlk iki romanımın anlatıcısı da aynı okul mezunudur. Kızım Elvin orada öğrenciyken (1999-2003), her yıl en az iki kez kampusunun havasını solurdum. Ve bu satırları yazarken üzerimde, lacivert-turuncu bir V.Ü. tişörtü vardı. *Strange!*

2000- Bir Ara (D)eğerlendirme:

"Kitap İçin"i beş yıl önce ve haftada bir yazmaya, *Cumhuriyet Kitap* Yaym Yönetmeni sevgili Turhan Günay'm önerisiyle başladım.

Başlığı ve formatı bana aitti; 1000. maddede seriden bir kitap kotarıp bitirecektim. Günay devam etmemi istedi, "ayda bir" koşuluyla devam ettim. "Kitap İçin" giderek birikimli okurun benimsediği bir köşe oldu.

Güven Turan, başta kendisi olmak üzere onun tutkunlarının türediğini iddia ediyor.

Edebiyatistan'da değil eleştirmek, kendini savunmak bile bir tuhaf suçtur. Gocundurduğum kimilerinin, Günay'a baskı yapmaya çalıştığının farkındayım. Bazı dengeleri bozuyorsam 2000. maddede bitirmeyi önerince o, "Sakın ha!" deyip bana "Kitap İçin"in, *Cumhuriyet Kitap* için önemini özetlemişti.

Ben "Kitap İçin"in önemsendiğine nasıl mı ikna oldum? Edebiyatistan hazımsızlarının meyhane köşelerinde, yazdıklarımı "hezeyan" diye geçiştirmeye debelendiğini duyunca. Onları "Kitap İçin"den anımsarsınız, adları yerine bazı sıfatlarını saymakla yetineceğim; İşine gelince eleştirmen, gelmeyince saldırman / Maddi çıkarı varsa eylemiyle söylemi çatışan / Edebiyat(?) ödüllerinde jüri üyesiyse başta şike olmak üzere nice etik dışı olguya teşne / Okumadığı kitapları kötüleme yeteneğiyle de mücehhez...

Kitaplarımdan tüm kazandıklarım bir edebiyat fakültesinde burs olarak dağıtılır, "Kitap İçin"i de para karşılığında yazmam. Edebiyata katkı için yazarım ve benim senin ilginden başka bir ödüle gereksinmem yok Sevgili Okurum.

Seninle ülkenin sürpriz köşelerinde, zamanın aykırı dilimlerinde karşılaşmasak da olur. Ben seni iyi tanırım! Sen edebiyatın ve tüm diğer güzelliklerin dostusun. Sen çağdaş Türkiye'nin umudu ve güvencesisin. Sen "Kitap İçin"in içindesin, sen bensin.

***

(Dipnot: "Kitap İçin" kervanı 3000. maddeye doğru, yeni safarisine hazır...)

SELÇUK ALTUN

KİMİ KİTAPLAR HEM OKUNUR, HEM İÇİLİR

Edebiyat, güzel sanatlar ve yaşama dair aforizma, alıntı
ve kıs(s)a notlardan mürekkep bin madde daha...

Cumhuriyet Kitap'ta ayda bir yayımlanan
"Kitap İçin"lerin tiryakileri oluştu.
Selçuk Altun, birikimi ve edebiyat aşkıyla yazdığı;
cesaret ve nükte ile dağladığı notlarını
kitaplaşma sürecinde (g)özden geçirdi.

"Yaşadığı topraklarda
herkes kitap sevsin diye kat etmeyeceği yol yok.
Selçuk Altun: Nefes aldığı 'kitap için'dir."

Birhan Keskin

ISBN 978-975-570-453-1

*SEL